

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)
της 26ης Απριλίου 2007*

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις T-109/02, T-118/02, T-122/02, T-125/02, T-126/02, T-128/02, T-129/02, T-132/02 και T-136/02,

Bolloré SA, με έδρα το Puteaux (Γαλλία), εκπροσωπούμενη από τους R. Saint-Esteben και H. Calvet, δικηγόρους,

προσφεύγουσα στην υπόθεση T-109/02,

Arjo Wiggins Appleton Ltd, με έδρα το Basingstoke (Ηνωμένο Βασίλειο), εκπροσωπούμενη από τους F. Brunet, δικηγόρο, J. Temple Lang, solicitor, και J. Grierson, barrister,

προσφεύγουσα στην υπόθεση T-118/02,

υποστηριζόμενη από το

Βασίλειο του Βελγίου, εκπροσωπούμενο από την A. Snoecx και τον M. Wimmer,

παρεμβαίνουν στην υπόθεση T-118/02,

* Γλώσσες διαδικασίας: η ισπανική, η γερμανική, η αγγλική και η γαλλική.

Mitsubishi HiTec Paper Bielefeld GmbH, πρώην Stora Carbonless Paper GmbH, με έδρα το Bielefeld (Γερμανία), εκπροσωπούμενη από τους I. van Bael, δικηγόρο, και A. Kmiecik, solicitor,

προσφεύγουσα στην υπόθεση T-122/02,

Papierfabrik August Koehler AG, με έδρα το Oberkirch (Γερμανία), εκπροσωπούμενη από τους I. Brinker και S. Hirsbrunner, δικηγόρους,

προσφεύγουσα στην υπόθεση T-125/02,

M-real Zanders GmbH, πρώην Zanders Feinpapiere AG, με έδρα το Bergisch Gladbach (Γερμανία), εκπροσωπούμενη από τους J. Burrichter και M. Wirtz, δικηγόρους,

προσφεύγουσα στην υπόθεση T-126/02,

Papeteries Mougéot SA, με έδρα το Laval-sur-Vologne (Γαλλία), εκπροσωπούμενη αρχικώς από τους G. Barsi, J. Baumgartner και J.-P. Hordies, στη συνέχεια, από τους G. Barsi και J. Baumgartner, δικηγόρους,

προσφεύγουσα στην υπόθεση T-128/02,

Torraspapel, SA, με έδρα τη Βαρκελώνη (Ισπανία), εκπροσωπούμενη από τους Ο. Brouwer, F. Cantos και C. Schillemans, δικηγόρους,

προσφεύγουσα στην υπόθεση T-129/02,

Distribuidora Vizcaína de Papeles, SL, με έδρα το Derio (Ισπανία), εκπροσωπούμενη από τους E. Pérez Medrano και I. Delgado González, δικηγόρους,

προσφεύγουσα στην υπόθεση T-132/02,

Papelera Guipuzcoana de Zicuñaga, SA, με έδρα το Hernani (Ισπανία), εκπροσωπούμενη από τον I. Quintana Aguirre, δικηγόρο,

προσφεύγουσα στην υπόθεση T-136/02,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης, στις υποθέσεις T-109/02 και T-128/02, από τους W. Mölls και F. Castillo de la Torre, επικουρούμενους από τον N. Coutrelis, δικηγόρο, στις υποθέσεις T-118/02 και T-129/02, εκπροσωπούμενης από τους W. Mölls και A. Whelan, επικουρούμενους από τον M. van der Woude, δικηγόρο, στην υπόθεση T-122/02, αρχικώς εκπροσωπούμενης από τους R. Wainwright και W. Mölls, στη συνέχεια, από τους

R. Wainwright και A. Whelan, στις υποθέσεις T-125/02 και T-126/02, εκπροσωπούμενης από τους W. Mölls και F. Castillo de la Torre, επικουρούμενους από τον H.-J. Freund, δικηγόρο, στις υποθέσεις T-132/02 και T-136/02, εκπροσωπούμενης από τους W. Mölls και F. Castillo de la Torre, επικουρούμενους από τους J. Rivas Andrés και J. Gutiérrez Gisbert, δικηγόρους,

καθής,

με αντικείμενο την ακύρωση της απόφασεως 2004/337/ΕΚ της Επιτροπής, της 20ής Δεκεμβρίου 2001, σχετικά με διαδικασία του άρθρου 81 της Συνθήκης ΕΚ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ (Υπόθεση COMP/E-1/36.212 — Αυτογραφικό χαρτί) (ΕΕ 2004, L 115, σ. 1), ή, επικουρικώς, τη μείωση του επιβληθέντος στις προσφεύγουσες με την απόφαση αυτή προστίμου,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους Μ. Βηλαρά, Πρόεδρο, F. Dehousse και D. Šnáby, δικαστές, γραμματέας: J. Palacio González, κύριος υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη τη γραπτή διαδικασία και κατόπιν των επ' ακροατηρίου συζητήσεων της 2ας (T-132/02 και T-136/02), 7ης (T-109/02 και T-128/02), 14ης (T-122/02), 16ης (T-118/02 και T-129/02) και 21ης Ιουνίου 2005 (T-125/02 και T-126/02),

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς

- 1 Το φθινόπωρο του 1996, ο όμιλος προϊόντων χαρτιού Sappi, μητρική εταιρία του οποίου είναι η Sappi Ltd, παρείχε στην Επιτροπή πληροφορίες και έγγραφα που δημιούργησαν στην τελευταία υπόνοιες ότι υπήρχε ή είχε υπάρξει μυστική σύμπραξη για τον καθορισμό των τιμών στον τομέα του αυτογραφικού χαρτιού, στον οποίο η Sappi δραστηριοποιείτο ως παραγωγός.

- 2 Κατόπιν των κοινοποιηθέντων από τη Sappi στοιχείων, η Επιτροπή προέβη σε εξακριβώσεις σε ορισμένους παραγωγούς αυτογραφικού χαρτιού, βάσει του άρθρου 14, παράγραφοι 2 και 3, του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτου κανονισμού εφαρμογής των άρθρων [81] και [82] της Συνθήκης (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25). Επομένως, στις 18 και 19 Φεβρουαρίου 1997 διεξήχθησαν οι προβλεπόμενες στο άρθρο 14, παράγραφοι 2 και 3, του κανονισμού 17 εξακριβώσεις στις εγκαταστάσεις της Arjo Wiggins Belgium SA, των Papeteries Mougeot SA (στο εξής: Mougeot), της Torraspapel, SA, της Sarriopapel y Celulosa, SA (στο εξής: Sarrió) και της Grupo Torras, SA. Επιπλέον, πραγματοποιήθηκαν εξακριβώσεις κατ' εφαρμογή του άρθρου 14, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 μεταξύ Ιουλίου και Δεκεμβρίου 1997 στις Sappi, Arjo Wiggins Appleton plc (στο εξής: AWA), Arjo Wiggins Europe Holdings Ltd, Arjo Wiggins SA και τη θυγατρική της Guérimand SA, Mougeot, Torraspapel, Sarrió, Unipapel, Sociedade Comercial de Celulose e Papel L^{da}, Stora Carbonless Paper GmbH (στο εξής: Stora· πρώην Stora-Feldmühle AG) και Papierfabrik August Koehler AG (στο εξής: Koehler).

- 3 Το 1999, η Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 11 του κανονισμού 17, απηύθυνε επίσης αιτήσεις παροχής πληροφοριών στην AWA, στη Mougeot, στην Torraspapel, στην Cartiere Sottrici Binda SpA (στο εξής: Binda), στην Carrs Paper Ltd (στο εξής: Carrs), στην Distribuidora Vizcaína de Papeles, SL (στο εξής: Divipa), στην Ekman Iberica, SA (στο εξής: Ekman), στην Papelera Guipuzcoana de Zicuñaga, SA (στο εξής: Zicuñaga), στην Koehler, στη Stora, στην Zanders Feinpapier AG (στο εξής: Zanders) και στην Corigraph SA. Με τις εν λόγω αιτήσεις, οι επιχειρήσεις αυτές καλούνταν να παράσχουν πληροφορίες σχετικά με τις ανακοινώσεις τους όσον αφορά την αύξηση των τιμών, τον όγκο πωλήσεων, τους πελάτες τους, τον κύκλο εργασιών τους και τις συναντήσεις τους με ανταγωνιστές.
- 4 Με την απάντησή τους στην αίτηση παροχής πληροφοριών, οι AWA, Stora και Corigraph παραδέχθηκαν ότι είχαν συμμετάσχει σε πολυμερείς συναντήσεις της σύμπραξης μεταξύ παραγωγών αυτογραφικού χαρτιού. Παρείχαν στην Επιτροπή διάφορα έγγραφα και πληροφορίες.
- 5 Στις 14 Απριλίου 1999, η Mougeot ήρθε σε επαφή με την Επιτροπή, δηλώνοντας ότι είναι διατεθειμένη να συνεργαστεί στην έρευνα κατ' εφαρμογή της ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με τη μη επιβολή ή τη μείωση των προστίμων σε περιπτώσεις συμπράξεων (EE C 207, σ. 4, στο εξής: ανακοίνωση σχετικά με τη συνεργασία). Η Mougeot αναγνώρισε την ύπαρξη συμπράξεως με αντικείμενο τον καθορισμό των τιμών αυτογραφικού χαρτιού και παρείχε στην Επιτροπή πληροφορίες σχετικά με τη διάρθρωση της σύμπραξης και, ιδίως, σχετικά με τις μεμονωμένες συναντήσεις για τον καθορισμό των τιμών στις οποίες είχαν συμμετάσχει εκπρόσωποί της.
- 6 Στις 26 Ιουλίου 2000, η Επιτροπή κίνησε τη διαδικασία στην υπό κρίση υπόθεση και εξέδωσε ανακοίνωση αιτιάσεων (στο εξής: AA) κατά 17 επιχειρήσεων, μεταξύ των οποίων η AWA, η Bolloré SA και η θυγατρική της Corigraph, η Carrs, η Zicuñaga, η Divipa, η Mitsubishi HiTech Paper Bielefeld GmbH (στο εξής: MHTP), πρώην Stora, η Mougeot, η Koehler, η Sappi, η Torraspapel και η Zanders. Οι επιχειρήσεις αυτές είχαν πρόσβαση στον φάκελο της Επιτροπής σχετικά με την έρευνα μέσω αντιγράφου του φακέλου σε CD-ROM, το οποίο τους είχε σταλεί την 1η Αυγούστου 2000.

- 7 Όλοι οι αποδέκτες της ΑΑ εκτός από τις Binda SpA, International Paper και Mitsubishi Paper Mills Ltd υπέβαλαν γραπτές παρατηρήσεις σε απάντηση των αιτιάσεων της Επιτροπής.
- 8 Στις 8 και 9 Μαρτίου 2001 έγινε ακρόαση.
- 9 Στις 20 Δεκεμβρίου 2001, η Επιτροπή, αφού ζήτησε τη γνώμη της συμβουλευτικής επιτροπής σε θέματα συμπράξεων και δεσποζουσών θέσεων και ενόψει της τελικής εκθέσεως του συμβούλου ακροάσεων, εξέδωσε την απόφαση 2004/337/ΕΚ, της 20ής Δεκεμβρίου 2001, σχετικά με διαδικασία του άρθρου 81 της Συνθήκης ΕΚ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ) (Υπόθεση COMP/E-1/36.212 — Αυτογραφικό χαρτί) (ΕΕ 2004, L 115, σ. 1, στο εξής: απόφαση).
- 10 Με το άρθρο 1, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι έντεκα επιχειρήσεις παρέβησαν το άρθρο 81, παράγραφος 1, ΕΚ και το άρθρο 53, παράγραφος 1, της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ, με τη συμμετοχή τους σε σύνολο συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών στον τομέα του αυτογραφικού χαρτιού.
- 11 Με το άρθρο 1, δεύτερο εδάφιο, της αποφάσεως, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι οι AWA, Bolloré, ΜΗΤΡ, Koehler, Sappi, Torraspapel και Zanders μετείχαν στην παράβαση από τον Ιανουάριο 1992 έως τον Σεπτέμβριο 1995, η Carrs από τον Ιανουάριο 1993 έως τον Σεπτέμβριο 1995, η Divira από τον Μάρτιο 1992 έως τον Ιανουάριο 1995, η Zicuñaga από τον Οκτώβριο 1993 έως τον Ιανουάριο 1995 και η Mougeot από τον Μάιο 1992 έως τον Σεπτέμβριο 1995.
- 12 Με το άρθρο 2 της αποφάσεως, επιβάλλεται στις επιχειρήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 1 να παύσουν πάραυτα την εν λόγω παράβαση, αν δεν το έχουν ήδη πράξει, και να απέχουν, στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων τους που αφορούν το αυτογραφικό χαρτί, από οποιαδήποτε συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική η οποία ενδέχεται να έχει όμοιο ή παρεμφερές αντικείμενο ή αποτέλεσμα με την παράβαση.

13 Σύμφωνα με το άρθρο 3, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως, στις οικείες επιχειρήσεις επιβάλλονται τα ακόλουθα πρόστιμα:

- AWA: 184,27 εκατομμύρια ευρώ
- Bolloré: 22,68 εκατομμύρια ευρώ
- Carrs : 1,57 εκατομμύριο ευρώ
- Diviņa: 1,75 εκατομμύριο ευρώ
- MHTP: 21,24 εκατομμύρια ευρώ
- Zicuñaga: 1,54 εκατομμύριο ευρώ
- Mougeot: 3,64 εκατομμύρια ευρώ
- Koehler: 33,07 εκατομμύρια ευρώ
- Sappi Ltd: 0 ευρώ
- Torraspapel: 14,17 εκατομμύρια ευρώ
- Zanders: 29,76 εκατομμύρια ευρώ.

- 14 Σύμφωνα με το άρθρο 3, δεύτερο εδάφιο, της αποφάσεως, τα επιβληθέντα πρόστιμα πρέπει να καταβληθούν εντός τριών μηνών από την κοινοποίηση της αποφάσεως. Το άρθρο 3, τρίτο εδάφιο, της αποφάσεως προβλέπει ότι, μετά την παρέλευση της περιόδου αυτής, θα καταλογισθούν αυτομάτως τόκοι βάσει του επιτοκίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας το οποίο εφαρμόστηκε για τις κύριες αναχρηματοδοτήσεις της την 1η Δεκεμβρίου 2001, συν 3,5 ποσοστιαίες μονάδες, ήτοι 6,77 %.
- 15 Οι έντεκα επιχειρήσεις, τις οποίες αφορούν τα άρθρα 1 και 2 της αποφάσεως, είναι αποδέκτες της.
- 16 Από την απόφαση (αιτιολογική σκέψη 77) προκύπτει ότι τα μέλη της σύμπραξης ήλθαν σε συμφωνία σχετικά με ένα γενικό, αντίθετο προς τους κανόνες του ανταγωνισμού, σχέδιο το οποίο αποσκοπούσε κυρίως στην αύξηση του κέρδους των συμμετεχόντων μέσω συλλογικής αυξήσεως των τιμών. Σύμφωνα με την απόφαση, στο πλαίσιο του γενικού αυτού σχεδίου, βασικός στόχος της σύμπραξης ήταν η επίτευξη συμφωνίας σχετικά με τις αυξήσεις των τιμών και ο καθορισμός του χρονοδιαγράμματος των αυξήσεων.
- 17 Προς τούτο, πραγματοποιούνταν διάφορες συναντήσεις σε γενικό, εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο. Σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 89 της αποφάσεως, τις γενικές συνελεύσεις της σύμπραξης ακολουθούσαν διάφορες εθνικές ή περιφερειακές συναντήσεις με σκοπό την εφαρμογή των αυξήσεων των τιμών που είχαν συμφωνηθεί στις γενικές συναντήσεις της σύμπραξης σε κάθε αγορά. Κατά τις συναντήσεις αυτές, οι συμμετέχοντες αντάλλαζαν λεπτομερείς, ατομικές πληροφορίες σχετικά με τις τιμές και τον όγκο πωλήσεων (αιτιολογική σκέψη 97). Προκειμένου να εξασφαλιστεί η εφαρμογή των συμφωνημένων αυξήσεων τιμών, σε ορισμένες εθνικές συναντήσεις ορίζονταν ποσοστώσεις πωλήσεων και καθορίζονταν μερίδια της αγοράς για κάθε συμμετέχοντα (αιτιολογική σκέψη 81).
- 18 Η Επιτροπή θεώρησε ότι οι ρυθμίσεις της σύμπραξης στις οποίες ήταν αναμεμειγμένοι όλοι οι σημαντικότεροι παραγωγοί στον ΕΟΧ, είχαν επινοηθεί, οργανωθεί και ενθαρρυνθεί από ανώτατα στελέχη των ενδιαφερόμενων επιχειρή-

σεων. Η δημιουργία μιας τέτοιας σύμπραξης, από τη φύση της, οδηγεί αυτόματα σε σημαντική στρέβλωση του ανταγωνισμού (αιτιολογική σκέψη 377). Λαμβάνοντας υπόψη τη φύση της υπό εξέταση συμπεριφοράς, την πραγματική επίπτωσή της στην αγορά αυτογραφικού χαρτιού και το γεγονός ότι κάλυπτε ολόκληρη την κοινή αγορά και, μετά την ίδρυσή του, ολόκληρο τον ΕΟΧ, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι επιχειρήσεις που αφορά η παρούσα απόφαση διέπραξαν πολύ σοβαρή παράβαση των άρθρων 81, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚ και 53, παράγραφος 1, της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ (αιτιολογική σκέψη 404).

- 19 Για τον καθορισμό του βασικού ποσού του προστίμου ανάλογα με τη σοβαρότητα της παραβάσεως, η Επιτροπή κατέταξε τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις σε πέντε κατηγορίες ανάλογα με τη σχετική σημασία τους στην επίμαχη αγορά (αιτιολογικές σκέψεις 406 έως 409). Προκειμένου να εξασφαλισθεί ότι το πρόστιμο έχει επαρκές αποτρεπτικό αποτέλεσμα, η Επιτροπή αύξησε κατά 100 % το βασικό ποσό του προστίμου που καθορίστηκε για τις AWA, Bolloré και Sappi (αιτιολογικές σκέψεις 410 έως 412). Στη συνέχεια, η Επιτροπή, για να καθορίσει το βασικό ποσό των επιβληθησομένων προστίμων, έλαβε υπόψη τη διάρκεια της διαπραχθείσας από κάθε επιχείρηση παραβάσεως (αιτιολογικές σκέψεις 413 έως 417).
- 20 Βάσει των επιβαρυντικών περιστάσεων, η Επιτροπή αύξησε κατά 50 % το επιβληθέν στην AWA βασικό ποσό του προστίμου λόγω του ηγετικού ρόλου της στην παράβαση (αιτιολογικές σκέψεις 418 έως 424). Εν προκειμένω, η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη της καμία ελαφρυντική περίπτωση.
- 21 Η Επιτροπή προσαρμόσε τα τελικά ποσά ώστε να λάβει υπόψη της τις διατάξεις του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 (αιτιολογική σκέψη 434), κατόπιν εφάρμοσε την ανακοίνωση σχετικά με τη συνεργασία, η οποία δικαιολογούσε μείωση του ποσού των προστίμων κατά 50 % για τη Mougeot, 35 % για την AWA, 20 % για την «Bolloré (Copigraph)» και 10 % για τις Carrs, MHTP και Zanders (αιτιολογικές σκέψεις 435 έως 458).

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

- 22 Με χωριστά δικόγραφα που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου μεταξύ 11 και 18 Απριλίου 2002, οι Bollore (υπόθεση T-109/02), AWA (υπόθεση T-118/02), ΜΗΤΡ (υπόθεση T-122/02), Koehler (υπόθεση T-125/02), Zanders (υπόθεση T-126/02), Mougeot (υπόθεση T-128/02), Torraspapel (υπόθεση T-129/02), Divira (υπόθεση T-132/02) και Zicuñaga (υπόθεση T-136/02) άσκησαν τις υπό κρίση προσφυγές.
- 23 Η Bollore ζητεί από το Πρωτοδικείο:
- κυρίως, να ακυρώσει τα άρθρα 1, 2 και 3 της αποφάσεως, καθόσον τα άρθρα αυτά την αφορούν·
 - επικουρικός, να μειώσει ουσιαδώς το ποσό του προστίμου που της επιβλήθηκε με το άρθρο 3 της αποφάσεως·
 - να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.
- 24 Η AWA ζητεί από το Πρωτοδικείο:
- να ακυρώσει ή, επικουρικός, να μειώσει ουσιαδώς το ύψος του προστίμου που της επιβλήθηκε δυνάμει της αποφάσεως·
 - να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα·
 - να λάβει όλα τα μέτρα που κρίνει πρόσφορα το Πρωτοδικείο.

25 Το Βασίλειο του Βελγίου, που παρενέβη προς στήριξη των αιτημάτων της AWA, ζητεί από το Πρωτοδικείο να μειώσει ουσιωδώς το ποσό του επιβληθέντος στην επιχείρηση αυτή προστίμου.

26 Η ΜΗΤΡ ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να ακυρώσει το άρθρο 1 της απόφασεως, καθόσον εξ αυτού συνάγεται ότι μετείχε στην παράβαση πριν από την 1η Ιανουαρίου 1993·
- να μειώσει το ποσό του επιβληθέντος προστίμου·
- να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

27 Η Koehler ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να ακυρώσει την απόφαση·
- επικουρικώς, να μειώσει το ποσόν του προστίμου που της επιβλήθηκε με το άρθρο 3 της απόφασεως·
- να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

28 Η Zanders ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να ακυρώσει το άρθρο 3 της αποφάσεως, καθόσον της επιβάλλεται πρόστιμο 29,76 εκατομμυρίων ευρώ·
- επικουρικώς, να μειώσει το επιβληθέν με το άρθρο 3 της αποφάσεως πρόστιμο·
- να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

29 Η Mougeot ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- κυρίως, να ακυρώσει την απόφαση·
- επικουρικώς, να μειώσει ουσιωδώς το επιβληθέν από την Επιτροπή πρόστιμο·
- να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

30 Η Torrassapel ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να ακυρώσει το άρθρο 1 της αποφάσεως καθόσον γίνεται δεκτό ότι η προσφεύγουσα παρέβη το άρθρο 81, παράγραφος 1, ΕΚ μεταξύ της 1ης Ιανουαρίου 1992 και του Σεπτεμβρίου 1993, και, κατά συνέπεια, να μειώσει το πρόστιμο·

- να μειώσει ουσιωδώς το επιβληθέν με το άρθρο 3 της αποφάσεως στην προσφεύγουσα πρόστιμο·

- να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα, περιλαμβανομένων των εξόδων και τόκων σχετικά με τραπεζική εγγύηση ή καταβολή όλου ή μέρους του προστίμου.

31 Η Divira ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να ακυρώσει την απόφαση καθόσον γίνεται δεκτή, πλην της συμμετοχής της σε σύμπραξη σχετικά με την ισπανική αγορά, η συμμετοχή της σε σύμπραξη καλύπτουσα το σύνολο της αγοράς του ΕΟΧ και, επικουρικώς, να μειώσει το επιβληθέν με την απόφαση αυτή πρόστιμο·

- να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

32 Η Zicuñaga ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- κυρίως, να ακυρώσει τα άρθρα 1, 3 και 4 της αποφάσεως καθόσον την αφορούν·

- επικουρικώς, να μειώσει το επιβληθέν από την Επιτροπή πρόστιμο ως εξής:
 - να ακυρώσει την αύξηση του προστίμου κατά 10 %, για τον λόγο ότι η συμμετοχή της δεν υπερβαίνει το έτος·

- να μειώσει ουσιωδώς, τουλάχιστον κατά 60%, το βασικό ποσό του προστίμου, λόγω υπέρξεως ελαφρυντικών περιστάσεων·

 - να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.
- 33 Σε καθεμία από τις υποθέσεις αυτές, η Επιτροπή ζητεί την απόρριψη της προσφυγής και την καταδίκη της προσφεύγουσας στα δικαστικά έξοδα.
- 34 Στις υποθέσεις T-109/02, T-118/02, T-122/02, T-125/02, T-128/02, T-132/02 και T-136/02, το Πρωτοδικείο έθεσε γραπτές ερωτήσεις στις οποίες οι ενδιαφερόμενοι διάδικοι απάντησαν εμπροθέσμως.
- 35 Με το από 14 Ιουνίου 2005 έγγραφο, στο οποίο περιλαμβάνονταν παρατηρήσεις επί της εκθέσεως για την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η προσφεύγουσα στην υπόθεση T-126/02 πληροφόρησε το Πρωτοδικείο περί της αλλαγής της επωνυμίας της και του καταστατικού της· από Zanders Feinrapiere AG κατέστη M-real Zanders GmbH (στο εξής επίσης: Zanders).
- 36 Οι διάδικοι αγόρευαν μεμονωμένα και απάντησαν στα ερωτήματα του Πρωτοδικείου κατά τις επ' ακροατηρίου συζητήσεις που διεξήχθησαν στις 2, 7, 14, 16 και 21 Ιουνίου 2005.
- 37 Εφόσον το Πρωτοδικείο κάλεσε τους διαδίκους, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση κάθε υποθέσεως, να υποβάλουν παρατηρήσεις επί της συνεκδικάσεως όλων των υποθέσεων προς έκδοση κοινής αποφάσεως και οι διάδικοι δεν πρόεβαλαν αντιρρήσεις, το Πρωτοδικείο κρίνει ότι οι υπό κρίση υποθέσεις πρέπει να συνεκδικαστούν προς έκδοση κοινής αποφάσεως, σύμφωνα με το άρθρο 50 του Κανονισμού Διαδικασίας.

Σκεπτικό

- 38 Τα αιτήματα των προσφευγουσών σκοπούν την ακύρωση της αποφάσεως και/ή την κατάργηση ή τη μείωση του προστίμου.

I — Επί των λόγων ακυρώσεως της αποφάσεως

- 39 Οι προσφεύγουσες επιδιώκουν, ανά περίπτωση, την εν όλω ακύρωση της αποφάσεως ή ορισμένων από τις διατάξεις της που τις αφορούν. Οι λόγοι αυτοί ακυρώσεως θεμελιώνονται σε τυπικούς λόγους, ως προς τη διεξαγωγή της διοικητικής διαδικασίας, και σε ουσιαστικούς λόγους, που αφορούν τις διαπιστώσεις και εκτιμήσεις της Επιτροπής σχετικά με τη συμμετοχή ορισμένων επιχειρήσεων στην παράβαση.

A — Επί των λόγων ακυρώσεως σχετικά με τη διεξαγωγή της διοικητικής διαδικασίας

1. Επί του πρώτου λόγου, ο οποίος αντλείται από την προσβολή του δικαιώματος ακροάσεως που απορρέει από τη μη δημοσιοποίηση, κατά τη διοικητική διαδικασία, εγγράφων τα οποία χαρακτηρίζει ως εμπιστευτικά η Επιτροπή

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

- 40 Η Zicuñaga υποστηρίζει ότι από τη θεωρία και το άρθρο 19 του κανονισμού 17 απορρέει ότι η πλήρης πρόσβαση στον φάκελο της Επιτροπής αποτελεί διαδικαστική εγγύηση με σκοπό τη διασφάλιση της αποτελεσματικής ασκήσεως

των δικαιωμάτων άμυνας, ιδίως του δικαιώματος ακροάσεως. Η Zicuñaga τονίζει ότι η εγγύηση αυτή σκοπεί στο να παρέχεται στον ενδιαφερόμενο η δυνατότητα όχι μόνο να αμφισβητεί τα επιβαρυντικά γι' αυτόν έγγραφα που επικαλείται η Επιτροπή, αλλά και να εξασφαλίζεται η πρόσβαση σε απαλλακτικά έγγραφα που μπορεί να είναι χρήσιμα για την άμυνά του.

- 41 Κατά την άποψη της Zicuñaga, στην Επιτροπή εναπόκειται να συμβιβάσει το έννομο συμφέρον της ενδιαφερομένης επιχειρήσεως για την τήρηση του απορρήτου, αφενός, με τα δικαιώματα άμυνας, αφετέρου. Πάντως, η Επιτροπή δεν μπορεί να στηριχθεί, στην τελική απόφαση, επί εγγράφων ως προς τα οποία ο κατηγορούμενος δεν μπόρεσε να διατυπώσει την άποψή του. Η άρνηση της Επιτροπής να κοινοποιήσει έγγραφο κατά τη διοικητική διαδικασία δύναται εξάλλου να αποτελεί προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας εφόσον η διοικητική διαδικασία μπορεί να έχει διαφορετική κατάληξη σε περίπτωση κοινοποιήσεως του εν λόγω εγγράφου στον ενδιαφερόμενο. Επομένως, σύμφωνα με την Zicuñaga, η μη δημοσιοποίηση εγγράφων, χαρακτηρισθέντων ως εμπιστευτικών από την Επιτροπή, προσέβαλε τα δικαιώματα άμυνας της προσφεύγουσας.
- 42 Η Επιτροπή τονίζει ότι η έρευνα που πραγματοποίησε τήρησε όλες τις απαιτούμενες εγγυήσεις και δεν προσέβαλε καμία αρχή του δικαίου. Περαιτέρω, η Επιτροπή φρονεί ότι, καθόσον η Zicuñaga δεν διευκρινίζει ποια επιβαρυντικά έγγραφα χρησιμοποίησε η Επιτροπή, το επιχείρημά της είναι απαράδεκτο.

β) Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 43 Τονίζεται εξαρχής ο διφορούμενος χαρακτήρας της επιχειρηματολογίας της Zicuñaga. Από τον τίτλο του επιμάχου λόγου ακυρώσεως («Προσβολή του δικαιώματος ακροάσεως. Μη προσκόμιση επιβαρυντικών εγγράφων») μπορεί να δημιουργηθεί η εντύπωση ότι η προσφεύγουσα αμφισβητεί μόνον τη μη κοινοποίηση εκ μέρους της Επιτροπής, κατά τη διοικητική διαδικασία, των

επιβαρυντικών εγγράφων που χρησιμοποιήθηκαν στην απόφαση. Από άλλα αποσπάσματα του δικογράφου της προσφυγής της υπονοείται ότι η προσφεύγουσα καταγγέλλει και τη μη κοινοποίηση, κατά την εν λόγω διαδικασία, εγγράφων φερομένων ότι περιλαμβάνουν απαλλακτικά γι' αυτήν στοιχεία.

- 44 Καθόσον η Zicuñaga προτίθεται να καταγγείλει το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν κοινοποίησε, κατά τη διοικητική διαδικασία, επιβαρυντικά έγγραφα που χρησιμοποιήθηκαν στην απόφαση, επισημαίνεται, όπως πράττει η Επιτροπή με τα υπομνήματά της, ότι η Zicuñaga δεν προσδιορίζει κανένα τέτοιο έγγραφο. Εφόσον ο ισχυρισμός της ουδόλως θεμελιούται συναφώς, πρέπει να απορριφθεί.
- 45 Καθόσον η Zicuñaga επικρίνει το γεγονός ότι η Επιτροπή αρνήθηκε να της επιτρέψει την πρόσβαση, κατά τη διοικητική διαδικασία, σε έγγραφα που φέρονται ως χρήσιμα για την άμυνά της, εφόσον μπορεί να περιλαμβάνουν απαλλακτικά στοιχεία, υπενθυμίζεται ότι, σύμφωνα με τη νομολογία, η Επιτροπή, προκειμένου να παράσχει στις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις και ενώσεις επιχειρήσεων τη δυνατότητα να αμυνθούν αποτελεσματικά κατά των αιτιάσεων που διατυπώνονται κατ' αυτών στην ΑΑ, υποχρεούται να τους καταστήσει προσιτό ολόκληρο τον φάκελο έρευνας της υποθέσεως, εξαιρουμένων των εγγράφων που περιέχουν επιχειρηματικά απόρρητα άλλων επιχειρήσεων ή άλλα εμπιστευτικά πληροφοριακά στοιχεία και των εσωτερικών εγγράφων της Επιτροπής (απόφαση του Πρωτοδικείου της 20ής Μαρτίου 2002, T-23/99, LR AF 1998 κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. II-1705, σκέψη 170, και η εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 46 Εξάλλου, το δικαίωμα των επιχειρήσεων και ενώσεων επιχειρήσεων για την προστασία του επιχειρηματικού τους απορρήτου πρέπει να σταθμίζεται με τη διασφάλιση του δικαιώματος προσβάσεως σε ολόκληρο τον φάκελο της υποθέσεως. Κατά συνέπεια, αν η Επιτροπή θεωρεί ότι ορισμένα έγγραφα του φακέλου της έρευνας της υποθέσεως περιλαμβάνουν επιχειρηματικά απόρρητα ή άλλες εμπιστευτικές πληροφορίες, πρέπει να προετοιμάζει, ή να αναθέτει στις επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων, από τις οποίες προέρχονται τα εν λόγω έγγραφα, να προετοιμάζουν μη εμπιστευτικά κείμενα των εγγράφων αυτών. Αν η προετοιμασία μη εμπιστευτικών κειμένων όλων των εγγράφων αποδεικνύεται δυσχερής, η Επιτροπή πρέπει να διαβιβάζει στα ενδιαφερόμενα μέρη αρκούντως ακριβή

κατάλογο των εγγράφων που θέτουν πρόβλημα ώστε να τους επιτρέψει να εκτιμούν αν είναι πρόσφορο να ζητήσουν την πρόσβαση σε συγκεκριμένα έγγραφα (βλ., συναφώς, την απόφαση του Πρωτοδικείου της 29ης Ιουνίου 1995, T-30/91, Solvay κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-1775, σκέψεις 88 έως 94).

- 47 Εν προκειμένω, από τα υπομνήματα της Zicuñaga προκύπτει ότι καταγγέλλει ειδικότερα το γεγονός ότι η Επιτροπή της αρνήθηκε την πρόσβαση στις λεπτομερείς πληροφορίες της αιτιολογικής σκέψης 288 της αποφάσεως, σχετικά με τις πωλήσεις που πραγματοποιήθηκαν ανά χώρα στο έδαφος του ΕΟΧ κατά την περίοδο αναφοράς της σύμπραξης από πολλές επικρινόμενες επιχειρήσεις, μεταξύ των οποίων και η Zicuñaga. Σύμφωνα με την Zicuñaga, οι εν λόγω πληροφορίες περιλαμβάνουν προφανώς στοιχεία που θα της επέτρεπαν να αποδείξει ότι δεν εφάρμοσε εναρμονισμένη πολιτική τιμών με τους ευρωπαίους παραγωγούς αυτογραφικού χαρτιού.
- 48 Συναφώς, από τον κατάλογο των εγγράφων της δικογραφίας στην υπόθεση T-136/02, που προσκόμισε η Επιτροπή απαντώντας σε τεθέν από το Πρωτοδικείο ερώτημα, προκύπτει ότι η Επιτροπή έθεσε στη διάθεση των διαδίκων, κατά τη διοικητική διαδικασία, ένα μη εμπιστευτικό κείμενο των εγγράφων που αντιστοιχούν στις πληροφορίες της αιτιολογικής σκέψης 288, επειδή απαγορευόταν η πρόσβαση στα έγγραφα αυτά. Επομένως, η Zicuñaga μπόρεσε να εκτιμήσει το ενδεχόμενο να ζητήσει την πρόσβαση σε συγκεκριμένα έγγραφα.
- 49 Υπενθυμίζεται, συναφώς, ότι σε διαδικασία διαπιστώσεως παραβάσεως του άρθρου 81 ΕΚ, η Επιτροπή δεν υποχρεούται να επιτρέψει την πρόσβαση, με δική της πρωτοβουλία, σε έγγραφα τα οποία δεν υπάρχουν στον φάκελό της έρευνας της υποθέσεως και τα οποία δεν έχει την πρόθεση να χρησιμοποιήσει στην οριστική απόφαση σε βάρος των εμπλεκόμενων μερών. Διάδικος, ο οποίος μαθαίνει κατά τη διοικητική διαδικασία ότι η Επιτροπή διαθέτει έγγραφα δυνάμενα να χρησιμεύσουν για την άμυνά του, υποχρεούται να υποβάλει στο κοινοτικό όργανο ρητή αίτηση προσβάσεως στα έγγραφα αυτά. Η παράλειψη του διαδίκου να ενεργήσει κατά τον τρόπο αυτό κατά τη διοικητική διαδικασία συνεπάγεται συναφώς απώλεια του δικαιώματος όσον αφορά την προσφυγή ακυρώσεως που θα ασκηθεί ενδεχομένως κατά της οριστικής αποφάσεως (απόφαση του Πρωτοδικείου της 15ης Μαρτίου

2000, T-25/95, T-26/95, T-30/95 έως T-32/95, T-34/95 έως T-39/95, T-42/95 έως T-46/95, T-48/95, T-50/95 έως T-65/95, T-68/95 έως T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 και T-104/95, Cimenteries CBR κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. II-491, στο εξής: απόφαση Τσιμέντο, σκέψη 383).

- 50 Εντούτοις, η Zicuñaga, κατά τη διοικητική διαδικασία, δεν υπέβαλε καμία τυπική αίτηση προσβάσεως στο εμπιστευτικό κείμενο των προαναφερθεισών πληροφοριών. Πράγματι, μολονότι, στην απάντησή της σε τεθέν από το Πρωτοδικείο ερώτημα, αναφέρει γραπτή αίτηση προσβάσεως στις πληροφορίες αυτές και προσκομίζει το έγγραφο της Επιτροπής περί απορρίψεως της εν λόγω αιτήσεως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η αίτηση αυτή φέρει ημερομηνία 3 Απριλίου 2002 και είναι επομένως μεταγενέστερη της λήξεως της διοικητικής διαδικασίας και της εκδόσεως της αποφάσεως. Συνεπώς, η παράλειψη της Zicuñaga να διατυπώσει τέτοιο αίτημα κατά τη διοικητική διαδικασία συνεπάγεται συναφώς την απώλεια του δικαιώματος όσον αφορά την προσφυγή ακυρώσεως.
- 51 Κατά συνέπεια, ο προβληθείς από την Zicuñaga λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

2. Επί του δευτέρου λόγου, που στηρίζεται σε προσβολή του δικαιώματος προσβάσεως στον φάκελο της υποθέσεως, λόγω μη κοινοποιήσεως εγγράφων που δεν περιλαμβάνονται στον κοινοποιηθέντα σε μορφή CD-ROM φάκελο έρευνας της υποθέσεως

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

- 52 Η Koehler προσάπτει στην Επιτροπή ότι δεν της επέτρεψε την πρόσβαση σε ορισμένα έγγραφα που δεν αποτελούσαν μέρος του κοινοποιηθέντος σε μορφή CD-ROM φακέλου έρευνας της υποθέσεως στους αποδέκτες της ΑΑ την 1η Αυγούστου 2000. Η Koehler σκοπεί συγκεκριμένα τις απαντήσεις στην ΑΑ άλλων αποδεκτών της, καθώς και τα παραρτήματα των απαντήσεων αυτών, ιδίως την έκθεση πραγματογνωμοσύνης, που αναφέρεται στην υποσημείωση 365 της αποφάσεως,

η οποία κοινοποιήθηκε από την AWA στην Επιτροπή. Η Koehler υποστηρίζει ότι πολλοί υπαιτιγμοί στις απαντήσεις στην ΑΑ, που περιλαμβάνονται στην απόφαση, πιστοποιούν ότι η Επιτροπή στηρίχθηκε στις απαντήσεις αυτές στην ανάλυσή της των πραγματικών περιστατικών και στον υπολογισμό του ποσού των προστίμων. Η Koehler προσθέτει ότι η απάντηση της Mougeot στην ΑΑ καταδεικνύει ότι ο φάκελος περιελάμβανε προφανώς και πληροφορίες που θα ήσαν χρήσιμες για την άμυνά της.

- 53 Η Επιτροπή απαντά ότι, μολονότι είναι αληθές ότι μπορεί να στηριχθεί μόνο σε γεγονότα ως προς τα οποία οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις είχαν την ευκαιρία να δώσουν διευκρινίσεις, οι απαντήσεις στην ΑΑ δεν αποτελούν μέρος του φακέλου έρευνας της υποθέσεως, στον οποίο πρέπει να επιτραπεί η πρόσβαση. Η διοικητική διαδικασία πρέπει να θεωρηθεί ως ολοκληρωθείσα από της παραλαβής των απαντήσεων αυτών και δεν μπορεί να εξακολουθεί αενάως, εφόσον κάθε επιχείρηση επιθυμεί να λάβει θέση επί των παρατηρήσεων των άλλων. Η Koehler δεν προσδιόρισε κάποιο επιβαρυντικό στοιχείο επί του οποίου η Επιτροπή θεμελίωσε αιτίαση σε βάρος της χωρίς να μπορέσει η Koehler να αποφανθεί συναφώς.

β) Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 54 Η επιχειρηματολογία της Koehler πρέπει να νοηθεί ως έχουσα δύο πτυχές. Αφενός, ορισμένα έγγραφα που δεν περιλαμβάνονται στον φάκελο έρευνας της υποθέσεως, στον οποίο είχε πρόσβαση, χρησιμοποιήθηκαν από την Επιτροπή ως επιβαρυντικά στοιχεία στην απόφαση, χωρίς να είχε η Koehler πρόσβαση σε αυτά κατά τη διοικητική διαδικασία. Αφετέρου, η Επιτροπή δεν κοινοποίησε στην Koehler έγγραφα που δεν περιλαμβάνονται στον φάκελο έρευνας της υποθέσεως, στον οποίο είχε πρόσβαση, τα οποία μπορεί να περιείχαν απαλλακτικά γι' αυτήν στοιχεία. Τα δύο αυτά σημεία θα αναλυθούν μεμονωμένα.
- 55 Πρώτον, όσον αφορά την παράλειψη κοινοποίησεως των προβαλλομένων επιβαρυντικών στοιχείων που δεν περιλαμβάνονται στον φάκελο έρευνας της υποθέσεως, στον οποίο είχε πρόσβαση η Koehler, υπενθυμίζεται, εξαρχής, ότι ένα έγγραφο δεν

μπορεί να θεωρηθεί επιβαρυντικό για έναν προσφεύγοντα παρά μόνον αν η Επιτροπή το χρησιμοποίησε προς στήριξη της διαπιστώσεως μιας παραβάσεως στην οποία μετέσχε ο προσφεύγων (προαναφερθείσα απόφαση Τσιμέντο, σκέψη 284).

- 56 Δεδομένου ότι τα μη κοινοποιηθέντα στους ενδιαφερομένους διαδικούς κατά τη διοικητική διαδικασία έγγραφα δεν αποτελούν αντιτάξιμα αποδεικτικά στοιχεία (βλ., συναφώς, την απόφαση του Δικαστηρίου της 3ης Ιουλίου 1991, C-62/86, ΑΚΖΟ κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. I-3359, σκέψη 21· αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 10ης Μαρτίου 1992, T-11/89, Shell κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-757, σκέψεις 55 και 56, και T-13/89, ICI κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-1021, σκέψεις 34 και 35), μπορεί, αν αποδειχθεί ότι η Επιτροπή στηρίχθηκε, στην προσβαλλομένη απόφαση, επί εγγράφων που δεν περιλαμβάνονται στον φάκελο έρευνας της υποθέσεως και δεν κοινοποιήθηκαν στις προσφεύγουσες, να μην γίνουν δεκτά τα εν λόγω έγγραφα ως αποδεικτικά μέσα (απόφαση Τσιμέντο, σκέψη 382· βλ., επίσης, συναφώς, απόφαση του Δικαστηρίου της 25ης Οκτωβρίου 1983, 107/82, AEG κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 3151, σκέψεις 24 έως 30· προαναφερθείσα στη σκέψη 46 ανωτέρω απόφαση Solvay κατά Επιτροπής, σκέψη 57, και προαναφερθείσα απόφαση ICI κατά Επιτροπής, σκέψη 36).
- 57 Επομένως, αν η Επιτροπή σκοπεύει να στηριχθεί σε ένα χωρίο απαντήσεως σε ανακοίνωση των αιτιάσεων ή σε έγγραφο συνημμένο σε μια τέτοια απάντηση για να αποδείξει την ύπαρξη παραβάσεως στο πλαίσιο διαδικασίας εφαρμογής του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ, πρέπει να δοθεί η δυνατότητα στους λοιπούς εμπλεκόμενους στη διαδικασία διαδικούς να εκφράσουν την άποψή τους επί του αποδεικτικού αυτού στοιχείου (βλ., συναφώς, προαναφερθείσες αποφάσεις ΑΚΖΟ κατά Επιτροπής, σκέψη 56 ανωτέρω, σκέψη 21· Shell κατά Επιτροπής, σκέψη 56 ανωτέρω, σκέψη 55, και ICI κατά Επιτροπής, σκέψη 56 ανωτέρω, σκέψη 34).
- 58 Εν προκειμένω, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται, γενικώς, με το δικόγραφο της προσφυγής της ότι, «[λ]όγω πολλών παραπομπών σε υποσημειώσεις δεν υφίσταται αμφιβολία ότι η Επιτροπή χρησιμοποίησε τις παρατηρήσεις άλλων μερών της διαδικασίας για να τεκμηριώσει την έκθεση των πραγματικών περιστατικών και τον υπολογισμό του ποσού του προστίμου». Βάσει τόσο γενικού ισχυρισμού δεν μπορεί εντούτοις να καθοριστεί ποια συγκεκριμένα έγγραφα φέρεται ότι χρησιμοποιήθηκαν ως επιβαρυντικά στοιχεία σε βάρος της Koehler στην απόφαση. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Koehler δέχτηκε, κατά τα λοιπά, ότι είχε πρόσβαση σε όλα τα επιβαρυντικά στοιχεία.

- 59 Δεύτερον, όσον αφορά την παράλειψη κοινοποιήσεως των φερομένων ως απαλλακτικών στοιχείων που δεν περιλαμβάνονται στον φάκελο έρευνας της υποθέσεως, στον οποίο είχε πρόσβαση, η Koehler σκοπεί τις απαντήσεις άλλων αποδεκτών της ΑΑ καθώς και τα παραρτήματα των απαντήσεων αυτών. Ωστόσο, δεν καταδεικνύει ότι ζήτησε ρητώς από την Επιτροπή την κοινοποίηση των στοιχείων αυτών· δέχτηκε μάλιστα, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι δεν υπέβαλε αίτηση προσβάσεως στα στοιχεία αυτά. Επομένως, η Koehler δεν μπορεί να αμφισβητήσει παραδεκτώς ενώπιον του Πρωτοδικείου το γεγονός ότι δεν είχε πρόσβαση στα έγγραφα αυτά (βλ., συναφώς, απόφαση Τσιμέντο, σκέψη 383· βλ. επίσης τη σκέψη 49 ανωτέρω).
- 60 Επιπροσθέτως, η Koehler δεν κατέδειξε ότι, αν είχε δικαίωμα προσβάσεως στις απαντήσεις άλλων αποδεκτών της ΑΑ και στα παραρτήματα των απαντήσεων αυτών, θα μπορούσε να προβάλει επιχειρήματα δυνάμενα να επηρεάσουν το αποτέλεσμα στο οποίο κατέληξε η απόφαση (βλ., συναφώς, απόφαση του Δικαστηρίου της 10ης Ιουλίου 1980, 30/78, Distillers κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1980/II, σ. 465, σκέψη 26, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 27ης Νοεμβρίου 1990, T-7/90, Kobor κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. II-721, σκέψη 30).
- 61 Πράγματι, όσον αφορά κατ' αρχάς την έκθεση πραγματογνωμοσύνης που επισυνάπτει η ΑWA στην απάντησή της στην ΑΑ, καθόσον η μεία της Koehler στην εν λόγω έκθεση σκοπεί τον προσδιορισμό ενός εγγράφου, μη περιλαμβανομένου στον φάκελο έρευνας της υποθέσεως, στον οποίο είχε πρόσβαση, το οποίο θα μπορούσε να χρησιμεύσει για την άμυνά της, από την απόφαση προκύπτει (αιτιολογικές σκέψεις 390, 392 και 396) ότι η Επιτροπή απέρριψε ρητώς τα επιχειρήματα σχετικά με τη φερόμενη απουσία συγκεκριμένης επιπτώσεως της παραβάσεως στην αγορά, τα οποία ανέπτυξε η ΑWA κατά τη διοικητική διαδικασία βάσει της εκθέσεως αυτής. Επομένως, δεν μπορεί να γίνει δεκτό το επιχείρημα της Koehler, που αντλείται από το γεγονός ότι η μη πρόσβαση στην εν λόγω έκθεση κατά τη διοικητική διαδικασία έθιξε την άμυνά της.
- 62 Στη συνέχεια, η Koehler, με το υπόμνημά της απαντήσεως, ισχυρίζεται ότι η απάντηση της Mougeot στην ΑΑ καταδεικνύει ότι ο φάκελος έρευνας της υποθέσεως περιελάμβανε προφανώς πληροφορίες χρήσιμες για την άμυνά της. Συναφώς, η Koehler αναφέρεται στο απόσπασμα της απαντήσεως αυτής, που παρατίθεται στην αιτιολογική σκέψη 293 της αποφάσεως, με το οποίο η Mougeot,

επανερχόμενη σε προγενέστερη δήλωση προς την Επιτροπή, ισχυρίζεται ότι «η [AA] δεν καταδεικνύει ότι οι συναντήσεις της AEMCP [Association of European Manufacturers of Carbonless Paper, Ένωση Ευρωπαϊκών Παραγωγών Αυτογραφικού Χαρτιού] χρησίμευσαν ως πλαίσιο σε συμπαιγνίες πριν από την αναδιάρθρωση της ενώσεως τον Σεπτέμβριο του 1993». Πάντως, στην αιτιολογική σκέψη 295 της αποφάσεως, η Επιτροπή απορρίπτει ρητώς το επιχείρημα αυτό, ισχυριζόμενη ότι, από τον συνδυασμό των δηλώσεων της Sarrí, της Mougeot και της AWA, αποδεικνύεται ότι οι γενικές συναντήσεις της σύμπραξης άρχισαν το αργότερο το 1992. Η Koehler, παραπέμποντας στις αιτιολογικές σκέψεις 112 και 113 της αποφάσεως, προσθέτει ότι τα προσκομισθέντα από τη Sarrí αποδεικτικά στοιχεία επιβεβαιώνουν ότι υπήρξε αθέμιτη σύμπραξη στο πλαίσιο των συναντήσεων της Ενώσεως Ευρωπαϊκών Παραγωγών Αυτογραφικού Χαρτιού (AEMCP) ή των συναντήσεων που έγιναν επ' ευκαιρία αυτών πριν από τον Σεπτέμβριο του 1993. Επομένως, το απόσπασμα της απαντήσεως της Mougeot στην AA, που παραθέτει η Koehler, δεν αποδεικνύει ότι, αντίθετα προς όσα υποστηρίζει η Koehler, οι απαντήσεις στην AA και τα συνημμένα σε αυτές έγγραφα θα επέτρεπαν στην εν λόγω επιχείρηση να αναπτύξει επιχειρήματα δυνάμενα να οδηγήσουν τη διοικητική διαδικασία σε διαφορετικό αποτέλεσμα.

63 Κατόπιν του συνόλου των προηγούμενων θεωρήσεων, αυτός ο λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

3. Επί του τρίτου λόγου, που αντλείται από την προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας και της εκατέρωθεν ακροάσεως, ο οποίος προκύπτει από την έλλειψη συμπτώσεως μεταξύ AA και αποφάσεως

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

64 Η Bollore υποστηρίζει ότι, στο στάδιο της AA, η Επιτροπή δέχτηκε τη συμμετοχή της στην παράβαση μόνο λόγω της ευθύνης της ως μητρικής εταιρίας για τις προσωπικές ενέργειες της θυγατρικής της Corigraph. Αντιθέτως, η απόφαση περιλαμβάνει νέα αιτίαση στρεφόμενη εναντίον της, αντλούμενη από την προσωπική και αυτοτελή συμμετοχή της στη σύμπραξη. Η Bollore ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή, μη παρέχοντάς της τη δυνατότητα να λάβει θέση επί της αιτιάσεως αυτής κατά τη διοικητική διαδικασία, προσέβαλε τα δικαιώματά της άμυνας.

- 65 Η Επιτροπή αμφισβητεί ότι, με την απόφαση, η Bollore θεωρήθηκε ως προσωπικώς εμπλεκόμενη στην παράβαση. Στην προσφεύγουσα καταλογίστηκαν οι ενέργειες της θυγατρικής της, για τον λόγο ότι αποτελεί μία και μόνον επιχείρηση με τη θυγατρική της. Συνεπώς, ο παρών λόγος ακυρώσεως μπορεί να γίνει δεκτός μόνον αν αποδειχθεί ότι ο καταλογισμός της παραβάσεως στην προσφεύγουσα δεν προέκυπτε από την ΑΑ ή αν αποδειχθεί ότι η Επιτροπή, με την απόφαση, στήριξε την εκτίμησή της σε πραγματικά περιστατικά, επί των οποίων η Bollore δεν μπόρεσε να προβάλει την άποψή της κατά την προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία. Ωστόσο, δεν πρόκειται περί αυτού.

β) Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 66 Συναφώς, επιβάλλεται να υπομνησθεί ότι ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας, που συνιστά θεμελιώδη αρχή του κοινοτικού δικαίου και πρέπει να τηρείται σε όλες τις περιπτώσεις, ιδίως σε κάθε διαδικασία δυνάμενη να καταλήξει στην επιβολή κυρώσεων ακόμη και αν πρόκειται για διαδικασία διοικητικού χαρακτήρα, απαιτεί να μπόρεσε η ενδιαφερόμενη επιχείρηση να καταστήσει λυσιτελώς γνωστή την άποψή της επί του υποστατού και της λυσιτέλειας των πραγματικών περιστατικών, των αιτιάσεων και των περιστάσεων που προβάλλει η Επιτροπή (απόφαση του Πρωτοδικείου της 16ης Δεκεμβρίου 2003, T-5/00 και T-6/00, Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied και Technische Unie κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II-5761, σκέψη 32, και η εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 67 Κατά τη νομολογία, η ΑΑ πρέπει να περιέχει επαρκώς σαφή έκθεση των αιτιάσεων, έστω και συνοπτική, προκειμένου να μπορέσουν οι ενδιαφερόμενοι να λάβουν πράγματι γνώση των συμπεριφορών που τους προσάπτει η Επιτροπή. Συγκεκριμένα, μόνον υπό την προϋπόθεση αυτή μπορεί η ΑΑ να επιτελέσει τη λειτουργία της σύμφωνα με τους κοινοτικούς κανονισμούς η οποία συνίσταται στην παροχή όλων των αναγκαίων στοιχείων στις επιχειρήσεις και στις ενώσεις επιχειρήσεων προκειμένου αυτές να μπορέσουν να γνωστοποιήσουν προσηκόντως την άμυνά

τους προτού η Επιτροπή εκδώσει οριστική απόφαση (απόφαση του Δικαστηρίου της 31ης Μαρτίου 1993, C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 και C-125/85 έως C-129/85, Ahlström Osakeyhtiö κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. I-1307, σκέψη 42, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 14ης Μαΐου 1998, T-352/94, Mo och Domsjö κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-1989, σκέψη 63).

- 68 Εξάλλου, η προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας εξετάζεται ενόψει των αιτιάσεων που έκρινε αποδεδειγμένες η Επιτροπή με την ΑΑ και με την προσβαλλόμενη απόφαση (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 29ης Ιουνίου 1995, T-36/91, ICI κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-1847, σκέψη 70, και Solvay κατά Επιτροπής, σκέψη 46 ανωτέρω, σκέψη 60). Υπό τις συνθήκες αυτές, η διαπίστωση προσβολής των δικαιωμάτων άμυνας προϋποθέτει ότι η αιτίαση, την οποία η επιχείρηση θεωρεί ότι δεν της είχε προσαφθεί με την ΑΑ, κρίνεται αποδεδειγμένη από την Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση.
- 69 Εν προκειμένω, λαμβανομένης υπόψη της υπομνησθείσας στις τρεις προηγούμενες σκέψεις νομολογίας, πρέπει να εξακριβωθεί κατ' αρχάς με ποια βάση η Επιτροπή, με την προσβαλλόμενη απόφαση, έκρινε την ευθύνη της Bolloré στην παράβαση. Τα κρίσιμα στοιχεία περιλαμβάνονται στις αιτιολογικές σκέψεις 353 έως 356 της αποφάσεως [μέρος II (Νομική εκτίμηση), σημείο 2.3 (Ευθύνη για την παράβαση 2) (Corigraph και Bolloré)].
- 70 Οι αιτιολογικές αυτές σκέψεις έχουν ως εξής:

«(353) Η Corigraph SA ήταν θυγατρική η οποία ανήκε κατά 100 % στην [Bolloré SA] (πρώην Bolloré Technologies SA) κατά τη διάρκεια της παράβασης και αγοράστηκε από την AWA τον Νοέμβριο 1998. Η Corigraph έπαψε να ασκεί δραστηριότητες στις 2 Φεβρουαρίου 2000 με ισχύ από τις 30 Δεκεμβρίου 2000. Η Bolloré ισχυρίζεται ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για τη συμπεριφορά της Corigraph, επειδή η τελευταία είχε πλήρη οικονομική αυτονομία. Σύμφωνα με την Bolloré η αυτονομία αυτή οφείλεται στους ακόλουθους λόγους: η Corigraph και η Bolloré είχαν εντελώς ξεχωριστή διάρθρωση όσον αφορά τη διαχείριση. Η

Corigraph είχε δική της υποδομή και ανεξάρτητη εμπορική πολιτική δεδομένου ότι αγόραζε το 35 % σχεδόν των πρώτων υλών που είχε ανάγκη εκτός του ομίλου Bolloré και, μεταξύ άλλων, από ανταγωνιστή.

(354) Η Corigraph ανήκε στο τμήμα της Bolloré που ασχολείτο με τα ειδικά χαρτιά και ο τότε διευθυντής του τμήματος, ο κ. [V.], ήταν ταυτόχρονα διευθύνων σύμβουλος της Corigraph. Επιπλέον, ο τότε εμπορικός διευθυντής της Corigraph, ο κ. [J. B.], είχε επίσης θέση στο τμήμα πωλήσεων του χαρτοποιείου του Thonon από το 1994. Κατά συνέπεια, [η Bolloré] ήταν σίγουρα ενήμερη της συμμετοχής της θυγατρικής της στη σύμπραξη.

(355) Υπάρχουν επίσης αποδεικτικά στοιχεία που εμπλέκουν τη μητρική εταιρεία, [Bolloré], άμεσα στις δραστηριότητες της σύμπραξης. Η Bolloré ήταν μέλος της AEMCP, οι επίσημες συναντήσεις της οποίας χρησίμευαν ως συναντήσεις της σύμπραξης από τον Ιανουάριο 1992 ως τον Σεπτέμβριο 1993. Ο εκπρόσωπος της Bolloré, ο διευθυντής του τμήματος ειδικών χαρτιών κ. [V.], συμμετείχε στις συναντήσεις της σύμπραξης μαζί με τον εμπορικό διευθυντή της Corigraph. Ο προϊστάμενος του τμήματος ειδικών χαρτιών της Bolloré συμμετείχε επίσης στη συνάντηση της σύμπραξης για τη γαλλική αγορά την 1η Οκτωβρίου 1993. Σε όλες τις επακόλουθες συναντήσεις της σύμπραξης για τις οποίες υπάρχουν αποδείξεις ότι συμμετείχαν εκπρόσωποι της Corigraph, παρέστη ο εμπορικός διευθυντής της Corigraph. Όλες αυτές οι συναντήσεις πραγματοποιήθηκαν το 1994 και, όπως αναφέρεται ανωτέρω, ο εμπορικός διευθυντής της Corigraph κατείχε συγχρόνως θέση στο τμήμα πωλήσεων της Bolloré.

(356) Βάσει των ανωτέρω, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η Bolloré πρέπει να θεωρηθεί υπεύθυνη όχι μόνο για τη δική της συμπεριφορά αλλά και για τη συμπεριφορά της Corigraph σε σχέση με τη σύμπραξη, καθόλη τη σχετική περίοδο.»

71 Από το προπαρατεθέν απόσπασμα της αποφάσεως προκύπτει ότι στην Bolloré καταλογίστηκε η ευθύνη της παραβάσεως για τον λόγο ότι, αφενός, πρέπει να θεωρηθεί ως υπεύθυνη για τη συμμετοχή της θυγατρικής της Corigraph στη σύμπραξη και, αφετέρου, υπήρχαν αποδεικτικά στοιχεία για την άμεση ανάμειξή της στις δραστηριότητες της σύμπραξης.

- 72 Η Bolloré δεν αμφισβητεί ότι, βάσει της ΑΑ, μπόρεσε να αντιληφθεί και να λάβει θέση επί του γεγονότος ότι, με την εν λόγω ΑΑ, η Επιτροπή της καταλόγιζε την παράβαση λόγω της ευθύνης της, ως κατά 100 % μητρικής εταιρίας της Corigraph κατά τον χρόνο της παραβάσεως, για τη συμμετοχή της Corigraph στη σύμπραξη. Η ένστασή της έγκειται ότι στην ΑΑ δεν υπάρχουν στοιχεία περί της προθέσεως της Επιτροπής να της καταλογίσει την παράβαση και λόγω της άμεσης συμμετοχής της στις δραστηριότητες της σύμπραξης.
- 73 Τα κρίσιμα αποσπάσματα της ΑΑ περιλαμβάνονται στις παραγράφους 240 έως 245 και 248 [μέρος II (Νομική εκτίμηση), σημείο Β (Εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού) 8 (Ευθύνη για την παράβαση)].
- 74 Κατ' αρχάς, επισημαίνεται ότι, με τις παραγράφους αυτές της ΑΑ, η Επιτροπή ουδόλως ανέφερε την άμεση ανάμειξη της Bolloré στη σύμπραξη, σε αντίθεση με τα στοιχεία σχετικά με άλλες μητρικές εταιρίες, τις οποίες αφορά η ΑΑ, όπως η ΑWA και η Torrasrapel, για τις οποίες η Επιτροπή αναφέρει, ως προς την ΑWA, ότι «μετείχε άμεσα και αυτόνομα στην παράνομη σύμπραξη, μέσω του τμήματός της Arjo Wiggins Carbonless Paper Operation» και, ως προς την Torrasrapel, ότι «[υ]φίστανται επίσης αποδεικτικά στοιχεία για την άμεση συμμετοχή της μητρικής εταιρίας στις συμπαιγνίες».
- 75 Στη συνέχεια, όπως ορθώς τονίζει η Bolloré, από την παράγραφο 243 της ΑΑ προκύπτει ότι η Επιτροπή διέκρινε δύο καταστάσεις:

«Όσον αφορά τις σχέσεις μεταξύ μητρικών και θυγατρικών εταιριών, η Επιτροπή απευθύνει την παρούσα ανακοίνωση αιτιάσεων στη μητρική εταιρία αν

— δύο ή περισσότερες από τις θυγατρικές της συμμετείχαν στην παράβαση,

— η μητρική εταιρία αναμίχθηκε στην παράβαση.

Στις λοιπές περιπτώσεις συμμετοχής θυγατρικής εταιρίας, η ανακοίνωση απευθύνεται σε αυτήν και στη μητρική εταιρία.»

- 76 Όσον αφορά τον όμιλο Bolloré και Corigraph, η ΑΑ δεν απευθύνθηκε μόνο στην Bolloré, αλλά και στην Corigraph, πράγμα το οποίο, λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων που θεσπίστηκαν με την παράγραφο 243 της ΑΑ, μπορεί να ενίσχυσε την αντίληψη της Bolloré ότι η Επιτροπή δεν θεωρούσε, στο στάδιο της ΑΑ, ότι η Bolloré, ως μητρική εταιρία του ομίλου, είχε αναμιχθεί στην παράβαση.
- 77 Συνεπώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, σύμφωνα με την ΑΑ, η Επιτροπή σκοπούσε να καταλογίσει την ευθύνη της παραβάσεως στην Bolloré για τον λόγο και μόνον ότι η Bolloré ως μητρική εταιρία του ομίλου που αποτελούνταν, κατά τον χρόνο της παραβάσεως, από την Bolloré και την Corigraph, η οποία ήταν κατά 100 % θυγατρική της, πρέπει να κριθεί υπεύθυνη για την παράνομη συμπεριφορά της Corigraph. Από το κείμενο της ΑΑ, η Bolloré δεν μπορούσε να προβλέψει ότι η Επιτροπή, για να της καταλογίσει την ευθύνη της παραβάσεως, σκοπούσε να στηριχθεί και στην άμεση ανάμειξη της Bolloré στις δραστηριότητες της σύμπραξης, όπως πράττει με την απόφαση.
- 78 Προστίθεται ότι τα αναφερόμενα από την Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 355 της αποφάσεως πραγματικά περιστατικά, προς στήριξη της απόψεώς της σχετικά με την άμεση ανάμειξη της Bolloré στην παράβαση, ήτοι η συμμετοχή της Bolloré στην ΑΕΜCΡ και η εκπροσώπησή της από τους V. και J. B. σε πολλές συναντήσεις της σύμπραξης, δεν αναφέρονταν στην ΑΑ. Πράγματι, ακόμη κι αν γίνει δεκτό, σύμφωνα με την άποψη της Επιτροπής, ότι η συμμετοχή της Bolloré στην ΑΕΜCΡ προκύπτει από τα συνημμένα στην ΑΑ έγγραφα, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, με την ΑΑ, η Επιτροπή ανέφερε μόνον την Corigraph μεταξύ των μελών της ΑΕΜCΡ και, ουδέποτε, την Bolloré. Στην ΑΑ, οι V. και J. B. αναφέρονταν ως εκπρόσωποι της

Corigraph, και όχι της Bolloré, στις συναντήσεις της σύμπραξης. Εξάλλου, σε κανένα απόσπασμα της ΑΑ, η Επιτροπή δεν ανέφερε την Bolloré μεταξύ των εκπροσωπούμενων στις συναντήσεις αυτές επιχειρήσεων.

- 79 Συνεπώς, βάσει της ΑΑ, η Bolloré δεν μπόρεσε να λάβει γνώση της αιτιάσεως που αντλείται από την άμεση ανάμειξή της στην παράβαση, ούτε των πραγματικών περιστατικών τα οποία η Επιτροπή έκρινε αποδεδειγμένα με την απόφαση, προς στήριξη της αιτιάσεως αυτής, οπότε η Bolloré, όπως προκύπτει από το κείμενο της απαντήσεώς της στην ΑΑ, δεν μπόρεσε να διασφαλίσει λυσιτελώς την άμυνά της, κατά τη διοικητική διαδικασία, ως προς την εν λόγω αιτίαση και τα πραγματικά αυτά περιστατικά.
- 80 Πάντως, τονίζεται ότι, ακόμη και αν η απόφαση περιέχει νέους πραγματικούς ή νομικούς ισχυρισμούς σε σχέση με τους οποίους δεν υπήρξε ακρόαση των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων, το διαπιστωθέν ελάττωμα δεν συνεπάγεται την ακύρωση της αποφάσεως επί του σημείου αυτού, παρά μόνον αν οι σχετικοί ισχυρισμοί δεν μπορούν να αποδειχθούν επαρκώς κατά νόμο βάσει άλλων στοιχείων τα οποία περιέχονται στην απόφαση και σε σχέση με τα οποία οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις είχαν την ευκαιρία να προβάλουν την άποψή τους (απόφαση του Πρωτοδικείου της 30ής Σεπτεμβρίου 2003, T-191/98, T-212/98 έως T-214/98, Atlantic Container Line κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II-3275, σκέψη 196· βλ. επίσης, συναφώς, απόφαση του Πρωτοδικείου της 28ης Φεβρουαρίου 2002, T-86/95, Compagni générale maritime κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. II-1011, σκέψη 447). Εξάλλου, η προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας μπορεί να θίξει το κύρος της αποφάσεως όσον αφορά την Bolloré μόνον εάν η απόφαση στηρίζεται μόνο στην άμεση ανάμειξη της Bolloré στην παράβαση (βλ., συναφώς, την απόφαση *Mo och Domsjö* κατά Επιτροπής, σκέψη 67 ανωτέρω, σκέψη 74). Πράγματι, στην περίπτωση αυτή, εφόσον δεν μπορεί να γίνει δεκτή η νέα αυτή αιτίαση, η οποία αντλείται από την άμεση ανάμειξη της Bolloré στις δραστηριότητες της σύμπραξης, δεν δύναται να καταλογιστεί στην Bolloré η ευθύνη της παραβάσεως.
- 81 Αντιθέτως, αν, κατά την επί της ουσίας εξέταση (βλ. κατωτέρω σκέψεις 123 έως 150), προκύψει ότι η Επιτροπή ορθώς θεώρησε την Bolloré υπεύθυνη για τη συμμετοχή της θυγατρικής της Corigraph στη σύμπραξη, η μη σύννομη ενέργεια της Επιτροπής δεν αρκεί για να δικαιολογήσει την ακύρωση της αποφάσεως, διότι

δεν ασκεί αποφασιστική επιρροή στο διατακτικό της αποφάσεως του θεσμικού οργάνου (βλ., συναφώς, αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 14ης Μαΐου 2002, T-126/99, Graphischer Maschinenbau κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. II-2427, σκέψη 49, και της 14ης Δεκεμβρίου 2005, T-209/01, Honeywell κατά Επιτροπής, Συλλογή 2005, σ. II-5527, σκέψη 49). Πράγματι, κατά πάγια νομολογία, αν ορισμένες από τις αιτιολογικές σκέψεις μιας αποφάσεως δικαιολογούν επαρκώς, κατά νόμο, την εν λόγω απόφαση, οι τυχόν πλημμέλειες σε άλλες αιτιολογικές σκέψεις της προσβαλλομένης πράξεως δεν ασκούν, εν πάση περιπτώσει, επιρροή στο διατακτικό της (απόφαση του Πρωτοδικείου της 21ης Σεπτεμβρίου 2005, T-87/05, EDP κατά Επιτροπής, Συλλογή 2005, σ. II-3745, σκέψη 144· βλ. επίσης, συναφώς, απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Ιουλίου 2001, C-302/99 P και C-308/99 P, Επιτροπή και Γαλλία κατά TF1, Συλλογή 2001, σ. I-5603, σκέψεις 26 έως 29).

4. Επί του τετάρτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από την προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας, του δικαιώματος για δίκαιη δίκη και του τεκμηρίου αθωότητας

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

- 82 Πρώτον, η Zicuñaga υποστηρίζει ότι η Επιτροπή προσέβαλε την αρχή του τεκμηρίου αθωότητας, δεχόμενη τη συμμετοχή της στη σύμπραξη βάσει απλών εικασιών και έμμεσων δηλώσεων. Η Zicuñaga εκθέτει ότι η έλλειψη αρκούντως σαφούς κυρώσεως σε περίπτωση παροχής ανακριβών ή ελλιπών πληροφοριών μπορεί να παροτρύνει τις επιχειρήσεις να διαβιβάσουν στην Επιτροπή ανασυσταμένες ή παραποιημένες πληροφορίες προκειμένου να εκτιμηθεί η συνεργασία τους. Η Zicuñaga προσθέτει ότι, ενώ αρχικώς μια επιχείρηση μπορούσε να ελπίζει στην επιείκεια της Επιτροπής μόνο σε περίπτωση παροχής αποδεικτικών στοιχείων αποφασιστικής σημασίας, στη συνέχεια η Επιτροπή άμβλυσε τη θέση της. Η Zicuñaga υποστηρίζει ότι, υπό τις συνθήκες αυτές, οι δηλώσεις της Sappi πρέπει να ληφθούν υπόψη με σύνεση και να θεωρηθούν αξιόπιστες μόνον αν τεκμηριώνονται με άλλα αποδεικτικά στοιχεία.

- 83 Δεύτερον, η Zicuñaga ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή δεν μπορεί να στηρίξει τις εκτιμήσεις της σε μαρτυρίες ενός προσώπου η ταυτότητα του οποίου δεν είναι γνωστή, ειδάλλως θίγονται τα δικαιώματα άμυνας εφόσον δεν επιτρέπεται η αντίκρουση των ισχυρισμών του μάρτυρα αυτού στο πλαίσιο της ακροάσεώς του. Η Zicuñaga, παραπέμποντας στη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, ισχυρίζεται ότι επιβάλλεται η δυνατότητα αντικρούσεως των ισχυρισμών του μάρτυρα, ούτως ώστε να κρίνεται ο βαθμός αξιοπιστίας της μαρτυρίας και του εν λόγω προσώπου, και να χορηγείται στον κατηγορούμενο η δυνατότητα να αντικρούει επιβαρυντική μαρτυρία και να θέτει ερωτήσεις στον μάρτυρα, κατά την κατάθεσή του ή μεταγενέστερα.
- 84 Η Επιτροπή αμφισβητεί τον χαρακτηρισμό ως απλών εικασιών ή έμμεσων δηλώσεων των στοιχείων επί των οποίων στηρίζεται για να αποδείξει τη συμμετοχή της Zicuñaga στην παράβαση. Η Επιτροπή τονίζει ότι τα κοινοτικά δικαστήρια ουδέποτε αμφισβήτησαν τη νομιμότητα της ανακοινώσεως σχετικά με τη συνεργασία, ούτε την αποδεικτική ισχύ των συναφών δηλώσεων των επιχειρήσεων. Εξάλλου, ο κανονισμός 17 δεν προβλέπει τη δυνατότητα ερωτήσεων προς τους μάρτυρες στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας και η προσφεύγουσα δεν διατύπωσε κανένα συναφές αίτημα προς το Πρωτοδικείο.

β) Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 85 Καθόσον με την επιχειρηματολογία αυτή η Zicuñaga σκοπεί να αμφισβητήσει την αποδεικτική ισχύ των δηλώσεων προσώπων η ταυτότητα των οποίων δεν είναι γνωστή, τις οποίες επικαλείται η Επιτροπή προς στήριξη των στρεφόμενων κατά της Zicuñaga με την απόφαση αιτιάσεων, η εν λόγω επιχειρηματολογία εμπίπτει στην επί της ουσίας εξέταση, η οποία ακολουθεί κατωτέρω και συνίσταται στην εξακρίβωση του αρκούντως αποδεδειγμένου χαρακτήρα των αιτιάσεων αυτών.
- 86 Καθόσον με την εξετασθείσα επιχειρηματολογία καταγγέλλεται και η προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας και του δικαιώματος για δίκαιη δίκη, εφόσον στην ΑΑ δεν αναφέρεται η ταυτότητα του ή των προσώπων που έκαναν δηλώσεις, οι οποίες

στηρίζουν τις εκτιμήσεις της Επιτροπής σχετικά με την Zicuñaga, η επιχείρηση αυτή εμποδίστηκε να αμφισβητήσει τις εν λόγω εκτιμήσεις ζητώντας ακρόαση του ή των μαρτύρων κατά τη διοικητική διαδικασία, υπενθυμίζεται ότι, μολονότι, ασφαλώς, το άρθρο 6, παράγραφος 3, στοιχείο δ', της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) προβλέπει ότι «πας κατηγορούμενος έχει δικαίωμα [...] να εξετάσει ή ζητήσει όπως εξετασθώσιν οι μάρτυρες κατηγορίας και επιτύχει την πρόσκλησιν και εξέτασιν των μαρτύρων υπερασπίσεως υπό τους αυτούς όρους ως των μαρτύρων κατηγορίας», προκύπτει εντούτοις από πάγια νομολογία ότι η Επιτροπή δεν είναι δικαστήριο κατά την έννοια του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 29ης Οκτωβρίου 1980, 209/78 έως 215/78 και 218/78, Van Landewyck κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1980/III, σ. 207, σκέψη 81, και της 7ης Ιουνίου 1983, 100/80 έως 103/80, Musique diffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 1825, σκέψη 7). Περαιτέρω, το άρθρο 15, παράγραφος 4, του κανονισμού 17 προβλέπει ρητώς ότι οι αποφάσεις της Επιτροπής περί επιβολής προστίμων λόγω παραβάσεως του δικαίου του ανταγωνισμού δεν είναι ποινικού χαρακτήρα (απόφαση του Πρωτοδικείου της 6ης Οκτωβρίου 1994, T-83/91, Tetra Pak κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. II-755, σκέψη 235).

87 Ασφαλώς, παρ' όλ' αυτά, η Επιτροπή υποχρεούται να τηρεί τις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου κατά τη διοικητική διαδικασία (απόφαση Musique diffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 86 ανωτέρω, σκέψη 8). Πάντως, τονίζεται, αφενός, ότι καίτοι η Επιτροπή μπορεί να προβεί σε ακρόαση φυσικών ή νομικών προσώπων όταν το κρίνει αναγκαίο, δεν διαθέτει το δικαίωμα να καλεί μάρτυρες κατηγορίας χωρίς να έχει εξακριβώσει ότι συμφωνούν να καταθέσουν και, αφετέρου, το γεγονός ότι οι διατάξεις του κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού δεν προβλέπουν υποχρέωση της Επιτροπής να καλέσει τους μάρτυρες υπερασπίσεως των οποίων ζητείται η εξέταση δεν αντιβαίνει στις προαναφερθείσες αρχές (απόφαση του Πρωτοδικείου της 20ής Μαρτίου 2002, T-9/99, HFB κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. II-1487, σκέψη 392).

88 Εν προκειμένω, προκύπτει περαιτέρω ότι η Zicuñaga δεν προσκομίζει κανένα στοιχείο περί του ότι, κατά τη διοικητική διαδικασία, ζήτησε από την Επιτροπή διευκρινίσεις ως προς την ταυτότητα των προσώπων που έκαναν τις προβαλλόμενες από την Επιτροπή δηλώσεις προς στήριξη των στρεφόμενων κατά της Zicuñaga με την ΑΑ αιτιάσεων, προκειμένου να γίνει ακρόαση των εν λόγω προσώπων παρουσία της. Η Zicuñaga δεν αποδεικνύει ούτε ότι ζήτησε, κατά τη διοικητική διαδικασία, την πρόσκληση και εξέταση μαρτύρων υπερασπίσεως.

- 89 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, ο παρών λόγος ακυρώσεως, καθόσον αντλείται από την προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας και του δικαιώματος για δίκαιη δίκη, πρέπει να απορριφθεί. Καθόσον με τον λόγο αυτό ακυρώσεως, η Zicuñaga σκοπεί να αμφισβητήσει την αποδεικτική ισχύ των προβληθέντων από την Επιτροπή στοιχείων προς στήριξη των στρεφομένων κατά της Zicuñaga με την απόφαση αιτιάσεων, η εξέταση του λόγου αυτού συγχέεται με την επί της ουσίας εξέταση.

5. Επί του πέμπτου λόγου, που αντλείται από την προσβολή της αρχής της χρηστής διοικήσεως κατά την εξέταση της υποθέσεως και από την έλλειψη αιτιολογίας της αποφάσεως

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

- 90 Η Zanders προσάπτει στην Επιτροπή ότι εξέτασε την υπόθεση μόνον βάσει επιβαρυντικών στοιχείων. Υποστηρίζει ότι η Επιτροπή έπρεπε να λάβει υπόψη τα στοιχεία που της είχε προσκομίσει, τον Δεκέμβριο του 2000 και τον Μάρτιο του 2001, ως προς τον αποφασιστικό ρόλο της στην παύση της σύμπραξης ή έπρεπε να προβεί σε πρόσθετες έρευνες σε περίπτωση αμφιβολίας ως προς τη σημασία των στοιχείων αυτών. Η Zanders καταγγέλλει επίσης το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη την έκθεση πραγματογνωμοσύνης που προσκόμισε, τον Μάρτιο του 2001, για να αποδείξει την αμελητέα, αν όχι ανύπαρκτη, συνέπεια της απόπειρας να υπάρξει σύμπραξη επί των τιμών. Εξάλλου, η απόφαση δεν περιλαμβάνει καμία αιτιολογία για το ότι δεν ελήφθησαν υπόψη τα δύο αυτά στοιχεία. Επίσης, δεν περιλαμβάνει κανένα απόσπασμα όπου να εξετάζεται ο ατομικός ρόλος της Zanders.
- 91 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η Zanders δεν αποδεικνύει το επιχείρημα ότι διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στην παύση της παραβάσεως. Στο πλαίσιο της εξετάσεως των συγκεκριμένων αποτελεσμάτων της παραβάσεως, η Επιτροπή αφιέρωσε ολόκληρο τμήμα της αποφάσεως (αιτιολογικές σκέψεις 382 έως 402) στις συνέπειες των συμφωνιών περί των τιμών στην αγορά. Η απόφαση τηρεί πλήρως

την υποχρέωση αιτιολογήσεως εξετάζοντας τη συμπεριφορά της προσφεύγουσας από κοινού με τη συμπεριφορά άλλων πέντε επιχειρήσεων, στις αιτιολογικές σκέψεις 263 έως 271. Περαιτέρω, με την απάντησή της στην ΑΑ, η Zanders δεν ισχυρίστηκε ότι είχε αποκλειστικώς παθητικό ρόλο.

β) Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 92 Υπενθυμίζεται ότι, σε περιπτώσεις όπως η προκειμένη, όπου τα όργανα της Κοινότητας διαθέτουν εξουσία εκτιμήσεως προκειμένου να μπορούν να εκπληρώσουν την αποστολή τους, η εξασφάλιση των εγγυήσεων που παρέχει η κοινοτική έννομη τάξη στο πλαίσιο των διοικητικών διαδικασιών έχει κατά μείζονα λόγο θεμελιώδη σημασία· μεταξύ των εγγυήσεων αυτών συγκαταλέγεται ιδίως η υποχρέωση του αρμοδίου οργάνου να εξετάζει με επιμέλεια και αμεροληψία όλα τα κρίσιμα στοιχεία που έχουν σχέση με την εκάστοτε κρινόμενη περίπτωση (βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Νοεμβρίου 1991, C-269/90, Technische Universität München, Συλλογή 1991, σ. I-469, σκέψη 14· αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 24ης Ιανουαρίου 1992, T-44/90, La Cinq κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-1, σκέψη 86, και της 11ης Ιουλίου 1996, T-528/93, T-542/93, T-543/93 και T-546/93, Métropole télévision κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-649, σκέψη 93).
- 93 Εξάλλου, κατά πάγια νομολογία, από την επιβαλλόμενη με το άρθρο 253 ΕΚ αιτιολογία πρέπει να προκύπτει, κατά τρόπο σαφή και μη διφορούμενο, η συλλογιστική της κοινοτικής αρχής, που εκδίδει την προσβαλλόμενη πράξη, κατά τρόπο που να καθιστά δυνατό στους ενδιαφερομένους να γνωρίζουν τους λόγους που δικαιολογούν τη λήψη του μέτρου και στο αρμόδιο δικαιοδοτικό όργανο να ασκεί τον έλεγχό του. Η υποχρέωση αιτιολογήσεως πρέπει να εκτιμάται αναλόγως των περιστάσεων της συγκεκριμένης περιπτώσεως, ιδίως του περιεχομένου της πράξεως, της φύσεως των προβαλλομένων λόγων και του συμφέροντος που έχουν ενδεχομένως για την παροχή διευκρινίσεων οι αποδέκτες ή άλλα πρόσωπα τα οποία η πράξη αυτή αφορά άμεσα και ατομικά (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 2ας Απριλίου 1998, C-367/95 P, Επιτροπή κατά Sytraval και Brink's France, Συλλογή 1998, σ. I-1719, σκέψη 63, και του Πρωτοδικείου της 20ής Μαρτίου 2002, T-16/99, Lögstör Rör κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. II-1633, σκέψη 368).

- 94 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι από την απόφαση προκύπτει προφανώς, κατά τρόπο σαφή και μη διφορούμενο, η συλλογιστική της Επιτροπής και δίνεται στην Zanders η δυνατότητα να γνωρίσει την αιτιολογία του ληφθέντος μέτρου και στο Πρωτοδικείο να ασκήσει τον έλεγχό του. Πράγματι, στις αιτιολογικές σκέψεις 263 έως 271 της αποφάσεως, η Επιτροπή εξετάζει τη συμμετοχή της Zanders στη σύμπραξη, από κοινού με τη συμμετοχή της AWA, της Koehler, της Sappi, της Stora και της Torraspapel.
- 95 Η Zanders προβάλλει ειδικότερα το γεγονός ότι δεν λήφθηκε υπόψη ο ρόλος της στην παύση της παραβάσεως και η έκθεση πραγματογνωμοσύνης που προσκόμισε.
- 96 Ως προς τον ρόλο της Zanders στην παύση της παραβάσεως, επισημαίνεται ότι, με την από 12 Δεκεμβρίου 2000 απάντησή της στην ΑΑ, η Zanders επικαλέστηκε το από 1η Απριλίου 1996 έγγραφο του προέδρου-γενικού διευθυντή της International Paper προς όλους τους εργαζομένους του ομίλου, επιστήνοντας την προσοχή τους στο γεγονός ότι ο όμιλος προσέδιδε μείζονα σημασία στην τήρηση του νόμου και της ηθικής στο πλαίσιο των επαφών με τους πελάτες, τους εμπορικούς εταίρους, τις διοικητικές και άλλες αρχές. Η Zanders ανέφερε επίσης τη συνάντηση που έλαβε χώρα στα γραφεία της με σκοπό να διασφαλίσει την τήρηση του δικαίου του ανταγωνισμού από τα στελέχη της και να καταρτίσει πρόγραμμα συμμορφώσεως με το δίκαιο αυτό. Εξάλλου, η Zanders υπενθύμισε ότι ο πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου της, ο οποίος, την 1η Ιανουαρίου 1996, κατέστη πρόεδρος της ΑΕΜCΡ, είχε δηλώσει δημοσίως και ανεπιφύλακτα, μετά την ανάληψη της προεδρίας της ενώσεως, ότι η επιχείρηση είχε παραιτηθεί των συμπαιγνιών.
- 97 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Zanders, απαντώντας στην ΑΑ, προέβαλε τα στοιχεία της προηγούμενης σκέψης, προς στήριξη των παρατηρήσεών της με σκοπό να αντικρούσει την αιτίαση που διατύπωσε η Επιτροπή με την ΑΑ, σχετικά με την εξακολούθηση των συμπαιγνιών μετά το φθινόπωρο του 1995. Συγκεκριμένα, η υποβολή των εν λόγω στοιχείων εντάσσεται στην αναπτυσθείσα από την Zanders επιχειρηματολογία για να αποδείξει ότι, από το φθινόπωρο του 1995, δεν μετείχε πλέον σε μυστικές συναντήσεις της σύμπραξης ούτε σε εναρμονισμένες πρακτικές επί των τιμών με ανταγωνιστές, η πολιτική της τιμών είχε αυτοτελή χαρακτήρα και, ειδικότερα, δεν προηγήθηκε συνάντηση με σκοπό αθέμιτη σύμπραξη πριν από την αύξηση των τιμών που εφάρμοσε τον Σεπτέμβριο του 1996.

- 98 Ωστόσο, συνομολογείται ότι, κατά τη διοικητική διαδικασία, η Επιτροπή έλαβε υπόψη την εκτεθείσα στην προηγούμενη σκέψη επιχειρηματολογία της Zanders. Με την απόφαση, το τέλος της διάρκειας της παραβάσεως που έγινε δεκτό ως προς την Zanders αντιστοιχεί, πράγματι, στον Σεπτέμβριο του 1995, και όχι, όπως με την ΑΑ, στον Μάρτιο του 1997.
- 99 Αντιθέτως, ούτε από την από 12 Δεκεμβρίου 2000 απάντηση της Zanders στην ΑΑ, ούτε από τις συμπληρωματικές παρατηρήσεις που απηύθυνε η Zanders στην Επιτροπή στις 2 Μαρτίου 2001 προκύπτει ότι τα αναφερθέντα στη σκέψη 96 ανωτέρω στοιχεία, ή λοιπά στοιχεία, προβλήθηκαν από την Zanders κατά τη διοικητική διαδικασία για να αποδειχθεί, όπως επιδιώκει επί του παρόντος η Zanders, ότι διαδραμάτισε αποφασιστικό ρόλο στην παύση της παράνομης σύμπραξης, ώστε να δικαιολογείται η αναγνώριση ελαφρυντικής περιστάσεως στο πλαίσιο καθορισμού του προστίμου. Υπό τις συνθήκες αυτές, η Zanders δεν μπορεί να προσάπτει στην Επιτροπή την προσβολή της αρχής της χρηστής διοικήσεως για τον λόγο ότι η Επιτροπή παρέλειψε να λάβει υπόψη τα προαναφερθέντα στοιχεία ως στοιχεία φερόμενα να αποδείξουν ότι η Zanders συνέβαλε αποφασιστικώς στον τερματισμό της αθέμιτης σύμπραξης πριν από τις πρώτες έρευνες της Επιτροπής.
- 100 Ομοίως, επισημαίνεται ότι η Zanders, με την απάντησή της στην ΑΑ, δεν ισχυρίστηκε ότι διαδραμάτισε αποκλειστικώς παθητικό ρόλο στη σύμπραξη. Συνεπώς, δεν μπορεί να επικαλείται συναφώς έλλειψη αιτιολογίας της αποφάσεως. Εξάλλου, για την περίοδο από το 1992 μέχρι το φθινόπωρο του 1995, η Zanders αμφισβήτησε, με την απάντησή της στην ΑΑ, ότι είχε τον πρωταγωνιστικό ή πρωταρχικό ρόλο που της καταλογίζεται με τις παραγράφους 187 και 199 της ΑΑ. Επομένως, η Zanders προβάλλει την μη ύπαρξη επιβαρυντικής περιστάσεως. Ωστόσο, η Επιτροπή δεν δέχθηκε την ύπαρξη επιβαρυντικής περιστάσεως σε βάρος της Zanders.
- 101 Περαιτέρω, η παραγγελλθείσα από τις Koehler, ΜΗΤΡ και Zanders έκθεση πραγματογνωμοσύνης στην εταιρία PricewaterhouseCoopers φέρει ημερομηνία 2 Μαρτίου 2001 και τίτλο «Η ανταγωνιστική κατάσταση στην ευρωπαϊκή αγορά του

αυτογραφικού χαρτιού από το θέρους ή το φθινόπωρο του 1995 έως τον Φεβρουάριο ή Μάρτιο του 1997» (στο εξής: έκθεση PricewaterhouseCoopers).

- 102 Από το συνοδευτικό έγγραφο της αποστολής της εκθέσεως PricewaterhouseCoopers προκύπτει ότι η έκθεση αυτή είχε κύριο αντικείμενο να αντικρούσει τους διατυπωθέντες από την Επιτροπή με την ΑΑ ισχυρισμούς, όσον αφορά τη λειτουργία της σύμπραξης στην αγορά του αυτογραφικού χαρτιού κατά την περίοδο μεταξύ θέρους ή φθινοπώρου του 1995 και Φεβρουαρίου ή Μαρτίου του 1997. Κατά τα λοιπά, στο πόρισμα της εκθέσεως αυτής αναφέρεται ρητώς το γεγονός ότι η οικονομική ανάλυση αναφέρει ότι η συμπεριφορά τριών παραγωγών μεταξύ του θέρους ή του φθινοπώρου του 1995 και Φεβρουαρίου ή Μαρτίου του 1997 δεν ήταν εναρμονισμένη.
- 103 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η έκθεση PricewaterhouseCoopers αφορά χρονική περίοδο που κείται εκτός της περιόδου που κρίθηκε με την απόφαση ότι συνιστά παράβαση. Στο μέτρο αυτό, η εν λόγω έκθεση δεν μπορεί να θεωρηθεί λυσιτελής.
- 104 Πάντως, από το κείμενο του δικογράφου της προσφυγής προκύπτει ότι η επίκριση της Zanders αφορά το γεγονός ότι η Επιτροπή παρέλειψε να λάβει υπόψη τα στοιχεία, τα οποία περιλαμβάνονται και στην έκθεση PricewaterhouseCoopers, που σκοπούν να αποδείξουν την αμελητέα, αν όχι ανύπαρκτη, συνέπεια των προσπαθειών να γίνουν συμπράξεις επί των τιμών κατά τη διάρκεια της περιόδου μεταξύ Ιανουαρίου 1992 και φθινοπώρου 1995.
- 105 Συναφώς, ακόμη κι αν θεωρηθεί ότι πρέπει να ληφθούν υπόψη παρεπόμενα στοιχεία, προσκομισθέντα προς στήριξη αλυσιτελούς αποδείξεως, δεν μπορεί να προσαφθεί στην Επιτροπή ότι δεν έλαβε υπόψη τα επιχειρήματα της Zanders επί της φερομένης ως περιορισμένης επιπτώσεως της σύμπραξης.

106 Πράγματι, στην αιτιολογική σκέψη 388 της αποφάσεως, αναφέρονται τα εξής:

«Οι AWA, Carrs, MHTP (Stora), Koehler, Sappi και Zanders υποστηρίζουν ότι η πραγματική επίπτωση της σύμπραξης στην αγορά αυτογραφικού χαρτιού στον ΕΟΧ ήταν πολύ περιορισμένη ή ότι η σύμπραξη δεν είχε καμία αρνητική επίπτωση. Ως προς το θέμα αυτό, ισχυρίζονται ότι η επίπτωση στις τιμές ήταν μικρή ή μηδενική, εφόσον οι τιμές που εφαρμόζονταν πραγματικά στην αγορά ήταν κατώτερες από τις συμφωνηθείσες ή ανακοινωθείσες αυξήσεις. Κατά την άποψη των προαναφερόμενων συμμετεχόντων στη σύμπραξη, αυτό σημαίνει ότι οι αυξήσεις που αποφασίζονταν δεν εφαρμόζονταν στην πράξη. Οι ενδιαφερόμενοι προέβαλαν πολλά επιχειρήματα προκειμένου να υποστηρίξουν τον ισχυρισμό αυτό, μεταξύ των οποίων τα ακόλουθα: οι τιμές και τα περιθώρια κέρδους των παραγωγών μειώθηκαν σημαντικά· οι τιμές του αυτογραφικού χαρτιού αντικατοπτρίζουν κυρίως τις μεταβολές στο κόστος και τη ζήτηση χαρτοπολτού και, κατά τις μεταγενέστερες φάσεις της σύμπραξης, τα προβλήματα ως προς την παραγωγικότητα· ο ανταγωνισμός μεταξύ των παραγωγών συνεχίστηκε· και οι παραγωγοί έπρεπε να διαπραγματεύονται τις αυξήσεις τιμών με τους πελάτες σε ατομική βάση.»

107 Το εν λόγω απόσπασμα της αποφάσεως, μολονότι δεν κάνει ρητή μνεία της εκθέσεως PricewaterhouseCoopers που απηύθυνε η Zanders στην Επιτροπή κατά τη διοικητική διαδικασία, βεβαιώνει αδιαμφισβήτητα το γεγονός ότι η Επιτροπή έλαβε υπόψη, κατά την εν λόγω διαδικασία, τα στοιχεία που προσκόμισε, μεταξύ άλλων, η Zanders, για να αποδείξει την αμελητέα ή ανύπαρκτη επίπτωση των προσπαθειών να γίνουν συμπράξεις επί των τιμών, κατά τη διάρκεια της παραβάσεως. Η απόρριψη από την Επιτροπή των επιχειρημάτων των επιχειρήσεων, τα οποία θεμελιώνονται στα στοιχεία αυτά, σημαίνει ότι η Επιτροπή θεώρησε ότι τα εν λόγω επιχειρήματα δεν δύνανται να μεταβάλουν την άποψή της, η οποία εκτέθηκε στις αιτιολογικές σκέψεις 382 έως 387 της αποφάσεως, περί της συγκεκριμένης επιπτώσεως της παράβασης στην αγορά. Αντιθέτως, το απόσπασμα αυτό δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η Επιτροπή, κατά την εξέταση της υποθέσεως, παρέλειψε να λάβει προσηκόντως υπόψη τα στοιχεία που προσκόμισε η Zanders για την άμυνά της (βλ., συναφώς, απόφαση του Πρωτοδικείου της 11ης Μαρτίου 1999, T-141/94, Thyssen Stahl κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-347, σκέψη 118).

108 Κατόπιν της προηγούμενης αναλύσεως, ο πέμπτος αυτός λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

6. Επί του έκτου λόγου ακυρώσεως, που στηρίζεται σε προσβολή της αρχής της χρηστής διοικήσεως, του δικαιώματος προσβάσεως στον φάκελο και των δικαιωμάτων άμυνας, ο οποίος απορρέει από το γεγονός ότι ορισμένα έγγραφα μπορούν δυσκόλως να εντοπιστούν στον φάκελο έρευνας της υποθέσεως και δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ο κατάλογος των συνιστώντων τον εν λόγω φάκελο εγγράφων

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

- 109 Η AWA υποστηρίζει ότι ο κατάλογος των εγγράφων που επισυνάπτει η Επιτροπή στο CD-ROM που της δόθηκε κατά τη διοικητική διαδικασία δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί. Η AWA ισχυρίζεται ότι, πράγματι, ο κατάλογος αυτός δεν περιλαμβάνει ευρετήριο και περιγραφή των οικείων εγγράφων, αλλά απλώς αναφέρει τους λόγους σχετικά με τον φερόμενο ως απόρρητο χαρακτήρα ορισμένων εξ αυτών και ενδεχομένως τη θέση του αντιστοίχου μη εμπιστευτικού κειμένου στον φάκελο.
- 110 Η Koehler ισχυρίζεται ότι, πριν από την αποστολή του CD-ROM στους αποδέκτες της ΑΑ, η Επιτροπή αφαίρεσε από τον φάκελο ορισμένα απόρρητα έγγραφα και τα αντικατέστησε με τα μη εμπιστευτικά κείμενα που προστέθηκαν σε άλλα σημεία του φακέλου. Ωστόσο, η Επιτροπή δεν μερίμνησε να τροποποιήσει κατά συνέπεια τις παραπομπές στα ούτως μετακινηθέντα έγγραφα, ούτε στην ΑΑ ούτε στην απόφαση. Περαιτέρω, η Επιτροπή δεν ανέφερε την ύπαρξη των μη εμπιστευτικών αυτών κειμένων ούτε τον τρόπο ανευρέσεώς τους στον φάκελο. Με βάση τον εκπονηθέντα από την Επιτροπή κατάλογο μπορούσαν να αναζητηθούν κατά προσέγγιση τα εν λόγω έγγραφα. Ορισμένες φορές, ήταν μάλιστα αδύνατο να ερευθεί το ζητούμενο έγγραφο.
- 111 Η Επιτροπή φρονεί ότι δεν μπορεί να της προσαφθεί καμία προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας. Αφενός, η Επιτροπή έθεσε στη διάθεση των επιχειρήσεων, συγχρόνως με τον CD-ROM, κατάλογο των διαφόρων εγγράφων του φακέλου χρησιμοποιώντας τη συνήθη κατάταξη σε σχέση με τον βαθμό της δυνατότητας

πρόσβασης των εγγράφων. Αφετέρου, τα αναφερόμενα στην ΑΑ έγγραφα είχαν ήδη επισυναφθεί στην ΑΑ, με κατάλογο διασφαλίζοντα την αντιστοιχία μεταξύ εμπιστευτικών και μη εμπιστευτικών κειμένων.

β) Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 112 Από τα προσκομισθέντα από την Επιτροπή στις δύο αυτές υποθέσεις (Τ-118/02 και Τ-125/02) στοιχεία προκύπτει ότι, στις 26 Ιουλίου 2000, η Επιτροπή απηύθυνε στους αποδέκτες της ΑΑ, συγχρόνως με την εν λόγω ΑΑ και τα αναφερόμενα σε αυτήν έγγραφα, κατάλογο των συνημμένων στην ΑΑ εγγράφων. Ο κατάλογος αυτός προσκομίστηκε από την Επιτροπή ως παράρτημα του υπομνήματός της αντικρούσεως στην υπόθεση Τ-125/02. Τη αιτήσεί του Πρωτοδικείου, η Επιτροπή προσκόμισε επίσης τον εν λόγω κατάλογο στην υπόθεση Τ-118/02.
- 113 Ο κατάλογος αυτός περιλαμβάνει για κάθε έγγραφο το οποίο αφορά η ΑΑ, ακολουθώντας τη σειρά αναφοράς του στην ΑΑ, περιληπτική περιγραφή του εγγράφου, την ταυτότητα της επιχειρήσεως στην οποία βρέθηκε το έγγραφο ή η οποία το κοινοποίησε, τον αριθμό του εγγράφου καθώς και, ενδεχομένως, τον αριθμό του μη εμπιστευτικού κειμένου του εγγράφου αυτού.
- 114 Περαιτέρω, την 1η Αυγούστου 2000, οι αποδέκτες της ΑΑ δέχθηκαν από την Επιτροπή, συγχρόνως με τον CD-ROM που περιελάμβανε ολόκληρο τον φάκελο έρευνας της υποθέσεως της Επιτροπής, κατάλογο με τίτλο «Κατάλογος εγγράφων», ο οποίος διευκρίνιζε για κάθε έγγραφο, ακολουθώντας τη σειρά αριθμήσεως του φακέλου, τον κωδικό πρόσβασης του εγγράφου (Π για προσβάσιμο· ΜΠ για μερικώς προσβάσιμο· ΚΠ για καθόλου προσβάσιμο). Όσον αφορά τα καταταχθέντα ως καθόλου προσβάσιμα έγγραφα, καθώς και τα μη προσβάσιμα μέρη των μερικώς προσβάσιμων εγγράφων, ο κατάλογος περιελάμβανε ενδείξεις σχετικά με την τοποθέτηση εντός του φακέλου του μη εμπιστευτικού κειμένου ή του μέρους του εν λόγω εγγράφου και/ή συνοπτική περιγραφή του περιεχομένου του εγγράφου ή του μέρους του εν λόγω εγγράφου. Ενεργώντας έτσι, η Επιτροπή τήρησε πλήρως τις

διατάξεις του σημείου II A 1.4 της ανακοινώσεώς της σχετικά με τους κανόνες εσωτερικής διαδικασίας για την εξέταση των αιτήσεων προσβάσεως στον φάκελο στις περιπτώσεις εφαρμογής των άρθρων [81] και [82] της Συνθήκης ΕΚ, των άρθρων 65 και 66 της Συνθήκης ΕΚΑΧ και του κανονισμού (ΕΟΚ) 4064/89 του Συμβουλίου (ΕΕ 1997, C 23, σ. 3).

115 Οι AWA και Koehler, διαθέτοντας, αφενός, τον κατάλογο των συνημμένων στην ΑΑ εγγράφων και, αφετέρου, τον αναφερθέντα στην προηγούμενη σκέψη «Κατάλογο εγγράφων», είχαν πλήρως τη δυνατότητα, όπως και οι λοιποί αποδέκτες της ΑΑ, να ανευρίσκουν στον φάκελο έρευνας της υποθέσεως το αρχικό ή το μη εμπιστευτικό κείμενο των ζητούμενων εγγράφων, ανάλογα με τον αναφερόμενο στους καταλόγους αυτούς κωδικό πρόσβασης.

116 Ασφαλώς, όπως η ίδια η Επιτροπή ισχυρίζεται στα υπομνήματά της σχετικά με την υπόθεση T-125/02, όσον αφορά τα έγγραφα —μεταξύ άλλων τα αναφερόμενα στην ΑΑ έγγραφα που συγκεκριμένα σκοπεύει η Koehler— τα οποία είχαν καταταχθεί ως καθόλου ή ως μερικώς προσβάσιμα, οι αποδέκτες της ΑΑ δεν βρήκαν αμέσως, στο μέρος που αντιστοιχεί στον αριθμό τους στον φάκελο, το μη εμπιστευτικό κείμενο ή τη συνοπτική περιγραφή του περιεχομένου τους και χρειάστηκε να χρησιμοποιήσουν κατάλογο για να εντοπίσουν στον φάκελο το μη εμπιστευτικό αυτό κείμενο ή τη συνοπτική αυτή περιγραφή. Ωστόσο, οι αμελητέες δυσχέρειες και η μικρή απώλεια χρόνου που προκάλεσε η κατάσταση αυτή στους αποδέκτες της ΑΑ δεν πρέπει προφανώς να θεωρηθούν ότι δύνανται να θίξουν τη νομιμότητα της αποφάσεως.

117 Επομένως, ο έκτος αυτός λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

7. Επί του εβδόμου λόγου ακυρώσεως, που στηρίζεται στην προσβολή της αρχής της χρηστής διοικήσεως και των δικαιωμάτων άμυνας λόγω του εκπροθέσμου χαρακτήρα της κοινοποιήσεως της αποφάσεως

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

- 118 Η AWA ισχυρίζεται ότι, ενώ η έκδοση της αποφάσεως φέρει προφανώς την ημερομηνία της 20ής Δεκεμβρίου 2001, της κοινοποιήθηκε μόλις στις 8 Φεβρουαρίου 2002. Η AWA προσθέτει ότι, ανεξαρτήτως των λόγων της καθυστερήσεως αυτής, κατά τη διάρκεια του επομένου της εκδόσεως της αποφάσεως ενάμιση μήνα, δεν μπορούσε να εξηγήσει, μεταξύ άλλων στους πελάτες της, τους λόγους για τους οποίους της επιβλήθηκε το μεγαλύτερο ατομικό πρόστιμο που είχε επιβληθεί ποτέ.
- 119 Η Επιτροπή απάντησε ότι, στις 5 Φεβρουαρίου 2002, είχε εκδώσει σύντομο διορθωτικό της από 20 Δεκεμβρίου 2001 αποφάσεως, λόγω αλλαγής της επωνυμίας της προσφεύγουσας. Κατά συνέπεια, η από 8 Φεβρουαρίου 2002 κοινοποίηση της αποφάσεως με συνοδευτικό διορθωτικό, το οποίο διευκρίνιζε τις επελθούσες τροποποιήσεις, δεν πρέπει να θεωρηθεί εκπρόθεσμη.

β) Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 120 Από το από 7 Φεβρουαρίου 2002 έγγραφο, με το οποίο το μέλος της Επιτροπής που ήταν επιφορτισμένο με τις υποθέσεις ανταγωνισμού κοινοποίησε την απόφαση στους αποδέκτες της, μεταξύ των οποίων η AWA, προκύπτει ότι η εν λόγω απόφαση εκδόθηκε στις 20 Δεκεμβρίου 2001 και διορθώθηκε στις 5 Φεβρουαρίου 2002 με τη γραπτή διαδικασία E/177/2002. Η ύπαρξη του διορθωτικού αυτού εξηγεί το ότι η κοινοποίηση της αποφάσεως στους αποδέκτες της επήλθε ενάμιση μήνα μετά την έκδοσή της. Δεν μπορεί δε να θεωρηθεί υπερβολική η περίοδος μεταξύ της εκδόσεως της αποφάσεως και της κοινοποιήσεώς της.

- 121 Καθόσον η επιχειρηματολογία της ΑWA πρέπει να γίνει αντιληπτή υπό την έννοια ότι επικρίνει το γεγονός ότι η Επιτροπή δημοσιοποίησε την απόφαση προτού τη γνωστοποιήσει στους αποδέκτες της, πράγμα το οποίο εμπόδισε την ΑWA να δώσει εξηγήσεις έναντι τρίτων για τους λόγους της αποφάσεως αυτής, επισημαίνεται ότι η ΑWA δεν προσκόμισε κανένα στοιχείο δυνάμενο να αποδείξει ότι η Επιτροπή αποκάλυψε το περιεχόμενο της αποφάσεως προτού τη γνωστοποιήσει στους αποδέκτες της. Εν πάση περιπτώσει, ακόμη κι αν υποθεθεί ότι πρόκειται περί αυτού, τονίζεται ότι, όσο λυπηρή κι αν είναι αυτή η συμπεριφορά, η απόφαση είχε ήδη ληφθεί και πράξεις μεταγενέστερες της εκδόσεώς της δεν μπορούν να θίξουν την ισχύ της (απόφαση του Δικαστηρίου της 8ης Νοεμβρίου 1983, 96/82 έως 102/82, 104/82, 105/82, 108/82 και 110/82, IAZ κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 3369, σκέψη 16).

B — Επί των λόγων που αντλούνται από την παράβαση του άρθρου 81 ΕΚ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ, καθώς και από πλάνη εκτιμήσεως της Επιτροπής, σχετικά με τη συμμετοχή ορισμένων επιχειρήσεων στην παράβαση

- 122 Τρεις επιχειρήσεις, ήτοι η Bolloré, η Divina και η Zicuñaga, αμφισβητούν το βάσιμο των εκτιμήσεων της Επιτροπής σχετικά με τη συμμετοχή τους στην παράβαση.

1. Κατάσταση της Bolloré

- 123 Εξαρχής, υπενθυμίζεται ότι, με την απόφαση (αιτιολογικές σκέψεις 353 έως 356), η Επιτροπή θεωρεί την Bolloré υπεύθυνη της παραβάσεως, αφενός, βάσει της άμεσης προσωπικής της συμμετοχής στις δραστηριότητες της σύμπραξης και, αφετέρου, λόγω της ευθύνης της για τη συμμετοχή της θυγατρικής της Corigraph στη σύμπραξη. Πάντως, κρίθηκε (σκέψεις 66 έως 81 ανωτέρω) ότι, βάσει της ΑΑ, η Bolloré δεν μπόρεσε να λάβει γνώση της αιτιάσεως που αντλείται από την προσωπική της συμμετοχή στη σύμπραξη, ούτε τα προβαλλόμενα με την απόφαση

από την Επιτροπή, προς στήριξη της εν λόγω αιτιάσεως, πραγματικά περιστατικά. Η θεώρηση αυτή καθιστά άνευ αντικειμένου την εξέταση της επί της ουσίας επιχειρηματολογίας που ανέπτυξε η Bolloré για να αμφισβητήσει το βάσιμο της προσωπικής και άμεσης αναμείξεώς της στη σύμπραξη.

- 124 Επομένως, πρέπει να εξετασθεί η επιχειρηματολογία της Bolloré που αντλείται από το ότι η Επιτροπή εσφαλμένως της καταλογίζει την παραβατική συμπεριφορά της θυγατρικής της Corigraph στη σύμπραξη.

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

- 125 Η Bolloré τονίζει ότι, με την απόφαση, η Επιτροπή στηρίζεται σε δύο στοιχεία για να την καταστήσει υπεύθυνη της συμπεριφοράς της Corigraph, ήτοι, αφενός, το γεγονός ότι η Corigraph ήταν κατά 100% θυγατρική της, κατά τον χρόνο της παραβάσεως, και, αφετέρου, το γεγονός ότι είχε οπωσδήποτε πληροφορηθεί τη συμμετοχή της Corigraph στη σύμπραξη.

- 126 Η Bolloré υποστηρίζει ότι το πρώτο στοιχείο δεν αρκεί για να της καταλογιστεί η συνιστώσα παρανομία συμπεριφορά της Corigraph. Πράγματι, απαιτείται ένα πρόσθετο στοιχείο για να έχει η Επιτροπή τη δυνατότητα να υποθέσει την ύπαρξη αποφασιστικής επιρροής της μητρικής εταιρίας στη συμπεριφορά της θυγατρικής της. Πάντως, εν προκειμένω, δεν συντρέχει τέτοιο πρόσθετο στοιχείο. Πράγματι, η Bolloré εξέθεσε στην απάντησή της στην ΑΑ ότι η Corigraph διέθετε μεγάλη αυτονομία στην εφαρμογή της εμπορικής πολιτικής της, πράγμα το οποίο δεν αμφισβητεί εξάλλου η Επιτροπή. Περαιτέρω, η Corigraph αντιπροσωπεύει μόνον το ένα τρίτο του κύκλου εργασιών της χαρτοβιομηχανίας Bolloré του Thonon-les-Bains και οι επιχειρηματικές αυτές σχέσεις μεταξύ Bolloré και Corigraph δεν συνεπάγονται περιορισμό της εμπορικής αυτονομίας της Corigraph.

- 127 Η Bolloré επισημαίνει ότι η Επιτροπή συνάγει το δεύτερο στοιχείο από τρία γεγονότα, δηλαδή από το ότι η Corigraph ανήκει στο τμήμα ειδικών χαρτιών της Bolloré, ότι ο V., διευθυντής του τμήματος αυτού, ήταν επίσης γενικός διευθυντής της Corigraph και γενικός διευθυντής της Bolloré στο Thonon-les-Bains και από το ότι ο J. B., τότε εμπορικός διευθυντής της Corigraph, ασχολούνταν επίσης με τις πωλήσεις στη χαρτοβιομηχανία του Thonon-les-Bains από το 1994. Ωστόσο, με βάση τα τρία αυτά πραγματικά περιστατικά δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η Bolloré είχε οπωσδήποτε πληροφορηθεί τη συμμετοχή της Corigraph στη σύμπραξη.
- 128 Σύμφωνα με την Επιτροπή, δεν αμφισβητείται ότι, μεταξύ 1990 και 1998, η Corigraph ήταν κατά 100 % θυγατρική της Bolloré, πράγμα το οποίο, δυνάμει της νομολογίας, αρκεί για να θεωρηθεί ότι η Bolloré ασκούσε αποφασιστική επιρροή στη συμπεριφορά της θυγατρικής της. Κατά τα λοιπά, η εικασία αυτή ενισχύεται από τα εκτεθέντα στις αιτιολογικές σκέψεις 353 έως 355 της αποφάσεως στοιχεία.

β) Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 129 Εξαρχής, τονίζεται ότι η Bolloré, ενώ αμφισβητεί τη διάρκεια της παραβάσεως, δεν αρνείται εντούτοις το υποστατό της αναμείξεως της Corigraph στις δραστηριότητες της σύμπραξης.
- 130 Κατ' ουσίαν, η επιχειρηματολογία της Bolloré έγκειται στον ισχυρισμό ότι τα προβληθέντα από την Επιτροπή με την απόφαση στοιχεία δεν την καθιστούν υπεύθυνη για τη συμμετοχή της θυγατρικής της Corigraph στη σύμπραξη.
- 131 Υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, το γεγονός ότι μια θυγατρική εταιρία έχει χωριστή νομική προσωπικότητα δεν αρκεί για να αποκλειστεί η δυνατότητα να

καταλογιστεί η συμπεριφορά της στη μητρική εταιρία, ιδίως όταν η θυγατρική δεν καθορίζει κατά τρόπο αυτόνομο τη συμπεριφορά της στην αγορά, αλλά εφαρμόζει, κυρίως, τις οδηγίες της μητρικής εταιρίας (βλ. αποφάσεις του Δικαστηρίου της 14ης Ιουλίου 1972, 48/69, ICI κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1972-1973, σ. 99, σκέψεις 132 και 133· 52/69, Geigy κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1972-1973, σ. 189, σκέψη 44, και της 16ης Νοεμβρίου 2000, C-286/98 P, Stora Kopparbergs Bergslags κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-9925, σκέψη 26).

- 132 Συναφώς, μολονότι το στοιχείο σχετικά με την κατοχή του συνόλου του κεφαλαίου της θυγατρικής της συνιστά σοβαρή ένδειξη ότι η μητρική εταιρία επηρεάζει αποφασιστικά τη συμπεριφορά της θυγατρικής της στην αγορά, δεν αρκεί μόνο το στοιχείο αυτό για να καταλογιστεί η ευθύνη της συμπεριφοράς της θυγατρικής στη μητρική εταιρία (βλ., συναφώς, απόφαση Stora Kopparbergs Bergslags κατά Επιτροπής, σκέψη 131 ανωτέρω, σκέψεις 27 έως 29, και τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα J. Mischo στην υπόθεση αυτή, Συλλογή 2000, σ. I-9928, σημεία 17 έως 62). Χρειάζεται μεν ένα πρόσθετο στοιχείο σχετικά με το ποσοστό συμμετοχής, μπορεί όμως να συνιστάται σε ενδείξεις. Το εν λόγω πρόσθετο στοιχείο δεν πρέπει κατ' ανάγκη να προκύπτει όταν αποδεικνύεται ότι η μητρική εταιρία έχει πράγματι δώσει οδηγίες στη θυγατρική να συμμετάσχει στη σύμπραξη (βλ., συναφώς, τις προαναφερθείσες προτάσεις, παράγραφοι 40, 48 και 51).
- 133 Εν προκειμένω, από τις αιτιολογικές σκέψεις 353 και 354 της αποφάσεως προκύπτει ότι η Επιτροπή, για να καταλογίσει στην Bollore την ευθύνη της συμμετοχής της Corigraph στη σύμπραξη, δεν στηρίχθηκε αποκλειστικά στη μη αμφισβητούμενη κατοχή του συνόλου του κεφαλαίου της Corigraph από την Bollore κατά τον χρόνο της παραβάσεως, αλλά και σε άλλα στοιχεία, τα οποία προβλήθηκαν στη σκέψη 127 ανωτέρω, με σκοπό να αποδειχθεί ότι η Corigraph εφάρμοζε κατ' ουσίαν τις οδηγίες που της είχε δώσει η Bollore.
- 134 Επαναλαμβάνοντας την εκθεθείσα με την από 28 Νοεμβρίου απάντησή της στην ΑΑ επιχειρηματολογία (αιτιολογική σκέψη 353 της αποφάσεως), η Bollore προβάλλει διάφορα στοιχεία με σκοπό να καταδείξει ότι η Corigraph διέθετε, κατά τον χρόνο της παραβάσεως, πλήρη εμπορική αυτονομία. Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να εξετασθεί αν είναι βάσιμοι οι διάφοροι αυτοί ισχυρισμοί ή αν, αντιθέτως, υφίστανται ενδείξεις ότι η Bollore άσκησε επιρροή στη θυγατρική της.

135 Πρώτον, η Bolloré ισχυρίστηκε, κατά τη διοικητική διαδικασία, ότι η διεύθυνσή της είναι εντελώς διαφορετική από της Corigraph.

136 Πάντως, η υποσημείωση 1 της απαντήσεως της Bolloré στην ΑΑ περιλαμβάνει τα εξής στοιχεία:

«Μέχρι το 1993, η Bolloré και η Corigraph είχαν κοινό διοικητή, την κυρία [G.], η οποία ήταν εκπρόσωπος της Bolloré Participation στο Συμβούλιο της Bolloré Technologie, και μόνιμη εκπρόσωπος της Corigraph Holding εντός της Corigraph. Έπαυσε τα τελευταία καθήκοντά της στις 25 Οκτωβρίου 1993.»

137 Επομένως, με την επιφύλαξη της μεταγενέστερης εξετάσεως του βασίμου της επιχειρηματολογίας της Bolloré με σκοπό την αμφισβήτηση της συμμετοχής της Corigraph στην παράβαση πριν από τον Σεπτέμβριο ή Οκτώβριο του 1993, ένα μέλος του διοικητικού συμβουλίου της Bolloré συμμετείχε στη διεύθυνση της Corigraph κατά τη διάρκεια ενός μέρους της περιόδου της παραβάσεως.

138 Εξάλλου, από τα στοιχεία που προσκόμισε η Bolloré με την απάντησή της στην ΑΑ προκύπτει ότι, μολονότι δεν ήσαν μέλη του διοικητικού συμβουλίου της Bolloré, τα τέσσερα πρόσωπα που αποτέλεσαν το διοικητικό συμβούλιο της Corigraph από τον Σεπτέμβριο του 1993 έως τον Μάρτιο του 1997 είχαν όλα τα καθήκοντα (οικονομικά, λογιστικά ή διαχειριστικά), για το μεγαλύτερο μέρος της διεύθυνσεως της Bolloré. Επιπλέον, όπως ορθώς διαπιστώνει η Επιτροπή, στην αιτιολογική σκέψη 354 της αποφάσεως, ο V., που ήταν ο πρόεδρος-γενικός διευθυντής της Corigraph κατά τη διάρκεια της παραβάσεως, ήταν, σύμφωνα με την απάντηση της Bolloré στην ΑΑ, μισθωτός υπάλληλός της, επιφορτισμένος με τη διεύθυνση του εργοστασίου χαρτιού του Thonon-les-Bains. Σύμφωνα με τα στοιχεία που

περιλαμβάνονται στην ίδια αιτιολογική σκέψη της απόφασης —στοιχεία που η Bolloré επιβεβαιώνει με τα υπομνήματά της— ο V. ήταν εξάλλου ο διευθυντής του τμήματος ειδικών χαρτιών της Bolloré. Η μαζική αυτή παρουσία διευθυνόντων συμβούλων της Bolloré επικεφαλής της Corigraph πιστοποιεί τη σημασία της αναμειξεως της Bolloré στη διαχείριση της θυγατρικής της. Μέσω της παρουσίας αυτής, η Bolloré ήταν οπωσδήποτε σε θέση να επιδράσει αποφασιστικώς την εμπορική πολιτική της Corigraph στην αγορά.

139 Η ανάλυση αυτή ενισχύεται επίσης, όσον αφορά την περίοδο της παραβάσεως μεταξύ Φεβρουαρίου και Σεπτεμβρίου 1995, από τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στη χορηγηθείσα από τον J. B. στις 2 Απριλίου 2002 βεβαίωση, η οποία έχει επισυναφθεί ως παράρτημα στο δικόγραφο της προσφυγής, σύμφωνα με τα οποία το πρόσωπο αυτό, που ήταν ο εμπορικός διευθυντής της Corigraph από τα τέλη του Σεπτεμβρίου του 1992 μέχρι τον Μάρτιο του 1997, είχε συγχρόνως εμπορικά καθήκοντα στην Bolloré, από τον Φεβρουάριο του 1995.

140 Συναφώς, προστίθεται ότι το γεγονός ότι το Πρωτοδικείο έκρινε, με την απόφαση της 14ης Μαΐου 1998, T-309/94, KNP BT κατά Επιτροπής (Συλλογή 1998, σ. II-1007, σκέψεις 47 και 48), ότι η συμμετοχή μέλους της διευθύνσεως της μητρικής εταιρίας σε αθέμιτες συναντήσεις αποτελεί στοιχείο δυνάμενο να αποδείξει ότι η μητρική εταιρία γνώριζε και επιδοκίμαζε κατ' ανάγκη τη συμμετοχή της θυγατρικής της στην παράβαση, δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι σημαίνει ότι το ή τα μέλη της μητρικής εταιρίας που ασκούν διευθυντικά καθήκοντα στη θυγατρική πρέπει οπωσδήποτε να έχουν την ιδιότητα εντολοδόχου της μητρικής εταιρίας για να συναχθεί ότι δεν υφίσταται εμπορική αυτονομία της θυγατρικής σε σχέση με τη μητρική εταιρία (βλ., συναφώς, τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα J. Mischo, στην απόφαση Stora Kopparbergs Bergslags κατά Επιτροπής, σκέψη 132 ανωτέρω, σημείο 58). Πράγματι, το γεγονός ότι ένα πρόσωπο που είναι μέλος της μητρικής εταιρίας δεν είναι εντολοδόχος της δεν το εμποδίζει να μεριμνά, στο πλαίσιο της ασκήσεως των διευθυντικών καθηκόντων του στη θυγατρική, ώστε ο τρόπος δράσης της θυγατρικής στην αγορά να συνάδει προς τους απορρέοντες από τη διεύθυνση της μητρικής εταιρίας προσανατολισμούς.

141 Δεύτερον, η Bolloré τόνισε, κατά τη διοικητική διαδικασία, ότι η Corigraph διέθετε ίδια υποδομή.

- 142 Ασφαλώς, όπως ισχυρίστηκε η Bolloré με την απάντησή της στην ΑΑ, το γεγονός ότι η θυγατρική δεν είναι κυρία των εγκαταστάσεων παραγωγής, ούτε ο εργοδότης του προσωπικού της και ο κύκλος εργασιών της καταχωρείται λογιστικώς στους ετήσιους λογαριασμούς της μητρικής εταιρίας μπορεί να συμβάλει στην απόδειξη ότι δεν υφίσταται ανεξαρτησία της θυγατρικής από τη μητρική εταιρία (βλ., συναφώς, απόφαση Mo och Domsjö κατά Επιτροπής, σκέψη 67 ανωτέρω, σκέψεις 89 έως 94). Παρ' όλ' αυτά, το γεγονός ότι, εν προκειμένω, η Corigraph, όπως επισήμανε η Bolloré με την απάντησή της στην ΑΑ, χωρίς να αμφισβητηθεί από την Επιτροπή, διαθέτει τις δικές της εγκαταστάσεις παραγωγής και το δικό της προσωπικό και καταχωρεί λογιστικώς τον κύκλο εργασιών της στους δικούς της ετήσιους λογαριασμούς δεν αποδεικνύει, καθεαυτό, ότι η Corigraph καθορίζει τη συμπεριφορά της στην αγορά με πλήρη αυτονομία σε σχέση με τη μητρική εταιρία, την Bolloré.
- 143 Τέλος, η Bolloré, κατά τη διοικητική διαδικασία, ανέφερε διάφορα στοιχεία βεβαιώνοντα, κατά την άποψή της, την ανεξαρτησία της εμπορικής πολιτικής της Corigraph. Αφενός, οι δραστηριότητες που συνδέονται με το χαρτί είναι ελάχιστος σημασίας και ο κύκλος εργασιών της Corigraph αντιπροσωπεύει αμελητέο μέρος του κύκλου εργασιών του ομίλου. Αφετέρου, ακόμη και μετά την εξαγορά της από την Bolloré, η Corigraph εξακολούθησε να καλύπτει το 35 % των αναγκών της σε πρώτες ύλες εκτός του ομίλου Bolloré, μεταξύ άλλων από έναν άμεσο ανταγωνιστή της Bolloré.
- 144 Πάντως, ακόμη κι αν υποθεθεί ότι είναι επακριβείς, οι ισχυρισμοί της Bolloré σχετικά με την ελάχιστη σημασία των δραστηριοτήτων της στον τομέα του χαρτιού, αφενός, και τον κύκλο εργασιών της Corigraph εντός του ομίλου Bolloré, αφετέρου, ουδόλως αποδεικνύουν ότι η Bolloré άφησε στην Corigraph πλήρη αυτονομία για τον καθορισμό της συμπεριφοράς της στην αγορά. Κανένα συμπέρασμα δεν μπορεί να συναχθεί συναφώς ούτε και από τον εν μέρει ανεφοδιασμό της Corigraph, κατά τη διάρκεια της περιόδου της παραβάσεως, σε πρώτες ύλες από προμηθευτές εκτός του ομίλου Bolloré. Πράγματι, η διαπίστωση αυτή ουδαμώς αποκλείει ότι, μετέχοντας στη σύμπραξη, η Corigraph εφάρμοσε κατά το ουσιώδες μέρος τους τις δοθείσες από τη μητρική εταιρία οδηγίες.

- 145 Συναφώς, τονίζεται περαιτέρω ότι, όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 354 της αποφάσεως χωρίς να αμφισβητηθεί από την Bolloré, η Corigraph αποτελούσε μέρος του τμήματος ειδικών χαρτιών της Bolloré.
- 146 Εξάλλου, στην απάντηση της Bolloré στην ΑΑ περιλαμβάνονται τα ακόλουθα στοιχεία όσον αφορά τις συνθήκες κτήσεως της Corigraph από την Bolloré:

«Το 1990, το εργοστάσιο χαρτιού της Bolloré που βρίσκεται στο Thonon-les-Bains (Haute-Savoie) αντιμετώπιζε πολύ έντονο ανταγωνισμό στην αγορά του χαρτιού που χαρακτηρίστηκε από τέσσερα συναπτά έτη αυξήσεως της τιμής του χαρτοπολτού.

[Η Corigraph] εξασφάλιζε τις δραστηριότητες μεταποίησης και διανομής του αυτογραφικού χαρτιού, και περιλαμβανόταν βάσει αυτού μεταξύ των κυρίων πελατών του εργοστασίου του Thonon. Η Corigraph αντιπροσώπευε πλέον [του ενός τρίτου] του κύκλου εργασιών του εργοστασίου αυτού και πλέον του ημίσεος των όγκων του ιδίου αυτού εργοστασίου.

Επομένως, η εταιρία Bolloré απέκτησε το σύνολο των μετοχών της [Corigraph] κυρίως για να διασφαλίσει τις δυνατότητες διαθέσεως στην αγορά του εργοστασίου του Thonon και τη βιωσιμότητα των βιομηχανικών αυτών εγκαταστάσεων (που απασχολούσε τότε 340 πρόσωπα).

Η κάθετη αυτή ενοποίηση ήταν προφανώς κατά μείζονα λόγο σώφρων διότι το εργοστάσιο του Thonon έπρεπε να αντιμετωπίσει μια ευαίσθητη κατάσταση λόγω της πλεονάζουσας παραγωγής που έθιγε την αγορά.»

147 Όπως ορθώς τονίζει η Επιτροπή με τα υπομνήματά της, από το προπαρατεθέν απόσπασμα προκύπτει ότι η ενσωμάτωση της Corigraph στο τμήμα ειδικών χαρτιών εντάσσεται σε ένα πρόγραμμα κάθετης ενοποιήσεως, όπου στο ευρισκόμενο στο Thonon-les-Bains εργοστάσιο της Bolloré είχε ανατεθεί η παραγωγή αυτογραφικού χαρτιού και στην Corigraph η μεταποίηση και η διανομή του προϊόντος. Εξάλλου, από το ίδιο αυτό απόσπασμα προκύπτει ότι η κτήση της Corigraph από την Bolloré είχε κυρίως σκοπό να διασφαλίσει τις δυνατότητες διαθέσεως στην αγορά και τη βιωσιμότητα του εργοστασίου της Bolloré στο Thonon-les-Bains εντός ενός πλαισίου οικονομικών δυσχερειών, συνδεδεμένων με την ύπαρξη έντονου ανταγωνισμού στην αγορά. Η Επιτροπή βασίμως συνήγαγε από τις εν λόγω ενδείξεις ένα στοιχείο που συμβάλει στην απόδειξη ότι η συμμετοχή της Corigraph στη σύμπραξη επί των τιμών προήλθε από την εφαρμογή γενικής πολιτικής καθορισθείσας από την Bolloré, η οποία επεδίωκε, μεταξύ άλλων, να διατηρήσει τη θέση του εργοστασίου της στο Thonon-les-Bains στην αγορά.

148 Επομένως, από τα προβληθέντα από την Bolloré στοιχεία δεν μπορούν να στηριχθούν οι ισχυρισμοί της περί αυτονομίας της Corigraph. Αντιθέτως, τα στοιχεία που επισημάνθηκαν στις σκέψεις 136 έως 140 και 145 έως 147 ανωτέρω, σε συνδυασμό με το ότι η Bolloré κατείχε το σύνολο του κεφαλαίου της Corigraph κατά τη διάρκεια της περιόδου της παραβάσεως, οδηγούν στη θεώρηση ότι η συμμετοχή της Corigraph στη σύμπραξη επί των τιμών προέκυψε από το ότι η Bolloré άσκησε αποφασιστική επιρροή στη συμπεριφορά της Corigraph. Επομένως, ορθώς η Επιτροπή έκρινε ότι η Bolloré είναι υπεύθυνη για τη συμμετοχή της Corigraph στη σύμπραξη.

149 Περαιτέρω, το γεγονός ότι η Corigraph εξαγοράστηκε από την AWA τον Νοέμβριο του 1998 δεν δύναται να απαλλάξει την Bolloré, η οποία εξακολουθεί να υφίσταται, της ευθύνης της λόγω της παραβατικής συμπεριφοράς της Corigraph πριν από την εξαγορά αυτή (βλ., συναφώς, αποφάσεις του Δικαστηρίου της 8ης Ιουλίου 1999, C-49/92 P, Επιτροπή κατά Anic Partecipazioni, Συλλογή 1999, σ. I-4125, σκέψη 145, και της 16ης Νοεμβρίου 2000, C-297/98 P, SCA Holding κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-10101, σκέψη 25).

150 Κατόπιν των προεκτεθέντων, πρέπει να απορριφθεί ο λόγος ακυρώσεως που αντλεί η Bollogé από προσβολή του άρθρου 81 ΕΚ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ καθόσον η Επιτροπή της καταλογίζει την παραβατική συμπεριφορά της θυγατρικής της Corigraph. Επομένως, η ευθύνη της Bollogé στην παράβαση αποδεικνύεται, ανεξαρτήτως της άμεσης αναμείξεως της στην παράβαση, η οποία δεν έγινε δεκτή (βλ. σκέψεις 66 έως 81 ανωτέρω).

2. Κατάσταση της Divira και της Zicuñaga

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

151 Η Divira και η Zicuñaga υποστηρίζουν ότι η Επιτροπή διαπίστωσε εσφαλμένως ότι συμμετείχαν αντιστοίχως σε συναντήσεις της σύμπραξης για την ισπανική αγορά. Η Divira και η Zicuñaga αμφισβητούν την αποδεικτική ισχύ πολλών εγγράφων επί των οποίων στηρίζεται η Επιτροπή. Προβάλλουν επίσης ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι γνώριζαν ή όφειλαν να γνωρίζουν ότι η σύμπραξη είχε ευρωπαϊκή διάσταση.

152 Εξάλλου, αμφότερες ισχυρίζονται ότι η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη τα ίδια χαρακτηριστικά τους. Αμφότερες τονίζουν ότι δεν αποτελούν μέλη της ΑΕΜCΡ. Η Divira προσθέτει ότι είναι οικογενειακή επιχείρηση μικρού μεγέθους, δρώσα αποκλειστικώς στην ισπανική αγορά, η οποία δεν είναι παραγωγός, αλλά μεταποιητής και διανομέας αυτογραφικού χαρτιού. Οι τιμές της εξαρτώνται από τις τιμές του κυρίου προμηθευτή της, την Koehler, και από τις τιμές των ανταγωνιστών της. Η Zicuñaga εμμένει επί του ότι ουδέποτε πώλησε αυτογραφικό χαρτί.

153 Περαιτέρω, η Zicuñaga προβάλλει ότι η Επιτροπή εσφαλμένως δέχθηκε τη συμμετοχή της σε συνολικό πρόγραμμα, όπου περιλαμβάνονται εναρμονισμένες πρακτικές αυξήσεως τιμών και συμφωνίες καθορισμού ποσοστώσεων πωλήσεως και μεριδίων αγοράς.

- 154 Η Επιτροπή αντικρούει τις επικρίσεις των προσφευγουσών ως προς την αποδεικτική αξία των εγγράφων που προβάλλει προς στήριξη της απόψεώς της. Η Επιτροπή εκθέτει ότι τα αποδεικτικά στοιχεία πρέπει να εκτιμηθούν στο σύνολό τους, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα κρίσιμα πραγματικά περιστατικά. Τα αποδεικτικά αυτά στοιχεία αποδεικνύουν τη συμμετοχή της Dinira και της Zicuñaga στη σύμπραξη στην ισπανική αγορά. Για να είναι δυνατόν να τους καταλογιστεί η συμμετοχή τους στην ευρωπαϊκή σύμπραξη, δεν αρκεί η Επιτροπή να καταδείξει ότι γνώριζαν όλες τις λεπτομέρειες και τα στοιχεία της σύμπραξης αυτής, αλλά ότι υπάρχει πληθώρα αντικειμενικών πραγματικών περιστάσεων, βάσει των οποίων μπορεί να θεωρηθεί ότι γνώριζαν ή μπορούσαν ευλόγως να προβλέψουν την ευρωπαϊκή διάσταση της σύμπραξης. Με την απόφαση, η Επιτροπή προσθέτει ότι καθεαυτή η ιδιότητα μέλους της AEMCP δεν θεωρήθηκε συστατικό της παραβάσεως στοιχείο. Εξάλλου, το μέγεθος ή η ιδιότητα χονδρεμπόρου, διανομέα ή μεταποιητή δεν απαλλάσσει την επίμαχη επιχείρηση της ευθύνης της, σε περίπτωση παραβιάσεως των κανόνων του ανταγωνισμού. Το γεγονός ότι η σύμπραξη δεν στέφθηκε πάντοτε με επιτυχία ή ότι η οικεία επιχείρηση δεν τήρησε αδιαλείπτως τους όρους της συμφωνίας δεν εμποδίζει να γίνει δεκτή η συμμετοχή της στη σύμπραξη. Δεν απαιτείται να καταδειχθεί η συμμετοχή της επιχειρήσεως σε καθεμία από τις εκδηλώσεις της σύμπραξης.

β) Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 155 Υπενθυμίζεται, εξ αρχής, ότι οι αποδείξεις της συμμετοχής στη σύμπραξη πρέπει να εκτιμώνται στο σύνολό τους λαμβανομένων υπόψη όλων των κρίσιμων πραγματικών περιστάσεων (βλ. τις προτάσεις του δικαστή B. Vesterdorf, εκτελούντος χρέη γενικού εισαγγελέα, στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση του Πρωτοδικείου της 24ης Οκτωβρίου 1991, T-1/89, Rhône-Roulenc κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. II-867, II-956 — κοινές προτάσεις επί των αποφάσεων «πολυπροπυλένιο»). Είναι απαραίτητο να προσκομίσει η Επιτροπή ακριβή και συγκλίνοντα αποδεικτικά στοιχεία για να στηρίξει την αταλάντευτη πεποίθηση ότι η παράβαση αυτή όντως διαπράχθηκε. Πρέπει, ωστόσο, να υπογραμμιστεί ότι κάθε απόδειξη που προσκομίζει η Επιτροπή δεν χρειάζεται να ανταποκρίνεται αναγκαστικά στα κριτήρια αυτά σε σχέση προς κάθε στοιχείο της παραβάσεως. Αρκεί η δέσμη των ενδείξεων που επικαλείται το εν λόγω όργανο, συνολικώς εκτιμώμενη, να ανταποκρίνεται στην απαίτηση αυτή (βλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 8ης Ιουλίου 2004, T-67/00, T-68/00, T-71/00 και T-78/00, JFE Engineering κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. II-2501, σκέψεις 179 και 180, και την παρατιθέμενη εκεί νομολογία).

- 156 Σύμφωνα με το άρθρο 1, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, της αποφάσεως, η Επιτροπή προσάπτει στις Dínira και Zicuñaga ότι συμμετείχαν, κατά παράβαση του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ και του άρθρου 53, παράγραφος 1, της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ, «σε σύνολο συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών στον τομέα του αυτογραφικού χαρτιού». Η παράβαση της Dínira ξεκίνησε τον Μάρτιο του 1992 και της Zicuñaga τον Οκτώβριο του 1993 και τερματίστηκε για αμφότερες τον Ιανουάριο του 1995.
- 157 Από τον συνδυασμό των αιτιολογικών σκέψεων 77 έως 81, 252, 253, 327, 328, 333 και 334 της αποφάσεως, προκύπτει ότι η Επιτροπή διαπίστωσε ότι αυτό το σύνολο συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών αποτέλεσε αντίθετο προς τον ανταγωνισμό γενικό σχέδιο, το οποίο σκοπούσε, κατ' ουσίαν, να επεκταθεί στις αυξήσεις τιμών και στο χρονοδιάγραμμα της εφαρμογής τους και, σε ορισμένες ευκαιρίες, στον από κοινού καθορισμό ποσοστώσεων πωλήσεως και μεριδίων αγοράς και στην ανταλλαγή πληροφοριών προκειμένου να διευκολυνθεί η σύναψη συμφωνιών περί αυξήσεως τιμών ή η διασφάλιση της εφαρμογή των συμφωνηθεισών αυξήσεων τιμών.
- 158 Με τις αιτιολογικές σκέψεις 153 έως 176 της αποφάσεως, η Επιτροπή αναφέρει διάφορα στοιχεία που πιστοποιούν, σύμφωνα με την άποψή της, ότι έγιναν αθέμιτες συναντήσεις στην ισπανική αγορά μεταξύ Φεβρουαρίου 1992 και Οκτωβρίου 1994 και ότι η Dínira και η Zicuñaga συμμετείχαν σε διάφορες από τις συναντήσεις αυτές.
- 159 Στη συνέχεια, με την αιτιολογική σκέψη 286 της αποφάσεως, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι, μολονότι διαπιστώθηκε ότι η Dínira και η Zicuñaga μετείχαν μόνο στις συναντήσεις της σύμπραξης σχετικά με την ισπανική αγορά, δεν μπορεί να αγνοούσαν ότι η σύμπραξη αφορούσε το σύνολο του εδάφους που κατέστη ο ΕΟΧ το 1994. Προς στήριξη του ισχυρισμού αυτού, η Επιτροπή επικαλείται με την αιτιολογική σκέψη 287, παραπέμποντας στις αιτιολογικές σκέψεις 89 έως 94 και στις αιτιολογικές σκέψεις 197, 211, 277 και 280 της αποφάσεως, μεταξύ άλλων, το γεγονός ότι τα δύο επίπεδα συναντήσεων εμπλέκονταν μεταξύ τους και κανένας συμμετέχων στις εθνικές συναντήσεις δεν μπορεί να αγνοούσε ότι οι εν λόγω συναντήσεις συμπλήρωναν τις γενικές συναντήσεις της σύμπραξης.

- 160 Κατά συνέπεια, πρέπει να εξακριβωθεί καταρχάς το βάσιμο των ισχυρισμών της Επιτροπής σχετικά με την ύπαρξη σύμπραξης στην ισπανική αγορά και τη συμμετοχή της *Dinira* και της *Zicuñaga* σε αυτήν. Αν οι ισχυρισμοί αυτοί αποδειχθούν βάσιμοι, στη συνέχεια, πρέπει να εξεταστεί αν βάσει των αποδεικτικών στοιχείων της συμμετοχής αυτής, σε συνδυασμό με τα εκτεθέντα στις αιτιολογικές σκέψεις 286 έως 289 της αποφάσεως στοιχεία μπορεί να αποδειχθεί ότι η *Dinira* και η *Zicuñaga* μετείχαν επίσης στη γενική σύμπραξη, η οποία διαπιστώθηκε με το άρθρο 1, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως.

Επί της υπάρξεως αθεμίτων συναντήσεων σχετικά με την ισπανική αγορά

- 161 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι πολλά στοιχεία συγκλίνουν στην απόδειξη της υπάρξεως συμπράξεως στην ισπανική αγορά αυτογραφικού χαρτιού από τον Φεβρουάριο του 1992 και μέχρι το 1995.
- 162 Πρώτον, η *Sarri* δέχθηκε τη συμμετοχή της στις συναντήσεις της σύμπραξης σχετικά με την ισπανική αγορά από τον Φεβρουάριο του 1992 και προσκόμισε διάφορες πληροφορίες συναφώς. Με την από 18 Μαΐου 1999 απάντησή της στην Επιτροπή (έγγραφα υπ' αριθ. 15193 έως 15206), η *Sarri* αναφέρει διάφορες αθέμιτες συναντήσεις σχετικά με την ισπανική αγορά, οι οποίες έγιναν στις 17 και 27 Φεβρουαρίου 1992, στις 30 Σεπτεμβρίου και 19 Οκτωβρίου 1993, καθώς και στις 3 Μαΐου και στις 29 Ιουνίου 1994. Όσον αφορά τα έτη 1993 έως 1995, υπάλληλος της *Sarri* δήλωσε (έγγραφα υπ' αριθ. 15179 και 15180) ότι μετείχε σε έξι ή επτά συναντήσεις στη Βαρκελώνη με άλλους προμηθευτές. Οι συναντήσεις αυτές ελάμβαναν χώρα περίπου τέσσερις ή πέντε φορές ετησίως. Ο υπάλληλος αυτός θεωρεί ότι μετείχε για πρώτη φορά στις 19 Οκτωβρίου 1993 και για τελευταία φορά το 1995. Σύμφωνα με τον εν λόγω υπάλληλο, ο σκοπός των συναντήσεων αυτών ήταν ο καθορισμός τιμών για την ισπανική αγορά. Οι συναντήσεις αυτές διαρκούσαν περίπου δύο ώρες και, καταρχήν, κατέληγαν σε απόφαση ποσοστιαίας αυξήσεως των τιμών. Συμμετέχουσες ήσαν η *Corigraph*, η *Arjo Wiggins*, η *Torraspapel*, η *Zicuñaga*, η *Koehler*, η *Stora-Feldmühle* (η οποία κατέστη ΜΗΤΡ), η *Zanders* και η *Dinira*. Τα αποσπάσματα των δηλώσεων της *Sarri* που περιλαμβάνονται στα διάφορα αυτά έγγραφα αποτελούν μέρος των συνημμένων στην ΑΑ εγγράφων, ώστε όλες οι προσφεύγουσες είχαν συναφώς πρόσβαση. Η Επιτροπή προσκόμισε τα έγγραφα αυτά και ενώπιον του Πρωτοδικείου.

- 163 Δεύτερον, η AWA αναγνώρισε τη συμμετοχή της σε πολυμερείς συναντήσεις της σύμπραξης μεταξύ των παραγωγών αυτογραφικού χαρτιού και διαβίβασε στην Επιτροπή κατάλογο των συναντήσεων μεταξύ ανταγωνιστών που έγιναν μεταξύ 1992 και 1998. Το υπ' αριθ. 7828 έγγραφο, το οποίο αποτελεί απόσπασμα απαντήσεως της 30ής Απριλίου 1999, την οποία απηύθυνε η AWA στην Επιτροπή, περιλαμβάνει γενική δήλωση της AWA περί της διοργανώσεως πολλών συναντήσεων, μεταξύ άλλων, στη Λισαβόνα και τη Βαρκελώνη μεταξύ 1992 και 1994, στις οποίες θεωρεί ότι μετείχαν εκπρόσωποι της Sarrió, της Binda, της Stora-Feldmühle (η οποία κατέστη ΜΗΤΡ) και της Divíra ή ορισμένων από τις επιχειρήσεις αυτές, καθώς και, προφανώς σε μία συνάντηση μόνον, της Zicuñaga. Ο αθέμιτος χαρακτήρας ορισμένων από τις συναντήσεις αυτές προκύπτει από τη συνέχεια των δηλώσεων της AWA, οι οποίες περιλαμβάνονται στο υπ' αριθ. 7829 έγγραφο, σύμφωνα με τις οποίες ορισμένες από τις συναντήσεις αυτές ήταν «ακατάλληλες» (improper), καθόσον χρησίμευσαν ως πλαίσιο σε συζητήσεις περί των τιμών αυτογραφικού χαρτιού, περιλαμβανομένης της ανταλλαγής προθέσεων περί των αναγγελιών αυξήσεων τιμών. Οι δηλώσεις της AWA που περιλαμβάνονται στα δύο αυτά έγγραφα (υπ' αριθ. 7828 και 7829), τα οποία προσκομίστηκαν ενώπιον του Πρωτοδικείου, αποτελούν επίσης μέρος των συνημμένων στην ΑΑ εγγράφων στα οποία είχαν πρόσβαση η Divíra και η Zicuñaga.
- 164 Στη συνέχεια, η AWA, με την απάντησή της στην ΑΑ, προσκόμισε κατάλογο των «ακατάλληλων» συναντήσεων μεταξύ ανταγωνιστών, την ύπαρξη των οποίων η AWA ισχυρίζεται ότι συνέβαλε να αποδειχθεί. Ο κατάλογος αυτός περιλαμβάνει, για την ισπανική αγορά μόνο, τις συναντήσεις της 17ης Φεβρουαρίου και της 5ης Μαρτίου 1992, της 30ής Σεπτεμβρίου 1993, της 3ης Μαΐου, της 29ης Ιουνίου και της 19ης Οκτωβρίου 1994. Ο κατάλογος αυτός, ο οποίος αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 170 της αποφάσεως και του οποίου την προσκόμιση ζήτησε το Πρωτοδικείο στην υπόθεση T-132/02, δεν αναφέρει τις επιχειρήσεις που ήταν παρούσες στις συναντήσεις αυτές. Ούτε η Divíra, ούτε η Zicuñaga, ούτε καμία άλλη προσφεύγουσα αναγνώρισαν τον κατάλογο αυτό ως επιβαρυντικό έγγραφο στο οποίο δεν είχαν πρόσβαση ή ως προς το οποίο υπέβαλαν αίτηση πρόσβασης.
- 165 Τρίτον, με τις από 14 Απριλίου 1999 (έγγραφα υπ' αριθ. 7647 έως 7655) δηλώσεις της, η Mougeot, η οποία επίσης αναγνώρισε τη συμμετοχή της σε πολυμερείς συναντήσεις της σύμπραξης μεταξύ παραγωγών αυτογραφικού χαρτιού, απαριθμεί πολλές συναντήσεις, επισημαίνοντας για κάθε μία το αντικείμενό της, το περιεχόμενό της και τα πρόσωπα που συμμετείχαν. Μεταξύ των συναντήσεων αυτών περιλαμβάνεται, για την ισπανική αγορά, η συνάντηση της 19ης Οκτωβρίου 1994, στην οποία, σύμφωνα με τη Mougeot, εκπροσωπήθηκαν η Copigraph, η Stora, η Torraspapel, η Divíra, η Ekman, η Zicuñaga, η Koehler, η AWA και η Mougeot. Σύμφωνα με τα έγγραφα αυτά, το αντικείμενο της συναντήσεως αυτής ήταν η

οργάνωση της ισπανικής αγοράς και στο κεφάλαιο «Περιεχόμενο της συναντιήσεως» διευκρινιζόταν: «Καθορισμός των τιμών της ισπανικής αγοράς σε σχέση με το μέγεθος των πελατών [...]». Οι δηλώσεις της Mougeot αποτελούν επίσης μέρος των συνημμένων στην ΑΑ εγγράφων που προσκομίστηκαν ενώπιον του Πρωτοδικείου.

- 166 Ασφαλώς, οι εν λόγω δηλώσεις της Mougeot είναι μεταγενέστερες των πραγματικών περιστατικών και έγιναν προκειμένου να τύχει εφαρμογής η ανακοίνωση περί της συνεργασίας. Παρ' όλ' αυτά, δεν μπορούν να θεωρηθούν ως στερούμενες αποδεικτικής ισχύος. Πράγματι, οι δηλώσεις κατά των συμφερόντων του δηλώνοντος, πρέπει, καταρχήν, να θεωρηθούν ως ιδιαίτερα αξιόπιστα αποδεικτικά στοιχεία (απόφαση JFE Engineering κατά Επιτροπής, σκέψη 155 ανωτέρω, σκέψη 211).
- 167 Παρ' όλ' αυτά, κατά τη νομολογία του Πρωτοδικείου, η δήλωση μιας επιχειρήσεως κατηγορούμενης ότι μετέσχε σε σύμπραξη, της οποίας η ακρίβεια αμφισβητείται από διάφορες άλλες κατηγορούμενες επιχειρήσεις, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως συνιστώσα επαρκή απόδειξη της υπάρξεως παραβάσεως διαπραχθείσας από τις επιχειρήσεις αυτές αν δεν τεκμηριώνεται από άλλα αποδεικτικά στοιχεία (απόφαση JFE Engineering κατά Επιτροπής, σκέψη 155 ανωτέρω, σκέψη 219· βλ., επίσης, συναφώς, απόφαση του Πρωτοδικείου της 14ης Μαΐου 1998, Enso-Gutzeit κατά Επιτροπής, T-337/94, Συλλογή 1998, σ. II-1571, σκέψη 91).
- 168 Συναφώς, επισημαίνεται, αφενός, ότι οι δηλώσεις της Sarrí, της AWA και της Mougeot συμπίπτουν σε πολλά σημεία, ούτως ώστε οι μεν τεκμηριώνουν τις δε. Αφετέρου, εν προκειμένω προκύπτει ότι οι δηλώσεις τους επιρρωννύονται από άλλα αποδεικτικά στοιχεία, τα οποία είναι σύγχρονα των επιμάχων πραγματικών περιστατικών. Επομένως, η ύπαρξη κάθε μίας από τις αθέμιτες συναντήσεις που αναφέρει η AWA επιβεβαιώνεται από άλλο αποδεικτικό στοιχείο, χρονολογούμενο από τον χρόνο της παραβάσεως, το οποίο προέρχεται από άλλη συμμετέχουσα στην παράβαση επιχείρηση.
- 169 Πρώτον, όσον αφορά τη συνάντηση της 17ης Φεβρουαρίου 1992, σε τηλεομοιοτυπία (έγγραφο υπ' αριθ. 4588, αναφερόμενο στην αιτιολογική σκέψη 157 της αποφάσεως και στην παράγραφο 61 της ΑΑ), με ημερομηνία 17 Φεβρουαρίου 1992,

ο W. (Sappi) εκθέτει στον ιεραρχικώς ανώτερο του J. ότι η κατάσταση παραμένει, τουλάχιστον, αβέβαιη λόγω της συμπεριφοράς της Koehler και της Sarriό και ότι, αυθημερόν, έγινε συνάντηση των ενδιαφερομένων μερών.

- 170 Δεύτερον, όσον αφορά τη συνάντηση της 5ης Μαρτίου 1992, σε σημείωμα της 27ης Φεβρουαρίου 1992 (έγγραφο υπ' αριθ. 4589, επαναλαμβανόμενο στην αιτιολογική σκέψη 158 της αποφάσεως και στην παράγραφο 60 της ΑΑ), ο W. (Sappi) εκθέτει πάντοτε στο ίδιο πρόσωπο ότι κανόνισε να μετάσχει την επόμενη εβδομάδα στη Βαρκελώνη σε συνάντηση με τα άλλα ενδιαφερόμενα μέρη για να συζητηθεί το πρόσφατο συμβάν στην ισπανική αγορά. Προσθέτει ότι η συνάντηση θα γίνει στις 5 Μαρτίου 1992. Το έγγραφο αυτό καθώς και το προηγούμενο επισυνάπτονταν στην ΑΑ.
- 171 Το σημείωμα της 9ης Μαρτίου 1992 (έγγραφα υπ' αριθ. 4703 και 4704, που επαναλαμβάνονται στην αιτιολογική σκέψη 156 της αποφάσεως και στην παράγραφο 60 της ΑΑ) του Ισπανού εκπροσώπου της Sappi στη Sappi Europe, μολονότι δεν παρουσιάζεται ως πρακτικά της συναντήσεως, είναι ακριβέστατο όσον αφορά τη συμπεριφορά των αναφερομένων επιχειρήσεων, μεταξύ των οποίων η Divira. Στο εν λόγω έγγραφο τίθεται το ζήτημα αύξησεως των τιμών κατά 10 ισπανικές πεσέτες (ESP) που ήταν ο καθορισθείς από τους διανομείς σκοπός, ο οποίος δεν επιτεύχθηκε πλήρως. Ο συντάκτης του σημειώματος αυτού ισχυρίζεται ότι η Divira ουδόλως αύξησε τις τιμές της. Κατά την άποψή του, είναι προφανές ότι η Sappi Europe δεν μπορεί να αυξήσει τις τιμές αν οι άλλοι προμηθευτές δεν την ακολουθήσουν. Εξάλλου, αναφέρει το γεγονός ότι η Zicuñaga ανήγγειλε την προώθηση σχεδίου κατασκευής αυτογραφικού χαρτιού στα ισπανικά σύνορα, από τη γαλλική πλευρά, πράγμα το οποίο έπρεπε να ενισχύσει περαιτέρω τον ανταγωνισμό.
- 172 Τρίτον, όσον αφορά τη συνάντηση της 30ής Σεπτεμβρίου 1993 στη Βαρκελώνη, σημείωμα (έγγραφα υπ' αριθ. 5 και 9972, τα οποία αναφέρονται στην αιτιολογική σκέψη 163 της αποφάσεως) συνταχθέν αυθημερόν από τον εκπρόσωπο της Sappi αναφέρει τις πωλήσεις που δηλώθηκαν για το 1992 και το 1993 από τις AWA, Binda, Copigraph, Sappi, Divira, Stora-Feldmühle, Koehler, Sarriό και Zanders καθώς και ποσόστωση για το τέταρτο τρίμηνο του έτους 1993. Οι συμμετέχοντες συμφώνησαν να αναγγείλουν αύξηση τιμών 10 % για τα ρολά και τα φύλλα χαρτιού. Συμφώνησαν επίσης να συναντηθούν εκ νέου για να επιβεβαιώσουν την τήρηση των ποσοστώσεων. Το σημείωμα αυτό περιλαμβάνεται πλήρως στην παράγραφο 80 της ΑΑ.

- 173 Τέταρτον, όσον αφορά τη συνάντηση της 19ης Οκτωβρίου 1993, σύμφωνα με σημείωμα (έγγραφο υπ' αριθ. 4474, μνεία του οποίου γίνεται στις αιτιολογικές σκέψεις 165 και 192 της αποφάσεως) συνταχθέν στα ισπανικά από υπάλληλο της Sappi με τίτλο «Εκθεση επισκέψεως» (informe vista), έγινε συνάντηση στις 19 Οκτωβρίου 1993, στην οποία μετείχαν όλοι οι διανομείς πλην της Corigraph. Κατά τη συνάντηση αυτή, οι συμμετέχοντες καθόρισαν σε 8 % την αύξηση τιμών η οποία χρεώνεται στον τελικό χρήστη για τα ρολά χαρτιού. Συμφώνησαν επίσης να επιστημάνουν στον παραγωγό ότι θα δέχονταν εκ μέρους του μόνον αύξηση 7,5 %, πράγμα το οποίο θα κατέληγε σε αύξηση 0,5 % του περιθωρίου του διανομέα. Μολονότι το σημείωμα αυτό δεν φέρει ημερομηνία, τονίζεται ότι η αναφορά στις «σημερινές τιμές» πιστοποιεί ότι το σημείωμα αυτό είναι σύγχρονο των αναφερομένων πραγματικών περιστατικών. Το γεγονός ότι δεν φέρει ούτε υπογραφή ούτε ημερομηνία δεν αποτελεί έκπληξη, εφόσον πρόκειται για σημείωμα σχετικά με συνάντηση, το αντίθετο προς τον ανταγωνισμό αντικείμενο της οποίας δικαιολογεί, για τον συντάκτη της, ότι επιθυμεί να αφήσει τα λιγότερα δυνατά ίχνη (βλ., συναφώς, απόφαση Shell κατά Επιτροπής, σκέψη 56 ανωτέρω, σκέψη 86). Αφετέρου, η γλώσσα συντάξεως του σημειώματος και τα άλλα στοιχεία που προσκόμισε η Sappi δεν αφήνουν αμφιβολία ότι η αγορά την οποία αφορά το εν λόγω σημείωμα είναι η ισπανική αγορά. Πλην της τελευταίας περιόδου, το σημείωμα αυτό επαναλαμβάνεται στην παράγραφο 84 της ΑΑ.
- 174 Πέμπτον, όσον αφορά τη συνάντηση της 3ης Μαΐου 1994, στη δικογραφία περιλαμβάνεται σημείωμα (έγγραφο υπ' αριθ. 14535) με την ίδια ημερομηνία, επίσης συνταχθέν από υπάλληλο της Sappi και με τίτλο «Εκθεση επισκέψεως». Το σημείωμα αυτό έχει ως υπότιτλο τη μνεία «Συνάντηση των παραγωγών για ανάλυση της καταστάσεως των τιμών». Στο σημείωμα αυτό αναφέρεται, για κάθε συμμετέχουσα επιχείρηση, ήτοι τις Corigraph, AWA, Torraspapel, Zicuñaga, Koehler, Stora, Zanders, Sappi και Divipa, το όνομα του προσώπου που την εκπροσώπησε. Στο σημείωμα αυτό περιλαμβάνεται επίσης πίνακας που αναφέρει τις τιμές της ημέρας εκείνης και τις —υψηλότερες— τιμές που προβλέπονταν για τις 16 Μαΐου, διευκρινίζοντας ότι οι εν λόγω τιμές απορρέουν από συμφωνίες μεταξύ των διανομέων. Το σημείωμα αυτό ήταν συνημμένο στην ΑΑ και το περιεχόμενό του επαναλαμβάνεται λεπτομερώς στις παραγράφους 110 έως 112 της ΑΑ.
- 175 Έκτον, όσον αφορά τη συνάντηση της 29ης Ιουνίου 1994, σημείωμα (έγγραφο υπ' αριθ. 4476, μνεία του οποίου γίνεται στις αιτιολογικές σκέψεις 164 και 166 της αποφάσεως) με ημερομηνία της ίδιας ημέρας, φέρει τίτλο «Συνάντηση των παραγωγών αυτογραφικού χαρτιού». Στο σημείωμα αυτό διευκρινίζεται επίσης το όνομα του προσώπου που εκπροσώπησε κάθε συμμετέχουσα επιχείρηση, ήτοι την Torraspapel, τη Reacto, τη Divipa, τη Stora, την AWA, τη Sappi και τη Zicuñaga. Το

σημείωμα αυτό αρχίζει με τον όρο «ρολά χαρτιού», ακολουθούμενο από τη διευκρίνιση «συνοδευόμενα όλα με πλήρη δελτία παραγγελιών και ποσοτώσεις». Το σημείωμα αναφέρει, για τα ρολά χαρτιού, αύξηση τιμών 10 % εφαρμοστέα την 1η Σεπτεμβρίου. Διάφορες ενδεικτικές τιμές αναφέρονται για τις άμεσες πωλήσεις στους τυπογράφους διακρίνοντας τρεις κατηγορίες πελατών και ανά τύπο προϊόντων. Όσον αφορά την τιμή των φύλλων, στο σημείωμα επισημαίνεται ότι η τιμή αυτή επανήλθε στο προγενέστερο επίπεδο, εφόσον η συμφωνηθείσα τιμή δεν τηρήθηκε. Αποφασίστηκε αύξηση της τιμής αυτής σε δύο στάδια, την 1η Ιουλίου και την 1η Σεπτεμβρίου 1994, 5 % κάθε φορά. Το σημείωμα τελειώνει με τη μνεία «Επόμενη συνάντηση στις 23 Σεπτεμβρίου στις 12:30». Το έγγραφο επισυνάπτεται στην ΑΑ και το περιεχόμενό του διευκρινίζεται στα σημεία 121 έως 123 αυτής.

- 176 Περαιτέρω, εσωτερική τηλεομοιοτυπία (έγγραφο υπ' αριθ. 4565, το οποίο παρατίθεται στην αιτιολογική σκέψη 166 της αποφάσεως) της Sappi, με ημερομηνία 4 Νοεμβρίου 1994, αναφέρει ότι ο αρχηγός της ισπανικής αγοράς, η Tortasrapel, ανήγγειλε μείωση τιμών 10 ESP, και όλα συγκλίνουν στο ότι προφανώς δεν θα τύχουν εφαρμογής οι αυξήσεις του Νοεμβρίου, εφόσον κανένας διανομέας δεν τις ανήγγειλε μέχρι τώρα. Μνεία της τηλεομοιοτυπίας αυτής περιλαμβάνεται στην παράγραφο 130 της ΑΑ και επισυνάπτεται σ' αυτήν.
- 177 Τέλος, έβδομον, όσον αφορά τη συνάντηση της 19ης Οκτωβρίου 1994, από το χειρόγραφο σημείωμα (έγγραφο υπ' αριθ. 1839, μνεία του οποίου γίνεται στις αιτιολογικές σκέψεις 167, 222 και 223 της αποφάσεως) της 21ης Οκτωβρίου 1994, το οποίο έχει συνταχθεί από τη Mougeot και αφορά την ισπανική αγορά, προκύπτει ότι οι συμμετέχοντες συμφώνησαν περί των εφαρμοστέων στις 3 Ιανουαρίου 1995 τιμών. Στη Zicuñaga και στη Mougeot «επιτράπηκε να πωλήσουν [λιγότερο] των 5 [ESP] ανά κιλό». Ο συντάκτης του σημειώματος αναφέρει ότι του «φαίνεται ουτοπικό να ζητηθεί από τη Zicuñaga να πωλήσει 2 % λιγότερο από τις μεγάλες εταιρίες χωρίς να συζητηθούν οι όγκοι». Η επόμενη συνάντηση καθορίστηκε για τις 24 Νοεμβρίου 1994 την ίδια ώρα στο ίδιο μέρος. Το χειρόγραφο αυτό σημείωμα είχε επισυναφθεί στην ΑΑ.
- 178 Συνεπώς, προκύπτει ότι, μεταξύ των αναφερθεισών από τη Sappi συναντήσεων, χωρίς να το έχει αναφέρει η AWA, δηλαδή από τη συνάντηση της 27ης Φεβρουαρίου 1992 και από τη συνάντηση της 19ης Οκτωβρίου 1993, μόνον η πρώτη δεν ενισχύεται από κανένα άλλο αποδεικτικό στοιχείο. Πάντως, πρέπει να εξακριβωθούν οι διαπιστώσεις της Επιτροπής ότι πραγματοποιήθηκε η εν λόγω συνάντηση της 27ης Φεβρουαρίου 1992, η οποία, εν πάση περιπτώσει, τοποθετείται εκτός της περιόδου παραβάσεως που προσάπτεται στην Dínira και στην Zicuñaga.

- 179 Τέλος, πλέον των εν λόγω συναντήσεων της 17ης Φεβρουαρίου και της 5ης Μαρτίου 1992, της 30ής Σεπτεμβρίου και της 19ης Οκτωβρίου 1993 καθώς και της 3ης Μαΐου, της 29ης Ιουνίου και της 19ης Οκτωβρίου 1994, η Επιτροπή αναφέρει επίσης, στον πίνακα 3 που περιλαμβάνεται στην αιτιολογική σκέψη 129 της αποφάσεως και στο παράρτημα II αυτής, συνάντηση που έγινε στη Βαρκελώνη στις 16 Ιουλίου 1992 για την ισπανική και πορτογαλική αγορά και συνάντηση της 23ης Σεπτεμβρίου 1994 για την ισπανική μόνο αγορά.
- 180 Όσον αφορά τη συνάντηση της 16ης Ιουλίου 1992, από την αιτιολογική σκέψη 159 της αποφάσεως προκύπτει ότι οι διαπιστώσεις της Επιτροπής σχετικά με το υποστατό και το αντίθετο προς τον ανταγωνισμό αντικείμενο της συναντήσεως αυτής στηρίζονται σε στοιχεία τα οποία περιλαμβάνονται στα έγγραφα υπ' αριθ. 4484, 4501 έως 4503 και 4520, που αναφέρονται στις υποσημειώσεις των σελίδων 167 και 168 της αποφάσεως και επισυνάπτονται στην ΑΑ.
- 181 Στο πλαίσιο της προφορικής δηλώσεώς του (έγγραφο υπ' αριθ. 4484), ο Β. Γ., της Uúterparel, ο οποίος ήταν υπάλληλος της Sappi στην Πορτογαλία, ισχυρίστηκε ότι πήγε στις 16 Ιουλίου 1992 στη Βαρκελώνη για συνάντηση με σκοπό να «συζητηθεί η κατάσταση της αγοράς αυτογραφικού χαρτιού στην Πορτογαλία και στην Ισπανία».
- 182 Η δήλωση αυτή ενισχύεται από αντίγραφα των εξόδων ταξιδιού (έγγραφα υπ' αριθ. 4501 έως 4503), που πιστοποιούν ότι ο Β. Γ. πραγματοποίησε ταξίδι μετ' επιστροφής Λισαβόνα-Βαρκελώνη στις 16 Ιουλίου 1992.
- 183 Στο πλαίσιο άλλης προφορικής δηλώσεως (έγγραφο υπ' αριθ. 4520), ο Β. Γ. ισχυρίστηκε ότι σκοπός της από 16 Ιουλίου 1992 συναντήσεως ήταν να συζητηθούν οι αυξήσεις των τιμών και τα μερίδια αγοράς. Προσέθεσε ότι οι συμφωνίες αφορούσαν κυρίως τα ρολά χαρτιού. Δέχτηκε επίσης, χωρίς να μπορέσει να το επιβεβαιώσει, την ύπαρξη συμφωνιών ίδιου τύπου για τα φύλλα χαρτιού. Περαιτέρω, ισχυρίστηκε ότι, κατά τη συνάντηση αυτή, υπήρξαν ανταλλαγές πληροφοριών περί των πωλουμένων ποσοτήτων και των τιμών που εφαρμόζει κάθε επιχείρηση.

- 184 Βάσει των στοιχείων που παρατέθηκαν στις τρεις προηγούμενες σκέψεις, η Επιτροπή βασίμως διαπίστωσε ότι στις 16 Ιουλίου 1992 έγινε συνάντηση στη Βαρκελώνη κατά τη διάρκεια της οποίας συμφωνήθηκαν αυξήσεις τιμών και κατανομή μεριδίων αγοράς για την Ισπανία και την Πορτογαλία, τουλάχιστον όσον αφορά τα ρολά χαρτιού. Παρ' όλ' αυτά, τονίζεται ότι η Επιτροπή δεν ισχυρίζεται ότι η Dínira ήταν παρούσα στη συνάντηση αυτή, εφόσον ο B. G. δεν την είχε αναφέρει μεταξύ των συμμετεχόντων.
- 185 Όσον αφορά τη συνάντηση της 23ης Σεπτεμβρίου 1994, το σημείωμα (έγγραφο υπ' αριθ. 4476) που μνημονεύεται στη σκέψη 175 ανωτέρω ενισχύει ασφαλώς το γεγονός ότι η συνάντηση αυτή είχε προβλεφθεί. Παρ' όλ' αυτά, από κανένα έγγραφο ή καμία δήλωση δεν επιβεβαιώνεται ότι πραγματικά η συνάντηση αυτή έγινε εκείνη την ημερομηνία. Επομένως, πρέπει να θεωρηθεί ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι στις 23 Σεπτεμβρίου 1994 έλαβε χώρα συνάντηση σχετικά με την ισπανική αγορά.
- 186 Παρ' όλ' αυτά, βάσει αυτής της δέσμης συγκεκριμένων και συγκλινουσών ενδείξεων, η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς κατά νόμο την ύπαρξη σύμπραξης στην ισπανική αγορά, τουλάχιστον από τον Μάρτιο του 1992 μέχρι τον Ιανουάριο του 1995. Πράγματι, η σύμπραξη εξακολούθησε να έχει αποτελέσματα πέραν της τυπικής παύσεως των αθεμίτων συναντήσεων τον Οκτώβριο του 1994, εφόσον οι προβλεφθείσες κατά τη διάρκεια της συναντήσεως της 19ης Οκτωβρίου 1994 αυξήσεις τιμών (βλ. σκέψη 177 ανωτέρω) έπρεπε να εφαρμοστούν στις 3 Ιανουαρίου 1995 (βλ., συναφώς, αποφάσεις του Δικαστηρίου της 3ης Ιουλίου 1985, 243/83, Binon, Συλλογή 1985, σ. 2015, σκέψη 17, και του Πρωτοδικείου της 10ης Μαρτίου 1992, T-14/89, Montedipe κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-1155, σκέψη 231).
- 187 Η σύμπραξη αυτή έλαβε τη μορφή επαναλαμβανόμενων συναντήσεων μεταξύ ανταγωνιστριών επιχειρήσεων κατά τη διάρκεια των οποίων οι επιχειρήσεις συμφωνούσαν κυρίως τις αυξήσεις τιμών και το χρονοδιάγραμμα εφαρμογής τους. Μία φορά, ήτοι κατά τη συνάντηση της 30ής Σεπτεμβρίου 1993 (βλ. σκέψη 172 ανωτέρω), καθορίστηκαν ποσοστώσεις.

Περί της συμμετοχής της Dívira και της Zicuñaga στη σύμπραξη για την ισπανική αγορά

- 188 Σύμφωνα με τη νομολογία, αρκεί να αποδείξει η Επιτροπή ότι η ενδιαφερόμενη επιχείρηση είχε μετάρσει σε συναντήσεις κατά τις οποίες συνάφθηκαν συμφωνίες θίγουσες τον ανταγωνισμό, χωρίς να αντιταχθεί σαφώς στις συμφωνίες αυτές, προς επαρκή απόδειξη της συμμετοχής της εν λόγω επιχείρησης στη σύμπραξη. Όταν έχει αποδειχθεί η συμμετοχή σε τέτοιες συναντήσεις, στην επιχείρηση αυτή εναπόκειται να προβάλει ενδείξεις ικανές να στοιχειοθετήσουν ότι η συμμετοχή της στις εν λόγω συναντήσεις εστειρείτο κάθε πνεύματος στρεφόμενου κατά του ανταγωνισμού, αποδεικνύοντας ότι είχε δηλώσει στους ανταγωνιστές της ότι μετείχε στις συναντήσεις αυτές από ένα πρίσμα διαφορετικό απ' ό,τι αυτοί (βλ. αποφάσεις της 8ης Ιουλίου 1999, C-199/92 P, Hüls κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. I-4287, σκέψη 155· Επιτροπή κατά Anic Partecipazioni, σκέψη 149 ανωτέρω, σκέψη 96, και της 7ης Ιανουαρίου 2004, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P και C-219/00 P, Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. I-123, σκέψη 81).
- 189 Πράγματι, η επιχείρηση, έχοντας συμμετάρσει στην εν λόγω συνάντηση χωρίς να αποστασιοποιηθεί δημόσια από τα συζητηθέντα, άφησε τους λοιπούς μετάρχοντες στη συνάντηση να εννοήσουν ότι επιδοκίμαζε το αποτέλεσμα της και θα συμμορφωνόταν προς αυτό (απόφαση Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 76 ανωτέρω, σκέψη 82).
- 190 Εν προκειμένω, πρώτον, προκύπτει ότι ο πίνακας (έγγραφο υπ' αριθ. 15199), ο οποίος απαριθμεί τις διάφορες συναντήσεις, την ημερομηνία τους, το αντικείμενό τους και τους συμμετέχοντες, ο οποίος περιλαμβάνεται στην από 18 Μαΐου 1999 απάντηση της Sarrí, παρατεθείσα στη σκέψη 162 ανωτέρω, αναφέρει ότι η Dívira και η Zicuñaga συμμετείχαν στην αθέμιτη συνάντηση της 19ης Οκτωβρίου 1993. Το στοιχείο αυτό ενισχύεται από τη μνεία, στο αναφερθέν με τη σκέψη 173 ανωτέρω σημείωμα, λόγω του ότι όλοι οι διανομείς συμμετείχαν στη συνάντηση αυτή πλην της Corigraph.
- 191 Δεύτερον, από τις δηλώσεις του υπαλλήλου της Sarrí, παρατεθείσες στη σκέψη 162 ανωτέρω, προκύπτει ότι η Dívira και η Zicuñaga ήσαν παρούσες στις συναντήσεις στις οποίες μετείχε ο υπάλληλος αυτός μεταξύ Οκτωβρίου 1993 και 1995. Για τις

συναντήσεις της 3ης Μαΐου και της 29ης Ιουνίου 1994, ο υπάλληλος αυτός αναφέρει μάλιστα ότι η Divira εκπροσωπούνταν από τον Α. και τον C. και η Zicuñaga από τον Ε. Οι δηλώσεις αυτές ενισχύονται, για καθεμία από τις συναντήσεις αυτές, από τα σύγχρονα με τα επίμαχα πραγματικά περιστατικά σημειώματα του υπαλλήλου της Sarrí, παρατεθέντα στις σκέψεις 174 και 175 ανωτέρω.

192 Τρίτον, σύμφωνα με τις δηλώσεις της AWA, παρατεθείσες στη σκέψη 163 ανωτέρω, η Divira συμμετείχε στις συναντήσεις που έγιναν για την ισπανική αγορά μεταξύ 1992 και 1994 ή, τουλάχιστον, σε ορισμένες από αυτές. Αντιθέτως, η Zicuñaga μετείχε προφανώς μόνο σε μία από τις συναντήσεις αυτές. Συναφώς, τονίζεται ότι η δήλωση αυτή, διατυπωθείσα με συνετό ύφος πολλά έτη μετά τα επίμαχα πραγματικά περιστατικά, δεν μπορεί να θίξει την αποδεικτική ισχύ των συγκεκριμένων στοιχείων που περιλαμβάνονται στα τεκμηριωμένα έγγραφα που συντάχθηκαν κατά τον χρόνο της παραβάσεως από τη Sarrí, στα οποία γίνεται ρητώς μνεία της παρουσίας της Zicuñaga στις συναντήσεις της 19ης Οκτωβρίου 1993, της 3ης Μαΐου και της 29ης Ιουνίου 1994.

193 Τέταρτον, από τις δηλώσεις της Mougeot, παρατεθείσες στη σκέψη 165 ανωτέρω, προκύπτει ότι η Divira και η Zicuñaga ήσαν παρούσες στη συνάντηση της 19ης Οκτωβρίου 1994. Η συμμετοχή της Zicuñaga στη συνάντηση αυτή επιβεβαιώνεται επίσης από το χειρόγραφο σημείωμα της Mougeot της 21ης Οκτωβρίου 1994, αναφερθέν στη σκέψη 177 ανωτέρω, στο οποίο περιλαμβάνεται η μνεία «στη Zicuñaga και τη Mougeot επιτράπηκε να πωλήσουν [λιγότερο] των 5 [ESP]/kg». Σε συνδυασμό με τις δηλώσεις της AWA της προηγούμενης σκέψεως, οι συγκεκριμένες δηλώσεις της Mougeot ως προς την παρουσία του Α. (Divira) στη συνάντηση αυτή δίνει στην Επιτροπή τη δυνατότητα να συναγάγει ότι η εν λόγω επιχείρηση μετείχε στη συνάντηση αυτή.

194 Το προβαλλόμενο από τη Divira γεγονός ότι με την από 18 Μαΐου 1999 απάντησή της η Sarrí δεν αναφέρει ότι έγινε συνάντηση για την ισπανική αγορά στις 19 Οκτωβρίου 1994 εξηγείται από το γεγονός ότι η Sarrí δεν μετείχε στη συνάντηση αυτή, όπως επιβεβαιώνει ο συνταχθείς από τη Mougeot κατάλογος των συμμετεχόντων στη συνάντηση αυτή. Εν πάση περιπτώσει, το γεγονός αυτό δεν μπορεί να αποκρούσει τη δέσμη των συγκλινουσών ενδείξεων που βεβαιώνουν ότι η συνάντηση αυτή έλαβε χώρα και η Divira συμμετείχε σ' αυτή.

- 195 Από το σύνολο των προηγούμενων στοιχείων προκύπτει ότι η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς κατά νόμο τη συμμετοχή της Divíra και της Zicuñaga σε αθέμιτες συναντήσεις που έγιναν αδιαλείπτως μεταξύ 19ης Οκτωβρίου 1993 και 19ης Οκτωβρίου 1994.
- 196 Κατά τα λοιπά, μολονότι οι επιχειρήσεις αυτές δεν μετείχαν σε όλες τις συναντήσεις που εντάσσονται στο σύστημα των περιοδικών συναντήσεων που προβάλλει η Επιτροπή, ούτε η Divíra ούτε η Zicuñaga επικαλέστηκαν στοιχεία σχετικά με την ενδεχομένως δημόσια αποστασιοποίησή τους από το περιεχόμενο των συναντήσεων στις οποίες μετείχαν. Επομένως, η παράβαση εξακολουθεί να τους καταλογίζεται. Εφόσον αποδείχθηκε ότι οι προσφεύγουσες έλαβαν μέρος στις συναντήσεις αυτές και οι συναντήσεις είχαν ως αντικείμενο, μεταξύ άλλων, τον καθορισμό των σκοπούμενων τιμών, οι προσφεύγουσες έδωσαν στους ανταγωνιστές τους, τουλάχιστον, την εντύπωση ότι μετείχαν στις εν λόγω συναντήσεις έχοντας την ίδια οπτική με αυτούς (βλ., συναφώς, αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 17ης Δεκεμβρίου 1991, T-7/89, Hercules Chemicals κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. II-1711, σκέψη 232, και της 10ης Μαρτίου 1992, T-12/89, Solvay κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-907, σκέψη 98). Τονίζεται ότι το εν λόγω σύστημα συναντήσεων εντάσσεται σε μια σειρά προσπαθειών των επιδικών επιχειρήσεων που επιδιώκουν ένα μόνο οικονομικό σκοπό, δηλαδή τη στρέβλωση της συνήθους εξελίξεως των τιμών στην αγορά του αυτογραφικού χαρτιού. Επομένως, θα ήταν τεχνητή η κατάτμηση της εν λόγω συνεχιζόμενης συμπεριφοράς, την οποία χαρακτηρίζει μία μόνο σκοπιμότητα, διακρίνοντας πολλές διαφορετικές παραβάσεις στη συμπεριφορά αυτή (απόφαση Rhône-Poulenc κατά Επιτροπής, σκέψη 155 ανωτέρω, σκέψη 126).
- 197 Η συμμετοχή της Divíra στη σύμπραξη από τον Μάρτιο του 1992 προκύπτει καταρχάς από τις δηλώσεις της AWA, παρατεθείσες στις σκέψεις 163 και 192 ανωτέρω. Περαιτέρω, οι δηλώσεις αυτές ενισχύονται από τη μεία της Divíra στο σημείωμα της 9ης Μαρτίου 1992, που παρατίθεται στη σκέψη 171 ανωτέρω. Με το σημείωμα αυτό, ο Ισπανός εκπρόσωπος της Sarrí προβαίνει προφανώς σε εξέταση της εφαρμογής, από διάφορες επιχειρήσεις, της αύξησεως της τιμής των 10 ESP, σκοπός που καθορίστηκε προηγουμένως από τους διανομείς. Μνημονεύει ρητώς το γεγονός ότι η Divíra δεν αύξησε τις τιμές. Εντούτοις, η εξακολούθηση της πολιτικής τιμών της Divíra, παράλληλα με την πολιτική της Sarrí και της AWA, οι οποίες είχαν ίδια εμπορική εταιρία στην ισπανική αγορά, συνιστά σαφή ένδειξη της συμμετοχής της στη σύμπραξη κατά τον χρόνο εκείνο.

- 198 Οι διαπιστώσεις αυτές περί συμμετοχής της Dinvira στη σύμπραξη για την ισπανική αγορά, από τον Μάρτιο του 1992, και της Zicuñaga, από τον Οκτώβριο του 1993, αμφότερες μέχρι τον Ιανουάριο του 1995, δεν διακυβεύονται από τις θεωρήσεις που αφορούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων αυτών.
- 199 Από τις αιτιολογικές σκέψεις 17 και 330 της απόφασεως προκύπτει ότι η Επιτροπή έλαβε προσηκόντως υπόψη το γεγονός ότι ούτε η Dinvira ούτε η Zicuñaga ήταν μέλη της ΑΕΜCΡ. Κατά τα λοιπά, η Επιτροπή δεν θεώρησε την ιδιότητα μέλους της ΑΕΜCΡ ως συστατικό στοιχείο της παραβάσεως.
- 200 Όσον αφορά τις διαφορές τιμών που τόνισαν η Dinvira και η Zicuñaga μεταξύ των αυξήσεων τιμών που αποφασίστηκαν κατά τη διάρκεια των συναντήσεων στις οποίες μετείχαν και την εξέλιξη των τιμών κατά την περίοδο όπου οι αποφάσεις αυτές έπρεπε να εφαρμοστούν, ακόμη και αν γίνει δεκτή η ακρίβεια των αριθμητικών στοιχείων που προσκόμισαν οι επιχειρήσεις αυτές για να τονίσουν την πολιτική τους τιμών κατά την εν λόγω περίοδο, οι διαφορές αυτές μπορούν το πολύ να καταδείξουν ότι οι εν λόγω επιχειρήσεις δεν τήρησαν τις αποφάσεις αυξήσεως τιμών που ελήφθησαν κατά τη διάρκεια των εν λόγω συναντήσεων. Κατ' εφαρμογήν των κατευθυντηρίων γραμμών για τον υπολογισμό του ποσού των προστίμων που επιβάλλονται κατ' εφαρμογήν του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 και του άρθρου 65, παράγραφος 5, της Συνθήκης ΕΚΑΧ (ΕΕ 1998, C 9, σ. 3) (στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές), η πραγματική μη εφαρμογή των συμφωνιών μπορεί να αποτελέσει ελαφρυντική κατάσταση και, επομένως, πρέπει να εξεταστούν τα επιχειρήματα των διαδίκων συναφώς στο πλαίσιο των λόγων ακυρώσεως ή μειώσεως του προστίμου (βλ., κατωτέρω, σκέψεις 594 έως 635). Αντιθέτως, επισημαίνεται ότι το γεγονός ότι δεν τηρήθηκαν οι συμφωνηθείσες τιμές δεν αίρει το αντίθετο προς τον ανταγωνισμό αποτέλεσμα των συναντήσεων αυτών και, επομένως, τη συμμετοχή των προσφευγουσών στις συμπράξεις (απόφαση του Πρωτοδικείου της 6ης Απριλίου 1995, T-148/89, Tréfilunion κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-1063, σκέψη 79). Βάσει των διαφορών αυτών, ακόμη και αν θεωρηθούν δεδομένες, δεν μπορεί συνεπώς να μη ληφθούν υπόψη τα αποδεικτικά στοιχεία για τη συμμετοχή της Dinvira και της Zicuñaga στις εν λόγω αθέμιτες συναντήσεις.
- 201 Το προβαλλόμενο από τη Zicuñaga γεγονός ότι οι δραστηριότητες παραγωγής και διανομής αυτογραφικού χαρτιού διασφαλίζονται, εντός του ομίλου της, από τις Papeteries de l'Atlantique SA δεν διακυβεύει η συμμετοχή στην παράβαση της

Zicuñaga, η οποία είναι η μοναδική επιχείρηση που αναφέρεται στις δηλώσεις των άλλων μελών της συμπράξεως. Τονίζεται ότι, μολονότι είναι αληθές ότι η Zicuñaga κατείχε μόνον το 50 % του κεφαλαίου των Papeteries de l'Atlantique κατά τον χρόνο των επίδικων πραγματικών περιστατικών, η Επιτροπή καταλογίζει την παράβαση στην Zicuñaga για τη δική της συμπεριφορά και όχι ως μητρική εταιρία της εν λόγω θυγατρικής. Πράγματι, αφενός, τα άμεσα τεκμηριωμένα αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με τις συναντήσεις της 3ης Μαΐου και της 29ης Ιουνίου 1994 (βλ. σκέψεις 174 και 175 ανωτέρω) κάνουν ρητή μνεία στην παρουσία εκπροσώπου της Zicuñaga στις δύο αυτές αθέμιτες συναντήσεις για την ισπανική αγορά. Αφετέρου, στο χειρόγραφο σημείωμα της 21ης Οκτωβρίου 1994, συνταχθέν από τη Mougéot (βλ. σκέψη 177 ανωτέρω) αναφέρεται ρητώς η Zicuñaga. Ουδέποτε έγινε μνεία των Papeteries de l'Atlantique. Εξάλλου, μολονότι η απόφαση δεν αντανακλά ορθώς την ακριβή φύση των δραστηριοτήτων της Zicuñaga εντός του ομίλου της, διαπιστώνεται ότι η Zicuñaga δεν αμφισβήτησε το στοιχείο, που περιλαμβάνεται στην αιτιολογική σκέψη 365 της αποφάσεως, ότι ήταν υπεύθυνη για την πολιτική καθορισμού τιμών για όλα τα προϊόντα χαρτιού του ομίλου.

202 Η Divíra επικαλείται επίσης τις διαφορές μεταξύ των στοιχείων σχετικά με τις δηλωθείσες πωλήσεις της που περιλαμβάνονται στα σημειώματα της Sappi και των στοιχείων που επισυνάπτει στο δικόγραφο της προσφυγής της. Οι διαφορές αυτές καταδεικνύουν ότι τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στα σημειώματα της Sappi δεν προσκομίστηκαν από την ίδια. Συναφώς, τονίζεται ότι τα επισυναφθέντα στο δικόγραφο της προσφυγής της από την Divíra στοιχεία δεν τεκμηριώνονται από κανένα άλλο έγγραφο, βάσει του οποίου μπορεί να εξακριβωθεί το υποστατό τους. Εν πάση περιπτώσει, ακόμα και αν υποθεθεί ότι τα στοιχεία αυτά είναι ακριβή, η διαφορά που μπορεί να παρατηρηθεί μεταξύ των στοιχείων αυτών και των στοιχείων που περιλαμβάνονται στα σημειώματα της Sappi καταδεικνύει μόνον ότι τα τελευταία αυτά στοιχεία δεν αντιστοιχούν στην πραγματικότητα. Αντιθέτως, δεν μπορεί βάσει αυτών να θεωρηθεί ότι οι μέσοι όροι πωλήσεων που μνημονεύονται στα σημειώματα της Sappi δεν δηλώθηκαν από την Divíra κατά τη συνάντηση της 30ής Σεπτεμβρίου 1993.

203 Η Divíra ισχυρίζεται επίσης ότι δεν νοείται ότι ένας μικρός διανομέας, όπως η ίδια, μετείχε στις συναντήσεις παραγωγών. Τονίζεται ότι η ιδιότητά της ως διανομέα δεν μπορεί να αντικρούσει τη δέσμη στοιχείων που βεβαιώνουν τη συμμετοχή της Divíra στη σύμπραξη για την ισπανική αγορά. Η ιδιότητα αυτή δεν της αφαιρεί κατά τα λοιπά το συμφέρον συμμετοχής στη σύμπραξη, η οποία έπρεπε, σύμφωνα με την ανάλυση της Επιτροπής, εκτεθείσα στις αιτιολογικές σκέψεις 153 και 165 της αποφάσεως και την οποία δεν αμφισβήτησε η Divíra, να συμπεριλάβει κατ' ανάγκη

τους διανομείς ώστε να λειτουργήσουν ορθώς στην ισπανική αγορά, η οποία χαρακτηριζόταν από έντονη ενσωμάτωση των δικτύων παραγωγής και διανομής, ούτως ώστε μεγάλος αριθμός παραγωγών ήταν επίσης και διανομείς. Εξάλλου, σύμφωνα με το σημείωμα της 29ης Ιουνίου 1994 (έγγραφο υπ' αριθ. 4476, παρατεθέν στη σκέψη 175 ανωτέρω), η συμφωνία που επήλθε κατά τη συνάντηση αυτή αφορούσε τις εφαρμοστέες για τους καταναλωτές τιμές, πράγμα το οποίο, λαμβανομένης υπόψη της ιδιότητας της Dívira ως διανομέα, αρκεί για να εξηγήσει την παρουσία της στην εν λόγω συνάντηση.

204 Τέλος, το γεγονός ότι η Dívira αγοράζει μεταξύ 60 και 70 % των αναγκών της σε αυτογραφικό χαρτί από την Koehler και το χρεώνει σε άλλους παραγωγούς συνεπάγεται ασφαλώς ορισμένη εξάρτηση έναντι των παραγωγών της όσον αφορά την τιμή αγοράς. Πάντως, αφενός, η εξάρτηση αυτή δεν μπορεί να θεωρηθεί πλήρης. Πράγματι, από τον πίνακα που προσκόμισε η Dívira ως παράρτημα στο δικόγραφο της προσφυγής της προκύπτει ότι το 1993 η Dívira δεν είχε ακόμα μετακυλίσει άμεσα ορισμένες μειώσεις των τιμών της αγοράς, ούτως ώστε το περιθώριό της παρέμενε ακόμα ουσιώδες. Αφετέρου, και εν πάση περιπτώσει, το γεγονός αυτό δεν μπορεί πραιτέρω να άρει κάθε συμφέρον για τη συμμετοχή της στη σύμπραξη, εφόσον κάθε αποφασισθείσα στο πλαίσιο αυτό αύξηση των τιμών και εφαρμοσθείσα στον πελάτη μπορεί να μεταφραστεί με αύξηση του περιθωρίου κέρδους της. Από τα λοιπά στοιχεία του ίδιου αυτού πίνακα προκύπτει ότι, μεταξύ Ιανουαρίου και Δεκεμβρίου 1994, οι τιμές αγοράς της Koehler ανήλθαν από 159,25 σε 195,7 και το περιθώριο της Dívira από 20,38 σε 43,81. Τέλος, από το σημείωμα σχετικά με τη συνάντηση της 19ης Οκτωβρίου 1993, παρατεθέν στη σκέψη 173 ανωτέρω, προκύπτει ότι η διαπραγμάτευση αφορούσε, αφενός, την τιμή την οποία ο διανομέας οφείλει να καταβάλει στον παραγωγό και, αφετέρου, την αύξηση που οι διανομείς θα εφάρμοζαν στους πελάτες τους, προβλέποντας αύξηση του περιθωρίου του διανομέα.

Περί της συμμετοχής της Dívira και της Zicuñaga στη σύμπραξη στην ευρωπαϊκή αγορά

205 Από την αιτιολογική σκέψη 286 της αποφάσεως προκύπτει ότι η Επιτροπή διαπίστωσε μόνον τη συμμετοχή της Dívira και της Zicuñaga σε αθέμιτες συναντήσεις σχετικά με την ισπανική αγορά. Η Επιτροπή ισχυρίζεται πάντως ότι «οι επιχειρήσεις αυτές δεν μπορεί να αγνοούσαν ότι η σύμπραξη αφορούσε το σύνολο του εδάφους που κατέστη ο ΕΟΧ το 1994».

- 206 Συναφώς, η Επιτροπή στηρίζεται στη στενή επικάλυψη που υπήρξε μεταξύ των ευρωπαϊκών γενικών συναντήσεων της σύμπραξης και των εθνικών αθεμίτων συναντήσεων, μεταξύ άλλων των ισπανικών, το γεγονός ότι οι μεγάλοι ευρωπαίοι παραγωγοί αυτογραφικού χαρτιού μετείχαν σε αθέμιτες δραστηριότητες στην ισπανική αγορά, καθώς και τη σημασία των ρευμάτων του ενδοκοινοτικού εμπορίου στον τομέα του αυτογραφικού χαρτιού κατά την περίοδο αναφοράς.
- 207 Σύμφωνα με τη νομολογία, επιχείρηση που έχει μετάσχει σε πολύμορφη παράβαση των κανόνων του ανταγωνισμού μέσω της δικής της συμπεριφοράς, η οποία εμπίπτει στις έννοιες της συμφωνίας ή της εναρμονισμένης πρακτικής με αντίθετο στον ανταγωνισμό σκοπό, κατά την έννοια του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ, και αποσκοπεί να συμβάλει στην πραγματοποίηση της παραβάσεως στο σύνολό της, μπορεί επίσης να ευθύνεται και για τη συμπεριφορά την οποία αναπτύσσουν άλλες επιχειρήσεις στο πλαίσιο της ίδιας παραβάσεως για όλη τη διάρκεια της συμμετοχής της στην εν λόγω παράβαση, όταν αποδεικνύεται ότι η εν λόγω επιχείρηση γνωρίζει την αντίθετη προς τον ανταγωνισμό συμπεριφορά των άλλων μετεχόντων ή ότι μπορεί ευλόγως να την προβλέψει και είναι διατεθειμένη να αποδεχθεί τον σχετικό κίνδυνο (απόφαση LR AF 1998 κατά Επιτροπής, σκέψη 45 ανωτέρω, σκέψη 158, και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 208 Εν προκειμένω, προκύπτει μεταξύ άλλων από τη σκέψη 187 ανωτέρω ότι οι συμφωνίες σχετικά με την ισπανική αγορά στις οποίες συμμετείχαν η Divina και η Zicuñaga είχαν ως αντικείμενο τον από κοινού καθορισμό αυξήσεων τιμών. Επιπλέον, μία φορά, δηλαδή κατά τη συνάντηση της 30ής Σεπτεμβρίου 1993, στην οποία δεν συμμετείχε η Zicuñaga η οποία δεν συμμετείχε ακόμη στη σύμπραξη, χορηγήθηκαν μερίδια πωλήσεων επί της αγοράς αυτής βάσει ανταλλαγής πληροφοριών επί των διενεργουμένων πωλήσεων. Κατά συνέπεια, οι συμφωνίες αυτές συντάχθηκαν με τη γενική ευρωπαϊκή σύμπραξη, το αντικείμενο της οποίας συνίσταται κυρίως στην αύξηση των τιμών του αυτογραφικού χαρτιού και, ορισμένες φορές, στον από κοινού καθορισμό των ποσοτώσεων πωλήσεων ή μεριδίων αγοράς και στην ανταλλαγή εμπιστευτικών πληροφοριών προκειμένου να διευκολυνθεί η σύναψη ή η εφαρμογή των συμφωνιών αυξήσεων τιμών.
- 209 Εντούτοις, κατά τη νομολογία, η ταυτότητα και μόνον του αντικειμένου μεταξύ μιας συμφωνίας στην οποία μετείχε επιχείρηση και μιας γενικής συμπράξεως δεν αρκεί

- για να καταλογιστεί στην εν λόγω επιχείρηση η συμμετοχή στη γενική σύμπραξη. Πράγματι, μόνον αν η επιχείρηση, όταν μετείχε στη συμφωνία αυτή, γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει ότι, πράττοντάς το, εντασσόταν στη γενική σύμπραξη μπορεί η συμμετοχή της στην εν λόγω συμφωνία να αποτελέσει έκφανση της προσχωρήσεώς της στη γενική αυτή σύμπραξη (απόφαση του Πρωτοδικείου της 20ής Μαρτίου 2002, T-28/99, *Sigma Technologie κατά Επιτροπής*, Συλλογή 2002, σ. II-1845, σκέψη 45).
- 210 Με την απόφασή της, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι πρόκειται περί αυτού στην περίπτωση της *Divíra* και της *Zicuñaga*, πράγμα το οποίο οι επιχειρήσεις αυτές αμφισβητούν.
- 211 Ασφαλώς, συνομολογείται ότι η *Divíra* και η *Zicuñaga* δεν ήσαν μέλη της ΑΕΜCΡ και ουδέποτε μετείχαν στις επίσημες συναντήσεις της ενώσεως αυτής, οι οποίες, σύμφωνα με την Επιτροπή, χρησίμευσαν ως πλαίσιο στην ευρωπαϊκή σύμπραξη μέχρι τον Σεπτέμβριο του 1993, ούτε στις γενικές συναντήσεις της σύμπραξης που έγιναν στο περιθώριο των επίσημων συναντήσεων της ΑΕΜCΡ από τον Σεπτέμβριο του 1993. Περαιτέρω, από κανένα από τα αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με τη συμμετοχή της *Divíra* και της *Zicuñaga* σε αθέμιτες συναντήσεις για την ισπανική αγορά δεν προκύπτει ότι, κατά τη διάρκεια της τάδε ή δείνα από τις συναντήσεις αυτές, έγινε μνεία συμπράξεως επί των τιμών, υφισταμένης σε ευρωπαϊκό επίπεδο.
- 212 Πάντως, ούτε η *Divíra* ούτε η *Zicuñaga* προσκομίζουν στοιχεία δυνάμενα να αντικρούσουν τις διαπιστώσεις στις οποίες προέβη η Επιτροπή με τις αιτιολογικές σκέψεις 89 έως 94 και 211 της αποφάσεως και τις δηλώσεις της *Mougeot*, που επαναλαμβάνονται στην αιτιολογική σκέψη 90. Σύμφωνα με τις τελευταίες αυτές δηλώσεις, «η ΑWA πίστευε ότι αν δεν συμμετείχαν οι τοπικοί αρμόδιοι για τις αγορές δεν θα ήταν δυνατόν να επιτευχθούν τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα, γεγονός που εξηγεί την πραγματοποίηση συναντήσεων ανά αγορά» και «οι προϊστάμενοι είπαν στους τοπικούς υπαλλήλους ότι επιθυμούσαν αύξηση των τιμών και οι τελευταίοι έπρεπε να αποφασίσουν πώς μπορούσε να επιτευχθεί η εν λόγω αύξηση στην πράξη». Από τις δηλώσεις αυτές προκύπτει σαφώς ότι, για να διασφαλιστεί η επιτυχία των αποφάσεων για τις αυξήσεις των τιμών, οι οποίες ελήφθησαν στο πλαίσιο των γενικών συναντήσεων της σύμπραξης, οι συμμετέχοντες στις συναντήσεις αυτές ήθελαν να διασφαλίσουν τη γενικευμένη εφαρμογή των εν λόγω αποφάσεων στις διάφορες περιφερειακές και εθνικές αγορές. Λαμβανομένου υπόψη του σημαντικού όγκου εμπορικών ανταλλαγών μεταξύ κρατών μελών για το οικείο προϊόν, δεν θα ήταν καθόλου αποτελεσματικό να ληφθούν περιοριστικά του ανταγωνισμού μέτρα αποκλειστικά στο επίπεδο ενός κράτους μέλους.

- 213 Επομένως, η Επιτροπή προσκόμισε δύο πίνακες (πίνακες 5 και 6, που περιλαμβάνονται στις αιτιολογικές σκέψεις 207 και 217 της αποφάσεως και στις παραγράφους 117 και 127 της ΑΑ) οι οποίοι ανακαλύφθηκαν στη Sarrí και παρουσιάζουν τις αυξήσεις τιμών που συμφωνήθηκαν για διάφορες χώρες κατά τη διάρκεια των δύο γενικών συναντήσεων της 21ης Ιουνίου και της 22ας Σεπτεμβρίου 1994. Για την Ισπανία, οι πίνακες αυτοί δεν περιλαμβάνουν αριθμητικά στοιχεία, αλλά τη μνεία «προς διευκρίνιση». Ωστόσο, τα πρακτικά της συναντήσεως της 29ης Ιουνίου 1994 (έγγραφο υπ' αριθ. 4476, παρατεθέν στη σκέψη 175 ανωτέρω) για την ισπανική αγορά και το χειρόγραφο σημείωμα της Mougeot της 21ης Οκτωβρίου 1994 (έγγραφο υπ' αριθ. 1839, παρατεθέν στη σκέψη 177 ανωτέρω· βλ. επίσης σκέψη 235 κατωτέρω), στη συνέχεια της από 19 Οκτωβρίου 1994 συναντήσεως που αφορούσε επίσης την ισπανική αγορά, καταδεικνύουν ότι καθεμία από τις γενικές αυτές συναντήσεις ακολούθησε εθνική συνάντηση κατά τη διάρκεια της οποίας διευκρινίστηκαν πράγματι οι αυξήσεις τιμών για την ισπανική αγορά. Επιπλέον, όπως τονίζει η Επιτροπή με τα υπομνήματά της, το γεγονός ότι αυτό το χειρόγραφο σημείωμα της Mougeot αναφέρει τους όρους «ενόψει των όγκων ΑΕΜCΡ που ανηγγέλθησαν για την Ισπανία» και αναφέρει συζήτηση για τα αριθμητικά αυτά στοιχεία, τείνει να ενισχύσει την άποψη ότι η Dívira και η Zicuñaga γνώριζαν οπωσδήποτε το ευρύτερο πλαίσιο, ευρωπαϊκής διαστάσεως, στο οποίο εντάσσονταν οι σχετικές με την ισπανική αγορά συναντήσεις στις οποίες ελάμβαναν μέρος.
- 214 Εξάλλου, τα διάφορα στοιχεία τα οποία επικαλείται η Επιτροπή σε σχέση με τις ισπανικές συναντήσεις (στις αιτιολογικές σκέψεις 154 έως 171 της αποφάσεως, στο παράρτημα II της εν λόγω αποφάσεως και στις αντίστοιχες υποσημειώσεις) αποδεικνύουν αδιαμφισβήτητα ότι στις συναντήσεις αυτές μετείχε ορισμένος αριθμός εκπροσώπων των ευρωπαίων παραγωγών παραγωγικού χαρτιού, η συμμετοχή των οποίων στις γενικές συναντήσεις της συμπράξεως, ενόψει των στοιχείων που αναφέρει η Επιτροπή στις αιτιολογικές σκέψεις 263 έως 276 της αποφάσεως, ούτε μπορεί να αμφισβητηθεί ούτε αμφισβητήθηκε στις περισσότερες περιπτώσεις.
- 215 Γίνεται προφανώς δυσκόλως αντιληπτό ότι, ενώ, όπως τονίζει η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 176 της αποφάσεως, από τα στοιχεία που προσκόμισε ο εκπρόσωπος της Uniparel κατά τις εξακριβώσεις (έγγραφο υπ' αριθ. 4525, του οποίου απόσπασμα περιλαμβάνεται στην παράγραφο 74 της ΑΑ), προκύπτει ότι οι Πορτογάλοι πελάτες είχαν την υποψία ότι σύμπραξη ευρωπαϊκών διαστάσεων υποκινούσε τη συμπεριφορά των Πορτογάλων επιχειρηματιών από απόψεως

αυξήσεως τιμών, η Divira και η Zicuñaga, οι οποίες ερχόντουσαν σε επαφές, κατά τις σχετικές με την ισπανική αγορά συναντήσεις, με εκπροσώπους των μεγάλων ευρωπαϊών παραγωγών αυτογραφικού χαρτιού που εμπλέκονταν στις γενικές συναντήσεις της σύμπραξης, αγνοούσαν ότι, συμμετέχοντας σε αθέμιτες συμφωνίες για την εν λόγω αγορά, εντάσσονταν σε σύμπραξη ευρωπαϊκών διαστάσεων.

- 216 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να θεωρηθεί ότι η Divira και η Zicuñaga είχαν οπωσδήποτε πληροφορηθεί για την ύπαρξη και το περιεχόμενο της ευρωπαϊκής σύμπραξης (βλ., συναφώς, απόφαση Τσιμέντο, σκέψη 4097) και, μετέχοντας στην ισπανική αγορά στις συμφωνίες με αντίθετο προς τον ανταγωνισμό αντικείμενο ταυτόσημο με το αντικείμενο της σύμπραξης αυτής, γνώριζαν οπωσδήποτε ότι, ενεργώντας τοιουτοτρόπως, προσχωρούσαν στη σύμπραξη αυτή (βλ., συναφώς, απόφαση Τσιμέντο, σκέψη 4099).
- 217 Όσον αφορά το προβαλλόμενο από τη Zicuñaga γεγονός ότι στον φάκελο της υποθέσεως δεν περιλαμβάνονται στοιχεία από τα οποία προκύπτει ότι οι τιμές σχετικά με άλλες αγορές, πλην της ισπανικής αγοράς, είχαν συζητηθεί κατά τις ισπανικές συναντήσεις ή είχαν γνωστοποιηθεί από άλλες επιχειρήσεις, συντάσσεται πλήρως με το γενικό σχήμα οργανώσεως της συμπράξεως, σύμφωνα με το οποίο οι συζητήσεις που γίνονταν, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο συναντήσεων, σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο είχαν σκοπό να καθορίσουν τις πρακτικές λεπτομέρειες εφαρμογής των αποφάσεων περί αυξήσεως τιμών που είχαν ληφθεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο στις εφαρμοζόμενες στην οικεία τοπική αγορά τιμές. Εξάλλου, το στοιχείο αυτό δεν δύναται να θέσει σε αμφισβήτηση την προηγηθείσα ανάλυση.
- 218 Η Zicuñaga αντλεί ένα άλλο επιχείρημα από το γεγονός ότι δεν μετείχε στις συναντήσεις και στις φερόμενες ως αθέμιτες δραστηριότητες που έλαβαν χώρα στη γαλλική και ιταλική αγορά, παρά τα εμπορικά της συμφέροντα στις αγορές αυτές. Υπενθυμίζεται συναφώς ο ισχυρισμός της Zicuñaga κατά την ακρόαση σύμφωνα με τον οποίο «ήταν υπεύθυνη για την πολιτική καθορισμού των τιμών όλων των προϊόντων χαρτιού του ομίλου και [...], κατά συνέπεια, ελάμβανε όλες τις αποφάσεις σε θέματα τιμών, επίσης όσον αφορά τα προϊόντα των Papeteries de l'Atlantique» (αιτιολογική σκέψη 365 της αποφάσεως). Επομένως, το στοιχείο ότι η Zicuñaga είχε εμπορικά συμφέροντα όχι μόνο στην Ισπανία, αλλά επίσης, μέσω των

δραστηριοτήτων της θυγατρικής της Papeteries de l'Atlantique, στη Γαλλία και την Ιταλία, μπορεί να ληφθεί υπόψη υπό την έννοια ότι η Zicuñaga, η οποία δεν μπορούσε να αγνοεί ότι ορισμένες επιχειρήσεις που εκπροσωπούσαν στις ισπανικές συναντήσεις ασκούσαν δραστηριότητες στη γαλλική και ιταλική αγορά, επιδίωξε, για να καθορίσει την πολιτική τιμών του ομίλου της, να μάθει αν οι συμφωνίες στις οποίες μετείχε εντάσσονταν σε ευρωπαϊκή σύμπραξη και, επομένως, πληροφωρήθηκε κατ' ανάγκην την ύπαρξη της συμπράξεως αυτής.

- 219 Εν πάση περιπτώσει, το αναφερθέν στην προηγούμενη σκέψη γεγονός δεν μπορεί να θέσει σε αμφισβήτηση την εκτεθείσα στις σκέψεις 205 έως 217 ανωτέρω ανάλυση. Κατά τα λοιπά, το γεγονός αυτό μπορεί επίσης να γίνει αντιληπτό ως ένδειξη, επιβεβαιώνουσα ότι η Zicuñaga γνώριζε ότι οι συμφωνίες στις οποίες μετείχε στην ισπανική αγορά εντάσσονταν σε ευρωπαϊκή σύμπραξη και, επομένως, έκρινε περιττό να λάβει μέρος σε αθέμιτες συναντήσεις και δραστηριότητες εκτός Ισπανίας.
- 220 Περαιτέρω, τονίζεται ότι η κατάσταση της Zicuñaga διακρίνεται από πολλές απόψεις από την κατάσταση της επιχειρήσεως Sigma Technologie di rivestimento στην υπόθεση που οδήγησε στην απόφαση Sigma Technologie κατά Επιτροπής, σκέψη 209 ανωτέρω, την οποία η Zicuñaga μνημονεύει στα υπομνήματά της. Πράγματι, αντίθετα προς την προσφεύγουσα στην υπόθεση εκείνη, η Zicuñaga δρούσε, στον τομέα της εν λόγω δραστηριότητας, επί πολλών εθνικών αγορών. Εξάλλου, ακόμη και αν ακολουθηθεί η άποψη της Zicuñaga ότι οι Ισπανοί ανταγωνιστές της την αντιλαμβάνονταν ως ασκούσα επιθετική πολιτική τιμών, η Zicuñaga δεν προσκόμισε κανένα στοιχείο δυνάμενο να αποδείξει ότι είχε κρατηθεί, όπως η Sigma Technologie di rivestimento, εκτός ορισμένων αθεμίτων συναντήσεων ή δραστηριοτήτων λόγω της συμπεριφοράς της ως «ενοχλητικού παράγοντα» (απόφαση Sigma Technologie κατά Επιτροπής, σκέψη 209 ανωτέρω, σκέψεις 42 και 46). Αντιθέτως, το σημείωμα της Mougeot σχετικά με τη συνάντηση της 19ης Οκτωβρίου 1994, παρατεθέν στη σκέψη 177 ανωτέρω, δείχνει ότι η Zicuñaga θεωρούνταν ως πλήρες μέλος της ισπανικής σύμπραξης, στο πλαίσιο της οποίας έλαβε την έγκριση πωλήσεως σε τιμές ελαφρώς κατώτερες των τιμών που έπρεπε να εφαρμόσουν τα άλλα μέλη της σύμπραξης.

221 Η Zicuñaga, στο πλαίσιο του επιχειρήματός της με σκοπό να αποδείξει ότι δεν εφάρμοσε τις επίδικες συμφωνίες τιμών, επικρίνει το γεγονός ότι, κατά τη διοικητική διαδικασία, η Επιτροπή της αρνήθηκε την πρόσβαση στις λεπτομερείς πληροφορίες της αιτιολογικής σκέψης 288 της αποφάσεως. Συναφώς, γίνεται παραπομπή στην εκτεθείσα στις σκέψεις 45 έως 51 ανωτέρω ανάπτυξη.

Περί της συμμετοχής της Zicuñaga στις συμφωνίες καθορισμού ποσοστώσεων πωλήσεως και μεριδίων αγοράς

222 Τέλος, όπως εκτέθηκε στη σκέψη 153 ανωτέρω, η Zicuñaga αμφισβητεί τη συμμετοχή της σε συμφωνίες καθορισμού ποσοστώσεων πωλήσεως και μεριδίων αγοράς.

223 Συναφώς, από τον συνδυασμό των αιτιολογικών σκέψεων 77, 81, 252, 253, 326 έως 331, 376, 382 και 383 της αποφάσεως προκύπτει ότι η Επιτροπή δεν διαπίστωσε την ύπαρξη συμφωνιών καθορισμού ποσοστώσεων πωλήσεως και μεριδίων αγοράς ως μεμονωμένων παραβάσεων, αλλά ως στοιχείων που αποτελούν την ενιαία παράβαση του άρθρου 1 της αποφάσεως η οποία καταλογίζεται στη Zicuñaga, ο γενικός σκοπός της οποίας συνίσταται στην αύξηση των τιμών του αυτογραφικού χαρτιού στο σύνολο του εδάφους που κατέστη ο ΕΟΧ το 1994 (αιτιολογική σκέψη 327 της αποφάσεως), ο ακρογωνιαίος λίθος της οποίας βρισκόταν στη σύναψη συμφωνιών αυξήσεων τιμών (αιτιολογική σκέψη 383 της αποφάσεως).

224 Πρώτον, πρέπει να εξακριβωθεί αν η Επιτροπή απέδειξε ορθώς την ύπαρξη συμφωνιών καθορισμού ποσοστώσεων πωλήσεως και μεριδίων αγοράς και αν βασίμως θεώρησε ότι οι εν λόγω συμφωνίες εμπίπτουν στο γενικό αντίθετο προς τον ανταγωνισμό σχέδιο που χαρακτηρίζει τη διαπιστωθείσα με το άρθρο 1, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως παράβαση. Συναφώς, η Επιτροπή προβαίνει σε διάκριση, με τις αιτιολογικές σκέψεις 241 έως 251 της αποφάσεως, μεταξύ των στοιχείων τα οποία, σύμφωνα με την Επιτροπή, βεβαιώνουν την ύπαρξη συμφωνιών χορηγήσεως ποσοστώσεων πωλήσεων και αυτών τα οποία, κατά την άποψή της, καταδεικνύουν την ύπαρξη συμφωνιών κατανομής της αγοράς.

- 225 Κατ' αρχάς, όσον αφορά τους ισχυρισμούς της Επιτροπής σχετικά με τη χορήγηση ποσοτώσεων πωλήσεως, επισημαίνεται, κατά πρώτον, ότι από το συνταχθέν από τη Sarpri για τη συνάντηση που έγινε στις 30 Σεπτεμβρίου 1993 στη Βαρκελώνη (έγγραφο υπ' αριθ. 5, παρατεθέν στη σκέψη 172 ανωτέρω) έγγραφο προκύπτει ότι οι συμμετέχοντες στη συνάντηση αυτή είχαν καταρχάς δηλώσει τους μέσους όρους μηνιαίων πωλήσεων το 1992 και το 1993 και προέβησαν σε κατανομή των ποσοτώσεων πωλήσεως για το τέταρτο τρίμηνο του έτους 1993, στη συνέχεια συμφώνησαν να αναγγείλουν αύξηση 10 % των τιμών των ρολών και φύλλων χαρτιού την 1η Ιανουαρίου 1994 και, τέλος, αποφάσισαν να συναντηθούν εκ νέου σε ημερομηνία που θα καθοριστεί μεταγενέστερα για να εξακριβώσουν την τήρηση των ποσοτώσεων.
- 226 Δεύτερον, παρατηρείται ότι η Zicuñaga δεν αμφισβητεί τις διαπιστώσεις της Επιτροπής, με τις αιτιολογικές σκέψεις 138, 242 και 243 της αποφάσεως, σύμφωνα με τις οποίες «σημείωμα συναντήσεως» (έγγραφο υπ' αριθ. 6, περιλαμβανόμενο στην παράγραφο 87 της ΑΑ) συνταχθέν από τη Sarpri κατά τη συνάντηση που έγινε την 1η Οκτωβρίου 1993 για τη γαλλική αγορά επισημαίνει ότι οι συμμετέχοντες στη συνάντηση αυτή συμφώνησαν αύξηση τιμών καθώς και χορήγηση ποσοτώσεων για το τέταρτο τρίμηνο του έτους 1993 «για να επιτραπούν αυξήσεις τιμών».
- 227 Στη συνέχεια, όσον αφορά τους ισχυρισμούς της Επιτροπής για τις συμφωνίες κατανομής της αγοράς, η Zicuñaga δεν προβάλλει κανένα στοιχείο για να απορρίψει τις διαπιστώσεις της Επιτροπής, με τις αιτιολογικές σκέψεις 141 και 246 της αποφάσεως, ότι η συνάντηση που έγινε την άνοιξη του 1994 στο Nogent-sur-Marne για τη γαλλική αγορά χρησίμευσε ως πλαίσιο για συμφωνία αυξήσεως τιμών και συμφωνία κατανομής της αγοράς (έγγραφο υπ' αριθ. 7651, παρατεθέν στις παραγράφους 113 έως 115 της ΑΑ και συνημμένο σ' αυτήν).
- 228 Βάσει των προεκτεθέντων στοιχείων μπορεί να θεωρηθεί ότι ορθώς η Επιτροπή διαπίστωσε, με την αιτιολογική σκέψη 241 της αποφάσεως, ότι «για να [διασφαλιστεί] η εφαρμογή των συμφωνημένων αυξήσεων τιμών, σε ορισμένες συναντήσεις της σύμπραξης σε εθνικό επίπεδο κατανέμονταν ποσοτώσεις και καθορίζονταν μερίδια αγοράς για κάθε συμμετέχοντα». Επομένως, η Επιτροπή

θεώρησε ότι οι συμφωνίες περί αυξήσεως τιμών και ο από κοινού καθορισμός ποσοστῶσεων πωλήσεως και μεριδίων αγοράς αποτέλεσαν άρρηκτα στοιχεία του συνολικού, αντιθέτου προς τον ανταγωνισμό, σχεδίου που αποτελεί τη διαπιστωθείσα στο άρθρο 1, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως παράβαση.

229 Δεύτερον, πρέπει να εξεταστεί αν η Επιτροπή δικαιούνταν να προσάψει στη Zicuñaga τις πτυχές της ενιαίας παραβάσεως σχετικά με τις συμφωνίες χορηγήσεως ποσοστῶσεων πωλήσεως και κατανομής της αγοράς.

230 Ο όρος «ρολά χαρτιού» με την ένδειξη «συνοδευόμενα από πλήρη δελτία παραγγελίας και ποσοστῶσεις», που περιλαμβάνεται στο από 29 Ιουνίου 1994 σημείωμα της Sarrí, παρατεθέν στη σκέψη 175 ανωτέρω, δεν αποδεικνύει κατ' ανάγκη ότι η συμφωνία για τις ποσοστῶσεις πωλήσεων συνάφθηκε κατά τη διάρκεια της συναντήσεως της 29ης Ιουνίου 1994. Παρ' όλ' αυτά, τούτο καταδεικνύει ότι, κατά τη στιγμή που έλαβε χώρα η συνάντηση αυτή, όλοι οι συμμετέχοντες σ' αυτήν, μεταξύ των οποίων η Zicuñaga, μετείχαν στη συμφωνία κατανομής ποσοστῶσεων πωλήσεως όσον αφορά την αγορά των ρολών χαρτιού.

231 Τονίζεται ότι το αναφερθέν στην προηγούμενη σκέψη στοιχείο, σχετικά με τη συνάντηση της 29ης Ιουνίου 1994 αποτελεί το μόνο στοιχείο που μπορεί να γίνει δεκτό σε βάρος της Zicuñaga ως απόδειξη της άμεσης συμμετοχής της σε συμφωνία κατανομής ποσοστῶσεων πωλήσεως. Πράγματι, η Επιτροπή δεν διαπίστωσε τη συμμετοχή της Zicuñaga στη συνάντηση της 30ής Σεπτεμβρίου 1993 στη Βαρκελώνη, κατά τη διάρκεια της οποίας συνάφθηκε συμφωνία κατανομής ποσοστῶσεων για το τέταρτο τρίμηνο του έτους 1993. Όσον αφορά τις άλλες συναντήσεις στις οποίες ορθώς απέδειξε η Επιτροπή ότι μετείχε η Zicuñaga, η Επιτροπή δεν υποστηρίζει, με την απόφαση, ότι χρησίμευσαν ως πλαίσιο για συμφωνίες ποσοστῶσεων πωλήσεως.

232 Με το υπόμνημα αντικρούσεως, η Επιτροπή προβάλλει παρ' όλ' αυτά ότι τέθηκε ζήτημα ποσοστῶσεων πωλήσεως και κατά τη συνάντηση της 19ης Οκτωβρίου 1994.

233 Συναφώς, το χειρόγραφο σημείωμα της Mougeot με ημερομηνία 21 Οκτωβρίου 1994, σχετικά με τη συνάντηση που έγινε στις 19 Οκτωβρίου 1994 ως προς την ισπανική αγορά (βλ. σκέψη 177 ανωτέρω) περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία:

«— Ερώτησα, ενόψει των όγκων ΑΕΜCΡ που αναγγέλθηκαν για την Ισπανία (πλην της Zicuñaga) κατά τα τέλη Αυγούστου του 1994, [πλέον] 4 300 [τόνων], τι απέγιναν οι όγκοι μας του 1993 ([μείον] 50 %);

— Απάντηση της Sarrío: οι όγκοι αυξομειώνονται!

— Απάντηση της Koehler: τα αριθμητικά στοιχεία ΑΕΜCΡ είναι εσφαλμένα!»

234 Ασφαλώς, τούτο μπορεί να σημαίνει, όπως προβάλλει η Επιτροπή με το υπόμνημά της αντικρούσεως, ότι έγιναν συζητήσεις, κατά τη συνάντηση της 19ης Οκτωβρίου 1994, ως προς τις ποσοτώσεις ή τους όγκους πωλήσεως. Πάντως, προκύπτει ότι ούτε στο μέρος της αποφάσεως σχετικά με τις συναντήσεις που αφορούν την ισπανική αγορά, ούτε στο μέρος που αφορά την κατανομή ποσοστώσεων πωλήσεως και κατανομής αγοράς, η Επιτροπή αναφέρει τα στοιχεία αυτά προς στήριξη των ισχυρισμών της ως προς τη σύναψη, κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς, συμφωνιών που αφορούν τις ποσοτώσεις πωλήσεως ή τα μερίδια αγοράς. Υπό τις συνθήκες αυτές, τα στοιχεία αυτά δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη για να αποδειχθεί η συμμετοχή της Zicuñaga στις συμφωνίες ποσοστώσεων πωλήσεως.

235 Επομένως, το παρατεθέν στη σκέψη 230 ανωτέρω στοιχείο αποδεικνύει ότι, κατά τη διάρκεια της συναντήσεως της 29ης Ιουνίου 1994, η Zicuñaga πληροφορήθηκε για την ύπαρξη συμφωνίας ποσοστώσεων πωλήσεως.

- 236 Υπό τις συνθήκες αυτές, και εφόσον αποδεικνύεται ότι η Zicuñaga μετείχε στις συμφωνίες αυξήσεως τιμών για την ισπανική αγορά, γνωρίζοντας ή οφείλοντας κατ' ανάγκη να γνωρίζει ότι, ενεργώντας τοιουτοτρόπως, εντασσόταν σε ευρωπαϊκή σύμπραξη, η Επιτροπή μπορεί να της καταλογίσει την ευθύνη των συμφωνιών ποσοστώσεων πωλήσεως που συνάφθηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου συμμετοχής της στις συμφωνίες αυξήσεων τιμών. Πράγματι, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, μια επιχείρηση που έχει μετάσχει σε πολύμορφη παράβαση των κανόνων του ανταγωνισμού μέσω της δικής της συμπεριφοράς, η οποία εμπίπτει στις έννοιες της συμφωνίας ή της εναρμονισμένης πρακτικής με αντίθετο στον ανταγωνισμό σκοπό, κατά την έννοια του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ, και αποσκοπεί να συμβάλει στην πραγματοποίηση της παραβάσεως στο σύνολό της, μπορεί να ευθύνεται και για τη συμπεριφορά την οποία αναπτύσσουν άλλες επιχειρήσεις στο πλαίσιο της ίδιας παραβάσεως για όλη τη διάρκεια της συμμετοχής της στην εν λόγω παράβαση, όταν αποδεικνύεται ότι η εν λόγω επιχείρηση γνωρίζει την αντίθετη στον ανταγωνισμό συμπεριφορά των άλλων μετεχόντων ή ότι μπορεί ευλόγως να την προβλέψει και είναι διατεθειμένη να αποδεχθεί τον σχετικό κίνδυνο (απόφαση Επιτροπή κατά Anic Partecipazioni, σκέψη 149 ανωτέρω, σκέψη 203).
- 237 Κατά συνέπεια, η Zicuñaga πρέπει να κριθεί υπεύθυνη για τη συμφωνία κατανομής ποσοστώσεων πωλήσεως, η οποία συνάφθηκε κατά τη συνάντηση της 29ης Ιουνίου 1994.
- 238 Όσον αφορά τις συμφωνίες σχετικά με μερίδια αγοράς, από τις αιτιολογικές σκέψεις 246 έως 251 της αποφάσεως προκύπτει ότι η Επιτροπή στηρίζει τις διαπιστώσεις της περί της υπάρξεως τέτοιων συμφωνιών, κατ' αρχάς, επί στοιχείων που αφορούν τις δύο συναντήσεις σχετικά με τη γαλλική αγορά, οι οποίες διοργανώθηκαν την άνοιξη του 1994 και στις 6 Δεκεμβρίου 1994. Εντούτοις, η απόφαση δεν περιλαμβάνει στοιχείο βάσει του οποίου μπορεί να θεωρηθεί ότι η Zicuñaga γνώριζε το γεγονός, ή μπορούσε ευλόγως να προβλέψει, ότι οι συναντήσεις σχετικά με τη γαλλική αγορά χρησίμευαν ως πλαίσιο σε συμφωνίες σχετικά με μερίδια αγοράς. Συναφώς, αντίθετα προς τις διαπιστώσεις της σχετικά με τις συμφωνίες αυξήσεων τιμών, η Επιτροπή δεν έκρινε με την απόφαση ότι οι συμφωνίες σχετικά με μερίδια αγοράς που παρατηρήθηκαν στη γαλλική αγορά μετείχαν στην αποκεντρωμένη εφαρμογή της προβαλλομένης ευρωπαϊκής συμφωνίας κατανομής των αγορών, τα μέλη της οποίας είχαν πληροφορήσει τους τοπικούς υπευθύνους των διαφόρων οικείων αγορών. Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι

επιχείρηση όπως η Zicuñaga, ως προς την οποία συνομολογείται ότι δεν έλαβε μέρος σε αθέμιτες συναντήσεις για άλλες αγορές πλην της ισπανικής αγοράς, γνώριζε, ή μπορούσε ευλόγως να προβλέψει, την ύπαρξη των προαναφερθεισών συμφωνιών σχετικά με μερίδια της αγοράς.

- 239 Σύμφωνα με την Επιτροπή, υπάρχουν στη συνέχεια ενδείξεις ότι τα μερίδια της αγοράς περιλαμβάνονται στην ημερήσια διάταξη των γενικών συναντήσεων της σύμπραξης (αιτιολογική σκέψη 250 της αποφάσεως). Πάντως, υπενθυμίζεται ότι συνομολογείται ότι η Zicuñaga ουδέποτε παρέστη στις γενικές συναντήσεις της σύμπραξης. Επιπλέον, τα στοιχεία που προέβαλε η Επιτροπή, με τις αιτιολογικές σκέψεις 250 και 251 της αποφάσεως, προς στήριξη του ισχυρισμού της, αφορούν τη γενική συνάντηση της σύμπραξης της 2ας Φεβρουαρίου 1995, δηλαδή συνάντηση μεταγενέστερη του τέλους της περιόδου παραβάσεως που διαπιστώθηκε για τη Zicuñaga με το άρθρο 1, δεύτερο εδάφιο, της αποφάσεως.
- 240 Επομένως, δεν αποδείχθηκε η συμμετοχή της Zicuñaga σε πρακτικές σχετικά με τα μερίδια της αγοράς.
- 241 Κατόπιν των προηγούμενων, συνάγεται ότι η Επιτροπή βασίμως θεώρησε τη Zicuñaga υπεύθυνη των πρακτικών κατανομής ποσοστώσεων πωλήσεων, οι οποίες επήλθαν κατά τη διάρκεια της συμμετοχής της στην παράβαση. Αντιθέτως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Επιτροπή εσφαλμένως προσήψε στη Zicuñaga την πτυχή της ενιαίας παραβάσεως σχετικά με τις συμφωνίες για τα μερίδια της αγοράς.
- 242 Πάντως, η πλάνη αυτή εκτιμήσεως δεν δύναται να καταρρίψει τις διαπιστώσεις ότι η Zicuñaga, στο πλαίσιο των συναντήσεων που αφορούσαν την ισπανική αγορά, μετείχε σε συμφωνίες αυξήσεως των τιμών, ούτε την ανάλυση σύμφωνα με την οποία, μέσω των συμφωνιών αυτών, η Zicuñaga έλαβε μέρος στη ευρωπαϊκή σύμπραξη για τις τιμές του αυτογραφικού χαρτιού, η οποία αποτέλεσε το ουσιώδες μέρος της παραβάσεως που διαπιστώθηκε με το άρθρο 1, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως. Οι προαναφερθείσες θεωρήσεις σχετικά με τα μερίδια της αγοράς δεν μπορούν επομένως να διακυβεύσουν τη συμμετοχή της Zicuñaga στην εν λόγω παράβαση. Πρέπει να θεωρηθεί ότι η Zicuñaga, εφόσον συμμετείχε πλέον του ενός

έτους στις εν λόγω πρωτοβουλίες τιμών, μπορούσε ευλόγως να προβλέψει ότι οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις επιδίωκαν να διευκολύνουν την επιτυχία των πρωτοβουλιών αυτών με διάφορους μηχανισμούς και ήταν έτοιμη να αποδεχθεί αυτό το ενδεχόμενο. Στο πλαίσιο της εξετάσεως των επικουρικών αιτημάτων που διατύπωσε η Zicuñaga για να επιτύχει μείωση του επιβληθέντος με το άρθρο 3 της αποφάσεως προστίμου, πρέπει πάντως να εξακριβωθεί αν, και, ενδεχομένως, σε ποιο βαθμό, η έλλειψη ευθύνης της Zicuñaga για τις πρακτικές μεριδιών αγοράς δικαιολογεί μείωση του επιβληθέντος σ' αυτήν προστίμου.

- 243 Βάσει του συνόλου των στοιχείων αυτών, πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα που αντλεί η Dínira από την παράβαση των άρθρων 81 ΕΚ και 53 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ και η Zicuñaga από την πλάνη εκτιμήσεως.

Γ — Επί των λόγων ακυρώσεως σχετικά με τη διάρκεια της παραβάσεως

- 244 Ορισμένες προσφεύγουσες, ήτοι η Bolloré, η ΜΗΤΡ, η Koehler, η Mougeot, η Torraspapel, η Dínira και η Zicuñaga, αμφισβητούν τις διαπιστώσεις της Επιτροπής σχετικά με τη διάρκεια της συμμετοχής τους στην παράβαση. Ορισμένες από τις προσφεύγουσες αυτές (ΜΗΤΡ, Koehler, Mougeot και Torraspapel) διατυπώνουν την επιχειρηματολογία τους στο πλαίσιο των αιτημάτων με σκοπό την εν μέρει ακύρωση του άρθρου 1 της αποφάσεως και τη μείωση του επιβληθέντος σε αυτές προστίμου με το άρθρο 3 της εν λόγω αποφάσεως, ενώ άλλες (Bolloré, Dínira και Zicuñaga) διατυπώνουν την επιχειρηματολογία τους στο πλαίσιο των επικουρικών αιτημάτων τους με σκοπό τη μείωση του προστίμου. Όσον αφορά τις τελευταίες αυτές επιχειρήσεις, προκύπτει πάντως από τα υπομνήματά τους ότι, κατ' ουσίαν, αμφισβητούν τη νομιμότητα της προσβαλλομένης αποφάσεως καθόσον με την απόφαση αυτή διαπιστώνεται, στο άρθρο 1, δεύτερο εδάφιο, η διάρκεια της διαπραχθείσας από καθεμία εξ αυτών παραβάσεως. Επομένως, πρέπει να αναχαρακτηρισθεί η αίτησή τους ως σκοπούσα επίσης την εν μέρει ακύρωση του άρθρου 1, δεύτερο εδάφιο, της αποφάσεως, σχετικά με τη διάρκεια της παραβάσεως.

245 Η Bolloré, η ΜΗΤΡ, η Koehler, η Mougeot και η Torrasrapel αναπτύσσουν σε μεγάλο βαθμό κοινή επιχειρηματολογία, που έγκειται στον ισχυρισμό ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε τη συμμετοχή τους στη σύμπραξη κατά τη διάρκεια της προγενέστερης του Σεπτεμβρίου ή του Οκτωβρίου του 1993 περιόδου ή κατά τη διάρκεια της προγενέστερης του Ιανουαρίου του 1993 περιόδου, όσον αφορά τη ΜΗΤΡ. Με την επιφύλαξη ορισμένων ιδιαιτεροτήτων που συνδέονται με την κατάσταση τους αντιστοίχως, με την επιχειρηματολογία τους, κατ' ουσίαν, υποστηρίζουν, αφενός, ότι, αντίθετα προς τους ισχυρισμούς της Επιτροπής, δεν αποδείχθηκε ότι οι συναντήσεις οι οποίες έγιναν σε ευρωπαϊκό επίπεδο εντός της ΑΕΜCΡ πριν από τον Σεπτέμβριο ή τον Οκτώβριο του 1993 χρησίμευσαν ως πλαίσιο για αθέμιτες συμφωνίες σε θέματα τιμών και, αφετέρου, δεν αποδείχθηκε ότι οι επιχειρήσεις αυτές μετείχαν σε αθέμιτες συναντήσεις σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο πριν από τον χρόνο εκείνο. Κατ' αρχάς, πρέπει να εξεταστεί από κοινού η επιχειρηματολογία αντιστοίχως των προαναφερθεισών διαφόρων επιχειρήσεων, καθώς και η πρόσθετη επιχειρηματολογία της Mougeot που έγκειται στο ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε τη συμμετοχή της στη σύμπραξη μετά τον Ιούλιο του 1995. Στη συνέχεια, πρέπει να εξεταστούν οι λόγοι που προέβαλαν, αντιστοίχως, η Divira και η Zicuñaga.

1. Επί των λόγων ακυρώσεως που προέβαλαν η Bolloré, η ΜΗΤΡ, η Koehler, η Mougeot και η Torrasrapel

α) Επί της συμμετοχής των προσφευγουσών στην παράβαση πριν από τον Σεπτέμβριο ή τον Οκτώβριο του 1993

Επιχειρήματα των διαδίκων

246 Στο πλαίσιο του λόγου ακυρώσεως που αντλείται από παράβαση του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17, η Bolloré ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε την ευθύνη της στη σύμπραξη μεταξύ Ιανουαρίου 1992 και Σεπτεμβρίου ή Οκτωβρίου 1993. Προς στήριξη του ισχυρισμού της, η Bolloré ισχυρίζεται, πρώτον, ότι η Corigraph αρνήθηκε ότι συμμετείχε σε οποιαδήποτε σύμπραξη πριν από τον Σεπτέμβριο του 1993. Δεύτερον, η Bolloré αρνείται κάθε αποδεικτική ισχύ των δηλώσεων της ΑWA της 5ης Μαΐου 1999, των δηλώσεων της Mougeot της 14ης Απριλίου 1999 και των δηλώσεων της Sappi της 6ης Ιανουαρίου 1998, επί των

οποίων η Επιτροπή στηρίχθηκε για να αποδείξει τη συμμετοχή της Corigraph στη σύμπραξη πριν από τον Σεπτέμβριο του 1993. Η Bolloré τονίζει επίσης τον αντιφατικό χαρακτήρα των δηλώσεων αυτών δηλώσεων, ισχυριζόμενη ότι οι δηλώσεις της Mougeot αναφέρονται σε φερόμενες γενικές συναντήσεις της σύμπραξης ενώ οι δηλώσεις της AWA αφορούν προβαλλόμενη σύμπραξη σχετικά με τη γαλλική αγορά. Η Bolloré ισχυρίζεται επίσης ότι η πρώτη αύξηση τιμών που εφάρμοσε η Corigraph χρονολογείται από τον Δεκέμβριο του 1993, πράγμα το οποίο αποκλείει ότι ενεπλάκη σε σύμπραξη πριν από τον Σεπτέμβριο ή τον Οκτώβριο του 1993.

- 247 Στο πλαίσιο του λόγου ακυρώσεως που αντλείται από έλλειψη αποδεικτικών στοιχείων, η ΜΗΤΡ ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε τη συμμετοχή της σε παράβαση πριν από τον Ιανουάριο του 1993. Προς στήριξη του ισχυρισμού αυτού, η ΜΗΤΡ υποστηρίζει, πρώτον, ότι οι δηλώσεις της AWA, της Sappi και της Mougeot, οι οποίες παρατέθηκαν στις αιτιολογικές σκέψεις 107 και 108 της αποφάσεως δεν αποδεικνύουν ότι οι οργανωθείσες το 1992 συναντήσεις της ΑΕΜΡC χρησίμευσαν ως πλαίσιο σε σύμπραξη. Δεύτερον, η ΜΗΤΡ ισχυρίζεται ότι, αντίθετα προς τις διαπιστώσεις της Επιτροπής, δεν αποδείχθηκε ότι έλαβε μέρος στη συνάντηση της 5ης Μαρτίου 1992 σχετικά με την ισπανική αγορά, στη συνάντηση της ανοίξεως του 1992 σχετικά με τη γαλλική αγορά και στη συνάντηση της 16ης Ιουλίου 1992 σχετικά με την ισπανική και πορτογαλική αγορά.
- 248 Στο πλαίσιο του λόγου ακυρώσεως που αντλείται από έλλειψη αποδεικτικών στοιχείων, η Koehler ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε τη συμμετοχή της σε αντίθετη προς τον ανταγωνισμό σύμπραξη πριν από τον Οκτώβριο του 1993. Προς στήριξη του ισχυρισμού αυτού, η Koehler προβάλλει, πρώτον, ότι οι δηλώσεις της Mougeot και της Sappi που επικαλέστηκε η Επιτροπή δεν αποδεικνύουν ότι συνάφθηκαν αθέμιτες συμφωνίες εντός της ΑΕΜΡC πριν από τον Οκτώβριο του 1993. Η Koehler προσθέτει ότι το γεγονός ότι έγιναν αθέμιτες συναντήσεις επί ορισμένων εθνικών ή περιφερειακών αγορών πριν από τον Οκτώβριο του 1993 δεν αποδεικνύει την ύπαρξη συντονισμού σε ευρωπαϊκή κλίμακα κατά τον χρόνο εκείνο. Δεύτερον, η Koehler ισχυρίζεται ότι, αντίθετα προς τις διαπιστώσεις της Επιτροπής, δεν αποδείχθηκε ότι έλαβε μέρος στις συναντήσεις της 17ης Φεβρουαρίου και της 5ης Μαρτίου 1992 σχετικά με την ισπανική αγορά, στη συνάντηση της ανοίξεως του 1992 σχετικά με τη γαλλική αγορά, στη συνάντηση της 16ης Ιουλίου 1992 σχετικά με την ισπανική και πορτογαλική αγορά, στη συνάντηση της 14ης Ιανουαρίου 1993 σχετικά με την αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας, στη συνάντηση της ανοίξεως του 1993 σχετικά με τη γαλλική αγορά και στη συνάντηση της 30ής Σεπτεμβρίου 1993 σχετικά με την ισπανική αγορά.

- 249 Στο πλαίσιο του λόγου ακυρώσεως που αντλείται από πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως, η Mougeot υποστηρίζει ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι η Mougeot έλαβε μέρος σε σύμπραξη πριν από τον Οκτώβριο του 1993. Η Mougeot υπογραμμίζει ότι οι δηλώσεις της Sarrí που επικαλέστηκε η Επιτροπή δεν την αναφέρουν μεταξύ των συμμετεχόντων σε αθέμιτες συναντήσεις που διοργανώθηκαν το 1992 και το 1993. Η Mougeot προσθέτει ότι, μη όντας μέλος της ΑΕΜCΡ το 1992, έλαβε μέρος σε συναντήσεις που έγιναν από την ένωση αυτή στις 26 Μαΐου και στις 10 Σεπτεμβρίου 1992 μόνον ως παρατηρητής και ευλόγως πρέπει να θεωρηθεί ότι οι συμμετέχοντες στη συνάντηση της ΑΕΜCΡ της 9ης Φεβρουαρίου 1993, η οποία είναι η πρώτη συνάντηση της ενώσεως αυτής όπου μετέσχε η Mougeot με την ιδιότητα του μέλους της, δεν έθεσαν το ζήτημα υπάρξεως ή δυνατότητας υπάρξεως σύμπραξης, παρουσία της.
- 250 Στη συνέχεια, η Mougeot υποστηρίζει ότι, με την αιτιολογική σκέψη 111 της αποφάσεως, η Επιτροπή διαστρεβλώνει το περιεχόμενο των από 14 Απριλίου 1999 δηλώσεών της. Η Mougeot αρνείται, εξάλλου, κάθε αποδεικτική ισχύ της δηλώσεως της Sarrí, την οποία αναφέρει η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 112 της αποφάσεως προς στήριξη της απόψεώς της ότι οι επίσημες συναντήσεις της ΑΕΜCΡ χρησίμευσαν ως πλαίσιο σε αθέμιτες συναντήσεις επί των τιμών πριν από την αναδιάρθρωση της ενώσεως που έγινε τον Σεπτέμβριο του 1993.
- 251 Στο πλαίσιο του λόγου ακυρώσεως που αντλείται από εσφαλμένη εφαρμογή του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ και την προσβολή της αρχής του τεκμηρίου αθωότητας και παράβαση ουσιαστικού διαδικαστικού κανόνα, η Torrasrapel ισχυρίζεται ότι δεν υπάρχει κανένα αποδεικτικό στοιχείο για την προβαλλομένη συμμετοχή της σε παράβαση κατά τη διάρκεια της περιόδου μεταξύ Ιανουαρίου 1992 και Σεπτεμβρίου 1993. Η Torrasrapel κάνει ορισμένα προκαταρκτικά σχόλια επί των κινδύνων στρατηγικής καταδόσεως, που συνδέονται με τη νέα πολιτική επιείκειας της Επιτροπής και την έλλειψη αποδεικτικής ισχύος των δηλώσεων της ΑWA, της Sarrí και της Mougeot, που επικαλέστηκε η Επιτροπή προς στήριξη της απόψεώς της. Στη συνέχεια, η Torrasrapel αμφισβητεί, πρώτον, ότι οι επίσημες συναντήσεις της ΑΕΜCΡ χρησίμευσαν ως πλαίσιο για αθέμιτες συμπράξεις επί των τιμών μέχρι τον Σεπτέμβριο του 1993. Δεύτερον, η Torrasrapel ισχυρίζεται ότι, αντίθετα προς τις διαπιστώσεις της Επιτροπής, δεν μετείχε στις συναντήσεις της 17ης Φεβρουαρίου και της 5ης Μαρτίου 1992 σχετικά με την ισπανική αγορά, στις συναντήσεις της ανοίξεως του 1992 και της ανοίξεως του 1993 σχετικά με τη γαλλική αγορά και στη συνάντηση της 16ης Ιουλίου 1992 σχετικά με την ισπανική και πορτογαλική αγορά.

- 252 Η Επιτροπή αντικρούει τις επικρίσεις σχετικά με την αποδεικτική ισχύ των δηλώσεων της AWA, της Sappi και της Mougeot. Βάσει των δηλώσεων αυτών μπορεί να γίνει αντιληπτή η διοργάνωση της σύμπραξης, περιλαμβανομένου του 1992. Εξάλλου, η Επιτροπή απαντά σε κάθε σημείο των επιχειρημάτων των προσφευγουσών σχετικά με τη μη συμμετοχή τους στις διάφορες εθνικές ή περιφερειακές επίδικες συναντήσεις.

Απόφαση

- 253 Σύμφωνα με το άρθρο 1, δεύτερο εδάφιο, της αποφάσεως, η Bolloré, η ΜΗΤΡ, η Koehler και η Torrasrapel μετείχαν στην παράβαση από τον Ιανουάριο του 1992 έως τον Σεπτέμβριο του 1995, ενώ, σύμφωνα με την ίδια διάταξη, η Mougeot μετείχε στη σύμπραξη από τον Μάιο του 1992 έως τον Σεπτέμβριο του 1995.
- 254 Τα κρίσιμα για την υπόθεση αποσπάσματα της αποφάσεως ως προς τη συμμετοχή των πέντε προσφευγουσών, τις οποίες αφορά η παράβαση κατά τη διάρκεια της περιόδου μεταξύ Ιανουαρίου ή Μαΐου 1992, ανά περίπτωση, και Σεπτεμβρίου ή Οκτωβρίου 1993, είναι οι εξής:

«(83) Η κατάρτιση των σχεδίων σε επίπεδο ΕΟΧ και ο συντονισμός της σύμπραξης πραγματοποιούνταν κατά τις γενικές συναντήσεις της σύμπραξης, οι οποίες συγκαλούνταν με το πρόσχημα ότι επρόκειτο για επίσημες συναντήσεις της εμπορικής ένωσης ΑΕΜCΡ.

(84) Κατά τις γενικές συναντήσεις της σύμπραξης οι συμμετέχοντες αποφάσιζαν συνήθως σχετικά με το χρονοδιάγραμμα και το ποσό (σε ποσοστιαία μορφή) των αυξήσεων των τιμών για κάθε χώρα του ΕΟΧ. Οι συμφωνίες αφορούσαν αλληπάλληλες αυξήσεις επί σειρά μηνών.

(85) Οι συναντήσεις της ΑΕΜCΡ συνιστούσαν συναντήσεις της σύμπραξης τουλάχιστον από τον Ιανουάριο του 1992 ως τον Σεπτέμβριο του 1993 [...]

(87) Οι συναντήσεις της ΑΕΜCΡ χαρακτηρίζονταν συνήθως από αθρόα συμμετοχή και κατά την περίοδο της παράβασης όλα τα τότε μέλη της ΑΕΜCΡ συμμετείχαν στις συναντήσεις: AWA, Binda, Copigraph, Koehler, Mougeot, Stora, Torraspapel/Sarriό και Zanders.»

255 Περαιτέρω, από τις αιτιολογικές σκέψεις 107 έως 113 προκύπτει ότι η Sarriό παραδέχθηκε ότι οι παραγωγοί προέβαιναν σε αθέμιτες πρακτικές κατά τις τακτικές συναντήσεις που πραγματοποιούνταν τουλάχιστον από την αρχή του 1992 και μετά. Ένας υπάλληλος της Sarriό δήλωσε ότι οι συναντήσεις αυτές πραγματοποιούνταν «σε ευρωπαϊκό επίπεδο» από το 1991 και μετά. Η AWA παραδέχθηκε και αυτή ότι τέτοιες συναντήσεις πραγματοποιούνταν από τις αρχές του 1992. Στην κατάθεσή της η Mougeot, η οποία έγινε μέλος της ΑΕΜCΡ στο τέλος του 1992, παρέχει πληροφορίες (έγγραφο υπ' αριθ. 7647, παρατεθέν στη σκέψη 165 ανωτέρω), σχετικά με επίσημη συνάντηση της ΑΕΜCΡ η οποία πραγματοποιήθηκε το 1993, βάσει των οποίων η Επιτροπή συνάγει ότι η «αναδιάρθρωση» της ένωσης συνεπαγόταν και αναδιάρθρωση της σύμπραξης. Η Mougeot αναφέρει:

«Κατά πάσα πιθανότητα επ' ευκαιρία της συνάντησης της ΑΕΜCΡ στη Φρανκφούρτη στις 14 Σεπτεμβρίου 1993, ή κατά την προηγούμενη συνάντηση, και χωρίς αμφιβολία όταν ανέλαβε το τμήμα αυτογραφικού χαρτιού της AWA, ο [B.] αποφάσισε να προσκαλεί τους κύριους παραγωγούς αυτογραφικού χαρτιού κάθε αγοράς σε αυτές τις “ανεπίσημες” συναντήσεις, και να αλλάξει την οργάνωση των επίσημων συναντήσεων της ΑΕΜCΡ. Ο υπάλληλος αυτός αποφάσισε ότι στο εξής θα παρίσταται δικηγόρος σε όλες τις συναντήσεις της ΑΕΜCΡ έτσι ώστε να τους προσδίδει επίσημο χαρακτήρα και να εξασφαλίζει ότι η διαδικασία δεν θα αποτελούσε αντικείμενο κριτικής. Αντιθέτως, αποφάσισε ότι οι συζητήσεις που αφορούσαν τις τιμές δεν θα πραγματοποιούνταν πια κατά τις συναντήσεις αυτές αλλά μόνον κατά τις “ανεπίσημες συναντήσεις”.»

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 256 Προκαταρκτικώς, όσον αφορά την απόδειξη παραβάσεως του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι εναπόκειται στην Επιτροπή να αποδείξει τις παραβάσεις που διαπιστώνει και να εξασφαλίσει τα αποδεικτικά στοιχεία που είναι ικανά να αποδείξουν, επαρκώς κατά νόμον, την ύπαρξη περιστατικών που να στοιχειοθετούν την παράβαση (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 17ης Δεκεμβρίου 1998, C-185/95 P, *Baustahlgewebe* κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. I-8417, σκέψη 58, και Επιτροπή κατά Anic Partecipazioni, σκέψη 149 ανωτέρω, σκέψη 86).
- 257 Επομένως, είναι απαραίτητο να προσκομίσει η Επιτροπή ακριβή και συγκλίνοντα αποδεικτικά στοιχεία για να στηρίξει την αταλάντευτη πεποίθηση ότι η παράβαση αυτή όντως διαπράχθηκε (βλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 6ης Ιουλίου 2000, T-62/98, *Volkswagen* κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. II-2707, σκέψη 43, και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 258 Πρέπει, ωστόσο, να υπογραμμιστεί ότι κάθε απόδειξη που προσκομίζει η Επιτροπή δεν χρειάζεται να ανταποκρίνεται αναγκαστικά στα κριτήρια αυτά σε σχέση προς κάθε στοιχείο της παραβάσεως. Αρκεί η δέσμη των ενδείξεων που επικαλείται το εν λόγω όργανο, συνολικώς εκτιμώμενη, να ανταποκρίνεται στην απαίτηση αυτή (βλ., συναφώς, απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Οκτωβρίου 2002, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P έως C-252/99 P και C-254/99 P, *Limburgse Vinyl Maatschappij* κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. I-8375, σκέψεις 513 έως 520). Περαιτέρω, όπως ήδη εξέθεσε το Πρωτοδικείο με τις σκέψεις 155 και 166 ανωτέρω, τα αποδεικτικά στοιχεία πρέπει να εκτιμώνται στο σύνολό τους και οι δηλώσεις που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο της ανακοινώσεως σχετικά με τη συνεργασία δεν μπορεί να θεωρηθούν εκ του γεγονότος αυτού και μόνον ως στερούμενες αποδεικτικής ισχύος.
- 259 Από την απόφαση προκύπτει ότι η Επιτροπή στηρίζει την ευθύνη των πέντε ενδιαφερομένων προσφευγουσών κατά την περίοδο που περιλαμβάνεται μεταξύ

Ιανουαρίου 1992, ή Μαΐου 1992 όσον αφορά τη Mougéot, και Σεπτεμβρίου ή Οκτωβρίου 1993, επί της συμμετοχής τους σε αθέμιτες επαφές και σε σύστημα αθεμίτων συναντήσεων που συνεπάγονταν την ανάμειξη, αφενός, επισήμων συναντήσεων της ΑΕΜΡC, ως προς τις οποίες υποστηρίζει ότι χρησίμευσαν ως πλαίσιο για αθέμιτες συναντήσεις επί των τιμών, και, αφετέρου, εθνικών ή περιφερειακών συναντήσεων της σύμπραξης.

- ²⁶⁰ Πρώτον, πρέπει να αναλυθεί το προβαλλόμενο σύστημα αθεμίτων συναντήσεων, που αποτελούνταν από επίσημες συναντήσεις της ΑΕΜΡC και εθνικών ή περιφερειακών συναντήσεων της σύμπραξης και, δεύτερον, η συμμετοχή των εν λόγω προσφευγουσών στις συναντήσεις αυτές πριν από τον Σεπτέμβριο ή Οκτώβριο του 1993.

— Επί του προβαλλομένου συστήματος των αθεμίτων συναντήσεων

Επίσημες συναντήσεις της ΑΕΜΡC πριν από τον Σεπτέμβριο ή Οκτώβριο του 1993

- ²⁶¹ Στις αιτιολογικές σκέψεις 107 έως 113, 254 έως 256 και 295 της απόφασεως αναφέρεται ότι η Επιτροπή, προς στήριξη των ισχυρισμών της που αφορούν την πραγματοποίηση, πριν από τον Σεπτέμβριο ή τον Οκτώβριο του 1993, γενικών (ευρωπαϊκών) συναντήσεων της σύμπραξης στο πλαίσιο των επισήμων συναντήσεων της ΑΕΜΡC, επικαλείται, πρώτον, τις δηλώσεις της Mougéot, οι οποίες περιλαμβάνονται στο έγγραφο υπ' αριθ. 7647 (βλ. σκέψη 255 ανωτέρω), δεύτερον, τη μαρτυρία υπαλλήλου της Sappi καθώς και τις ομολογίες της Sappi και της ΑWA, και, τρίτον, την ύπαρξη πολλών αποδεικτικών στοιχείων που επιβεβαιώνουν τη διοργάνωση εθνικών ή περιφερειακών συναντήσεων της σύμπραξης από τον Ιανουάριο του 1992, περί των οποίων γίνεται λόγος στις σκέψεις 281 επ.

- 262 Πρώτον, από τις αιτιολογικές σκέψεις 113 και 254 της αποφάσεως, προκύπτει ότι οι δηλώσεις της Mougeot (έγγραφο υπ' αριθ. 7647), οι οποίες επαναλαμβάνονται στην αιτιολογική σκέψη 108 της εν λόγω αποφάσεως και παρατίθενται στη σκέψη 255 ανωτέρω, αποτελούν το κεντρικό στοιχείο της αποδείξεως εκ μέρους της Επιτροπής επί του σημείου αυτού.
- 263 Συναφώς, εξ αρχής, πρέπει να μη ληφθούν υπόψη οι ισχυρισμοί της Mougeot σχετικά με την προβαλλομένη διαστρέβλωση εκ μέρους της Επιτροπής του περιεχομένου των δηλώσεών της. Από τη συγκριτική μελέτη της αιτιολογικής σκέψεως 108 της αποφάσεως και του εγγράφου υπ' αριθ. 7647, στο οποίο περιλαμβάνονται οι εν λόγω δηλώσεις, αποδεικνύεται ότι η Επιτροπή προέβη, με την απόφαση, σε κατά γράμμα πιστή αναπαραγωγή των δηλώσεων της Mougeot, οι οποίες περιλαμβάνονται στο προαναφερθέν έγγραφο.
- 264 Επιπλέον, απαντώντας σε προβληθέν από την Koehler επιχείρημα, πρέπει να θεωρηθεί ότι η ιδιαίτερα σαφής έννοια των δηλώσεων της Mougeot δικαιολογεί ότι, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 295 της αποφάσεως, η Επιτροπή δεν έδωσε καμία βάση στη μεταγενέστερη διάψευση της Mougeot, η οποία περιλαμβάνεται στην απάντησή της στην ΑΑ.
- 265 Πρέπει επίσης να απορριφθεί το επιχείρημα της Torrasrapel ότι οι ισχυρισμοί στην υποσημείωση 97 της αποφάσεως αποδεικνύουν ότι η ίδια η Επιτροπή αμφισβητεί την αποδεικτική ισχύ των δηλώσεων της Mougeot. Πράγματι, το γεγονός ότι, με την υποσημείωση αυτή, η Επιτροπή, ενόψει του περιεχομένου της τεκμηριώσεως που περιλαμβάνεται στη δικογραφία, απέρριψε τον ισχυρισμό της Mougeot ότι η Mougeot μετείχε για πρώτη φορά σε συνάντηση της ΑΕΜΡC στις 9 Φεβρουαρίου 1993, δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι εκφράζει τη γενική αμφιβολία της Επιτροπής ως προς την αποδεικτική ισχύ των ισχυρισμών της Mougeot. Εξάλλου, αντίθετα προς τον ισχυρισμό της Mougeot στην υποσημείωση 97 της αποφάσεως, οι δηλώσεις που επαναλαμβάνονται στην αιτιολογική σκέψη 108 της εν λόγω αποφάσεως δεν αντικρούονται από κανένα στοιχείο δυνάμενο να θέσει εν αμφιβόλω την αποδεικτική ισχύ των εν λόγω δηλώσεων.

- 266 Από τις δηλώσεις αυτές της Mougeot προκύπτει ότι, κατά τη διάρκεια επίσημης συναντήσεως της ΑΕΜCΡ, ο Β. αποφάσισε, κατά την ανάληψη καθηκόντων του ως επικεφαλής της γενικής διευθύνσεως του τομέα «Αυτογραφικού χαρτιού» της ΑWA, να αναδιοργανώσει τις δραστηριότητες της ΑΕΜCΡ αποφασίζοντας ότι στο εξής θα παρίσταται δικηγόρος στις επίσημες συναντήσεις της ενώσεως, ώστε να τους προσδίδει χαρακτήρα «που δεν θα αποτελεί αντικείμενο κριτικής», και ότι, κατά τις εν λόγω συναντήσεις, «δεν θα πραγματοποιούνται συζητήσεις για τις τιμές» και θα συγκαλεί στο εξής «ανεπίσημες» συναντήσεις για να πραγματοποιούνται οι συζητήσεις περί των τιμών. Οι δηλώσεις της Mougeot σημαίνουν σαφώς ότι, πριν από την αναδιοργάνωση των δραστηριοτήτων της ΑΕΜCΡ που αποφάσισε ο Β. (ΑWA), οι επίσημες συναντήσεις της ΑΕΜPC χρησίμευαν ως πλαίσιο για συζητήσεις περί των τιμών. Οι συζητήσεις αυτές αποτελούν ακριβώς το επιλήψιμο στοιχείο των εν λόγω συναντήσεων.
- 267 Καμία από τις εν λόγω προσφεύγουσες δεν αμφισβητεί το, περιλαμβανόμενο στην αιτιολογική σκέψη 110 της αποφάσεως, στοιχείο ότι η πρώτη επίσημη συνάντηση της ΑΕΜPC που έγινε με την παρουσία δικηγόρου, έλαβε χώρα στις 18 Νοεμβρίου 1993. Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή βασίμως ενέταξε την απόφαση του Β. να αναδιοργανώσει τις δραστηριότητες και τις συναντήσεις της ΑΕΜCΡ στην επίσημη συνάντηση της ενώσεως αυτής, που προηγήθηκε αμέσως της συναντήσεως της 18ης Νοεμβρίου 1993, δηλαδή στη συνάντηση της 14ης Σεπτεμβρίου 1993. Επομένως, ορθώς η Επιτροπή έκρινε ότι οι συζητήσεις για τις τιμές έγιναν στο πλαίσιο των επισήμων συναντήσεων της ΑΕΜPC μέχρι τη συνάντηση της 14ης Σεπτεμβρίου 1993.
- 268 Η θεώρηση αυτή ενισχύεται από τις αιτιολογικές σκέψεις 115 έως 121 της αποφάσεως, από τις οποίες προκύπτει ότι, μετά την εν λόγω απόφαση της αναδιαρθρώσεως, στο περιθώριο των επισήμων συναντήσεων της ΑΕΜPC, έγιναν ανεπίσημες συναντήσεις, το αποτέλεσμα των οποίων ήταν η συμφωνία περί αυξήσεων τιμών εντός του ΕΟΧ.
- 269 Δεύτερον, η Επιτροπή προβάλλει το επαναλαμβανόμενο στην αιτιολογική σκέψη 112 της αποφάσεως απόσπασμα μαρτυρίας (έγγραφο υπ' αριθ. 5407, που επισυνάπτεται ως παράρτημα στην ΑΑ) προσώπου που είχε προσληφθεί από τη Sarrri τον Φεβρουάριο του 1993, που θυμόταν ότι οι συνάδελφοί του «επέστρεφαν από συναντήσεις, περιλαμβανομένων των συναντήσεων της ΑΕΜPC, με σαφή ιδέα για τις εφαρμοστέες αυξήσεις τιμών και ότι οι αντιδράσεις του ανταγωνισμού τους άφηναν σχετικά αδιάφορους».

- 270 Αντίθετα προς τους ισχυρισμούς ορισμένων προσφευγουσών, οι αναμνήσεις του εν λόγω υπαλλήλου της Sarrí ουδόλως εκφράστηκαν με αμφιβολία ή επιφύλαξη. Ελλείψει αντιθέτων στοιχείων, πρέπει να νοηθούν ως καλύπτουσες αδιακρίτως τόσο την προγενέστερη όσο και τη μεταγενέστερη του Σεπτεμβρίου 1993 περίοδο. Όσον αφορά την περίοδο μεταξύ Φεβρουαρίου και Σεπτεμβρίου 1993, επιβεβαιώνουν ότι έγιναν αθέμιτες συναντήσεις για αυξήσεις τιμών σε ευρωπαϊκή κλίμακα στο πλαίσιο των επισήμων συναντήσεων της ΑΕΜΡC, πράγμα το οποίο, κατά τα λοιπά, δεν αμφισβήτησαν οι επιχειρήσεις που δέχτηκαν ότι μετείχαν στη σύμπραξη από το 1992.
- 271 Στο στάδιο αυτό της αναλύσεως, προκύπτει συνεπώς ότι η Επιτροπή ορθώς θεώρησε ότι, πριν από τον Σεπτέμβριο του 1993, συνάφθηκαν συμφωνίες επί των τιμών στο πλαίσιο των επισήμων συναντήσεων της ΑΕΜΡC. Πρέπει τώρα να εξακριβωθεί αν η Επιτροπή βασιμώς διαπίστωσε ότι η χρησιμοποίηση των επισήμων συναντήσεων της ΑΕΜΡC ως πλαίσιο των συμφωνιών αυτών άρχισε το αργότερο τον Ιανουάριο του 1992 και συνεχίστηκε αδιαλείπτως μέχρι τον Σεπτέμβριο του 1993.
- 272 Συναφώς, από τις αιτιολογικές σκέψεις 86 και 113 της αποφάσεως προκύπτει ότι, προς στήριξη των διαπιστώσεών της, η Επιτροπή προβάλλει ότι η πρώτη επίσημη συνάντηση της ΑΕΜΡC για την οποία διαθέτει γραπτά ίχνη είναι η συνάντηση της 23ης Ιανουαρίου 1992. Η Επιτροπή, συνδυάζοντας, αφενός, το στοιχείο των φερομένων συγκλινουσών δηλώσεων της ΑWA και της Sarrí, που παρατίθενται στην αιτιολογική σκέψη 107 της αποφάσεως, οι οποίες επιβεβαιώνουν ότι έγιναν αθέμιτες συναντήσεις σε ευρωπαϊκή κλίμακα από την αρχή του έτους 1992, και, αφετέρου, τα αποδεικτικά στοιχεία που αποδεικνύουν ότι η διοργάνωση τακτικών συναντήσεων και επαφών σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο άρχισε τον Ιανουάριο του 1992 (ίδια αιτιολογική σκέψη), κρίνει ότι η ευρωπαϊκή σύμπραξη επί των τιμών άρχισε, το αργότερο, τον Ιανουάριο του 1992. Η Επιτροπή προσθέτει, με την αιτιολογική σκέψη 113 της αποφάσεως, ότι στα έγγραφα που έχει στην κατοχή της επισημαίνεται ότι, μεταξύ Ιανουαρίου 1992 και της συναντήσεως της 14ης Σεπτεμβρίου 1993, πραγματοποιήθηκαν στη Ζυρίχη οκτώ συναντήσεις της ΑΕΜΡC.
- 273 Καταρχάς, διαπιστώνεται ότι καμία προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί την ακρίβεια των στοιχείων της αποφάσεως ως προς την πραγματοποίηση της επίσημης συναντήσεως της ΑΕΜΡC στις 23 Ιανουαρίου 1992.

274 Στη συνέχεια, επισημαίνεται, πρώτον, ότι η AWA, με τη δήλωσή της (έγγραφο υπ' αριθ. 7828 και 7829, βλ. σκέψη 163 ανωτέρω) την οποία σκοπεύει η Επιτροπή με την αιτιολογική σκέψη 107 της αποφάσεως, αναγνωρίζει ότι, από την αρχή του έτους 1992, μετείχε με ανταγωνιστές σε ορισμένες «αθέμιτες» (improper) συναντήσεις που χρησίμευσαν ως πλαίσιο για την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τις αναγγελίες αυξήσεως τιμών. Η ομολογία αυτή της AWA, σύμφωνα με την απάντησή της στην αίτηση παροχής πληροφοριών της Επιτροπής (έγγραφο υπ' αριθ. 7829), αναφέρεται σε συναντήσεις στις οποίες μετείχαν η Sarrrió, η Mougeot, η Stora-Feldmühle, η Copigraph, η Koehler και η Zanders, οι οποίες έλαβαν χώρα μεταξύ 1992 και 1995, στο Παρίσι, στη Ζυρίχη και στη Γενεύη. Ωστόσο, η Ζυρίχη είναι η πόλη στην οποία, όπως προκύπτει από τον πίνακα Α του παραρτήματος Ι της αποφάσεως, πραγματοποιήθηκαν όλες οι επίσημες συναντήσεις της AEMCP που διοργανώθηκαν μεταξύ Ιανουαρίου 1992 και Σεπτεμβρίου 1993.

275 Πάντως, σύμφωνα με την απάντηση της AWA (έγγραφο υπ' αριθ. 7827), το εν λόγω απόσπασμα των αιτιολογικών σκέψεων 61 και 107 της αποφάσεως αφορά τις λεπτομέρειες των συναντήσεων που έγιναν από την 1η Ιανουαρίου 1992 μέχρι την ημερομηνία διατυπώσεως της απαντήσεως αυτής, αποκλεισμένων των επισήμων συναντήσεων της AEMCP, ούτως ώστε συνάγεται ότι η AWA απέκλεισε όλες τις συναντήσεις της AEMCP ως μη έχουσες αθέμιτο χαρακτήρα. Επειδή, σύμφωνα με την αρχή του ευεργετήματος της αμφιβολίας, πρέπει να χορηγηθεί στις προσφεύγουσες η ύπαρξη εύλογης αμφιβολίας, βάσει των δηλώσεων της AWA δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η επίσημη συνάντηση της AEMCP της 23ης Ιανουαρίου 1992 χρησίμευσε ως πλαίσιο για αθέμιτη συμφωνία επί των τιμών. Παρ' όλ' αυτά, οι συναντήσεις αυτές αποτελούν ουσιαστική ένδειξη για την ύπαρξη συμπράξεως σε ευρωπαϊκό επίπεδο από την αρχή του 1992.

276 Δεύτερον, όσον αφορά τις δηλώσεις της Sarrrió, τις οποίες αφορά η αιτιολογική σκέψη 107 της αποφάσεως, από την αιτιολογική σκέψη 73 της εν λόγω αποφάσεως προκύπτει ότι η Επιτροπή αναφέρει ότι από «δηλώσεις της Sarrrió προκύπτει ότι υπήρχαν επαφές παράνομου χαρακτήρα μεταξύ των ευρωπαϊών παραγωγών αυτογραφικού χαρτιού από την ίδρυση της εμπορικής ενώσεώς τους, της AEMCP, το 1981, και ειδικότερα από τα μέσα της δεκαετίας του 1980».

277 Στην υποσημείωση 64 της αποφάσεως (έγγραφο υπ' αριθ. 4656), η Επιτροπή διευκρινίζει:

«Η Sarrí επέδωσε στην Επιτροπή δήλωση ενός υπαλλήλου της που ασχολούνταν με την πώληση αυτογραφικού χαρτιού από τη δεκαετία [του 1970], σύμφωνα με την οποία: “είχε αρχίσει να υποψιάζεται την ύπαρξη αθέμιτης συμπράξεως στο αυτογραφικό χαρτί κατά τα μέσα της δεκαετίας του 1980 λόγω των παρατηρήσεων που έκανε η διεύθυνση [...] Πιστεύει ότι στη σύμπραξη αυτή εμπλέκονταν η Arjo Wiggins, η Koehler και η Stora-Feldmühle, μεταξύ άλλων [και] γνωρίζει διμερείς ανταλλαγές πληροφοριών από τα μέσα ή το τέλος της δεκαετίας του 1980”.»

278 Δήλωση άλλου υπαλλήλου της Sarrí αναφέρει ότι υπήρχαν αθέμιτες επαφές και συναντήσεις μεταξύ ανταγωνιστών από το 1991 έως το 1993 σε κοινοτική κλίμακα. Ο εν λόγω υπάλληλος της Sarrí δηλώνει ότι θεωρούσε ότι οι επαφές αυτές δημιουργούσαν αθέμιτη σύμπραξη και οι προμηθευτές συζητούσαν μεταξύ τους τις τιμές σε κοινοτική κλίμακα.

279 Οι αναφερθείσες στις προηγούμενες σκέψεις δηλώσεις των υπαλλήλων της Sarrí μπορούν να αποδείξουν ότι υπήρξε σε ευρωπαϊκή κλίμακα σύμπραξη επί των τιμών, στην οποία εμπλέκονταν ορισμένοι παραγωγοί, από τα τέλη της δεκαετίας του 1980 ή την αρχή της δεκαετίας του 1990. Περαιτέρω, οι δηλώσεις αυτές ενισχύουν τις δηλώσεις της AWA ως προς την ύπαρξη συμπράξεως σε ευρωπαϊκό επίπεδο από την αρχή του 1992. Αντιθέτως, βάσει των δηλώσεων αυτών δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι η επίσημη συνάντηση της AEMCP της 23ης Ιανουαρίου 1992 χρησίμευσε ως πλαίσιο σε αθέμιτες επαφές. Κατά συνέπεια, βάσει μόνον των δηλώσεων αυτών, ή βάσει των δηλώσεων της AWA, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η Επιτροπή ορθώς απέδειξε ότι αθέμιτες συμφωνίες επί των τιμών είχαν συναφθεί από τον Ιανουάριο του 1992 στο πλαίσιο των επισήμων συναντήσεων της AEMCP.

280 Επομένως, πρέπει να εξεταστεί το τρίτο στοιχείο που προέβαλε η Επιτροπή, δηλαδή η διοργάνωση, από την αρχή του 1992, αθεμίτων συναντήσεων και συναντήσεων σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο πλησίον των επισήμων συναντήσεων της AEMCP.

Συναντήσεις σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο πριν από τον Σεπτέμβριο ή τον Οκτώβριο του 1993

- 281 Από τον πίνακα 3, με τίτλο «Εθνικές ή περιφερειακές συναντήσεις της σύμπραξης από τον Φεβρουάριο του 1992 έως την άνοιξη του 1995» προκύπτει, και επαναλαμβάνεται στην αιτιολογική σκέψη 129 της αποφάσεως, ότι η Επιτροπή διαπιστώνει την πραγματοποίηση επτά εθνικών ή περιφερειακών συναντήσεων μεταξύ Φεβρουαρίου 1992 και 30ής Σεπτεμβρίου 1993. Σύμφωνα με τις λεπτομέρειες για τις συναντήσεις αυτές που προσκομίστηκαν στο παράρτημα II της αποφάσεως:
- στις 17 Φεβρουαρίου 1992 πραγματοποιήθηκε συνάντηση για την ισπανική αγορά στην οποία μετείχαν, μεταξύ άλλων, η Koehler και η Torraspapel·
 - στις 5 Μαρτίου 1992 πραγματοποιήθηκε συνάντηση για την ισπανική αγορά στην οποία, μεταξύ άλλων, μετείχαν η Stora (ΜΗΤΡ), η Koehler και η Torraspapel·
 - την άνοιξη του 1992, πιθανότατα τον Απρίλιο, πραγματοποιήθηκε συνάντηση για τη γαλλική αγορά στην οποία, μεταξύ άλλων, μετείχαν η Corigraph (θυγατρική της Bolloré), η Stora (ΜΗΤΡ), η Koehler, η Mougeot και η Torraspapel·
 - στις 16 Ιουλίου 1992 πραγματοποιήθηκε συνάντηση για την ισπανική αγορά στην οποία μετείχαν, μεταξύ άλλων, η Stora (ΜΗΤΡ), η Koehler και η Torraspapel·
 - στις 14 Ιανουαρίου 1993 πραγματοποιήθηκε συνάντηση για την αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας στην οποία μετείχαν, μεταξύ άλλων, η Stora (ΜΗΤΡ) και η Koehler·

- την άνοιξη του 1993, πιθανότατα τον Απρίλιο, πραγματοποιήθηκε συνάντηση για τη γαλλική αγορά στην οποία μετείχαν, μεταξύ άλλων, η Copigraph (θυγατρική της Bolloré), η Stora (ΜΗΤΡ), η Koehler, η Mougeot και η Torraspapel.

- στις 30 Σεπτεμβρίου 1993 πραγματοποιήθηκε συνάντηση για την ισπανική αγορά στην οποία μετείχαν, μεταξύ άλλων, η Copigraph (θυγατρική της Bolloré), η Stora (ΜΗΤΡ), η Koehler, η Mougeot και η Torraspapel.

- 282 Πρέπει να εξακριβωθεί το βάσιμο των διαπιστώσεων της Επιτροπής σχετικά με την πραγματοποίηση των εν λόγω συναντήσεων και του αντιθέτου προς τον ανταγωνισμό αντικείμενου τους.

- 283 Πρώτον, όσον αφορά τη συνάντηση της 17ης Φεβρουαρίου 1992 για την ισπανική αγορά, το Πρωτοδικείο έκρινε, στις σκέψεις 161 έως 169 ανωτέρω, ότι η συνάντηση αυτή, με σκοπό τη διασφάλιση της τηρήσεως συμφωνίας αυξήσεως τιμών στην ισπανική αγορά, είχε αθέμιτο αντικείμενο που αντιστοιχεί με το γενικό αντικείμενο της παραβάσεως.

- 284 Δεύτερον, όσον αφορά τη συνάντηση της 5ης Μαρτίου 1992, από τις κρίσεις του Πρωτοδικείου, στις σκέψεις 161 έως 170 ανωτέρω, προκύπτει επίσης ότι αποδείχθηκαν η πραγματοποίηση και το αθέμιτο αντικείμενο της συναντήσεως αυτής.

- 285 Τρίτον, όσον αφορά τις συναντήσεις της ανοίξεως του 1992 και της ανοίξεως του 1993 για τη γαλλική αγορά, η πραγματοποίησή τους και το αντίθετο προς τον ανταγωνισμό αντικείμενό τους προκύπτουν από τις δηλώσεις των υπαλλήλων της Sarrí, οι οποίες περιλαμβάνονται στα έγγραφα υπ' αριθ. 15026, 15027 και 15272, μνεία των οποίων γίνεται στην αιτιολογική σκέψη 137 της αποφάσεως και επισυνάπτονται στην ΑΑ.

286 Το απόσπασμα της δηλώσεως της Sappi, που περιλαμβάνεται στο έγγραφο υπ' αριθ. 15272, έχει ως εξής:

«Ο (τότε) διευθυντής της υπηρεσίας πωλήσεων της Sappi (UK) Ltd στη Γαλλία δήλωσε ότι έλαβε μέρος με τον προϊστάμενό του, [κ. W.], σε δύο συναντήσεις με ανταγωνιστές στη Γαλλία. Η πρώτη πραγματοποιήθηκε την άνοιξη του 1992 και η δεύτερη ένα έτος μετά. Η μία πραγματοποιήθηκε σε ξενοδοχείο στο αεροδρόμιο Charles-de-Gaulle και η άλλη στο κέντρο του Παρισιού. Είναι οι μόνες συναντήσεις του τύπου αυτού στις οποίες μετείχε και αγνοεί αν πραγματοποιήθηκαν άλλες στη Γαλλία.

Κατά τη διάρκεια των συναντήσεων αυτών, η συζήτηση αφορούσε κυρίως τα φύλλα χαρτιού, τα οποία η Sappi δεν πωλούσε στη Γαλλία τότε. Οι συναντήσεις δεν κατέληξαν σε συναίνεση ή σε οποιαδήποτε συμφωνία για τα φύλλα χαρτιού. Όσον αφορά τα ρολά χαρτιού, η συζήτηση αφορούσε τα επίπεδα των παρελθουσών και των τωρινών τιμών, και όχι τα επίπεδα των μελλοντικών τιμών.»

287 Περαιτέρω, στον πίνακα (έγγραφο υπ' αριθ. 15200, συνημμένο στην ΑΑ) που περιλαμβάνεται στην από 18 Μαΐου 1999 απάντηση της Sappi σε αίτηση πληροφοριών της Επιτροπής, η Sappi αναφέρει ότι πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις σε διάφορες ημερομηνίες της ανοίξεως του 1992 και της ανοίξεως του 1993, πιθανότατα τον Απρίλιο, στο Παρίσι, στο αεροδρόμιο Charles-de-Gaulle και σε ξενοδοχείο πλησίον της place de l'Étoile. Σύμφωνα με τον πίνακα αυτό, ο σκοπός των εν λόγω συναντήσεων ήταν η ανταλλαγή πληροφοριών και η συζήτηση για πελάτες και τις εφαρμοστέες σ' αυτούς τιμές. Η Sappi αναφέρει ότι στις εν λόγω συναντήσεις έλαβαν μέρος εκπρόσωποι της Sappi, της AWA, της Sarrió, της Zanders, του εκπροσώπου της Zanders στη Γαλλία, της Europapier και της Feldmühle. Η Sappi ισχυρίζεται ότι δεν θυμάται αν έλαβε μέρος στις συναντήσεις αυτές εκπρόσωπος της Koehler.

288 Από τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι ο υπάλληλος της Sappi, που αποτελεί την πηγή των στοιχείων αυτών, ο οποίος έλαβε προσωπικώς μέρος στα αναφερόμενα γεγονότα, θυμάται με ακρίβεια ότι

πραγματοποιήθηκαν, την άνοιξη του 1992 και την άνοιξη του 1993, δύο συναντήσεις μεταξύ ανταγωνιστών στο Παρίσι, το αντικείμενο των οποίων ήταν, μεταξύ άλλων, η συζήτηση για πελάτες και για τις εφαρμοστέες σ' αυτούς τιμές. Το γεγονός ότι δεν υπάρχει ακρίβεια όσον αφορά την ακριβή χρονική στιγμή πραγματοποίησης των συναντήσεων αυτών εξηγείται πιθανώς από το μεγάλο χρονικό διάστημα που παρήλθε μεταξύ των επιδίκων πραγματικών περιστατικών και της χρονικής στιγμής κατά την οποία ο εν λόγω υπάλληλος τα ανακάλεσε στη μνήμη του, και δεν διακυβεύει τον ακριβή χαρακτήρα της μαρτυρίας του όσον αφορά την περίοδο κατά την οποία πραγματοποιήθηκαν οι εν λόγω συναντήσεις, την τοποθεσία όπου πραγματοποιήθηκαν και το αντικείμενό τους. Κατά συνέπεια, το στοιχείο αυτό δεν αίρει την αποδεικτική ισχύ των δηλώσεων του υπαλλήλου της Sarrri όσον αφορά τις διάφορες αυτές πτυχές.

289 Όσον αφορά τη συνάντηση της ανοίξεως του 1993, προστίθεται ότι τα έγγραφα υπ' αριθ. 4798, 4799 και 5034, τα οποία παραθέτει η Επιτροπή στην υποσημείωση 135 της απόφασης, αντιστοιχούν σε σημειώματα εξόδων μετακινήσεως από τα οποία προκύπτει ότι ο F. (Koehler) και ο W. (Stora-Feldmühle) πήγαν αμφότεροι στις 14 Απριλίου 1993 στο Παρίσι. Το στοιχείο αυτό επιβεβαιώνει την άποψη της Επιτροπής ότι η συνάντηση της ανοίξεως του 1993 πραγματοποιήθηκε τον Απρίλιο.

290 Ασφαλώς, από τις δηλώσεις του υπαλλήλου της Sarrri, οι οποίες παρατίθενται στη σκέψη 286 ανωτέρω, προκύπτει ότι, σύμφωνα με όσα θυμάται, δεν συνάφθηκε καμία συμφωνία επί των τιμών κατά τη διάρκεια των συναντήσεων της ανοίξεως του 1992 και της ανοίξεως του 1993. Πάντως, το γεγονός ότι οι μετέχοντες στις εν λόγω συναντήσεις δεν κατέληξαν σε συναίνεση ή σε οποιαδήποτε συμφωνία για τα φύλλα χαρτιού πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι έγιναν συναφώς προσπάθειες κατά τη διάρκεια των συναντήσεων αυτών όσον αφορά τα φύλλα, πράγμα το οποίο προσδίδει στις εν λόγω συναντήσεις παράνομο χαρακτήρα.

291 Πράγματι, στο πλαίσιο των προσπαθειών αυτών, οι μετέχοντες οδηγήθηκαν οπωσδήποτε στην ανταλλαγή ατομικών πληροφοριών για τις τιμές τους και/ή τους όγκους πωλήσεων τους όσον αφορά τα φύλλα. Ωστόσο, δυνάμει της νομολογίας (απόφαση Επιτροπή κατά Anic Partecipazioni, σκέψη 149 ανωτέρω, σκέψεις 117 και 121), η απαίτηση αυτονομίας της πολιτικής κάθε επιχειρηματία, η οποία είναι εγγενής στις διατάξεις της Συνθήκης σχετικά με τον ανταγωνισμό, αντιτίθεται αυστηρώς σε κάθε άμεση ή έμμεση επαφή μεταξύ των επιχειρηματιών αυτών δυνάμειν είτε να επηρεάσει τη συμπεριφορά ενός τωρινού ή δυνητικού

ανταγωνιστή στην αγορά, είτε να αποκαλύψει σε έναν ανταγωνιστή τη συμπεριφορά που ο επιχειρηματίας έχει αποφασίσει ή σκέπτεται ν' ακολουθήσει στην αγορά, όταν οι επαφές αυτές έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα τη δημιουργία συνθηκών ανταγωνισμού που δεν συμβαδίζουν με τις κανονικές συνθήκες της εν λόγω αγοράς. Συναφώς, πρέπει να τεκμαίρεται, πλην αποδείξεως του εναντίου που βαρύνει τους ενδιαφερομένους επιχειρηματίες, ότι οι μετέχουσες στη διαβούλευση επιχειρήσεις που εξακολουθούν να δρουν στην αγορά λαμβάνουν υπόψη τις πληροφορίες που έχουν ανταλλάξει με τους ανταγωνιστές τους για να καθορίσουν τη συμπεριφορά τους στην αγορά. Ενόψει της νομολογίας αυτής, πρέπει να γίνει δεκτό ότι οι συναντήσεις της ανοίξεως του 1992 και της ανοίξεως του 1993, όσον αφορά την αγορά των φύλλων, χρησίμευσαν ως πλαίσιο σε αντίθετες προς το άρθρο 81, παράγραφος 1, ΕΚ συμπράξεις.

292 Περαιτέρω, οι δηλώσεις του υπαλλήλου της Sarrri, παρατεθείσες στη σκέψη 286 ανωτέρω, αναφέρουν, όσον αφορά τα ρολά χαρτιού, τις ανταλλαγές πληροφοριών καθώς και τις συζητήσεις, κατά τη διάρκεια των συναντήσεων, για τους πελάτες και τις εφαρμοστέες στους πελάτες τιμές, πράγμα το οποίο, ενόψει της παρατεθείσας στην προηγούμενη σκέψη νομολογίας, αντιστοιχεί στην ύπαρξη απαγορευομένων από το άρθρο 81, παράγραφος 1, ΕΚ συμπράξεων.

293 Κατά συνέπεια, αποδείχθηκε η πραγματοποίηση συναντήσεων μεταξύ ανταγωνιστών την άνοιξη του 1992 και την άνοιξη του 1993 στο Παρίσι καθώς και το αντίθετο προς τον ανταγωνισμό αντικείμενο των δύο αυτών συναντήσεων.

294 Επιπροσθέτως, αν πρέπει να θεωρηθεί ότι στις εν λόγω συναντήσεις έγιναν μόνον ανταλλαγές πληροφοριών, οι οποίες συνιστούν παράβαση μόνον καθόσον σκοπούν να διευκολύνουν τη σύναψη συμφωνιών περί των αυξησών τιμών και ποσοστῶσεων πωλήσεων και να ελέγξουν την τήρηση των συμφωνιών (αιτιολογική σκέψη 97 της αποφάσεως), η λύση δεν μεταβάλλεται.

295 Πράγματι, λαμβανομένου υπόψη, πρώτον, του αποσπάσματος της δηλώσεως της Sarrri από την οποία προκύπτει ότι, κατά τις εν λόγω συναντήσεις, πραγματο-

ποιήθηκαν προσπάθειες με σκοπό να επιτευχθεί συμφωνία για την αγορά των φύλλων, δεύτερον, τα στοιχεία που πιστοποιούν ότι, τουλάχιστον από τον Ιανουάριο του 1992, συνάφθηκαν σε ευρωπαϊκό επίπεδο στο πλαίσιο των επισήμων συναντήσεων της ΑΕΜΡC συμφωνίες αυξήσεως τιμών και, τρίτον, από την παρουσία, στη συνάντηση της ανοίξεως του 1992 και της ανοίξεως του 1993, ορισμένων επιχειρήσεων που εκπροσωπήθηκαν στις εν λόγω επίσημες συναντήσεις (Sappi, AWA, Zanders, μεταξύ άλλων), η Επιτροπή βασίμως έκρινε ότι το αντικείμενο των ανταλλαγών των εμπορικών πληροφοριών που επήλθαν κατά τις γαλλικές συναντήσεις συνδέεται οπωσδήποτε με συμφωνία αυξήσεως τιμών του αυτογραφικού χαρτιού.

²⁹⁶ Τέταρτον, όσον αφορά τη συνάντηση της 16ης Ιουλίου 1992, από τις κρίσεις του Πρωτοδικείου, με τις σκέψεις 180 έως 184 ανωτέρω, προκύπτει ότι αποδείχθηκαν η πραγματοποίηση και το αθέμιτο αντικείμενο της συναντήσεως αυτής.

²⁹⁷ Πέμπτον, όσον αφορά τη συνάντηση της 14ης Ιανουαρίου 1993, η Επιτροπή, για να αποδείξει την πραγματοποίηση και το αντίθετο προς τον ανταγωνισμό αντικείμενο της συναντήσεως αυτής, στηρίζεται στα μη εμπιστευτικά έγγραφα υπ' αριθ. 15026, 15175 και 15176, 15271 και 15272 καθώς και 4752, συνημμένα στην ΑΑ.

²⁹⁸ Το έγγραφο υπ' αριθ. 15026 περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα στοιχεία:

«Ο πρώτος υπάλληλος μας δήλωσε ότι [...] πιστεύει ότι έγιναν δύο συναντήσεις στο Heathrow Business Centre και μία στο ξενοδοχείο Intercontinental στο Λονδίνο, αλλά δεν θυμάται ποιες [...]. Ο δεύτερος υπάλληλος μας δήλωσε ότι [...] στο ημερολόγιό του υπήρχε, κατά την ημερομηνία της 14ης Ιανουαρίου 1993, η μνεία συναντήσεως στο Heathrow Business Centre, στον τερματικό σταθμό 2, στις 10 η ώρα. Δεν βλέπει για ποιον άλλο λόγο μπορούσε να είναι εκεί εκτός από τη συμμετοχή του σε συνάντηση με ανταγωνιστές [...]

299 Τα έγγραφα υπ' αριθ. 15175 και 15176 περιλαμβάνουν τις ακόλουθες διευκρινίσεις:

«Τα αποδεικτικά στοιχεία, τα οποία [...] κατέστη δυνατόν να προσκομιστούν είναι τα εξής. [...] Όπως εκτέθηκε στις δηλώσεις της 11ης Νοεμβρίου και της 20ής Δεκεμβρίου 1996, συμμετείχε στη συνάντηση με ανταγωνιστές στο Ηνωμένο Βασίλειο, πιθανόν την Πέμπτη 14 Ιανουαρίου 1993 στο Heathrow Business Centre, στον τερματικό σταθμό 2, στις 10 η ώρα. Αντίγραφο της οικείας σελίδας του ημερολογίου του επισυνάπτεται στο παράρτημα 5. [Ο Ι.], διευθυντής πωλήσεων και εμπορικής προώθησης της Sappi (UK) Ltd, του είχε ζητήσει να συμμετάσχει. Η συνάντηση αφορούσε ουσιαστικά την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με το ποιος προμηθευτής προμηθεύει ποιους πελάτες, τις τάσεις και τις προσδοκίες της αγοράς. Δεν κατέληξαν σε συμφωνία [...]. Η Arjo Wiggins διηύθυνε τη συνάντηση. Έγινε μάλλον ανταλλαγή πληροφοριών παρά σύναψη συμφωνιών για τη συμπεριφορά που θα ακολουθήσουν στο μέλλον.»

300 Τα έγγραφα υπ' αριθ. 15271 και 15272 περιλαμβάνουν τις ακόλουθες δηλώσεις:

«Ο πρώτος υπάλληλος είπε ότι [...]. Ορισμένες φορές, ωστόσο, πραγματοποιήθηκαν στο Ηνωμένο Βασίλειο μεταξύ ανταγωνιστών ανεπίσημες ad hoc συναντήσεις, σκοπός των οποίων ήταν να γνωρίσουν την αγορά, συγκεκριμένα όσον αφορά την παρελθούσα δραστηριότητα, και να ζητηθεί μάλλον η γνώμη των ανταγωνιστών παρά να επιτευχθεί συναίνεση ή να αναληφθεί δέσμευση για συμφωνημένη πρακτική τείνουσα σε αύξηση τιμών. Όσον αφορά τη Sappi, ο σκοπός της συμμετοχής της στις εν λόγω συναντήσεις ήταν να λάβει πληροφορίες, ακόμη κι αν είναι δυνατόν άλλοι να χρησιμοποιήσουν τις συναντήσεις αυτές για να διαβιβάσουν στοιχεία ή να προσπαθήσουν να στρεβλώσουν την αγορά· οι συζητήσεις στις συναντήσεις αυτές δεν σκοπούσαν την κατανομή της αγοράς ή των πελατών· [...] επιβεβαίωσε ότι συμμετείχε σε τέτοιες συναντήσεις, άπαξ ετησίως το 1992, το 1993 και το 1994. Μπορεί επίσης να συμμετείχε σε μία ή δύο άλλες συναντήσεις (όχι όμως περισσότερες). Δεν συμμετείχε σε καμία συνάντηση το 1995 ή το 1996. Η πρακτική της διοργάνωσης τέτοιων συναντήσεων είχε ήδη εγκαθιδρυθεί πάγια από τη βιομηχανία αυτή όταν άρχισε να ασχολείται με τις πωλήσεις του αυτογραφικού χαρτιού [...] Οι συναντήσεις γίνονταν συνήθως στο αεροδρόμιο του Heathrow ή σε ξενοδοχείο του Λονδίνου [...].»

- 301 Το έγγραφο υπ' αριθ. 4752 αντιστοιχεί στο απόσπασμα του ημερολογίου ενός υπαλλήλου της Sarrri και περιλαμβάνει, κατά την ημερομηνία της 14ης Ιανουαρίου 1993, την ακόλουθη μνεία: «T2 Heathrow, Λεωφορείο 10 η ώρα. Κέντρο».
- 302 Ενόψει των διαφόρων στοιχείων που αναφέρθηκαν στις σκέψεις 298 έως 301 ανωτέρω, η Επιτροπή βασίμως διαπίστωσε ότι έγινε στο αεροδρόμιο του Heathrow στις 14 Ιανουαρίου 1993 στις 10 η ώρα το πρωί συνάντηση ανταγωνιστών. Ασφαλώς, από το περιλαμβανόμενο στη σκέψη 299 ανωτέρω απόσπασμα προκύπτει ότι οι συμμετέχοντες στη συνάντηση αυτή δεν κατέληξαν σε συμφωνία. Πάντως, πλην του γεγονότος ότι το απόσπασμα αυτό μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αποδεικνύει την ύπαρξη προσπάθειας επιτεύξεως συμφωνίας αντίθετης προς το άρθρο 81, παράγραφος 1, ΕΚ, πράγμα το οποίο, για τους προεκτεθέντες στη σκέψη 291 ανωτέρω λόγους, μπορεί να προσδώσει παράνομο χαρακτήρα στην εν λόγω συνάντηση, το απόσπασμα της δηλώσεως της Sarrri, που παρατίθεται στη σκέψη 299 ανωτέρω, πιστοποιεί ότι η συνάντηση χρησίμευσε ως πλαίσιο για την ανταλλαγή πληροφοριών επί των αντιστοίχων πελατών των διαφόρων συμμετεχόντων σ' αυτή.
- 303 Όσον αφορά την ανταλλαγή πληροφοριών, υπενθυμίζεται ότι η ανταλλαγή των πληροφοριών αυτών θεωρείται από την Επιτροπή ως συνιστώσα παράβαση για τον λόγο ότι οι πληροφορίες αυτές συνέβαλαν στη σύναψη ή την τήρηση συμφωνίας αυξήσεως τιμών.
- 304 Πολλά στοιχεία ενισχύουν την άποψη ότι το αντικείμενο της ανταλλαγής πληροφοριών που επήλθε κατά τη διάρκεια της βρετανικής συναντήσεως συνδέεται με συμφωνία αυξήσεως τιμών. Πρώτον, από το απόσπασμα της δηλώσεως της Sarrri προκύπτει ότι απόπειρα επιτεύξεως συμφωνίας επήλθε κατά την εν λόγω συνάντηση. Δεύτερον, στοιχεία επιβεβαιώνουν ότι, τουλάχιστον από τον Ιανουάριο του 1992, συνάφθηκαν σε ευρωπαϊκό επίπεδο στο πλαίσιο των επισήμων συναντήσεων της ΑΕΜΡC συμφωνίες αυξήσεως τιμών. Τρίτον, η συνάντηση της 14ης Ιανουαρίου 1993 συγκέντρωσε ορισμένο αριθμό επιχειρήσεων που εκπροσωπούνταν στις επίσημες συναντήσεις της ΑΕΜCΡ στο πλαίσιο των οποίων διεξάγονταν γενικές συναντήσεις της σύμπραξης σχετικά με συμφωνίες αυξήσεως τιμών.

- 305 Τονίζεται εξάλλου ότι, σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 183 της απόφασεως, η AWA επιβεβαίωσε στην απάντησή της στην ΑΑ ότι η συνάντηση αυτή της 14ης Ιανουαρίου 1993 αποτελούσε μέρος των «μη νομότυπων» συναντήσεων μεταξύ ανταγωνιστών (βλ. επίσης σκέψη 164 ανωτέρω).
- 306 Έκτον, όσον αφορά τη συνάντηση της 30ής Σεπτεμβρίου 1993 στη Βαρκελώνη, παρατεθείσα στην αιτιολογική σκέψη 163 της απόφασεως, το Πρωτοδικείο έκρινε στη σκέψη 172 ανωτέρω ότι η Επιτροπή ορθώς απέδειξε την πραγματοποίηση της συναντήσεως αυτής καθώς και ότι η εν λόγω συνάντηση χρησίμευσε ως πλαίσιο για την ανταλλαγή εμπορικών πληροφοριών για τις ατομικές πωλήσεις του 1992 και του 1993 και τις συμφωνίες που αφορούν την κατανομή ποσοστώσεων πωλήσεως για το τέταρτο τρίμηνο του 1993 και αύξηση τιμών εφαρμοστέα από την 1η Ιανουαρίου 1994. Εξάλλου, το γεγονός ότι, κατά την εν λόγω συνάντηση της 30ής Σεπτεμβρίου 1993, οι συμμετέχοντες αντάλλαξαν, διαδοχικώς, εμπορικές πληροφορίες που αφορούν τους μέσους όρους των αντιστοίχων πωλήσεών τους, συμφώνησαν για κατανομή ποσοστώσεων πωλήσεων, αποφάσισαν συλλογική αύξηση των τιμών και συμφώνησαν να ειδωθούν ξανά για να επαληθεύσουν την τήρηση των ποσοστώσεων πωλήσεως, ενισχύει την άποψη της Επιτροπής ότι οι ανταλλαγές πληροφοριών επί των πωλήσεων και των συμφωνιών των ποσοστώσεων πωλήσεως έγιναν ορισμένες φορές προς διευκόλυνση της συνάψεως των συμφωνιών αυξήσεως τιμών και διασφάλιση της εφαρμογής τους.
- 307 Επομένως, η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς από απόψεως δικαίου ότι πραγματοποιήθηκαν αθέμιτες συναντήσεις, για την ισπανική αγορά στις 17 Φεβρουαρίου, 5 Μαρτίου και 16 Ιουλίου 1992 καθώς και στις 30 Σεπτεμβρίου 1993, για τη γαλλική αγορά την άνοιξη του 1992 και την άνοιξη του 1993, καθώς και για τις αγορές του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας στις 14 Ιανουαρίου 1993. Η πραγματοποίηση των αθεμίτων αυτών συναντήσεων σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο, λαμβανομένης υπόψη της δηλώσεως της Mougeot, η οποία περιλαμβάνεται στην αιτιολογική σκέψη 90 της απόφασεως, ότι η δικαιολογία των συναντήσεων αυτών έγκειται στη μέριμνα διασφαλίσεως της γενικευμένης εφαρμογής των αυξήσεων των τιμών, που είχαν αποφασιστεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ενισχύει την περιγραφή της παραβάσεως εκ μέρους της Επιτροπής στην αιτιολογική σκέψη 77 της απόφασεως, ειδικότερα το γεγονός ότι το μέσο που χρησιμοποιήθηκε για την πραγματοποίηση του σκοπού της σύμπραξης συνίστατο στην πραγματοποίηση συναντήσεων σε διάφορα επίπεδα (γενικό, εθνικό ή περιφερειακό).

- 308 Όσον αφορά την αρχή της παραβάσεως, η Επιτροπή βασίμως, κατά συνέπεια, διαπίστωσε ότι, συγχρόνως με την επίσημη συνάντηση της ΑΕΜCΡ της 23ης Ιανουαρίου 1992, πραγματοποιήθηκαν αθέμιτες επαφές στην Ισπανία με αντικείμενο παρεμφερές με το αντικείμενο των γενικών συναντήσεων της σύμπραξης, οι οποίες διοργανώνονταν, μέχρι τον Σεπτέμβριο του 1993, στο πλαίσιο των επίσημων συναντήσεων της ΑΕΜCΡ. Η διαπίστωση αυτή, σε συνδυασμό με τις ομολογίες πολλών επιχειρήσεων ως προς τη συμμετοχή τους σε ευρωπαϊκή σύμπραξη από τον Ιανουάριο του 1992 καθώς και με τη δήλωση της ΑWA σχετικά με τη συμμετοχή της, από τον Ιανουάριο του 1992, σε «μη νομότυπες» συναντήσεις, σε διάφορες εθνικές ή περιφερειακές αγορές, σχετικά με την ανταλλαγή προθέσεων για τις αναγγελίες αυξήσεως τιμών (έγγραφο υπ' αριθ. 7828), οδηγεί το Πρωτοδικείο να κρίνει ότι η Επιτροπή δικαίως θεώρησε ότι η επίσημη συνάντηση της ΑΕΜCΡ της 23ης Ιανουαρίου 1992 χρησίμευσε ως πλαίσιο σε γενική συνάντηση της σύμπραξης και για να καθορίσει, για τις επιχειρήσεις που μετείχαν στη συνάντηση αυτή, την έναρξη της παραβάσεως τον Ιανουάριο του 1992.
- 309 Όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 272 ανωτέρω, σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 113 της αποφάσεως, από τα έγγραφα που κατείχε η Επιτροπή προκύπτει ότι, μεταξύ Ιανουαρίου 1992 και της συναντήσεως της 14ης Σεπτεμβρίου 1993, πραγματοποιήθηκαν στη Ζυρίχη οκτώ συναντήσεις της ΑΕΜCΡ, οι ακριβείς ημερομηνίες των οποίων αναφέρονται στον πίνακα Α του παραρτήματος Ι της αποφάσεως. Λαμβανομένου υπόψη του στοιχείου αυτού που δεν αμφισβητήθηκε από τις προσφεύγουσες, και ενόψει των ομολογιών της Sappi και της ΑWA καθώς και της δηλώσεως της Mougeot, η οποία περιλαμβάνεται στην αιτιολογική σκέψη 108 της αποφάσεως, από την οποία προκύπτει ότι, μέχρι τον Σεπτέμβριο του 1993, οι γενικές συναντήσεις της σύμπραξης πραγματοποιούνταν στο πλαίσιο των επίσημων συναντήσεων της ΑΕΜCΡ, και ενισχύεται, για τη χρονική περίοδο μεταξύ Φεβρουαρίου και Σεπτεμβρίου 1993, από τις δηλώσεις υπαλλήλου της Sappi (βλ. σκέψη 269 ανωτέρω), η Επιτροπή βασίμως διαπίστωσε τον αδιάλειπτο χαρακτήρα της ευρωπαϊκής σύμπραξης για τις τιμές μεταξύ Ιανουαρίου 1992 και Σεπτεμβρίου 1993, και μάλιστα δεχόμενη ότι μόνον ορισμένες από τις οκτώ επίσημες προαναφερθείσες συναντήσεις χρησίμευσαν ως πλαίσιο για αθέμιτες συμφωνίες επί των τιμών σε ευρωπαϊκό επίπεδο.
- 310 Κατά συνέπεια, πρέπει να θεωρηθεί ότι είναι αρκούντως αποδεδειγμένες οι διαπιστώσεις της Επιτροπής ότι από τον Ιανουάριο του 1992 και μέχρι τον Σεπτέμβριο του 1993 συνάφθηκαν αθέμιτες συμφωνίες αυξήσεως τιμών σε ευρωπαϊκή κλίμακα στο πλαίσιο των επίσημων συναντήσεων της ΑΕΜCΡ, τις οποίες ακολούθησε σειρά εθνικών ή περιφερειακών συναντήσεων με αντικείμενο τη διασφάλιση της εφαρμογής τους ανά αγορά.

311 Πρέπει ακόμη να εξακριβωθεί αν η Επιτροπή ορθώς απέδειξε, για την προγενέστερη του Σεπτεμβρίου ή του Οκτωβρίου του 1993 περίοδο, τη συμμετοχή των πέντε προσφευγουσών στο γενικό αντίθετο προς τον ανταγωνισμό σχέδιο, του οποίου κύριος σκοπός ήταν η συμφωνία για αυξήσεις τιμών και για το χρονοδιάγραμμα της εφαρμογής τους, μέσω της πραγματοποιήσεως συναντήσεων σε διάφορα επίπεδα.

— Συμμετοχή των προσφευγουσών στις συναντήσεις πριν από τον Σεπτέμβριο ή τον Οκτώβριο του 1993

312 Εξαρχής, υπενθυμίζεται ότι αν η Επιτροπή αποδείξει ότι η εν λόγω επιχείρηση συμμετείχε σε συναντήσεις κατά τη διάρκεια των οποίων συνάφθηκαν αντίθετες προς τον ανταγωνισμό συμφωνίες, χωρίς να αντιταχθεί προδήλως στη σύναψη των συμφωνιών αυτών, αποδεικνύεται επαρκώς η συμμετοχή της εν λόγω επιχείρησης στη σύμπραξη. Όταν το σύστημα αυτό των συναντήσεων εντάσσεται σε διάφορες προσπάθειες των επιδίκων επιχειρήσεων που επιδιώκουν ένα μόνον οικονομικό σκοπό, δηλαδή τη στρέβλωση της ομαλής εξελίξεως των τιμών στην οικεία αγορά, είναι πλασματικό να κατατηθεί η συμπεριφορά αυτή, την οποία χαρακτηρίζει ένας μόνον σκοπός, διακρίνοντας σε αυτή πολλές διαφορετικές παραβάσεις (βλ. τη νομολογία που παρατέθηκε στις σκέψεις 188 και 196 ανωτέρω).

313 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι ούτε η Koehler ούτε η Torraspapel αμφισβητούν τα στοιχεία, που περιλαμβάνονται στον πίνακα Β του παραρτήματος Ι της αποφάσεως, σύμφωνα με τα οποία αμφότερες μετείχαν στο σύνολο των επισήμων συναντήσεων της ΑΕΜCΡ που πραγματοποιήθηκαν μεταξύ Ιανουαρίου 1992 και Σεπτεμβρίου 1993. Ακόμη κι αν γίνει δεκτό ότι μόνον ορισμένες από τις προαναφερθείσες συναντήσεις χρησίμευσαν ως πλαίσιο σε αθέμιτες συμφωνίες επί των τιμών, η διαπίστωση αυτή αρκεί για να θεωρηθεί ότι η Επιτροπή ορθώς δέχθηκε την αδιάλειπτη συμμετοχή τους σε αθέμιτες συμφωνίες επί των τιμών και, κατά συνέπεια, τη διαπιστωθείσα με το άρθρο 1, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως παράβαση μεταξύ Ιανουαρίου 1992 και Σεπτεμβρίου 1993.

- 314 Η ΜΗΤΡ δεν αμφισβητεί τα στοιχεία, που περιλαμβάνονται στον αναφερθέντα στην προηγούμενη σκέψη πίνακα, σύμφωνα με τα οποία οι επιχειρήσεις του ομίλου Stora έλαβαν μέρος στις διάφορες επίσημες συναντήσεις της ΑΕΜΡC, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν μεταξύ Ιανουαρίου 1992 και Σεπτεμβρίου 1993. Εξάλλου, εφόσον η ΜΗΤΡ δεν αμφισβητεί τις θεωρήσεις της Επιτροπής, στις αιτιολογικές σκέψεις 360 έως 362 της αποφάσεως, σύμφωνα με τις οποίες πρέπει να θεωρηθεί υπεύθυνη για την αθέμιτη συμπεριφορά των επιχειρήσεων του ομίλου Stora, η Επιτροπή ορθώς έκρινε ότι η ΜΗΤΡ μετείχε σε αθέμιτες συμφωνίες επί των τιμών και, ως εκ τούτου, στη διαπιστωθείσα με το άρθρο 1, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως παράβαση μεταξύ Ιανουαρίου 1992 και Σεπτεμβρίου 1993.
- 315 Εξάλλου, η ΜΗΤΡ δεν αμφισβητεί την ευθύνη της στην παράβαση από τον Ιανουάριο του 1993. Εφόσον δεν αμφισβητεί τα πραγματικά περιστατικά που θεμελιώνουν τη διαπίστωση της παραβάσεως από τον Ιανουάριο του 1993 μέχρι τα μέσα του 1995 —πράγμα για το οποίο πέτυχε κατά 10 % μείωση του προστίμου που της είχε επιβληθεί— (αιτιολογικές σκέψεις 456 και 458 της αποφάσεως), η ΜΗΤΡ δέχεται ότι πραγματοποιήθηκαν αθέμιτες συναντήσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο μεταξύ Ιανουαρίου 1993 και Σεπτεμβρίου ή Οκτωβρίου 1993. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η ΜΗΤΡ δήλωσε εξάλλου ότι η ύπαρξη των ευρωπαϊκών αυτών συναντήσεων της συμπράξεως τον χρόνο εκείνο είναι εντελώς πιθανή. Περαιτέρω, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η ΜΗΤΡ αναγνώρισε ότι, αν ληφθεί κατά γράμμα η δήλωση της Mougeot, μπορεί κάλλιστα να γίνει δεκτό ότι η συνάντηση της ΑΕΜΡC αποτελούσε το κεντρικό στοιχείο της σύμπραξης κατά την ίδια εποχή. Ωστόσο, ούτε η ΜΗΤΡ ούτε οι άλλες επιχειρήσεις που αμφισβητούν τον αθέμιτο χαρακτήρα των συναντήσεων της ΑΕΜΡC πριν από την αναδιάρθρωσή της τον Σεπτέμβριο ή Οκτώβριο του 1993 προσκόμισαν στοιχεία δυνάμει να αποδείξουν οποιαδήποτε μεταβολή της οργανώσεως ή της δομής της ΑΕΜΡC τον Ιανουάριο του 1993. Περαιτέρω, η ΜΗΤΡ δεν έδωσε εναλλακτικές διευκρινίσεις στις διαπιστώσεις της Επιτροπής ως προς τον τόπο και την πραγματοποίηση των αθεμίτων συναντήσεων της ευρωπαϊκής σύμπραξης πριν από την αναδιάρθρωση της ΑΕΜΡC τον Σεπτέμβριο/Οκτώβριο 1993.
- 316 Η Bolloré δεν αμφισβητεί τα στοιχεία, που περιλαμβάνονται στον πίνακα Β του παραρτήματος Ι της αποφάσεως, σύμφωνα με τα οποία η Corigraph μετείχε στην επίσημη συνάντηση της ΑΕΜΡC της 23ης Ιανουαρίου 1992, κατόπιν σε τέσσερις από τις επτά μεταγενέστερες συναντήσεις που πραγματοποιήθηκαν πριν από τη συνάντηση της 14ης Σεπτεμβρίου 1993. Βάσει του στοιχείου σχετικά με την παρουσία της Corigraph στην επίσημη συνάντηση της ΑΕΜΡC της 23ης Ιανουαρίου 1992 μπορεί να θεωρηθεί ότι, κατά τον χρόνο αυτόν, η Corigraph έλαβε μέρος σε αθέμιτη συμφωνία επί των τιμών σε ευρωπαϊκή κλίμακα.

- 317 Μολονότι δεν είναι βέβαιο ότι το σύνολο των επισήμων συναντήσεων της ΑΕΜΡC που πραγματοποιήθηκαν μεταξύ Ιανουαρίου 1992 και Σεπτεμβρίου 1993 χρησίμευσαν ως πλαίσιο για τη σύναψη αθέμιτης συμφωνίας επί των τιμών, από τη διαπίστωση ότι η Corigraph έλαβε μέρος σε πέντε από τις οκτώ επίσημες συναντήσεις συνάγεται ότι η επιχείρηση αυτή μετείχε αδιαλείπτως, μεταξύ Ιανουαρίου 1992 και Σεπτεμβρίου 1993, σε αθέμιτες συμφωνίες επί των τιμών σε ευρωπαϊκή κλίμακα. Πράγματι, η Corigraph δεν αποστασιοποιήθηκε δημοσίως των συναντήσεων στις οποίες μετείχε (βλ. την παρατεθείσα στις σκέψεις 188 και 196 ανωτέρω νομολογία).
- 318 Τέλος, όσον αφορά τη Mougeot, συνομολογείται ότι δεν μετείχε στη συνάντηση της 23ης Ιανουαρίου 1992, η δε πρώτη συνάντηση της ΑΕΜΡC στην οποία μετείχε είναι η συνάντηση της 26ης Μαΐου 1992. Στη συνέχεια, η Mougeot έλαβε μέρος σε όλες τις συναντήσεις της ΑΕΜΡC μέχρι τον Σεπτέμβριο του 1993, δηλαδή σε έξι από τις οκτώ συναντήσεις που προηγήθηκαν της συναντήσεως της 14ης Σεπτεμβρίου 1993. Όπως και η Corigraph, η Mougeot δεν αποστασιοποιήθηκε δημοσίως των συναντήσεων στις οποίες μετείχε (βλ. την παρατεθείσα στις σκέψεις 188 και 196 ανωτέρω νομολογία). Η Mougeot, ακόμη και όταν έλαβε μέρος με την ιδιότητα του παρατηρητή, δεν απέδειξε ότι επισήμανε στους ανταγωνιστές της ότι ελάμβανε μέρος με εντελώς διαφορετική από τη δική τους οπτική (βλ., συναφώς, απόφαση Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 188 ανωτέρω, σκέψη 81). Από κανένα άλλο προσκομισθέν στοιχείο δεν προκύπτει ότι η Mougeot γινόταν δύσκολως αποδεκτή ή ήταν περιθωριοποιημένη εντός της ΑΕΜΡC. Αντιθέτως, σύμφωνα με τα πρακτικά της συναντήσεως της ΑΕΜΡC της 26ης Μαΐου 1992, είχε αποφασιστεί στην προηγούμενη συνάντηση να κληθεί η Mougeot να προσχωρήσει στην ΑΕΜΡC. Επιπλέον, κατά τη συνάντηση αυτή, ο πρόεδρος της ΑΕΜΡC ζήτησε από τον εκπρόσωπο της Mougeot να παρουσιάσει την εταιρία του ως νεοαφιχθείσα και όχι ως περαστική προσκεκλημένη. Τα πρακτικά των συναντήσεων της ΑΕΜΡC της 10ης Σεπτεμβρίου και 25ης Νοεμβρίου 1992 αναφέρουν την παρουσία, μεταξύ των συμμετεχόντων, του εκπροσώπου της Mougeot χωρίς διάκριση της επιχειρήσεως αυτής από άλλες. Τα πρακτικά της συναντήσεως της 25ης Νοεμβρίου 1992 τονίζουν ότι ο εκπρόσωπος της Mougeot πληροφόρησε τους συμμετέχοντες ότι η εταιρία του θα είναι σε θέση να προσθέσει τα αριθμητικά της στοιχεία στα αριθμητικά στοιχεία της ενώσεως τον Δεκέμβριο, τα οποία θα καλύψουν το δεύτερο εξάμηνο του 1992. Μολονότι η Mougeot απέκτησε την ιδιότητα μέλους της ΑΕΜΡC μόλις το 1993, η παρουσία της στις αθέμιτες συναντήσεις της ΑΕΜΡC όπως και των άλλων μελών από τον Μάιο του 1992 και η παροχή πληροφοριών που καλύπτουν το δεύτερο εξάμηνο του 1992 καταδεικνύουν, ελλείψει αντιθέτων στοιχείων, τη συμμετοχή της στη σύμπραξη από τις 26 Μαΐου 1992.

- 319 Οι διαπιστώσεις αυτές για τη συμμετοχή των εν λόγω προσφευγουσών στη σύμπραξη σε ευρωπαϊκή κλίμακα πριν από τον Σεπτέμβριο ή τον Οκτώβριο του 1993 αρκούν για να τους καταλογιστεί η παράβαση για τη χρονική αυτή περίοδο.
- 320 Επιπλέον, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι στοιχεία τα οποία επιβεβαιώνουν τη συμμετοχή πολλών από τις επιχειρήσεις αυτές σε συναντήσεις σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο ενισχύουν τον αδιάλειπτο χαρακτήρα της συμμετοχής τους στην παράβαση.
- 321 Επομένως, η Επιτροπή διαπιστώνει τη συμμετοχή της Koehler και της Torraspapel στη συνάντηση της 17ης Φεβρουαρίου 1992. Προς τούτο, η Επιτροπή στηρίζεται στο εσωτερικό σημείωμα της Sarrí, με ημερομηνία της ίδιας ημέρας (έγγραφο υπ' αριθ. 4588), το οποίο αναφέρει συνάντηση των «ενδιαφερομένων μερών». Το στοιχείο αυτό, σε συνδυασμό με τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στο ίδιο αυτό σημείωμα, σχετικά με την αβεβαιότητα που προκάλεσε η συμπεριφορά της Koehler και της Sarrí στην ισπανική αγορά, δίνει στην Επιτροπή τη δυνατότητα να διαπιστώσει ότι η Koehler και η Sarrí περιλαμβάνονται μεταξύ των «ενδιαφερομένων μερών» που μετείχαν στη συνάντηση αυτή, με σκοπό να εξεταστούν τα προβλήματα που συνδέονται με τη μη τήρηση εκ μέρους των δύο αυτών επιχειρήσεων της προαναφερθείσας συμφωνίας, στην οποία, ως διανομέας ή προμηθευτής αυτογραφικού χαρτιού στην ισπανική αγορά, μετείχαν, όπως προκύπτει από το σημείωμα της 9ης Μαρτίου 1992 (έγγραφα υπ' αριθ. 4703 και 4704, παρατεθέντα στη σκέψη 171 ανωτέρω).
- 322 Εφόσον η Torraspapel δεν αμφισβητεί την περιλαμβανόμενη στην αιτιολογική σκέψη 363 της αποφάσεως μνεία ότι η Sarrí ήταν και είναι πάντοτε θυγατρική της κατά 100 % ούτε τον ισχυρισμό της Επιτροπής, στην ίδια αυτή αιτιολογική σκέψη, ότι η Torraspapel δεν αμφισβήτησε, κατά τη διοικητική διαδικασία, την ευθύνη της σχετικά με τη συμπεριφορά της Sarrí, η Επιτροπή βασίμως της καταλογίζει την ευθύνη για τη συμμετοχή της Sarrí στην αθέμιτη συνάντηση της 17ης Φεβρουαρίου 1992.
- 323 Όσον αφορά τη συνάντηση της 5ης Μαρτίου 1992, από τις υποσημειώσεις 7 και 10 στο παράρτημα II της αποφάσεως προκύπτει ότι, για να διαπιστωθεί η συμμετοχή της Koehler και της Torraspapel στη συνάντηση αυτή, η Επιτροπή βασίζεται στο

εσωτερικό σημείωμα της Sarrí της 9ης Μαρτίου 1992, το οποίο αφορά η αιτιολογική σκέψη 156 της αποφάσεως (έγγραφα υπ' αριθ. 4703 και 4704, παρατεθέντα στη σκέψη 171 ανωτέρω). Πάντως, μολονότι βάσει του σημειώματος αυτού μπορεί, ασφαλώς, να υποστηριχθεί ότι οι δύο αυτές επιχειρήσεις μετείχαν σε συμφωνία για αύξηση τιμής 10 ESP ανά κιλό στις αρχές του Φεβρουαρίου του 1992 στην ισπανική αγορά, αντιθέτως, δεν περιλαμβάνει κανένα στοιχείο από το οποίο προκύπτει ότι οι επιχειρήσεις αυτές έλαβαν μέρος σε αθέμιτη συνάντηση στις 5 Μαρτίου 1992.

324 Ωστόσο, από την απάντηση της AWA της 30ής Απριλίου 1999 σε αίτηση παροχής πληροφοριών της Επιτροπής (έγγραφο υπ' αριθ. 7828, παρατεθέν στη σκέψη 163 ανωτέρω) προκύπτει ότι εκπρόσωποι της Sarrí (Torraspapel), της Koehler και της Stora (ΜΗΤΡ) ήταν παρόντες στις «μη νομότυπες» συναντήσεις, μέρος των οποίων αποτελούσε η συνάντηση της 5ης Μαρτίου 1992, όπως επιβεβαίωσε η AWA με την απάντησή της στην ΑΑ (αιτιολογική σκέψη 170 της αποφάσεως).

325 Περαιτέρω, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι οι εν λόγω πέντε προσφεύγουσες μετείχαν σε δύο συναντήσεις σχετικά με τη γαλλική αγορά.

326 Από τις δηλώσεις της Sarrí, τις οποίες αφορούν οι σκέψεις 276 έως 279 και 285 έως 293 ανωτέρω, σε συνδυασμό με τη δήλωση της AWA, η οποία περιλαμβάνεται στο έγγραφο υπ' αριθ. 7828, ότι εκπρόσωποι της επιχειρήσεως αυτής μετείχαν, μεταξύ 1992 και 1995, σε «μη νομότυπες» συναντήσεις, μεταξύ άλλων στο Παρίσι, όπου εμπλέκονταν εκπρόσωποι της Sarrí, μπορεί να συναχθεί ότι η Επιτροπή ορθώς διαπίστωσε τη συμμετοχή της Sarrí (Torraspapel) στις δύο εν λόγω συναντήσεις. Η εκφρασθείσα από τον υπάλληλο της Sarrí (έγγραφο υπ' αριθ. 15027, συνημμένο ως παράρτημα 1 στην ΑΑ) αμφιβολία ως προς το ζήτημα αν ο εκπρόσωπος της Sarrí που μετείχε στη συνάντηση αυτή ήταν ή δεν ήταν ο υπεύθυνος πωλήσεων της επιχειρήσεως αυτής στη Γαλλία δεν μπορεί να διακυβεύσει το γεγονός ότι, αντίθετα προς τη σύνεση που επέδειξε όσον αφορά την παρουσία εκπροσώπου της Koehler στις εν λόγω συναντήσεις, δεν εξέφρασε επιφύλαξη ως προς την εκπροσώπηση της Sarrí σε αυτές.

- 327 Όσον αφορά τη Stora (ΜΗΤΡ), η περιλαμβανόμενη στη δήλωση την οποία αφορά η σκέψη 287 ανωτέρω μνεία, ότι η Feldmühle εκπροσωπούνταν στη συνάντηση της ανοίξεως του 1992, σε συνδυασμό με τον ισχυρισμό της ΑWA, ο οποίος περιλαμβάνεται στο έγγραφο υπ' αριθ. 7828, ως προς τη συμμετοχή εκπροσώπων της επιχειρήσεως αυτής σε «μη νομότυπες» συναντήσεις, μεταξύ άλλων στο Παρίσι, μεταξύ 1992 και 1995, μαζί με τους εκπροσώπους της Stora-Feldmühle, ενισχύει την άποψη της Επιτροπής ότι η Stora-Feldmühle μετείχε στη συνάντηση της ανοίξεως του 1992 και, κατά συνέπεια, τον καταλογισμό στην ΜΗΤΡ της ευθύνης της συμμετοχής αυτής.
- 328 Με τα υπομνήματά της, η ΜΗΤΡ τονίζει ότι ο υπάλληλος της Sappi, ο οποίος προέβη στη δήλωση της προηγούμενης σκέψης, ισχυρίζεται επίσης το ότι η Stora-Feldmühle δεν μετείχε στη συνάντηση της ανοίξεως του 1993 στο Παρίσι, ενώ η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι διαθέτει στοιχεία που επιβεβαιώνουν τη συμμετοχή της επιχειρήσεως αυτής στην εν λόγω συνάντηση. Η ΜΗΤΡ υποστηρίζει ότι, υπό τις συνθήκες αυτές, δεν αποκλείεται ο υπάλληλος της Sappi να υπέπεσε σε σφάλμα αναγνωρίζοντας τη γαλλική συνάντηση στην οποία μετείχε η Stora-Feldmühle. Ωστόσο, η βεβαιότητα της δηλώσεως του υπαλλήλου της Sappi σχετικά με την παρουσία της Stora-Feldmühle στην πρώτη από τις δύο γαλλικές συναντήσεις που περιγράφηκαν στη μαρτυρία του αφαιρεί κάθε ομοιότητα με την προταθείσα από την ΜΗΤΡ υποθετική περίπτωση.
- 329 Όσον αφορά τη συνάντηση της ανοίξεως του 1993, η ΜΗΤΡ δεν αμφισβητεί τη συμμετοχή της στην παράβαση από τον Ιανουάριο του 1993 και δεν διατυπώνει καμία επίκριση κατά των διαπιστώσεων της Επιτροπής σχετικά με τη συνάντηση της ανοίξεως του 1993 στο Παρίσι και τη συμμετοχή της στη συνάντηση αυτή. Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν χρειάζεται να εξακριβωθεί το βάσιμο της διαπιστώσεως της Επιτροπής σχετικά με τη συμμετοχή της Stora-Feldmühle στη συνάντηση της ανοίξεως του 1993 στο Παρίσι.
- 330 Όσον αφορά τη Mougeot και την Copigraph (θυγατρική της Bolloré), ο υπάλληλος της Sappi δεν κάνει κανένα υπαινιγμό ως προς την παρουσία τους στις δύο αυτές συναντήσεις. Ωστόσο, ο γενικός ισχυρισμός, που περιλαμβάνεται στη δήλωση της ΑWA στο έγγραφο υπ' αριθ. 7828, σχετικά με τη διοργάνωση, μεταξύ 1992 και 1995, «μη νομότυπων» συναντήσεων στο Παρίσι, στη Ζυρίχη και στη Γενεύη μεταξύ

εκπροσώπων της AWA, της Sarrió, της Mougeot, της Stora-Feldmühle, της Corigraph, της Koehler και της Zanders, αποτελεί ένδειξη για τη συμμετοχή της Mougeot και της Corigraph στις συναντήσεις της ανοίξεως του 1992 και της ανοίξεως του 1993 στη Γαλλία.

- 331 Ασφαλώς, μόνον η ένδειξη αυτή δεν μπορεί να αποδείξει τη συμμετοχή τους στις δύο αυτές συναντήσεις. Ωστόσο, εφόσον η Mougeot και η Corigraph είναι δύο από τους κύριους πρωταγωνιστές στη γαλλική αγορά αυτογραφικού χαρτιού και η AWA τις μνημονεύει δηλώνοντας γενικώς ότι πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις ανταγωνιστών μεταξύ 1992 και 1995, ιδίως στο Παρίσι, σημαίνει κατ' ανάγκη ότι γίνονταν αντιληπτές, τουλάχιστον από τον ηγέτη της ευρωπαϊκής αγοράς, ως μέρη των αθεμίτων ενεργειών στη γαλλική αγορά καθόλη τη διάρκεια της περιόδου αυτής, ανεξαρτήτως της παρουσίας τους ή της απουσίας τους στις δύο προαναφερθείσες συναντήσεις. Το στοιχείο αυτό της συμμετοχής στη σύμπραξη στη γαλλική αγορά κατά τον χρόνο εκείνο ενισχύεται από τις δηλώσεις της Mougeot ότι «ελάμβανε από τους μεν και τους δε, συχνότερα από την AWA, τηλεφωνήματα που ανήγγειλαν τις λεπτομέρειες εφαρμογής αυξήσεως των τιμών ανά αγορά» και τούτο κατ' ουσίαν «μέχρι τα μέσα του 1995» (έγγραφο υπ' αριθ. 11598, αιτιολογική σκέψη 95 της αποφάσεως και παράγραφος 41 της ΑΑ).
- 332 Ως προς τη συνάντηση της 16ης Ιουλίου 1992, ο B. G. δήλωσε (βλ. έγγραφο υπ' αριθ. 4484, παρατεθέν στη σκέψη 180 ανωτέρω) ότι ήσαν παρόντες στη συνάντηση αυτή η Sarrió (Torraspapel), η AWA (οι F. και B.) και η Koehler (ο F.). Το στοιχείο αυτό, που ενισχύει τη γενική δήλωση της AWA, η οποία περιλαμβάνεται στο έγγραφο υπ' αριθ. 7828, σχετικά με τη συμμετοχή της, μεταξύ 1992 και 1994, σε «μη νομότυπες» συναντήσεις στη Βαρκελώνη με τους εκπροσώπους, μεταξύ άλλων, της Sarrió (Torraspapel) και της Koehler, αποδεικνύει τη συμμετοχή των δύο αυτών επιχειρήσεων στην αθέμιτη συνάντηση της 16ης Ιουλίου 1992 για την ισπανική και την πορτογαλική αγορά.
- 333 Για να αποδείξει τη συμμετοχή της επιχειρήσεως Stora (ΜΗΤΡ) στη συνάντηση της 16ης Ιουλίου 1992, η Επιτροπή στηρίζεται στις δηλώσεις της AWA (έγγραφο υπ' αριθ. 7828), ότι η επιχείρηση αυτή μετείχε, μεταξύ 1992 και 1994, σε πολλές συναντήσεις στη Λισαβόνα και στη Βαρκελώνη μαζί με τους εκπροσώπους των επιχειρήσεων Sarrió, Uúterapel, Koehler, Ekman και Stora-Feldmühle ή με ορισμένες από τις επιχειρήσεις αυτές.

- 334 Παρατηρείται ότι ο Β. Γ., στις λεπτομερείς δηλώσεις του για τη συνάντηση της 16ης Ιουλίου 1992, δεν αναφέρει τη Stora μεταξύ των συμμετεχόντων στη συνάντηση αυτή. Στο πλαίσιο αυτό, η γενική δήλωση της ΑWA είναι προφανώς ανεπαρκής για να αποδείξει τη συμμετοχή της Stora (ΜΗΤΡ) στη συνάντηση της 16ης Ιουλίου 1992.
- 335 Ωστόσο, επισημαίνεται ότι, όπως τονίζει η Επιτροπή στα υπομνήματά της στην υπόθεση T-122/02, από τις δηλώσεις του Β. Γ. προκύπτει ότι η πραγματοποίηση της συναντήσεως της 16ης Ιουλίου 1992 δικαιολογείται προδήλως από το γεγονός ότι η Sarríο και η Stora-Feldmühle εφάρμοζαν στην Πορτογαλία πολύ χαμηλές τιμές, χαμηλότερες του κόστους του χαρτιού. Όπως τονίζει λυσιτελώς η Επιτροπή, ο υπαινιγμός αυτός στην εφαρμοζόμενη πολιτική πολύ χαμηλών τιμών, μεταξύ άλλων από τη Stora-Feldmühle, μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι σημαίνει ότι η επιχείρηση αυτή δεν τηρούσε την πειθαρχία που της επιβαλλόταν, από απόψεως τιμών, δυνάμει συμφωνίας της αγοράς. Με άλλα λόγια, το στοιχείο αυτό, σε συνδυασμό με τη δήλωση της ΑWA, που περιλαμβάνεται στο έγγραφο υπ' αριθ. 7828, μπορεί να θεωρηθεί ως απόδειξη ότι, παρά το γεγονός ότι η Stora-Feldmühle δεν έλαβε μέρος στη συνάντηση της 16ης Ιουλίου 1992, ελάμβανε κατά τον χρόνο εκείνο μέρος σε συμφωνία επί των τιμών για τις ιβηρικές αγορές.
- 336 Η Επιτροπή διαπιστώνει τη συμμετοχή της Stora (ΜΗΤΡ) και της Koehler στη συνάντηση της 14ης Ιανουαρίου 1993. Η ΜΗΤΡ δεν αμφισβητεί τη συμμετοχή της στην παράβαση από την αρχή του Ιανουαρίου του 1993. Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν τίθεται ζήτημα ως προς το βάσιμο της διαπιστώσεως της Επιτροπής σχετικά με τη συμμετοχή της επιχειρήσεως αυτής στη συνάντηση της 14ης Ιανουαρίου 1993.
- 337 Όσον αφορά τη συμμετοχή της Koehler στη συνάντηση αυτή, από το απόσπασμα της δηλώσεως της Sarrí, που περιλαμβάνεται στο έγγραφο υπ' αριθ. 15026, προκύπτει ότι, σύμφωνα με τον πρώτο υπάλληλο, η μαρτυρία του οποίου αποτελεί το αντικείμενο της δηλώσεως αυτής, «[ο D.] (Koehler)» ήταν παρών σε όλες ή σε μέρος των συναντήσεων που πραγματοποιήθηκαν στο Ηνωμένο Βασίλειο στο αεροδρόμιο του Heathrow ή σε ξενοδοχείο του Λονδίνου. Ο δεύτερος υπάλληλος, η μαρτυρία του οποίου αποτελεί επίσης αντικείμενο της προαναφερθείσας δηλώσεως, ανέφερε ότι φρόνυσε ότι «[ο D.] (Koehler)» έλαβε μέρος στη

συνάντηση της 14ης Ιανουαρίου 1993. Στα έγγραφα υπ' αριθ. 15176 και 15178, τα οποία αντιστοιχούν σε άλλη δήλωση της Sarri, περιλαμβάνεται επίσης η προαναφερθείσα μνεία, καθώς και η μνεία ότι, «επιπλέον των ονομάτων των ανταγωνιστών που προσκομίστηκαν στην Επιτροπή τον Δεκέμβριο του 1996, [ο εν λόγω υπάλληλος] μπόρεσε να προσδιορίσει μεταξύ των συμμετεχόντων [...] [τον K.], της Koehler». Τέλος, η AWA δήλωσε (έγγραφο υπ' αριθ. 7828) ότι, μεταξύ 1992 και 1994, οι εκπρόσωποί της στο Ηνωμένο Βασίλειο μετείχαν σε «μη νομότυπες» συναντήσεις στις οποίες εμπλέκονταν, μεταξύ άλλων, οι εκπρόσωποι της Koehler.

338 Ενόψει όλης αυτής της δέσμης στοιχείων, η Επιτροπή βασίμως διαπίστωσε ότι η Koehler εκπροσωπήθηκε στη συνάντηση της 14ης Ιανουαρίου 1993.

339 Όσον αφορά τη συμμετοχή της Copigraph, της Koehler, της Stora-Feldmühle και της Torraspapel στη συνάντηση της 30ής Σεπτεμβρίου 1993, από τις υποσημειώσεις 40, 42, 44 και 45 του παραρτήματος II της απόφασεως προκύπτει ότι η Επιτροπή στηρίζεται στις διαπιστώσεις της επί των εγγράφων υπ' αριθ. 5 και 7828. Η μνεία, που περιλαμβάνεται στα «σημειώματα για το αρχείο» (notes for file) της Sarri για τη συνάντηση αυτή, σχετικά με τις «δηλωθείσες» πωλήσεις, καθώς και το στοιχείο, που απορρέει από τα ίδια αυτά σημειώματα, σχετικά με τη χορήγηση σαφώς καθορισμένων ποσοστώσεων πωλήσεως για το τέταρτο τρίμηνο του έτους 1993 (βλ. σκέψη 172 ανωτέρω), αποτελούν σαφείς ενδείξεις για την παρουσία των διαφόρων επιχειρήσεων που αναφέρονται στο σημείο 1 των σημειωμάτων αυτών, δηλαδή της Copigraph, της Stora-Feldmühle, της Koehler και της Sarrió.

340 Επιπλέον, όσον αφορά τη Sarrió, την Koehler και τη Stora-Feldmühle, οι σαφείς αυτές ενδείξεις ενισχύονται από τον γενικό ισχυρισμό της δηλώσεως της AWA, η οποία περιλαμβάνεται στο έγγραφο υπ' αριθ. 7828, ότι οι υπεύθυνοι της AWA στην Ισπανία μετείχαν, μεταξύ 1992 και 1994, σε πολλές «μη νομότυπες» συναντήσεις, μεταξύ άλλων στη Βαρκελώνη, στις οποίες η AWA θεωρεί ότι ήσαν επίσης παρόντες εκπρόσωποι της Sarrió, της Koehler και του πράκτορά της Ekman, και της Stora-Feldmühle.

- 341 Όσον αφορά την Koehler, επισημαίνεται επίσης ότι, σύμφωνα με την υποσημείωση 186 της αποφάσεως, η Επιτροπή διαθέτει σημείωμα εξόδων, αεροπορικό εισιτήριο και λογαριασμό ξενοδοχείου του F. (Koehler), τα οποία καταδεικνύουν ότι το πρόσωπο αυτό βρισκόταν στη Βαρκελώνη στις 30 Σεπτεμβρίου 1993. Τη αιτήσεί του Πρωτοδικείου, η Επιτροπή προσκόμισε τα έγγραφα αυτά στην υπόθεση T-125/02.
- 342 Εξάλλου, ακόμα και αν υποθεθεί ότι ορισμένες από τις εν λόγω προσφεύγουσες δεν μετείχαν πράγματι στη συνάντηση της 30ής Σεπτεμβρίου 1993, οι ενδείξεις ότι τους είχαν χορηγηθεί ποσοτώσεις πωλήσεων για το τελευταίο τρίμηνο του έτους 1993 ενόψει των δηλωθεισών για το 1992 και 1993 πωλήσεών τους αποδεικνύουν ότι, κατά τον χρόνο εκείνο, οι προσφεύγουσες αποτελούσαν μέρος της σύμπραξης σχετικά με την ισπανική αγορά στο πλαίσιο της οποίας εντάσσονται οι αντίθετες προς τον ανταγωνισμό συμπεριφορές που διαπιστώθηκαν με τα «σημειώματα για το αρχείο» της Sarrí.
- 343 Τέλος, όπως ορθώς παρατηρεί η Koehler στα υπομνήματά της, από το παράρτημα II της αποφάσεως προκύπτει ότι, για να θεωρήσει ότι η επιχείρηση αυτή μετείχε στην προαναφερθείσα συνάντηση, η Επιτροπή στηρίχθηκε στη διαπίστωση της παρουσίας της Ekman στη συνάντηση αυτή. Η εν λόγω διαπίστωση της Επιτροπής φαίνεται ότι στηρίζεται στην ανάγνωση του αποσπάσματος της δηλώσεως της AWA, η οποία περιλαμβάνεται στο έγγραφο υπ' αριθ. 7828, σύμφωνα με το οποίο, μεταξύ των συμμετεχόντων στις ισπανικές συναντήσεις όπου μετείχε η AWA μεταξύ 1992 και 1994 περιλαμβανόταν «η Ekman (πράκτορας της Koehler)».
- 344 Με τα υπομνήματά της, η Koehler υποστηρίζει ότι η Ekman ήταν ανεξάρτητος διανομέας, ούτως ώστε δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η Ekman και η Koehler αποτελούν οικονομική οντότητα και, ως εκ τούτου, να της καταλογιστεί η συμπεριφορά της Ekman. Ωστόσο, από τη δήλωση της AWA, που αναφέρεται στη προηγούμενη σκέψη, προκύπτει ότι οι άλλοι συμμετέχοντες θεώρησαν ότι η Ekman παρίσταται στη συνάντηση με την ιδιότητα πράκτορα της Koehler, και όχι ως ανεξάρτητος διανομέας. Στη συνέχεια, τα «σημειώματα για τον φάκελο» της Sarrí σχετικά με τη συνάντηση της 30ής Σεπτεμβρίου 1993 (έγγραφο υπ' αριθ. 5, αναφερθέν στη σκέψη 172 ανωτέρω) αναφέρουν «δηλωθείσες πωλήσεις» της «Koehler». Τούτο καταδεικνύει ότι η Ekman συνοδεύτηκε στη συνάντηση αυτή από

υπάλληλο της Koehler όπως αναφέρεται προφανώς στην προαναφερθείσα δήλωση της AWA, σε συνδυασμό με τα έγγραφα που τεκμηριώνουν την παρουσία του F. (Koehler) στη Βαρκελώνη στις 30 Σεπτεμβρίου 1993, ή ότι η Ekman μετείχε στη συνάντηση ως εκπρόσωπος της Koehler, ενεργώντας σύμφωνα με τις οδηγίες της, όπως επιβεβαιώνει η αντίληψη που είχε η AWA για την ιδιότητα με την οποία η Ekman μετείχε στη συνάντηση αυτή. Εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή βασίμως διαπίστωσε τη συμμετοχή της Koehler στη συνάντηση της 30ής Σεπτεμβρίου 1993.

345 Κατά συνέπεια, η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς από απόψεως δικαίου τη συμμετοχή της Bollore (μέσω της Corigraph), της Koehler, της Mougeot και της Torrassapel στην παράβαση πριν από τον Σεπτέμβριο ή τον Οκτώβριο του 1993 καθώς και τη συμμετοχή της ΜΗΤΡ πριν από τον Ιανουάριο του 1993.

β) Επί της συμμετοχής της Mougeot στην παράβαση μετά την 1η Ιουλίου 1995

346 Στο πλαίσιο του λόγου ακυρώσεως που αντλείται από πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως, η Mougeot υποστηρίζει ότι δεν αποδείχθηκε ότι έλαβε μέρος στη σύμπραξη μετά την 1η Ιουλίου 1995. Αρνείται τη συμμετοχή της στην επίσημη συνάντηση της ΑΕΜCΡ της 2ας Φεβρουαρίου 1995, που μνημονεύεται στην αιτιολογική σκέψη 273 της αποφάσεως. Η Mougeot ισχυρίζεται επίσης ότι τα προβληθέντα από την Επιτροπή στοιχεία δεν αποδεικνύουν την προσχώρησή της στη συμφωνία αυξήσεως τιμών, η οποία φέρεται ότι συνάφθηκε στη συνάντηση αυτή. Η Mougeot προσθέτει ότι ο ισχυρισμός της Επιτροπής, ο οποίος περιλαμβάνεται στην αιτιολογική σκέψη 273 της αποφάσεως, για την προσχώρησή της σε αυξήσεις τιμών στην ιταλική αγορά τον Σεπτέμβριο του 1995 δεν αποδεικνύεται από κανένα μνημονευόμενο στην απόφαση στοιχείο.

347 Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η Mougeot έλαβε μέρος στην παράβαση μέχρι τον Σεπτέμβριο του 1995. Από τις αιτιολογικές σκέψεις 126, 237, 250, 251 και 273 της αποφάσεως προκύπτει ότι η διαπίστωση αυτή στηρίζεται, αφενός, στην εξέταση, κατά τη γενική συνάντηση της σύμπραξης της 2ας Φεβρουαρίου 1995, των αναγκών σε όγκο πωλήσεων της Mougeot και, αφετέρου, στην προσχώρησή της στις συναφθείσες κατά τη συνάντηση αυτή συμφωνίες.

- 348 Πρώτον, επιβάλλεται η διαπίστωση, όσον αφορά την πραγματοποίηση και το αθέμιτο αντικείμενο της συναντήσεως αυτής, ότι η Επιτροπή προσκόμισε τα πρακτικά της εν λόγω συναντήσεως (έγγραφο υπ' αριθ. 7, συνημμένο στην ΑΑ και παράγραφοι 144 έως 146 της ΑΑ). Επομένως, στις 2 Φεβρουαρίου 1995 πραγματοποιήθηκε στη Φραγκφούρτη γενική συνάντηση της σύμπραξης, κατά τη διάρκεια της οποίας συμφωνήθηκαν διάφορες αυξήσεις τιμών για τις διάφορες αγορές του ΕΟΧ (Γαλλία, Γερμανία, Αυστρία, Ισπανία, Πορτογαλία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιταλία, Φινλανδία, Δανία, Νορβηγία, Σουηδία, Ελλάδα, Βέλγιο, Κάτω Χώρες και Ισλανδία) όσον αφορά τα ρολά χαρτιού και τα φύλλα χαρτιού, καθώς και τις ημερομηνίες εφαρμογής των διαφορών αυτών αυξήσεων τιμών. Οι ημερομηνίες αυτές περιλαμβάνονται μεταξύ 1ης Φεβρουαρίου 1995 (αυξήσεις 10 % της τιμής των ρολών χαρτιού και 5 % της τιμής των φύλλων χαρτιού στην ισπανική αγορά) και 1ης Σεπτεμβρίου 1995 (αυξήσεις 8 % της τιμής των ρολών χαρτιού και 5 % της τιμής των φύλλων στην αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου· αύξηση 10 % της τιμής των ρολών και των φύλλων στην ιταλική αγορά).
- 349 Δεύτερον, αποδεικνύεται ότι, όσον αφορά τη συμμετοχή της Mougeot στη συνάντηση αυτή, ο κατάλογος των συμμετεχόντων σε αυτήν, όπως περιλαμβάνεται στα πρακτικά και επαναλήφθηκε εν μέρει στην αιτιολογική σκέψη 124 της αποφάσεως, περιλαμβάνει τον P. B. (Mougeot). Το πρόσωπο αυτό αναφέρεται επίσης ως συμμετέχων στην εν λόγω συνάντηση από τη Sarrí με τις δηλώσεις της της 18ης Μαΐου 1999 (έγγραφο υπ' αριθ. 15200, ως έχει το μη εμπιστευτικό κείμενό του, παρατεθέν στη σκέψη 162 ανωτέρω).
- 350 Πάντως, η Mougeot προσκόμισε την κάρτα επιβίβασης του P. B. στις 15:30 η οποία πιστοποιεί, κατά την άποψή της, ότι ο εκπρόσωπός της έφυγε από τη Φραγκφούρτη αμέσως μετά την επίσημη συνάντηση της ΑΕΜΡC, η οποία έγινε αυθημερόν.
- 351 Συναφώς παρατηρείται ότι, από την αιτιολογική σκέψη 123 της αποφάσεως, προκύπτει ότι, όπως τονίζει η Επιτροπή, τούτο δεν αποκλείει ότι ο εκπρόσωπος της Mougeot έλαβε μέρος στην αρχή της συναντήσεως που έγινε στις 14:00 στο αεροδρόμιο.
- 352 Εντούτοις, μολονότι η Mougeot δεν ήταν παρούσα στη γενική αυτή συνάντηση της σύμπραξης της 2ας Φεβρουαρίου 1995, πολλά στοιχεία, εξεταζόμενα στο σύνολό τους, αποδεικνύουν ότι συντασσόταν με τις ληφθείσες αποφάσεις και προσχώρησε σ' αυτές.

- 353 Πρώτον, μολονότι η μνεία του εκπροσώπου της Mougeot στον κατάλογο των συμμετεχόντων στη συνάντηση αυτή πρέπει να θεωρηθεί ως σφάλμα, παρ' όλ' αυτά, βεβαιώνει ότι η Mougeot θεωρούνταν ως έχουσα παρευρεθεί ή ως αποτελούσα μέρος του περιορισμένου ομίλου που μετείχε στη σύμπραξη.
- 354 Δεύτερον, αποδεικνύεται ότι οι ανάγκες σε όγκο της Mougeot συζητήθηκαν κατά τη συνάντηση αυτή, όπως αποδεικνύουν τα πρακτικά της. Σύμφωνα με τα πρακτικά αυτά, πράγματι, «η Mougeot χρειάζεται μερίδιο αγοράς» και «η AWA θα προτείνει να της χορηγηθεί ορισμένη χωρητικότητα». Η εξέταση, σε γενική συνάντηση, των αναγκών της Mougeot και η προταθείσα λύση οδηγούν στην πεποίθηση ότι η Mougeot μετείχε ακόμη στη σύμπραξη. Δεν ενισχύουν την άποψη διμερούς μόνο συζητήσεως μεταξύ Mougeot και AWA.
- 355 Τρίτον, όπως επισήμανε το Πρωτοδικείο στη σκέψη 331 ανωτέρω, η ίδια η Mougeot δήλωσε (έγγραφο υπ' αριθ. 11598) ότι «ελάμβανε από τους μεν και τους δε, συχνότερα από την AWA, τηλεφωνήματα που ανήγγειλαν τις λεπτομέρειες εφαρμογής των αυξήσεων τιμών ανά αγορά [...] μέχρι τα μέσα του 1995». Συνεπώς, τούτο συνέβαινε τον Φεβρουάριο του 1995.
- 356 Τέταρτον, σε τηλεομοιοτυπία με ημερομηνία 2 Φεβρουαρίου 1995 (έγγραφο υπ' αριθ. 1378, αιτιολογική σκέψη 237 της απόφασεως), η οποία απεστάλη την επομένη σε Βρετανό διανομέα, στην J & H Paper, η Mougeot αναφέρει ότι «εφόσον υπήρξε αύξηση 8 % στην αγορά [του Ηνωμένου Βασιλείου] στις 6 Μαρτίου, σας προτείνουμε την καλύτερη προσφορά μας». Η μνεία αυτή, σε συνδυασμό με τη μνεία που περιλαμβάνεται στα πρακτικά της συναντήσεως της 2ας Φεβρουαρίου 1995, σχετικά με συμφωνία αυξήσεως 8 % της τιμής των ρολών χαρτιού στην αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου από την 1η Μαρτίου 1995, οδηγεί στη θεώρηση ότι η επιχείρηση αυτή είχε οπωσδήποτε πληροφορηθεί την ίδια ημέρα της συναντήσεως αυτής για τη σύναψη, κατά τη διάρκεια της συναντήσεως αυτής, συμφωνίας αυξήσεως κατά 8 % της τιμής των ρολών χαρτιού στην αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου από τις αρχές Μαρτίου 1995, και αμέσως μετακύλισε την εν λόγω αύξηση στις τιμές που πρότεινε στον διανομέα, ο οποίος ήταν αποδέκτης της προαναφερθείσας τηλεομοιοτυπίας.

- 357 Όπως ορθώς υποστηρίζει η Επιτροπή στα υπομνήματά της, πρέπει να απορριφθεί το επιχειρήμα της Mougeot ότι η τηλεομοιοτυπία αυτή δεν ανταποκρίνεται σε εφαρμογή συμφωνίας αυξήσεως τιμών, αλλά σε μονομερή απόφαση που έλαβε η Mougeot πριν από τη συνάντηση της 2ας Φεβρουαρίου 1995.
- 358 Ωστόσο, η εν λόγω τηλεομοιοτυπία αρχίζει με την αναφορά ότι: «όπως σας είπα την προηγούμενη εβδομάδα, πρέπει να αυξήσουμε τις τιμές μας λόγω αυξήσεως [της τιμής] του χαρτοπολτού τον Ιανουάριο». Πάντως, όπως ορθώς επισημαίνει η Επιτροπή, από το απόσπασμα αυτό της τηλεομοιοτυπίας προκύπτει ότι η αναγγελία της Mougeot στην J & H Paper κατά τη διάρκεια της εβδομάδας που προηγήθηκε της αποστολής της εν λόγω τηλεομοιοτυπίας αφορούσε μόνον την ανάγκη αυξήσεως τιμών. Το γεγονός ότι η Mougeot κοινοποίησε το ακριβές ποσό της αυξήσεως αυτής (8 %) μόνο στις 3 Φεβρουαρίου 1995 συμβάλλει στο να θεωρηθεί ότι η Mougeot, αρχικώς, σκοπούσε να προειδοποιήσει την J & H Paper για την επικείμενη αύξηση της τιμής του χαρτιού και, κατόπιν, της ανέφερε το εν λόγω ποσό βάσει των πληροφοριών που έλαβε ως προς τη συμφωνηθείσα αύξηση τιμής, κατά τη γενική συνάντηση της σύμπραξης της 2ας Φεβρουαρίου 1995, για την αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου από 1ης Μαρτίου 1995. Επιπλέον, η επίδικη τηλεομοιοτυπία αναφέρει αύξηση 8 % των τιμών, εφαρμοστέα από τις 6 Μαρτίου 1995 στη «βρετανική αγορά», και όχι μόνον από την επιχείρηση Mougeot, πράγμα το οποίο επιβεβαιώνει την αθέμιτη προέλευση της εν λόγω αποφάσεως αυξήσεως τιμών.
- 359 Έκτον, τέλος, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Mougeot ουδόλως αποστασιοποιήθηκε από τη σύμπραξη και επομένως από τις αποφάσεις που λήφθηκαν κατά τη διάρκεια της γενικής αυτής συναντήσεως της σύμπραξης στις 2 Φεβρουαρίου 1995. Αντιθέτως, η Mougeot δεν αρνείται ότι μετείχε στη σύμπραξη μέχρι τον Ιούλιο του 1995. Η Mougeot δέχεται την παρουσία της σε συνάντηση την άνοιξη του 1995 που είχε ως αντικείμενο τον καθορισμό των τιμών του Ιουλίου.
- 360 Από το σύνολο των στοιχείων αυτών προκύπτει ότι η Επιτροπή ορθώς θεώρησε ότι η Mougeot προσχώρησε στις συμφωνίες που συνάφθηκαν στη γενική συνάντηση της 2ας Φεβρουαρίου 1995, περιλαμβανομένης της αποφάσεως αυξήσεως των τιμών στο Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιταλία. Επιπλέον, το γεγονός ότι μια επιχείρηση δεν δίνει συνέχεια στα αποτελέσματα μια συσκέψεως με αντίθετο προς τον ανταγωνισμό αντικείμενο δεν αποκλείει την ευθύνη της εκ της συμμετοχής της

σε σύμπραξη, εκτός αν έχει αποστασιοποιηθεί δημοσίως από το περιεχόμενό της (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 16ης Νοεμβρίου 2000, C-291/98 P, Sarrió κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-9991, σκέψη 50, και Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 188 ανωτέρω, σκέψη 85).

- 361 Κατά συνέπεια, κατ' εφαρμογήν της πάγιας νομολογίας, αναφερθείσας στη σκέψη 186 ανωτέρω, ότι το άρθρο 81 ΕΚ εφαρμόζεται επίσης στις συμφωνίες, των οποίων τα αποτελέσματα εξακολουθούν πέραν της τυπικής τους παύσεως, η Επιτροπή ορθώς έκρινε ότι η Mougéot μετείχε στη σύμπραξη μέχρι τον Σεπτέμβριο του 1995, ημερομηνία της τελευταίας αυξήσεως τιμών, που είχε προβλεφθεί στη συνάντηση της 2ας Φεβρουαρίου 1995.
- 362 Συνεπώς, πρέπει να απορριφθεί ο λόγος ακυρώσεως που προβάλλει η Mougéot, ο οποίος αντλείται από τη μη συμμετοχή της στη σύμπραξη μετά την 1η Ιουλίου 1995.

2. Επί του προβληθέντος από τη Dinvira λόγου ακυρώσεως

- 363 Στο πλαίσιο των λόγων που αντλούνται από εσφαλμένη εφαρμογή του άρθρου 81 ΕΚ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ, καθώς και από πλάνη εκτιμήσεως, η Dinvira υποστηρίζει ότι η Επιτροπή εσφαλμένως της επέβαλε πρόστιμο βάσει της περιόδου μεταξύ Μαρτίου 1992 και Ιανουαρίου 1995. Η Dinvira ισχυρίζεται ότι δεν έλαβε μέρος σε καμία από τις συναντήσεις στις οποίες η Επιτροπή της προσάπτει ότι μετείχε μεταξύ Μαρτίου 1992 και Οκτωβρίου 1994. Η Dinvira προσθέτει ότι οι τιμές που εφάρμοσε τον Ιανουάριο του 1995 δεν συμπίπτουν με τις τιμές που συμφωνήθηκαν κατά τη συνάντηση της 19ης Οκτωβρίου 1994, ούτως ώστε δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι είχε προσχωρήσει στη σύμπραξη πέραν της συναντήσεως αυτής.

- 364 Συναφώς, από τη σκέψη 185 ανωτέρω προκύπτει ότι δεν αποδείχθηκαν οι διαπιστώσεις της Επιτροπής σχετικά με την προβαλλομένη αθέμιτη συνάντηση της 23ης Σεπτεμβρίου 1994 για την ισπανική αγορά, και, συνεπώς, ούτε η συμμετοχή της Divíra σ' αυτήν. Αντιθέτως, κατόπιν της πραγματοποιηθείσας στις σκέψεις 170 έως 195 ανωτέρω εξετάσεως, πρέπει να θεωρηθούν ως αποδεδειγμένες οι διαπιστώσεις της Επιτροπής σχετικά με τη συμμετοχή της Divíra στις αθέμιτες συναντήσεις που πραγματοποιήθηκαν ως προς την ισπανική αγορά στις 30 Σεπτεμβρίου και 19 Οκτωβρίου 1993, καθώς και στις 3 Μαΐου, 29 Ιουνίου και 19 Οκτωβρίου 1994.
- 365 Μολονότι η συμμετοχή της Divíra στην αθέμιτη συνάντηση της 5ης Μαρτίου 1992 δεν αποδείχθηκε ευθέως, από δέσμη συγκλινουσών ενδείξεων (βλ., μεταξύ άλλων, σκέψεις 170 έως 195 και 205 έως 215 ανωτέρω) προκύπτει ότι η Divíra ήταν μέλος της σύμπραξης από τον Μάρτιο του 1992, οπότε η Επιτροπή βασίμως έκρινε ότι η Divíra μετείχε στην παράβαση από την ημερομηνία αυτή.
- 366 Όσον αφορά το τέλος της περιόδου συμμετοχής της Divíra στην παράβαση, από τις σκέψεις 162 και 177 ανωτέρω προκύπτει ότι η Επιτροπή ορθώς απέδειξε ότι η Divíra μετείχε, στις 19 Οκτωβρίου 1994, σε συνάντηση για την ισπανική αγορά κατά τη διάρκεια της οποίας καθορίστηκαν οι εφαρμοστέες στις 3 Ιανουαρίου 1995 τιμές. Υπό τις συνθήκες αυτές, ακόμη κι αν γίνουν δεκτοί οι ισχυρισμοί της Divíra ότι οι τιμές που εφάρμοσε τον Ιανουάριο 1995 δεν συνέπιπταν με τις τιμές που συμφωνήθηκαν κατά την προαναφερθείσα συνάντηση, οι ισχυρισμοί αυτοί μπορούν το πολύ να αποδείξουν ότι, τον Ιανουάριο του 1995, η Divíra δεν συμμορφώθηκε προς τη συναφθείσα στις 19 Οκτωβρίου 1994 σύμβαση, πράγμα το οποίο, σε συνδυασμό με την έλλειψη αποδεικτικών στοιχείων για τη συμμετοχή της Divíra σε αθέμιτη συμφωνία μετά τον Ιανουάριο του 1995, οδηγεί στη θεώρηση ότι η συμμετοχή της Divíra στην παράβαση, όπως διαπιστώνει η Επιτροπή με την απόφαση, έπαυσε τον Ιανουάριο του 1995. Αντιθέτως, οι ισχυρισμοί αυτοί ουδόλως αίρουν τη διαπίστωση ότι η Divíra, κατά τη συνάντηση της 19ης Οκτωβρίου 1994, μετείχε σε συμφωνία καθορισμού τιμών και συμφώνησε με τους άλλους συμμετέχοντες να την εφαρμόσουν στις 3 Ιανουαρίου 1995, πράγμα το οποίο μεταφράζει την προσχώρησή της στη σύμπραξη μέχρι την ημερομηνία αυτή. Επομένως, η Επιτροπή δικαίως διαπίστωσε ότι η Divíra μετείχε στην παράβαση μέχρι τον Ιανουάριο του 1995.

367 Πρέπει να θεωρηθεί ότι η συμμετοχή της Dínira σε αθέμιτες συναντήσεις για την ισπανική αγορά αντιστοιχεί στην προσχώρησή της στη γενική ευρωπαϊκή σύμπραξη (βλ. σκέψεις 205 έως 215 ανωτέρω) και, επομένως, στη συμμετοχή της στη διαπιστωθείσα με το άρθρο 1, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως παράβαση.

3. Επί του προβληθέντος από τη Zicuñaga λόγου ακυρώσεως

368 Στο πλαίσιο του λόγου ακυρώσεως που αντλείται από πλάνη εκτιμήσεως, η Zicuñaga υποστηρίζει ότι οι ισχυρισμοί της Επιτροπής αφορούν μόνον την προβαλλομένη συμμετοχή της σε συναντήσεις που διοργανώθηκαν μεταξύ Οκτωβρίου 1993 και Οκτωβρίου 1994. Η Zicuñaga προσθέτει ότι κανένα στοιχείο δεν αποδεικνύει τη συμμετοχή της στη συνάντηση του Οκτωβρίου 1993, οπότε η συμμετοχή της στην παράβαση διήρκεσε, το πολύ, πέντε μήνες.

369 Συναφώς, από τις κρίσεις του Πρωτοδικείου στις σκέψεις 161 έως 201 ανωτέρω προκύπτει ότι η Επιτροπή ορθώς απέδειξε ότι η Zicuñaga μετείχε σε αθέμιτες συναντήσεις για την ισπανική αγορά, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν στις 19 Οκτωβρίου 1993, 3 Μαΐου, 29 Ιουνίου και 19 Οκτωβρίου 1994. Πρέπει να θεωρηθεί ότι η συμμετοχή της Zicuñaga στις διάφορες αυτές συναντήσεις αντιστοιχεί στη συμμετοχή της στη διαπιστωθείσα με το άρθρο 1, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως παράβαση.

370 Όσον αφορά τη συνάντηση της 19ης Οκτωβρίου 1994, στη σκέψη 193 ανωτέρω αναφέρθηκε ότι, κατά τη συνάντηση αυτή, η Zicuñaga μετείχε, σε συμφωνία καθορισμού των τιμών και συμφώνησε με τους άλλους συμμετέχοντες να εφαρμόσει τη συμφωνία αυτή στις 3 Ιανουαρίου 1995, πράγμα το οποίο αντιστοιχεί στην προσχώρησή της στη σύμπραξη μέχρι την ημερομηνία αυτή, σύμφωνα με την παρατεθείσα στη σκέψη 188 ανωτέρω νομολογία.

371 Κατόπιν αυτών, πρέπει να θεωρηθεί ότι η Επιτροπή βασίμως διαπίστωσε, στο άρθρο 1, δεύτερο εδάφιο, της αποφάσεως, ότι η Zicuñaga έλαβε μέρος στην παράβαση για την περίοδο μεταξύ Οκτωβρίου 1993 και Ιανουαρίου 1995. Συνεπώς, ο εξετασθείς λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

II — Επί των λόγων που σκοπούν στην κατάργηση ή τη μείωση των καθορισθέντων με το άρθρο 3, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως προστίμων

372 Όλες οι προσφεύγουσες υποβάλλουν αιτήματα με σκοπό τη μείωση του επιβληθέντος προστίμου. Η AWA ζητεί, κυρίως, την ακύρωση του προστίμου στο οποίο καταδικάστηκε. Η επιχειρηματολογία τους αναλύεται, κατ' ουσίαν, σε οκτώ λόγους ή κατηγορίες λόγων.

A — Επί του λόγου που αντλείται από την προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας και την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης λόγω του ελλιπούς και ανακριβούς χαρακτήρα της ΑΑ ως προς τα πρόστιμα

1. Επιχειρήματα των διαδίκων

373 Ο λόγος αυτός διαιρείται σε τρία σκέλη. Πρώτον, η AWA υποστηρίζει ότι η Επιτροπή καθόρισε το πρόστιμο που της επιβλήθηκε βάσει διαφόρων στοιχείων που δεν αναγγέληκαν με την ΑΑ και επί των οποίων, επομένως, δεν είχε την ευκαιρία να εκφραστεί κατά τη διοικητική διαδικασία. Δεύτερον, η AWA προσάπτει στην Επιτροπή ότι της επέβαλε πρόστιμο υψηλότερο των επιβληθέντων με την προγενέστερη πρακτική της λήψεως αποφάσεων προστίμων. Τρίτον, η AWA υποστηρίζει ότι η Επιτροπή καθόρισε το πρόστιμο κατά παράβαση των κατευθυντηρίων γραμμών, και χωρίς να αναγγείλει με την ΑΑ την πρόθεσή της να παρεκκλίνει των εν λόγω γραμμών.

- 374 Η Επιτροπή φρονεί ότι η ΑΑ έδωσε στην ΑWA τη δυνατότητα να γνωρίσει τα στοιχεία που κρίθηκαν λυσιτελή για την επιμέτρηση του προστίμου που της επιβλήθηκε. Η Επιτροπή ισχυρίζεται, εξάλλου, ότι συμμορφώθηκε πλήρως προς τις κατευθυντήριες γραμμές. Τέλος, το γεγονός ότι η Επιτροπή εφάρμοσε στο παρελθόν πρόστιμα ορισμένου ύψους για ορισμένα είδη παραβάσεων δεν της στερεί τη δυνατότητα να αυξήσει το επίπεδο αυτό εντός των προβλεπομένων με τον κανονισμό 17 ορίων.

2. Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 375 Ο λόγος αυτός πρέπει να αναλυθεί εξετάζοντας καταρχάς το δεύτερο και τρίτο σκέλος, με τα οποία η ΑWA υποστηρίζει ότι η Επιτροπή, παρεκκλίνοντας από την προγενέστερη πρακτική της και τις κατευθυντήριες γραμμές, έθιξε το δικαίωμά της ακροάσεως καθώς και προσέβαλε τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη της.

α) Επί της προσβολής του δικαιώματος ακροάσεως και της μη τηρήσεως της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης καθόσον η Επιτροπή παρέκκλιने της προγενέστερης πρακτικής της

- 376 Όσον αφορά την προγενέστερη πρακτική της λήψεως αποφάσεων, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, το γεγονός ότι η Επιτροπή έχει επιβάλει κατά το παρελθόν πρόστιμα ενός ορισμένου ύψους για ορισμένες μορφές παραβάσεων δεν της στερεί τη δυνατότητα να αυξάνει το ύψος αυτό, εντός των ορίων που τίθενται με τον κανονισμό 17, αν αυτό είναι αναγκαίο προκειμένου να κατοχυρωθεί η εφαρμογή της κοινοτικής πολιτικής ανταγωνισμού (απόφαση *Musique diffusion française* κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 86 ανωτέρω, σκέψη 109· αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 10ης Μαρτίου 1992, *Solvay* κατά Επιτροπής, σκέψη 196 ανωτέρω, σκέψη 309, και της 14ης Μαΐου 1998, T-304/94, *Europa Carton* κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-869, σκέψη 89). Πράγματι, η αποτελεσματική εφαρμογή των κοινοτικών κανόνων του ανταγωνισμού προϋποθέτει ότι η Επιτροπή μπορεί οποτεδήποτε να προσαρμόζει το ύψος των προστίμων στις ανάγκες της πολιτικής

αυτής (αποφάσεις Musique diffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 86 ανωτέρω, σκέψη 109, και LR AF 1998 κατά Επιτροπής, σκέψη 45 ανωτέρω, σκέψη 237).

377 Επιπλέον, κατά πάγια νομολογία, οι επιχειρηματίες δεν μπορούν δικαιολογημένα να τρέφουν προσδοκίες για διατήρηση μιας υφισταμένης καταστάσεως, η οποία μπορεί να μεταβληθεί στο πλαίσιο της ασκήσεως της εξουσίας εκτιμήσεως που διαθέτουν τα κοινοτικά όργανα (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 15ης Ιουλίου 1982, 245/81, Edeka, Συλλογή 1982, σ. 2745, σκέψη 27, και της 14ης Φεβρουαρίου 1990, C-350/88, Delacre κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. I-395, σκέψη 33). Κατά συνέπεια, οι επιχειρήσεις που εμπλέκονται σε διοικητική διαδικασία η οποία μπορεί να καταλήξει στην επιβολή προστίμου δεν μπορούν να έχουν δικαιολογημένη εμπιστοσύνη στο γεγονός ότι η Επιτροπή δεν θα υπερβεί το ύψος των προστίμων το οποίο εφάρμοζε προηγουμένως (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 12ης Ιουλίου 2001, T-202/98, T-204/98 και T-207/98, Tate & Lyle κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2001, σ. II-2035, σκέψη 146, και LR AF 1998 κατά Επιτροπής, σκέψη 45 ανωτέρω, σκέψη 243).

378 Κατά συνέπεια, η AWA δεν μπορεί να αντλήσει επιχείρημα από το γεγονός ότι η Επιτροπή υπερέβη το ύψος του προστίμου που εφάρμοζε με την προγενέστερη πρακτική της. Εξάλλου, η AWA δέχεται προφανώς, με το υπόμνημά της απαντήσεως, ότι η προγενέστερη πρακτική της Επιτροπής δεν μπορεί να της δημιουργήσει δικαιολογημένη εμπιστοσύνη.

β) Επί της προσβολής του δικαιώματος ακροάσεως και της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης καθόσον η Επιτροπή παρέκκλινε των κατευθυντηρίων γραμμών

379 Η AWA υποστηρίζει ότι η Επιτροπή παρέκκλινε των κατευθυντηρίων γραμμών χωρίς να αναγγείλει την πρόθεσή της συναφώς, θίγοντας έτσι τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη που η AWA είχε προσδώσει στις διατάξεις αυτές. Η Επιτροπή παρέκκλινε των κατευθυντηρίων γραμμών, κατ' αρχάς, αγνοώντας το γεγονός ότι η επίδικη παράβαση δεν είχε κανένα αποτέλεσμα, ή, το πολύ, είχε ένα περιορισμένο αποτέλεσμα. Στη συνέχεια, η εκτίμησή της για τη σοβαρότητα της παραβάσεως την οδήγησε να καθορίσει το βασικό ποσό του προστίμου σε 70 εκατομμύρια ευρώ,

δηλαδή σε ποσό 3,5 φορές υψηλότερο του βασικού ποσού που αναφέρεται με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις «πολύ σοβαρές παραβάσεις», ήτοι 20 εκατομμύρια ευρώ. Τέλος, η ΑWA ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή έπρεπε να ανακοινώσει την πρόθεσή της να επιβάλει πρόστιμο, το ποσό του οποίου, προτού πραγματοποιηθεί η μείωση κατ' εφαρμογήν της ανακοινώσεως σχετικά με τη συνεργασία, ήταν 2,5 φορές μεγαλύτερο του μέγιστου προστίμου που έχει ποτέ επιβάλει η Επιτροπή σε μία μόνον επιχείρηση.

380 Υπενθυμίζεται ότι οι κατευθυντήριες γραμμές δημοσιεύθηκαν τον Ιανουάριο του 1998, ήτοι μεταγενέστερα της παραβάσεως, αλλά πριν από την αποστολή της ΑΑ, στις 26 Ιουλίου 2000.

381 Σύμφωνα με την ΑWA, η Επιτροπή ήταν ελεύθερη να παρεκκλίνει των κατευθυντηρίων γραμμών και να επιβάλει υψηλότερα πρόστιμα αν είχε τροποποιήσει τις κατευθυντήριες γραμμές ή, τουλάχιστον, αν είχε αναγγείλει τέτοια πρόθεση με την ΑΑ, πράγμα το οποίο δεν έπραξε.

382 Πάντως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η ΑWA δεν απέδειξε σε τι η Επιτροπή, κατά τον καθορισμό του προστίμου, παρέκκλινε των κατευθυντηρίων γραμμών. Πράγματι, η ΑWA, αναπτύσσοντας τον λόγο αυτό, αντιλαμβάνεται εσφαλμένως τις κατευθυντήριες γραμμές και την απόφαση.

383 Πρώτον, όσον αφορά τις συνέπειες της παραβάσεως, η Επιτροπή εξήγησε, με τις αιτιολογικές σκέψεις 382 έως 409 της αποφάσεως, τον τρόπο με τον οποίο έλαβε υπόψη, κατά την εκτίμηση της σοβαρότητας της παραβάσεως, τη συγκεκριμένη επίπτωση της παραβάσεως στην αγορά καθώς και το πραγματικό αποτέλεσμα της παράνομης συμπεριφοράς κάθε συμμετέχοντος στον ανταγωνισμό. Η Επιτροπή προέβαλε την άποψη της πολύ περιορισμένης αληθούς επιπτώσεως της σύμπραξης στην αγορά, που αναπτύχθηκε από ορισμένες επιχειρήσεις, μεταξύ των οποίων η ΑWA, κατά τη διοικητική διαδικασία. Στη συνέχεια, η Επιτροπή εξήγησε γιατί πρέπει να απορριφθεί η άποψη αυτή. Με την απόφασή της, η Επιτροπή έκρινε συνεπώς ότι η παράβαση είχε πραγματικά επίπτωση και καθόρισε το συνακόλουθο πρόστιμο βάσει αυτού. Επομένως, η ΑWA δεν μπορεί να υποστηρίξει ότι η

Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη την επίπτωση της παραβάσεως. Το γεγονός ότι η επίπτωση αυτή ελήφθη υπόψη συνεπάγεται ότι δεν μπορεί περαιτέρω να προσαφθεί στην Επιτροπή ότι δεν ανήγγειλε την πρόθεσή της να μη λάβει υπόψη την ανύπαρκτη ή περιορισμένη επίπτωση της παραβάσεως.

384 Ακόμη κι αν υποθεθεί ότι η AWA αμφισβητεί, στην πραγματικότητα, την εκτίμηση της Επιτροπής για την επίπτωση της παραβάσεως στην αγορά, η επίκρισή της συγχέεται συναφώς με το επιχείρημά της περί της σοβαρότητας της παραβάσεως και θα εξεταστεί στο πλαίσιο αυτό.

385 Επιπλέον, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Επιτροπή είχε αναγγείλει την πρόθεσή της να λάβει υπόψη την επίπτωση της παραβάσεως. Πράγματι, η Επιτροπή ανέφερε, με την ΑΑ, ότι θα ελάμβανε υπόψη, στην εκτίμησή της για τη σοβαρότητα της παραβάσεως, «τις πραγματικές επιπτώσεις της στην αγορά» (παράγραφος 262).

386 Δεύτερον, καθόσον η AWA ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή υπερέβη το αναφερόμενο στις κατευθυντήριες γραμμές βασικό ποσό, υπενθυμίζεται ότι οι κατευθυντήριες αυτές γραμμές προβλέπουν, για τις «πολύ σοβαρές παραβάσεις», όπως οι «οριζόντιοι περιορισμοί τύπου “συμπράξεως τιμών” και ποσοστώσεων κατανομής των αγορών», «προβλεπόμενα ποσά» που μπορούν να φθάσουν «πέραν των 20 εκατομμυρίων ECU». Ενόψει της δυνατότητας της Επιτροπής να επιλέξει βασικό ποσό πέραν των 20 εκατομμυρίων ευρώ, δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι η Επιτροπή παρέκκλινε συναφώς των κατευθυντηρίων γραμμών.

387 Προστίθεται ότι, για τον καθορισμό του βασικού ποσού των 70 εκατομμυρίων ευρώ για την AWA, η Επιτροπή στηρίχθηκε στο συγκεκριμένο βάρος της επιχειρήσεως και στα πραγματικά αποτελέσματα της παράνομης συμπεριφοράς στον ανταγωνισμό, όπως αντανακλώνται από τον κύκλο εργασιών της προσφεύγουσας ως προς το οικείο προϊόν στον ΕΟΧ. Ωστόσο, υπενθυμίζεται, συναφώς, ότι η Επιτροπή

ανήγγειλε, με την παράγραφο 266 της ΑΑ, ότι θα λάβει υπόψη τη σημασία κάθε συμμετέχουσας επιχειρήσεως στην επίδικη αγορά καθώς και τις συνέπειες της επιλήψιμης συμπεριφοράς της στον ανταγωνισμό.

- 388 Τρίτον, όσον αφορά το επίπεδο του προστίμου προτού πραγματοποιηθεί μείωση κατ' εφαρμογήν της ανακοινώσεως σχετικά με τη συνεργασία, η ΑWA δεν απέδειξε σε τι οι κατευθυντήριες γραμμές απαγορεύουν την επιβολή προστίμου τέτοιου ύψους. Εξάλλου, υπενθυμίζεται η αναφερθείσα στη σκέψη 377 ανωτέρω νομολογία, σύμφωνα με την οποία η ΑWA δεν μπορεί να αντλήσει καμία δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ως προς το ότι η Επιτροπή δεν θα υπερβεί το ποσό των προστίμων που εφάρμοζε προηγουμένως.
- 389 Η ΑWA προβάλλει επίσης ένα γενικότερο επιχείρημα, ότι η Επιτροπή έπρεπε να αναγγείλει την πρόθεσή της να εφαρμόσει «τη νέα πολιτική της σε θέματα προστίμων».
- 390 Δυσκόλως γίνεται αντιληπτό ως προς τι η χρησιμοποιηθείσα με την απόφαση μέθοδος υπολογισμού είναι νέα σε σχέση με την προγενέστερη πρακτική, εκτός αν πρόκειται για την εφαρμογή των κατευθυντηρίων γραμμών οι οποίες, καθεαυτές, αντανakλούν μέθοδο υπολογισμού που αποτελεί μεταβολή σε σχέση με την προγενέστερη πρακτική σε θέματα υπολογισμού του ποσού των προστίμων. Τονίζεται ότι, αντίθετα προς τις προσφεύγουσες στις υποθέσεις που οδήγησαν στις αποφάσεις που αποκαλούνται «Προμονωμένοι σωλήνες» (μεταξύ άλλων, απόφαση *Sigma Technologie κατά Επιτροπής*, σκέψη 209 ανωτέρω), η ΑWA δεν αμφισβητεί τις μεταβολές που επέφεραν οι κατευθυντήριες γραμμές σε σχέση με την προγενέστερη πρακτική. Η ΑWA αντιτίθεται προφανώς μόνο στην εφαρμογή, στην περίπτωσης της, μεθόδου υπολογισμού προστίμων η οποία είναι αντίθετη, κατά την άποψή της, με τη διοικητική πρακτική και τις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής.
- 391 Σύμφωνα με τη νομολογία, η Επιτροπή δεν υποχρεούνταν, καθόσον ανέφερε τα πραγματικά και νομικά στοιχεία επί των οποίων στηρίζει τον υπολογισμό του ποσού

των προστίμων, να διευκρινίσει τον τρόπο με τον οποίο θα χρησιμοποιήσει καθένα από τα στοιχεία αυτά για τον καθορισμό του επιπέδου του προστίμου (αποφάσεις του Δικαστηρίου *Musique diffusion française* κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 86 ανωτέρω, σκέψη 21, και της 9ης Νοεμβρίου 1983, 322/81, *Michelin* κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 3461, σκέψη 19).

- 392 Μολονότι η ακολουθηθείσα από την Επιτροπή μέθοδος στην υπόθεση αυτή πρέπει να θεωρηθεί καινοτόμος σε σχέση με την υφιστάμενη διοικητική πρακτική, η Επιτροπή δεν ήταν κατά συνέπεια υποχρεωμένη, κατά τη διοικητική διαδικασία, να γνωστοποιήσει στις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις την πρόθεσή της να εφαρμόσει νέα μέθοδο υπολογισμού του ύψους των προστίμων (απόφαση LR AF 1998 κατά Επιτροπής, σκέψη 45 ανωτέρω, σκέψη 207).
- 393 Εξάλλου, υπενθυμίζεται ότι, λαμβανομένου υπόψη του περιθωρίου εκτιμήσεως της Επιτροπής κατά την επιβολή προστίμων, στην προσφεύγουσα δεν μπορεί να δημιουργηθεί δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ως προς το ότι η Επιτροπή δεν θα υπερβεί το επίπεδο των προστίμων που εφάρμοζε προηγουμένως (απόφαση LR AF 1998 κατά Επιτροπής, σκέψη 45 ανωτέρω, σκέψη 243).
- 394 Τέλος, επισημαίνεται ακόμη ότι η παραπομπή στην οποία προβαίνει η AWA, στο πλαίσιο αυτό, στην απόφαση του Πρωτοδικείου της 14ης Μαΐου 1998, T-334/94, *Sarrío* κατά Επιτροπής (Συλλογή 1998, σ. II-1439), προβάλλοντας ότι στην ΑΑ δεν υπάρχει αναγγελία ριζικά νέας και αυστηρότερης πολιτικής καθορισμού προστίμων, είναι αλυσιτελής, δεδομένου ότι η απόφαση αυτή δεν εξετάζει το περιεχόμενο της ανακοινώσεως αιτιάσεων, αλλά της αιτιολογίας της αποφάσεως.
- 395 Κατά συνέπεια, δεν μπορεί να διαπιστωθεί καμία προσβολή του δικαιώματος ακροάσεως ή της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο η Επιτροπή εφάρμοσε τις κατευθυντήριες γραμμές.

γ) Επί της προσβολής του δικαιώματος ακροάσεως καθόσον η Επιτροπή καθόρισε το πρόστιμο βασιζόμενη σε στοιχεία που δεν είχαν αναγγελθεί με την ΑΑ

396 Πρέπει ακόμη να εξεταστεί η επιχειρηματολογία ότι η Επιτροπή καθόρισε το επιβληθέν στην ΑWA πρόστιμο βάσει πολλών στοιχείων που δεν αναγγέλθηκαν με την ΑΑ και επί των οποίων η ΑWA, κατά συνέπεια, δεν είχε την ευκαιρία να λάβει θέση κατά τη διοικητική διαδικασία. Η ΑWA προσάπτει στην Επιτροπή ότι δεν ανήγγειλε την πρόθεσή της να αυξήσει το βασικό ποσό του προστίμου για αποτρεπτικούς λόγους και δεν διευκρίνισε πως ελάμβανε υπόψη την αποτροπή, μεταξύ άλλων, βάσει του μεγέθους της ΑWA. Η Επιτροπή δεν ανήγγειλε ούτε τον τρόπο με τον οποίο θα ελάμβανε υπόψη την ηγεσία των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων.

397 Συναφώς, πρέπει να υπομνηστεί ότι, κατά πάγια νομολογία, αν η Επιτροπή αναφέρει ρητώς, με την ανακοίνωση αιτιάσεων, ότι πρόκειται να εξετάσει αν πρέπει να επιβάλει πρόστιμα στις οικείες επιχειρήσεις και να αναφέρει τα κύρια πραγματικά και νομικά στοιχεία που μπορούν να επισύρουν πρόστιμο, όπως είναι η σοβαρότητα και η διάρκεια της υποτιθημένης παραβάσεως και το γεγονός ότι αυτή διεπράχθη εκ προθέσεως ή εξ αμελείας, πληροί την υποχρέωσή της σεβασμού του δικαιώματος ακροάσεως των επιχειρήσεων. Ενεργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο, η Επιτροπή παρέχει στις επιχειρήσεις τα αναγκαία στοιχεία για να αμυνθούν όχι μόνον έναντι της διαπιστώσεως της παραβάσεως, αλλά και έναντι της επιβολής προστίμου (αποφάσεις *Musique diffusion française* κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 86 ανωτέρω, σκέψη 21, και *LR AF 1998* κατά Επιτροπής, σκέψη 45 ανωτέρω, σκέψη 199).

398 Συνεπώς, τα δικαιώματα άμυνας των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων διασφαλίζονται ενώπιον της Επιτροπής, όσον αφορά την επιμέτρηση του προστίμου, μέσω της δυνατότητας υποβολής παρατηρήσεων ως προς τη διάρκεια και τη σοβαρότητα της παραβάσεως καθώς και τον αντίθετο προς τον ανταγωνισμό χαρακτήρα των περιστατικών που τους προσάπτονται. Εξάλλου, οι επιχειρήσεις απολαύουν

πρόσθετης εγγυήσεως όσον αφορά την επιμέτρηση των προστίμων, καθόσον το Πρωτοδικείο αποφαινεται κατά πλήρη δικαιοδοσία και μπορεί επομένως να άρει ή να μειώσει το πρόστιμο, δυνάμει του άρθρου 17 του κανονισμού 17 (αποφάσεις Tetra Pak κατά Επιτροπής, σκέψη 86 ανωτέρω, σκέψη 235, και LR AF 1998 κατά Επιτροπής, σκέψη 45 ανωτέρω, σκέψη 200).

399 Εν προκειμένω, πρέπει να εξεταστούν τα δύο σημεία ως προς τα οποία η Επιτροπή, σύμφωνα με την ΑWA, προσέβαλε το δικαίωμά της ακροάσεως.

400 Όσον αφορά τον κύριο ρόλο της ΑWA στη σύμπραξη, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η ΑΑ ανήγγειλε σαφώς ότι το στοιχείο αυτό θα λαμβανόταν υπόψη. Πράγματι, η Επιτροπή διευκρίνισε λεπτομερώς, με την παράγραφο 198 της ΑΑ, τον «ρόλο πρωτεργάτη της σύμπραξης που είχε η ΑWA», ενώ ανέφερε, στο τμήμα της ΑΑ που αφορά το πρόστιμο, ότι το ατομικό πρόστιμο που πρέπει να επιβληθεί σε καθεμία από τις μετέχουσες επιχειρήσεις αντανακλά, μεταξύ άλλων, τον ρόλο που είχε η καθεμία στις αθέμιτες συμπράξεις «οι οποίες περιγράφηκαν ανωτέρω». Επιπλέον, από την απόφαση προκύπτει ότι η ΑWA, κατά τη διοικητική διαδικασία, αμφισβήτησε ότι είχε κύριο ρόλο στη σύμπραξη, πράγμα το οποίο αποδεικνύει ότι αντιλήφθηκε σαφώς τη στρεφομένη κατ' αυτής αιτίαση με την ΑΑ, και διατύπωσε τις παρατηρήσεις της επ' αυτού.

401 Όσον αφορά το στοιχείο που αντλείται από τους λόγους αποτροπής, η Επιτροπή ανήγγειλε ρητώς, με την παράγραφο 264 της ΑΑ, την πρόθεσή της «να καθορίσει τα πρόστιμα σε τέτοιο επίπεδο ώστε να είναι αποτρεπτικά». Εξάλλου, σύμφωνα με τη νομολογία, η Επιτροπή ανέφερε, στις παραγράφους 262 έως 266 της ΑΑ, τα κύρια πραγματικά και νομικά στοιχεία επί των οποίων στηρίζει τον υπολογισμό του ύψους του προστίμου που θα επιβληθεί στην προσφεύγουσα, ούτως ώστε, συναφώς, το δικαίωμα ακροάσεως της προσφεύγουσας έχει προσηκόντως τηρηθεί.

402 Στο πλαίσιο αυτό, η ΑWA δεν μπορεί ευλόγως να υποστηρίξει ότι η Επιτροπή έπρεπε να αναγγείλει, με λεπτομερέστερο τρόπο, τα στοιχεία που θα ελάμβανε υπόψη για να διασφαλίσει αρκούντως αποτρεπτικό αποτέλεσμα στο πρόστιμο. Πράγματι, εφόσον η Επιτροπή μπορούσε να καθορίσει το ύψος του προστίμου

μόνον αφού ακούσει τις επιχειρήσεις και ολοκληρώσει τη διοικητική διαδικασία, της ήταν αδύνατον, κατά τη διοικητική διαδικασία, να προβλέψει τα ποσά των προστίμων που θα επιβληθούν στις οικείες επιχειρήσεις, και μάλιστα να εκτιμήσει το αποτρεπτικό αποτέλεσμα των ποσών αυτών και να διευκρινίσει την ενδεχόμενη αναγκαιότητα προσαρμογών ώστε τα πρόστιμα να έχουν αποτρεπτικό αποτέλεσμα.

403 Συναφώς, υπενθυμίζεται η νομολογία ότι η Επιτροπή δεν υποχρεούνταν, εφόσον έχει αναφέρει τα πραγματικά και νομικά στοιχεία επί των οποίων στηρίζει τον υπολογισμό του ύψους των προστίμων, να διευκρινίσει τον τρόπο με τον οποίο θα χρησιμοποιήσει κάθε ένα από τα στοιχεία αυτά για την επιμέτρηση του προστίμου. Πράγματι, η παροχή στοιχείων σχετικά με το ύψος των προστίμων των οποίων μελετάται η επιβολή, πριν παρασχεθεί στις επιχειρήσεις η δυνατότητα να διατυπώσουν τις παρατηρήσεις τους επί των αιτιάσεων που ελήφθησαν υπόψη κατ' αυτών, θα προδίδιζε κατά τρόπον ανάρμοστο την απόφαση της Επιτροπής (αποφάσεις *Musique diffusion française* κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 86 ανωτέρω, σκέψη 21, και *Michelin* κατά Επιτροπής, σκέψη 391 ανωτέρω, σκέψη 19).

404 Για όλους αυτούς τους λόγους, ο λόγος ακυρώσεως που αντλεί η AWA από την προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας και της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό του.

B — Επί του λόγου που αντλείται από την προσβολή της αρχής της μη αναδρομικότητας

1. Επιχειρήματα των διαδίκων

405 Ο ισχυρισμός ότι η Επιτροπή εφάρμοσε, στην υπό κρίση υπόθεση, νέα πολιτική στον τομέα των προστίμων αποτελεί επίσης τη βάση του λόγου τον οποίο η AWA αντλεί από την προσβολή της αρχής της μη αναδρομικότητας. Η προσβολή της

αρχής της μη αναδρομικότητας προκύπτει από το γεγονός ότι το πρόστιμο που επιβλήθηκε στην ΑWA ήταν πολύ υψηλότερο από τα πρόστιμα που είχαν επιβληθεί κατά τον χρόνο της παραβάσεως. Σύμφωνα με την ΑWA, η Επιτροπή δεν μπορούσε να εφαρμόσει νέα πολιτική σε θέματα προστίμων χωρίς να έχει ειδοποιήσει τις επιχειρήσεις για τη μεταβολή αυτή της πολιτικής της.

- 406 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι συμμορφώθηκε πλήρως προς τις κατευθυντήριες γραμμές, ούτως ώστε δεν μπορεί να της προσαφθεί, στην υπόθεση αυτή, ότι εφάρμοσε αναδρομικώς νέα πολιτική σε θέματα προστίμων.

2. Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 407 Υπενθυμίζεται ότι οι επιχειρήσεις που εμπλέκονται σε διοικητική διαδικασία η οποία μπορεί να καταλήξει στην επιβολή προστίμου δεν μπορούν να έχουν δικαιολογημένη εμπιστοσύνη στο ότι η Επιτροπή δεν θα υπερβεί το ύψος των προστίμων το οποίο εφάρμοζε προηγουμένως, ούτε σε προγενέστερη μέθοδο υπολογισμού των προστίμων αυτών. Κατά συνέπεια, οι εν λόγω επιχειρήσεις πρέπει να λαμβάνουν υπόψη το ενδεχόμενο η Επιτροπή ανά πάσα στιγμή να αποφασίσει να αυξήσει το ύψος των προστίμων σε σχέση με εκείνο που εφάρμοζε κατά το παρελθόν. Τούτο ισχύει όχι μόνον όταν η Επιτροπή προβαίνει σε αύξηση του ύψους των προστίμων επιβάλλοντας πρόστιμα με ατομικές αποφάσεις, αλλά και όταν η αύξηση αυτή πραγματοποιείται με την εφαρμογή, σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, κανόνων συμπεριφοράς που έχουν γενική ισχύ όπως είναι οι κατευθυντήριες γραμμές.

- 408 Πρέπει από τα ανωτέρω να συναχθεί το συμπέρασμα ότι οι κατευθυντήριες γραμμές και, ειδικότερα, η νέα μέθοδος υπολογισμού των προστίμων που αυτές περιέχουν, ακόμη και αν υποτεθεί ότι είχε ως αποτέλεσμα να επιδεινωθεί το επίπεδο των επιβαλλομένων προστίμων, μπορούσαν ευλόγως να προβλεφθούν από επιχειρήσεις όπως οι προσφεύγουσες κατά τον χρόνο της διαπράξεως των οικείων παραβάσεων.

- 409 Κατά συνέπεια, η Επιτροπή, εφαρμόζοντας με την επίδικη απόφαση τις κατευθυντήριες γραμμές σε παραβάσεις που διαπράχθηκαν πριν από τη θέσπισή τους, δεν παραβίασε την αρχή της μη αναδρομικότητας (απόφαση του Δικαστηρίου της 28ης Ιουνίου 2005, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P έως C-208/02 P και C-213/02 P, Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2005, σ. I-5425, σκέψεις 228 έως 232).
- 410 Καθόσον η AWA υποστηρίζει, στην πραγματικότητα, ότι η Επιτροπή δεν προσέβαλε την αρχή της μη αναδρομικότητας καθόσον εφάρμοσε τις κατευθυντήριες γραμμές, αλλά επειδή παρέκκλιने των γραμμών αυτών κατά την επιβολή του προστίμου στην προσφεύγουσα, πρέπει να γίνει παραπομπή στις σκέψεις 379 έως 395, από τις οποίες προκύπτει ότι ο λόγος αυτός πρέπει να απορριφθεί.
- 411 Τέλος, καθόσον ο λόγος που αντλείται από την προσβολή της αρχής της μη αναδρομικότητας πρέπει να νοηθεί ως καταγγέλλων επίσης το γεγονός ότι η Επιτροπή παρέκκλιने της προγενέστερης πρακτικής της λήψεως αποφάσεων, πρέπει να γίνει συναφώς παραπομπή στις σκέψεις 376 έως 378 ανωτέρω με τις οποίες το Πρωτοδικείο έκρινε ότι ο λόγος αυτός πρέπει να απορριφθεί.
- 412 Για όλους αυτούς τους λόγους, πρέπει να απορριφθεί ο λόγος που αντλείται από την προσβολή της αρχής της μη αναδρομικότητας.

Γ — Επί των λόγων που αντλούνται από ανεπαρκή αιτιολογία, από την προσβολή των αρχών του τεκμηρίου αθωότητας, της αναλογικότητας και της ίσης μεταχειρίσεως, καθώς και από πλάνη εκτιμήσεως, όσον αφορά τις διαπιστώσεις της Επιτροπής σχετικά με τη συμμετοχή ορισμένων επιχειρήσεων στην ευρωπαϊκή σύμπραξη

- 413 Η Divina και η Zicuñaga ζητούν μείωση του ποσού του προστίμου που τους επιβλήθηκε προβάλλοντας ότι η Επιτροπή στηρίχθηκε στη συμμετοχή τους στην

ευρωπαϊκή σύμπραξη ενώ, στην πραγματικότητα, μετείχαν μόνο σε σύμπραξη σε εθνικό επίπεδο. Οι εν λόγω επιχειρήσεις επαναλαμβάνουν, συναφώς, την επιχειρηματολογία που ανέπτυξαν ως ουσιαστικό λόγο στο πλαίσιο των αιτημάτων τους για ακύρωση της αποφάσεως. Με τον ίδιο αυτό λόγο, η Dívira προσάπτει επίσης στην Επιτροπή ότι δεν έλαβε υπόψη, κατά τον καθορισμό του προστίμου που της επιβλήθηκε, το γεγονός ότι δεν μετείχε σε παράνομη σύμπραξη και δεν μετείχε άμεσα στις λήψεις αποφάσεων επί των τιμών.

414 Όσον αφορά τη συμμετοχή στην ευρωπαϊκή σύμπραξη, πρέπει να γίνει παραπομπή στις σκέψεις 205 έως 215 ανωτέρω, από τις οποίες προκύπτει ότι ούτε η Dívira ούτε η Zicuñaga μπορούσαν να αγνοούν ότι η συμμετοχή τους στη σύμπραξη σε εθνικό επίπεδο εντασσόταν στο ευρύτερο πλαίσιο ευρωπαϊκής συμπράξεως. Κατά συνέπεια, δεν μπορούν να αξιώνουν συναφώς μείωση του προστίμου τους.

415 Όσον αφορά τη συμμετοχή της Dívira στη σύμπραξη, από τις σκέψεις 155 έως 204 ανωτέρω, προκύπτει ότι η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς, όσον αφορά την ισπανική αγορά, τη συμμετοχή της Dívira στη σύμπραξη για την περίοδο μεταξύ Μαρτίου 1992 και Ιανουαρίου 1995, που προκύπτει μεταξύ άλλων από τη συμμετοχή της σε διάφορες συναντήσεις κατά τη διάρκεια των οποίων οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνταν στην ισπανική αγορά συμφώνησαν αυξήσεις τιμών καθώς και, κατά τη συνάντηση της 30ής Σεπτεμβρίου 1993, κατανομή των ποσοστώσεων πωλήσεων. Επομένως, η Dívira δεν μπορεί να απαιτεί μείωση του επιβληθέντος σε αυτήν προστίμου λόγω μη συμμετοχής της σε παράνομη σύμπραξη.

416 Όσον αφορά το επιχείρημα της Dívira, ότι δεν έλαβε απευθείας μέρος στις λήψεις αποφάσεων επί των τιμών, τονίζεται ότι η Dívira δεν αποδεικνύει ότι αποστασιοποιήθηκε δημοσίως από το περιεχόμενο συναντήσεων στις οποίες έλαβε μέρος. Επομένως, η επιχείρηση άφησε τους λοιπούς μετασχόντες στη συνάντηση να εννοήσουν ότι επιδοκίμαζε το αποτέλεσμα τους και συμμορφωνόταν προς αυτήν (απόφαση Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 188 ανωτέρω, σκέψη 82). Στο μέτρο που το επιχείρημα αυτό αντιστοιχεί με το ότι η Dívira είχε παθητικό ρόλο, θα εξεταστεί στο πλαίσιο της εκτιμήσεως των ελαφρυντικών περιστάσεων (βλ. σκέψεις 596 έως 635 κατωτέρω).

- 417 Ως προς τη Zicuñaga, πρέπει να καθοριστεί αν και, ενδεχομένως, σε ποιο μέτρο, ο μη αποδειχθείς χαρακτήρας της συμμετοχής της σε πρακτικές κατανομής της αγοράς (βλ. σκέψεις 238 έως 240 ανωτέρω) δικαιολογεί μείωση του επιβληθέντος σ' αυτήν προστίμου.
- 418 Συναφώς, επισημαίνεται ότι στην περίληψη της παραβάσεως στο εισαγωγικό μέρος της αποφάσεως αναφέρεται «σύμπραξη και/ή εναρμονισμένη πρακτική [...] με την οποία [οι οικείοι παραγωγοί και διανομείς] συμφώνησαν για αυξήσεις τιμών, κατένειμαν ποσοστώσεις πωλήσεων και καθόρισαν τα μερίδια της αγοράς, και έθεσαν σε θέση μηχανισμό βάσει του οποίου μπορούν να ελέγχουν την εφαρμογή των περιοριστικών συμφωνιών» (αιτιολογική σκέψη 2 της αποφάσεως). Στην περιγραφή της φύσης της παραβάσεως, η Επιτροπή αναφέρει, με την αιτιολογική σκέψη 376 της αποφάσεως, παράβαση η οποία «συνίσταται σε πρακτικές καθορισμού των τιμών και καταμερισμού των αγορών, οι οποίες από τη φύση τους αποτελούν πολύ σοβαρές παραβάσεις των άρθρων 81, παράγραφος 1, [ΕΚ] και του άρθρου 53, παράγραφος 1, της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ.»
- 419 Πάντως, το διατακτικό της αποφάσεως περιγράφει την προσαπτόμενη στην προσφεύγουσα παράβαση μόνο με γενικούς όρους, ως «σύνολο συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών στον τομέα του αυτογραφικού χαρτιού» (άρθρο 1, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως).
- 420 Περαιτέρω, από την απόφαση προκύπτει ότι η συμφωνία για τις αυξήσεις τιμών είναι «ο κύριος σκοπός» (αιτιολογική σκέψη 77) και ο «ακρογωνιαίος λίθος» (αιτιολογική σκέψη 383) της σύμπραξης. Στην περιγραφή των σκοπών της σύμπραξης, με τις αιτιολογικές σκέψεις 77 έως 81 της αποφάσεως, η Επιτροπή αναφέρει «ένα γενικό αντίθετο προς τον ανταγωνισμό σχέδιο με σκοπό ουσιαστικά τη βελτίωση της αποδοτικότητας των συμμετεχόντων με συλλογικές αυξήσεις τιμών» και διευκρινίζει ότι, «στο πλαίσιο του γενικού αυτού σχεδίου, ο κύριος σκοπός της σύμπραξης συνίστατο σε συμφωνία επί των αυξήσεων τιμών και επί του χρονοδιαγράμματος για την εφαρμογή τους». Σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 81 της αποφάσεως, η κατανομή ποσοστώσεων πωλήσεων και μεριδίων αγοράς, κατά τη διάρκεια ορισμένων εθνικών συναντήσεων της σύμπραξης, σκοπεύει να «διασφαλίσει την εφαρμογή των συμφωνηθεισών αυξήσεων τιμών», να «αποτρέψει τις παρεκκλίσεις από το κοινό σύστημα» και να «απαγορεύσει κάθε είδους ανταγωνισμό επί άλλων εμπορικών πτυχών».

- 421 Συναφώς, επισημαίνεται ότι οι σκοπούμενες στο άρθρο 85, παράγραφος 1, ΕΚ συμφωνίες και εναρμονισμένες πρακτικές προκύπτουν κατ' ανάγκην από τη συντρέχουσα δράση πλειόνων επιχειρήσεων, που είναι μεν όλες φυσικοί συναυτουργοί της παραβάσεως, των οποίων όμως η συμμετοχή μπορεί να προσλάβει διαφορετικές μορφές, αναλόγως ιδίως των χαρακτηριστικών της οικείας αγοράς και της θέσεως κάθε επιχειρήσεως στην αγορά, των στόχων τους οποίους επιδιώκει και των τρόπων εκτελέσεως τους οποίους έχει επιλέξει ή έχει κατά νουν.
- 422 Το γεγονός, όμως, και μόνον ότι κάθε επιχείρηση μετέχει στην παράβαση με τον δικό της τρόπο δεν αρκεί για να αποκλείσει την ευθύνη της για ολόκληρη την παράβαση, περιλαμβανομένης και της συμπεριφοράς που υλοποιείται μεν από άλλες μετέχουσες επιχειρήσεις, που συμμερίζονται όμως τον ίδιο αντίθετο στον ανταγωνισμό σκοπό ή αποτέλεσμα.
- 423 Υπενθυμίζεται, εξάλλου, ότι το άρθρο 85 ΕΚ απαγορεύει τις συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων και τις αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων, περιλαμβανομένης και κάθε συμπεριφοράς που συνιστά εφαρμογή αυτών των συμφωνιών ή αποφάσεων, καθώς και τις εναρμονισμένες πρακτικές, όταν αυτές δύνανται να επηρεάσουν το ενδοκοινοτικό εμπόριο και έχουν αντίθετο προς τον ανταγωνισμό αντικείμενο ή αποτέλεσμα. Επομένως, παράβαση του άρθρου αυτού μπορεί να προκύπτει όχι μόνον από μεμονωμένη ενέργεια, αλλά και από σειρά ενεργειών ή ακόμη από διαρκή συμπεριφορά. Η ερμηνεία αυτή δεν μπορεί να αμφισβητηθεί για τον λόγο ότι ένα ή περισσότερα στοιχεία αυτής της σειράς ενεργειών ή η διαρκής αυτή συμπεριφορά θα μπορούσαν να συνιστούν και αφ' εαυτών παράβαση του άρθρου 81 ΕΚ (απόφαση Επιτροπή κατά Anic Partecipazioni, σκέψη 149 ανωτέρω, σκέψεις 79 έως 81).
- 424 Εν προκειμένω, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι, υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις, οι διαπιστωθείσες συμφωνίες και εναρμονισμένες πρακτικές εντάσσονταν, ως εκ της ταυτότητας του σκοπού τους και των στενώς συνδεδεμένων συνεργειών τους, σε σειρά προσπαθειών των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων που επεδίωκαν ένα και τον αυτό οικονομικό σκοπό: τη νόθευση της εξελίξεως των τιμών. Όπως ορθώς ισχυρίζεται η Επιτροπή, με την αιτιολογική σκέψη 253 της αποφάσεως, θα ήταν

τεχνητό να υποδιαιρεθεί αυτή η συνεχής συμπεριφορά, που χαρακτηριζόταν από ένα και τον αυτό σκοπό, αναλυόμενη σε πλείονες και χωριστές παραβάσεις, ενώ, αντιθέτως, επρόκειτο για ενιαία παράβαση, η οποία συγκεκριμενοποιήθηκε προοδευτικά τόσο με συμφωνίες όσο και με αθέμιτες εναρμονισμένες πρακτικές. Πράγματι, ο νέος χαρακτήρας της παραβάσεως προκύπτει από τον ενιαίο χαρακτήρα του σκοπού που επιδιώκει κάθε συμμετέχων στη συμφωνία και όχι από τις λεπτομέρειες εφαρμογής της συμφωνίας αυτής (απόφαση Τσιμέντο, σκέψη 4127).

425 Υπό τις συνθήκες αυτές, επιχείρηση που έχει συμμετάσχει σε τέτοια παράβαση με συμπεριφορά που την χαρακτηρίζει, η οποία εμπίπτει σε έννοιες συμφωνίας ή εναρμονισμένης πρακτικής με αντίθετο προς τον ανταγωνισμό αποτέλεσμα κατά την έννοια του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ και σκοπούν να συμβάλουν στην πραγματοποίηση της παραβάσεως στο σύνολό της, είναι επίσης υπεύθυνη, για όλη την περίοδο της συμμετοχής της στην εν λόγω παράβαση, για τη συμπεριφορά που ακολουθούν άλλες επιχειρήσεις στο πλαίσιο της ίδιας παραβάσεως. Πράγματι, πρόκειται περί αυτού εφόσον αποδεικνύεται ότι η εν λόγω επιχείρηση γνώριζε την παραβατική συμπεριφορά άλλων συμμετεχόντων, ή μπορούσε ευλόγως να την προβλέψει και ήταν έτοιμη να αποδεχθεί συναφώς τον κίνδυνο.

426 Πρέπει να θεωρηθεί ότι η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς από απόψεως δικαίου τη συμμετοχή της Zicuñaga στο σύστημα των συναντήσεων της σύμπραξης, στις αυξήσεις τιμών καθώς και σε ορισμένα μέτρα με σκοπό να διευκολυνθεί η εφαρμογή των αυξήσεων τιμών για όλη τη διάρκεια της συμμετοχής της στην παράβαση (βλ. σκέψεις 155 έως 243 ανωτέρω).

427 Το γεγονός ότι η Zicuñaga σκοπούσε κατά τον τρόπο αυτό να συμβάλει στην πραγματοποίηση της παραβάσεως στο σύνολό της μπορεί να επιφέρει την ευθύνη της για τη σχεδιαζόμενη ή εφαρμοσθείσα από άλλες επιχειρήσεις συμπεριφορά, η οποία εμπίπτει στα διάφορα συνιστώντα την παράβαση στοιχεία. Πράγματι, η Zicuñaga γνώριζε όλα τα στοιχεία αυτά ή μπορούσε ευλόγως να τα προβλέψει βάσει της συμμετοχής της σε περιοδικές συναντήσεις παραγωγών και διανομών αυτογραφικού χαρτιού πλέον του έτους.

428 Όσον αφορά τα μέτρα με σκοπό τη διευκόλυνση της εφαρμογής των αυξήσεων τιμών, αρκεί η διαπίστωση ότι όλες οι διάφορες συμπεριφορές της αιτιολογικής σκέψης 2 της απόφασης έχουν παρεπόμενο χαρακτήρα σε σχέση με τις αυξήσεις τιμών καθόσον σκοπούν να δημιουργήσουν ευνοϊκές συνθήκες για την πραγματοποίηση των στόχων των τιμών που καθόρισαν οι παραγωγοί και οι διανομείς αυτογραφικού χαρτιού. Πρέπει να θεωρηθεί ότι η Zicuñaga, έχοντας συμμετάσχει πλέον του έτους στις εν λόγω πρωτοβουλίες τιμών, μπορούσε ευλόγως να προβλέψει ότι οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις προσπαθούσαν να διευκολύνουν την ευόδωση των πρωτοβουλιών αυτών με διάφορους μηχανισμούς και ήταν έτοιμη να αποδεχθεί αυτό το ενδεχόμενο. Συνεπώς, μολονότι δεν έχει αποδειχθεί ότι η Zicuñaga μετείχε ουσιαστικά στη λήψη ή στην εφαρμογή όλων αυτών των μέτρων, παρ' όλ' αυτά είναι υπεύθυνη για την ουσιαστική συμπεριφορά που ακολούθησαν, στο πλαίσιο αυτό, άλλες επιχειρήσεις στο πλαίσιο της ενιαίας παραβάσεως στην οποία έλαβε μέρος και συνέβαλε (βλ., συναφώς, απόφαση Επιτροπή κατά Anic Participazioni, σκέψη 149 ανωτέρω, σκέψεις 205 έως 207).

429 Πάντως, υπενθυμίζεται ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε τη συμμετοχή της Zicuñaga σε πρακτικές καταμερισμού της αγοράς (βλ. ανωτέρω σκέψεις 238 έως 240). Ωστόσο, αν το γεγονός ότι μια επιχείρηση δεν έλαβε μέρος σε όλα τα συστατικά στοιχεία της σύμπραξης δεν είναι λυσιτελές για να αποδειχθεί η ύπαρξη παραβάσεως, το στοιχείο αυτό πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά την εκτίμηση της σοβαρότητας της παραβάσεως και, ενδεχομένως, της επιμέτρησης του προστίμου (βλ., συναφώς, απόφαση του Δικαστηρίου Aarlborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 188 ανωτέρω, σκέψη 292). Εφόσον η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι δεν έλαβε υπόψη το στοιχείο αυτό για τη μη συμμετοχή σε πρακτικές καταμερισμού της αγοράς σε όλες τις παραμέτρους που οδήγησαν στην επιμέτρηση του τελικού ποσού του επιβληθέντος στη Zicuñaga προστίμου, το Πρωτοδικείο κρίνει, με την άσκηση της εξουσίας του πλήρους δικαιοδοσίας, ότι μπορεί να μειωθεί κατά 15 % το επιβληθέν στην Zicuñaga τελικό πρόστιμο.

Δ — Επί των λόγων που αντλούνται από ανεπαρκή αιτιολογία, παράβαση του άρθρου 253 ΕΚ, του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17, προσβολή των αρχών της αναλογικότητας και της ίσης μεταχειρίσεως, την απουσία ατομικής επιμετρήσεως των προστίμων, εσφαλμένες πραγματικές διαπιστώσεις, πλάνη εκτιμήσεως και νομική πλάνη, κατά την αξιολόγηση της σοβαρότητας της παραβάσεως

430 Πολλές επιχειρήσεις αμφισβητούν την εκτίμηση της σοβαρότητας της παραβάσεως που πραγματοποίησε η Επιτροπή βάσει των προβληθέντων με την απόφασή της στοιχείων, δηλαδή της φύσης της παραβάσεως και της συγκεκριμένης επιπτώσεώς της, καθώς και την κατάταξη των συμμετεχόντων στη σύμπραξη ανάλογα με τη σοβαρότητα της παραβάσεως και την αύξηση του προστίμου για αποτρεπτικούς σκοπούς.

1. Φύση της παραβάσεως

431 Η Επιτροπή έκρινε ότι η παράβαση έλαβε τη μορφή καθορισμού τιμών και κατανομής των αγορών, που αποτελούν από την ίδια τους τη φύση τις πλέον σοβαρές παραβάσεις του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ και του άρθρου 53, παράγραφος 1, της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ.

432 Η ΑWA αμφισβητεί τη σοβαρότητα των επιδίκων συμφωνιών ισχυριζόμενη ότι περιορίστηκαν κατ' ουσίαν σε συζητήσεις για το χρονοδιάγραμμα και το ύψος των αναγγελιών των αυξήσεων τιμών και δεν αφορούσαν την κατανομή μεριδίων αγοράς ούτε τη χορήγηση ποσοστώσεων πωλήσεων ή, σε καταφατική περίπτωση, αφορούσαν τα θέματα αυτά με αμελητέο ή ευρέως αναποτελεσματικό τρόπο. Σύμφωνα με την ΑWA, ορισμένες δηλώσεις της Sappi επιβεβαιώνουν ότι οι συναντήσεις δεν χρησίμευσαν ως πλαίσιο για διευθετήσεις σχετικά με μερίδια αγοράς. Η ΑWA προσθέτει ότι η σύμπραξη στην αγορά του χαρτιού δεν ήταν πλήρως θεσμοθετημένη και δεν περιελάμβανε μηχανισμό αποτελεσματικής εποπτείας των συμφωνιών. Το σύνολο των στοιχείων αυτών καθιστά την παράβαση λιγότερο σοβαρή από τις διαπιστωθείσες σε άλλες υποθέσεις παραβάσεις.

- 433 Η Torraspapel ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή εσφαλμένως θεώρησε ότι η σύμπραξη αφορούσε πρακτικές καθορισμού τιμών και κατανομής των αγορών και, κατά συνέπεια, χαρακτήρισε εσφαλμένως τη σύμπραξη αυτή ως πολύ σοβαρή παράβαση.
- 434 Υπενθυμίζεται κατ' αρχάς ότι, κατά πάγια νομολογία, η εκτίμηση της σοβαρότητας της παραβάσεως πρέπει να γίνεται λαμβανομένης υπόψη ιδίως της φύσεως των περιορισμών που επιβάλλονται στον ανταγωνισμό (βλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 22ας Οκτωβρίου 1997, T-213/95 και T-18/96, SCK και FNK κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. II-1739, σκέψη 246, και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 435 Εξάλλου, «οι παραβάσεις που συνίστανται στον καθορισμό των τιμών και στην κατανομή των αγορών [...] πρέπει να θεωρούνται ιδιαίτερα σοβαρές, στον βαθμό που συνεπάγονται ευθεία παρέμβαση στις ουσιώδεις παραμέτρους του ανταγωνισμού στη σχετική αγορά» (απόφαση Thyssen Stahl κατά Επιτροπής, σκέψη 107 ανωτέρω, σκέψη 675).
- 436 Το Πρωτοδικείο διευκρίνισε την έννοια της πολύ σοβαρής παραβάσεως, μεταξύ άλλων, με την απόφαση της 9ης Ιουλίου 2003, T-224/00, Archer Daniels Midland Company και Archer Daniels Midland Ingredients κατά Επιτροπής (Συλλογή 2003, σ. II-2597, στο εξής: απόφαση ADM κατά Επιτροπής, σκέψεις 117 έως 131). Επομένως, ο χαρακτηρισμός πολύ σοβαρής παραβάσεως δεν εξαρτάται από την προϋπόθεση η επίδικη πρακτική να προέβη σε στεγανοποίηση των αγορών. Αντιθέτως, οι οριζόντιες συμπράξεις σχετικά με καρτέλ τιμών κατανομής των αγορών βάσει ποσοστώσεων θεωρείται ότι θίγουν την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και ο χαρακτηρισμός αυτός μπορεί, εξάλλου, να γίνει δεκτός ως προς άλλες πρακτικές που μπορεί να έχουν τέτοιο αποτέλεσμα.
- 437 Από τη νομολογία αυτή και από τις κατευθυντήριες γραμμές δεν προκύπτει ότι ο χαρακτηρισμός πολύ σοβαρής παραβάσεως προϋποθέτει τη σώρευση πολλών από τις πρακτικές αυτές. Οριζόντια σύμπραξη επί των τιμών μπορεί μόνη της να συνιστά τέτοια παράβαση αν θίγει την εύρυθμη λειτουργία της αγοράς. Ωστόσο, είναι δεδομένο ότι εν προκειμένω οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις συμφώνησαν επί

των τιμών με αποτέλεσμα να θιγεί η εύρυθμη λειτουργία της αγοράς. Τούτο αρκεί για να δικαιολογήσει εν προκειμένω τον χαρακτηρισμό της παραβάσεως ως πολύ σοβαρής, μολονότι οι επίδικες συμφωνίες αφορούσαν μόνον πρακτικές καθορισμού τιμών.

438 Επιπλέον, επισημαίνεται ότι η AWA δεν αμφισβητεί πραγματικά την ύπαρξη συμφωνιών κατανομής της αγοράς ή χορηγήσεως ποσοστώσεων, αλλά προβάλλει μάλλον ότι οι δραστηριότητες αυτές ήσαν σχετικώς αμελητέες και ευρέως αναποτελεσματικές.

439 Τέλος, όσον αφορά τον προβαλλόμενο μη θεσμοθετημένο χαρακτήρα της σύμπραξης και την απουσία μηχανισμού ελέγχου, επισημαίνεται ότι η εφαρμοσθείσα δομή αποδείχθηκε επαρκής ώστε η σύμπραξη λειτούργησε για πολλά έτη. Από πολλά αποσπάσματα της αποφάσεως προκύπτει ότι οι μετασχόντες στις συναντήσεις της σύμπραξης αντάλλασαν λεπτομερή και ατομικά στοιχεία επί των τιμών και των όγκων πωλήσεων τους και, μεταξύ άλλων, η AWA επέσπευτε την εφαρμογή των συμφωνιών. Έτσι, στα πρακτικά της συναντήσεως της 1ης Οκτωβρίου 1993, που συνέταξε η Mougeot (έγγραφο υπ' αριθ. 7648, παρατεθέν στην αιτιολογική σκέψη 104 της αποφάσεως και συνημμένο στην ΑΑ) αναφέρει ότι επιβάλλονταν κυρώσεις σε περίπτωση μη τήρησης των συμφωνιών («Ο [B.] δήλωσε ρητά ότι δεν θα ανεχόταν περιπτώσεις μη εφαρμογής της αύξησης των τιμών και ότι θα ασχολείτο προσωπικά με όποιον δεν έπαιζε το παιχνίδι.»). Όταν της ζητήθηκε να περιγράψει τον μηχανισμό ελέγχου και τους λόγους για τους οποίους ο [B.] και η AWA διέθεταν τέτοια εξουσία, η Mougeot απάντησε (έγγραφο υπ' αριθ. 11494, παρατεθέν στην αιτιολογική σκέψη 104 της αποφάσεως και συνημμένο στην ΑΑ):

«Απ' ό,τι γνωρίζουμε δεν υπήρχαν συμβάσεις, έγγραφα ή νομικές περιστάσεις που να επιτρέπουν στην AWA να διαθέτει οποιαδήποτε εξουσία. Η επιχείρηση αυτή, όμως, κατείχε θέση ηθικού και οικονομικού ηγέτη στην αγορά [...]. Το οικονομικό και βιομηχανικό βάρος της AWA του έδινε την δυνατότητα να δηλώνει ότι αν οι αυξήσεις αυτές δεν τηρούνταν, η AWA θα εφάρμοζε πολιτική τιμών η οποία θα είχε ολέθρια αποτελέσματα για τους περισσότερους παραγωγούς. Εξάλλου, είχε δείξει καθαρά τη δύναμή του συνθλίβοντας την [Binda] στην Ιταλία.»

- 440 Η AWA προσάπτει επίσης στη Moungeot ότι δεν συμμορφώθηκε προς τις οδηγίες της (αιτιολογική σκέψη 143 της αποφάσεως). Περαιτέρω, το γεγονός ότι η Sappi ακολουθούσε επίσης προσεκτικά την εξέλιξη τιμών και ποσοστώςσεων των μελών της σύμπραξης σε σχέση με τους καθορισθέντες σκοπούς προκύπτει από το σημείωμα της 9ης Μαρτίου 1992 και το σημείωμα σχετικά με τη συνάντηση της 30ής Σεπτεμβρίου 1992, τα οποία παρατέθηκαν στις σκέψεις 171 και 172 ανωτέρω, αντιστοίχως.
- 441 Εν πάση περιπτώσει, ούτε από τις κατευθυντήριες γραμμές ούτε από τη νομολογία προκύπτει ότι, για να χαρακτηριστεί ως πολύ σοβαρή παράβαση, η σύμπραξη πρέπει να έχει ιδιαίτερες θεσμικές δομές.
- 442 Κατόπιν των προηγούμενων στοιχείων, ορθώς η Επιτροπή χαρακτήρισε την επίδικη σύμπραξη ως πολύ σοβαρή παράβαση λόγω της φύσεως της.

2. Συγκεκριμένη επίπτωση της παραβάσεως

- 443 Πολλές προσφεύγουσες (AWA, ΜΗΤΡ, Zanders και Torraspapel) υποστηρίζουν ότι η πραγματική επίπτωση της σύμπραξης στην αγορά του αυτογραφικού χαρτιού ήταν πολύ περιορισμένη. Η Επιτροπή δεν εξέτασε ορθώς την εξέλιξη των τιμών του εν λόγω προϊόντος και έλαβε υπόψη μόνον τις αυξήσεις και όχι τις μειώσεις. Σύμφωνα με τις προσφεύγουσες, οι πράγματι επιτευχθείσες στην αγορά τιμές ήσαν κατώτερες των αυξήσεων που είχαν αποφασιστεί ή αναγγελθεί. Τούτο αποδεικνύει ότι οι αυξήσεις αυτές δεν τέθηκαν σε εφαρμογή στην πράξη. Εξάλλου, ορισμένες προσφεύγουσες επικαλούνται τη δυσμενή εξέλιξη των τιμών του αυτογραφικού χαρτιού και τη μείωση των περιθωρίων κέρδους τους ή των αμελητέων κερδών τους. Οι τιμές του αυτογραφικού χαρτιού αντανακλούν ουσιαστικά τις διακυμάνσεις του κόστους και της ζήτησης του χαρτοπολιού.

- 444 Η AWA προσκόμισε δύο εκθέσεις εμπειρογνομόνων που πραγματοποίησε η εταιρία National Economic Research Associates (στο εξής: εκθέσεις Nera). Η πρώτη, με ημερομηνία Δεκεμβρίου του 2000, προσκομίστηκε στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας. Η δεύτερη, με ημερομηνία Απριλίου του 2002, συντάχθηκε για τους σκοπούς της ένδικης διαδικασίας. Αμφότερες σκοπούν να αποδείξουν ότι οι τιμές που προήλθαν από τις παράνομες συμφωνίες δεν μπόρεσαν να αυξηθούν πέραν αυτού που θα παρατηρούνταν υπό τις συνήθεις συνθήκες ανταγωνισμού. Η Koehler και η Zanders παρουσίασαν κατά τη διοικητική διαδικασία και προσκόμισαν ενώπιον του Πρωτοδικείου την έκθεση PricewaterhouseCoopers, που περιγράφει την κατάσταση της ευρωπαϊκής αγοράς του αυτογραφικού χαρτιού από το θέρος ή το φθινόπωρο 1995 μέχρι τον Φεβρουάριο ή Μάρτιο 1997 (βλ. σκέψεις 101 έως 103 ανωτέρω).
- 445 Με την απόφαση, στις αιτιολογικές σκέψεις 382 έως 402, η Επιτροπή απορρίπτει την επιχειρηματολογία των οικείων επιχειρήσεων ισχυριζόμενη κατ' ουσίαν ότι καθεαυτό το γεγονός ότι οι αυξήσεις τιμών και οι ημερομηνίες τους αναγγέλθηκαν κατόπιν συμφωνιών αρκεί για να αποδείξει τις επιπτώσεις στην αγορά. Η Επιτροπή, μολονότι δέχεται την παρακμή της αγοράς του αυτογραφικού χαρτιού, θεωρεί ότι τούτο δεν αποκλείει ότι η σύμπραξη πέτυχε να ελέγξει ή να περιορίσει τη μείωση των τιμών. Σύμφωνα με την Επιτροπή, παραδείγματα διαφορετικών γνωμών ουδόλως αποδεικνύουν την πλήρη αποτυχία της εφαρμογής των συμφωνιών. Ορισμένες αποφασισθείσες αυξήσεις αναβλήθηκαν και ορισμένες φορές εφαρμόστηκαν λιγότερο υψηλές αυξήσεις από τις προβλεφθείσες.
- 446 Υπενθυμίζεται κατ' αρχάς ότι, κατά τον καθορισμό της σοβαρότητας της παραβάσεως, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη, μεταξύ άλλων, το κανονιστικό και οικονομικό πλαίσιο της επιτιμώμενης συμπεριφοράς (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 16ης Δεκεμβρίου 1975, 40/73 έως 48/73, 50/73, 54/73 έως 56/73, 111/73, 113/73 και 114/73, Suiker Unie κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1975, σ. 507, και της 17ης Ιουλίου 1997, C-219/95 P, Ferriere Nord κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. I-4411, σκέψη 38) Συναφώς, από τη νομολογία προκύπτει ότι, για να εκτιμήσει τον πραγματικό αντίκτυπο μιας παραβάσεως στην αγορά, η Επιτροπή πρέπει να αναφέρεται στη λειτουργία του ανταγωνισμού που θα υπήρχε κανονικά αν δεν υφίστατο η παράβαση (βλ., συναφώς, απόφαση Suiker Unie κ.λπ. κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα, σκέψεις 619 και 620· αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 14ης Μαΐου 1998, T-347/94, Mayr-Melnhof κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-1751, σκέψη 235, και Thyssen Stahl κατά Επιτροπής, σκέψη 107 ανωτέρω, σκέψη 645).

- 447 Οι κατευθυντήριες γραμμές ορίζουν συναφώς ότι, για την αξιολόγηση της σοβαρότητας της παράβασης, πρέπει να ληφθεί υπόψη ο χαρακτήρας της ίδιας της παράβασης, ο πραγματικός αντίκτυπος επί της αγοράς, εφόσον αυτός είναι δυνατό να εκτιμηθεί, καθώς και η έκταση της γεωγραφικής αγοράς αναφοράς. Με τον τίτλο «πολύ σοβαρές παραβάσεις», δίνουν παραδείγματα διαφόρων παραβάσεων και του αντικειμένου τους, χωρίς να προβάλλεται η συγκεκριμένη συνέπειά τους, πλην της πολύ γενικής μνείας ότι θίγεται η εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Δεν συνδέουν άμεσα τη σοβαρότητα της παραβάσεως με τη συνέπειά της. Η συγκεκριμένη συνέπεια αποτελεί ένα στοιχείο μεταξύ άλλων, το οποίο μάλιστα μπορεί να μη ληφθεί υπόψη όταν δεν μπορεί να μετρηθεί.
- 448 Στο πλαίσιο της εκτιμήσεως της σοβαρότητας της παραβάσεως, η Επιτροπή παρ' όλ' αυτά στηρίχθηκε στο γεγονός ότι η παράβαση είχε, σύμφωνα με αυτήν, συγκεκριμένη επίπτωση στην αγορά του αυτογραφικού χαρτιού στον ΕΟΧ (αιτιολογικές σκέψεις 382 έως 402 της αποφάσεως), όπως πρέπει στο εξής να πράττει, σύμφωνα με το σημείο 1 Α, πρώτο εδάφιο, των κατευθυντηρίων γραμμών, όταν η επίπτωση αυτή μπορεί προφανώς να υπολογιστεί.
- 449 Ωστόσο, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι τα συγκεκριμένα στοιχεία που προέβαλε η Επιτροπή επισημαίνουν με εύλογη πιθανολόγηση ότι η σύμπραξη είχε μη αμελητέα επίπτωση στην επίδικη αγορά.
- 450 Πρώτον, από τις αιτιολογικές σκέψεις 203, 204, 213, 214, 215, 225, 227, 235, 236, 237 καθώς και από το παράρτημα V της αποφάσεως προκύπτει ότι οι συμφωνίες σε θέματα τιμών τέθηκαν συχνά σε εφαρμογή μέσω της αναγγελίας στους πελάτες αυξήσεων τιμών που αποφασίστηκαν κατά τις συναντήσεις. Σύμφωνα με τις δηλώσεις της Mougeot της 14ης Απριλίου 1999 (έγγραφο υπ' αριθ. 7649, συνημμένο στην ΑΑ), ο Β. διευκρίνισε, κατά τη συνάντηση της 1ης Οκτωβρίου 1993, ότι οι «αυξήσεις τιμών πρέπει να αποτελέσουν το αντικείμενο εγκυκλίων προς τους πελάτες προκειμένου να καταστούν αποτελεσματικές οι εν λόγω αυξήσεις». Όπως επισημαίνει η αιτιολογική σκέψη 384 της αποφάσεως, οι συμφωνηθείσες αυξήσεις χρησιμοποιούνταν επομένως οπωσδήποτε ως βάση για τις ατομικές διαπραγματεύσεις στις συναλλαγές.

451 Ωστόσο, το γεγονός ότι οι επιχειρήσεις ανήγγειλαν πράγματι τις συμφωνηθείσες αυξήσεις τιμών και οι ούτως αναγγελθείσες τιμές χρησίμευσαν ως σημείο αναφοράς για τις ατομικές διαπραγματεύσεις στις συναλλαγές αρκεί, καθεαυτό, για να διαπιστωθεί ότι η αθέμιτη σύμπραξη επί των τιμών είχε ως αντικείμενο και ως αποτέλεσμα σοβαρό περιορισμό του ανταγωνισμού (απόφαση του Πρωτοδικείου της 14ης Μαΐου 1998, T-308/94, Cascades κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-925, σκέψη 194). Κατά συνέπεια, η Επιτροπή δεν υποχρεούνταν να εξετάσει λεπτομερώς την επιχειρηματολογία των εμπλεκόμενων μερών με σκοπό να αποδείξουν ότι οι επίδικες συμφωνίες δεν είχαν ως αποτέλεσμα την αύξηση των τιμών πέραν αυτού που θα είχε παρατηρηθεί υπό συνήθεις συνθήκες ανταγωνισμού και να απαντήσει αναμφώς σε κάθε σημείο. Η Επιτροπή δεν είχε συγκεκριμένα την υποχρέωση να αντικρούσει τη σχετική ανάλυση που περιλαμβάνεται στην πρώτη έκθεση Nera, την οποία προσκόμισε η AWA, όπως εξηγεί με τις αιτιολογικές σκέψεις 390 έως 401 της αποφάσεως. Αντίθετα προς όσα υποστηρίζει προφανώς η AWA, δεν μπορεί συναφώς να προσαφθεί στην Επιτροπή καμία έλλειψη αιτιολογίας.

452 Εξάλλου, τη διαπίστωση αυτή δεν αναιρεί το γεγονός ότι οι οδηγίες καθορισμού τιμών ορισμένων προσφευγουσών δεν ανταποκρίνονταν πάντοτε αυστηρά προς τις επιδιωκόμενες τιμές που είχαν καθοριστεί κατά τις συναντήσεις, εφόσον τα αποτελέσματα τα οποία εκτιμά η Επιτροπή για να καθορίσει την τάξη μεγέθους των προστίμων δεν είναι εκείνα που προκύπτουν από την πραγματική συμπεριφορά την οποία ισχυρίζεται ότι ακολούθησε η συγκεκριμένη επιχείρηση, αλλά εκείνα που προκύπτουν από την όλη παράβαση στην οποία μετέσχε η επιχείρηση από κοινού με άλλες (βλ., συναφώς, απόφαση Hercules Chemicals κατά Επιτροπής, σκέψη 196 ανωτέρω, σκέψη 342).

453 Η διαπίστωση αυτή της επιπτώσεως στην αγορά μέσω της αναγγελίας συμφωνημένων τιμών και του υπολογισμού τους στο επίπεδο των πελατών δεν διακυβεύεται από το γεγονός ότι τα τεκμηριωμένα αποδεικτικά στοιχεία που συνέλεξε η Επιτροπή στο θέμα αυτό δεν καλύπτουν το σύνολο της επίδικης περιόδου. Αφενός, από τις αιτιολογικές σκέψεις 383 και 384 της αποφάσεως, προκύπτει ότι η Επιτροπή έλαβε ρητώς υπόψη το στοιχείο αυτό υπολογίζοντας την επίπτωση στην αγορά. Αφετέρου, η Επιτροπή έλαβε υπόψη άλλα στοιχεία αναλύοντας την επίπτωση στην αγορά και, πέραν αυτού, τη σοβαρότητα της παραβάσεως.

- 454 Δεύτερον, πράγματι η Επιτροπή προβάλλει περιστασιακές συμφωνίες καθορισμού ποσοστώσεων και κατανομής της αγοράς που τηρήθηκαν τουλάχιστον σ' έναν ορισμένο βαθμό.
- 455 Ωστόσο, από τον φάκελο της υποθέσεως προκύπτει ότι είχαν χορηγηθεί ποσοστώσεις πωλήσεων κατά τη συνάντηση της Βαρκελώνης της 30ής Σεπτεμβρίου 1993 (έγγραφο υπ' αριθ. 5, παρατεθέν στη σκέψη 172 ανωτέρω) και κατά τη συνάντηση του Παρισιού της 1ης Οκτωβρίου 1993 (έγγραφο υπ' αριθ. 6). Οι προσκομισθείσες από ορισμένες επιχειρήσεις πληροφορίες για τις πραγματικές πωλήσεις τους για το 1992 και το 1993 αποδεικνύουν την ύπαρξη στενής σχέσης μεταξύ των συμφωνηθεισών ποσοστώσεων και των αριθμών πωλήσεων που αντηλλάγησαν κατά τις συναντήσεις αυτές (βλ. παράρτημα ΙΙΙ της αποφάσεως). Τα πρακτικά της συναντήσεως της 29ης Ιουνίου 1994 (βλ. σκέψη 175 ανωτέρω) αναφέρονται επίσης σε ποσοστώσεις. Εξάλλου, από τις δηλώσεις της Mougeot της 14ης Απριλίου 1999 (έγγραφα υπ' αριθ. 7651 έως 7653, παρατεθέντα στη σκέψη 165 ανωτέρω) και τα παραρτήματά τους (έγγραφα υπ' αριθ. 7657 και 7658, συνημμένα στην ΑΑ) προκύπτει ότι συμφωνίες για τα μερίδια αγοράς συνάφθηκαν κατά τη συνάντηση της 31ης Μαΐου 1994 στο Nogent-sur-Marne και κατά τη συνάντηση της 6ης Δεκεμβρίου 1994 στη Γενεύη. Επομένως, ορθώς η Επιτροπή θεωρεί ότι οι εν λόγω χορηγήσεις ποσοστώσεων και κατανομές της αγοράς αποτελούν πρόσθετο στοιχείο της επιπτώσεως της παραβάσεως στην αγορά.
- 456 Τρίτον, η Επιτροπή προβάλλει ότι η συγκεκριμένη επίπτωση της σύμπραξης ενισχύεται από το γεγονός ότι η εφαρμογή αυξήσεων τιμών αποτέλεσε το αντικείμενο παρακολουθήσεως και ελέγχου.
- 457 Ωστόσο, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι τα προβληθέντα από την Επιτροπή με τις αιτιολογικές σκέψεις 97 έως 106 στοιχεία αποδεικνύουν πράγματι την ύπαρξη τέτοιου ελέγχου, μεταξύ άλλων, ασκουμένου από την AWA. Τούτο προκύπτει ειδικότερα από τις δηλώσεις της Mougeot της 14ης Απριλίου 1999, οι οποίες περιλαμβάνονται στην αιτιολογική σκέψη 104 της αποφάσεως και αναφέρθηκαν ήδη στη σκέψη 439 ανωτέρω, σύμφωνα με τις οποίες «ο [B.] δήλωσε ρητά ότι δεν θα ανεχόταν περιπτώσεις μη εφαρμογής της αύξησης των τιμών και ότι θα ασχολείτο προσωπικά με όποιον δεν έπαιζε το παιχνίδι». Πολλά σημειώματα της Sappi (βλ. σκέψεις 169, 171, 175 και 176 ανωτέρω) τονίζουν επίσης την ύπαρξη παρακολουθήσεως της συμπεριφοράς των μελών της σύμπραξης, μεταξύ άλλων, όσον αφορά την εφαρμογή των συμφωνηθεισών αυξήσεων τιμών.

- 458 Τονίζεται ότι, για τους σκοπούς της εκτιμήσεως της σοβαρότητας της παραβάσεως, μόνον η ύπαρξη του εν λόγω ελέγχου ή της παρακολουθήσεως είναι λυσιτελής, χωρίς να ενδιαφέρει ποια επιχείρηση έπαιξε πρωταρχικό ρόλο στην άσκησή του. Ο έλεγχος της εφαρμογής των συμφωνηθεισών τιμών αποτελεί μέρος του σχεδίου, το οποίο αποδέχθηκαν τα μέλη της σύμπραξης. Επομένως, η Torraspapel δεν μπορεί να προσάψει στην Επιτροπή ότι έλαβε υπόψη την ύπαρξη των μηχανισμών αυτών ελέγχου στο στάδιο της εκτιμήσεως της φύσεως της παραβάσεως, εφόσον στη συνέχεια η ατομική ευθύνη κάθε συμμετέχοντος εξετάστηκε σε μεταγενέστερο στάδιο.
- 459 Όσον αφορά το τελευταίο στοιχείο της επιπτώσεως της σύμπραξης, που προέβαλε η Επιτροπή, σχετικά με τη μακρά διάρκεια της παραβάσεως παρά τους υπάρχοντες κινδύνους, επισημαίνεται ότι, εφόσον οι προσαπτόμενες στις προσφεύγουσες πρακτικές διήρκεσαν τρία χρόνια στις περισσότερες περιπτώσεις, είναι απίθανο να θεώρησαν οι παραγωγοί, την εποχή εκείνη, ότι οι πρακτικές αυτές δεν είχαν καμία αποτελεσματικότητα και χρησιμότητα (απόφαση του Πρωτοδικείου της 20ής Απριλίου 1999, T-305/94 έως T-307/94, T-313/94 έως T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 και T-335/94, Limburgse Vinyl Maatschappij κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-931, σκέψη 748).
- 460 Το σύνολο των στοιχείων αυτών οδηγούν το Πρωτοδικείο να κρίνει ότι ορθώς η Επιτροπή θεώρησε ότι η επίδικη παράβαση είχε συγκεκριμένη επίπτωση στην αγορά.
- 461 Προστίθεται ότι δεν μπορεί να προσαφθεί στην Επιτροπή ότι δεν έλαβε υπόψη στο στάδιο αυτό την κατάσταση παρακμής της αγοράς του αυτογραφικού χαρτιού. Πράγματι, η Επιτροπή αναφέρει το στοιχείο αυτό στην αιτιολογική σκέψη 392 της αποφάσεως, ακριβώς στο πλαίσιο της εξετάσεως της συγκεκριμένης επιπτώσεως της παραβάσεως, εξηγώντας σαφώς τους λόγους για τους οποίους η παρακμή αυτή δεν αποκλείει ότι η σύμπραξη είχε επίπτωση στην αγορά. Η Επιτροπή, δεχόμενη ότι με την κατάσταση αυτή είναι αναμενόμενο να μειωθούν οι τιμές, θεωρεί ότι «τούτο δεν αποκλείει ότι η σύμπραξη πέτυχε να ελέγξει ή να περιορίσει τη μείωση των τιμών». Κατά συνέπεια, σύμφωνα με την Επιτροπή, «η σύμπραξη μπορεί να είχε ως αποτέλεσμα να εμποδίσει τη φυσική προσαρμογή της παραγωγικής ικανότητας στη ζήτηση διατηρώντας αναποτελεσματικούς τους ανταγωνιστές στην αγορά για μεγαλύτερο χρόνο απ' ό,τι σε συνήθεις συνθήκες ανταγωνισμού».

462 Συναφώς, τονίζεται ότι μόνον το γεγονός ότι η οικεία αγορά βρίσκεται σε παρακμή και ορισμένες επιχειρήσεις υφίστανται ζημίες δεν μπορεί να εμποδίσει τη θέση σε εφαρμογή σύμπραξης ούτε την εφαρμογή του άρθρου 81 ΕΚ. Αντιθέτως, κατά τη δική τους ομολογία, ορισμένες επιχειρήσεις επιβεβαίωσαν ότι η κατάσταση αυτή τις παρότρυνε να προσχωρήσουν στη σύμπραξη. Προστίθεται ότι, ακόμη και αν υποθεθεί δεδομένη, η κακή κατάσταση της αγοράς δεν συνεπάγεται ότι δεν υπήρξε επίπτωση της σύμπραξης. Όπως ισχυρίζεται η Επιτροπή, οι συμφωνηθείσες αυξήσεις τιμών μπόρεσαν να επιτρέψουν τον έλεγχο ή τον περιορισμό της πτώσεως των τιμών, στρεβλώνοντας έτσι τις συνθήκες του ανταγωνισμού. Το γεγονός ότι μπορεί να υπήρξαν μειώσεις τιμών οφειλόμενες στις συνθήκες της αγοράς ουδόλως θίγει την αιτίαση για συμφωνημένες αυξήσεις τιμών. Όσον αφορά το γεγονός ότι η αύξηση της τιμής του χαρτοπολτού μπορεί να παρότρυνε τις επιχειρήσεις να αυξήσουν την τιμή του αυτογραφικού χαρτιού, δεν θίγει καθόλου την αιτίαση ότι η αύξηση αυτή δεν έγινε αυτοτελώς, αλλά με συμπράξεις και σύναψη συμφωνιών. Κατά τα λοιπά, το γεγονός ότι σε παρακαμάζουσα αγορά που χαρακτηριζόταν από έντονη διαρθρωτική υπερβάλλουσα παραγωγική ικανότητα, όπου θα ήταν μάλλον αναμενόμενη η πτώση των τιμών, η τιμή του αυτογραφικού χαρτιού μπόρεσε να ακολουθήσει τις αυξήσεις της τιμής του χαρτοπολτού μπορεί ακριβώς να θεωρηθεί ως ένδειξη της σύμπραξης.

463 Ως συμπέρασμα σχετικά με τη σοβαρότητα της παραβάσεως, το Πρωτοδικείο κρίνει ότι ορθώς η Επιτροπή χαρακτήρισε τις επίδικες συμφωνίες ως πολύ σοβαρή παράβαση. Πράγματι, πρόκειται για παράβαση που, από τη φύση της, είναι πολύ σοβαρή, είχε επίπτωση στην αγορά και κάλυψε το σύνολο της κοινής αγοράς και, μετά την ίδρυσή του, το σύνολο του ΕΟΧ.

3. Κατάταξη των συμμετεχόντων στη σύμπραξη για τους σκοπούς της επιμετρήσεως των προστίμων

464 Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές, εντός καθεμίας από τις προβλεπόμενες κατηγορίες παραβάσεων, και ιδίως προκειμένου για τις κατηγορίες των σοβαρών και πολύ σοβαρών παραβάσεων, «η κλιμάκωση των προβλεπομένων κυρώσεων θα καταστήσει δυνατή τη διαφοροποίηση της μεταχείρισης που είναι σκόπιμο να επιφυλαχθεί στις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις ανάλογα με τον χαρακτήρα των παραβάσεων που αυτές έχουν διαπράξει».

- 465 Η Επιτροπή, λαμβάνοντας ως βάση τον κύκλο εργασιών που αντλείται από την πώληση του προϊόντος στον ΕΟΧ το 1995, χώρισε τις οικείες επιχειρήσεις σε πέντε κατηγορίες ανάλογα με τη σχετική σημασία στην επίδικη αγορά στον ΕΟΧ. Η ΑWA, που είναι ο μεγαλύτερος παραγωγός αυτογραφικού χαρτιού, αποτελεί μόνη της την πρώτη κατηγορία. Η δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνει τη ΜΗΤΡ, τη Zanders και την Koehler, η τρίτη, την Torraspapel και την Bolloré, η τέταρτη, τη Sappi και τη Mougeot, και, τέλος, η πέμπτη, την Divíra, την Zicuñaga και την Carrs.
- 466 Τα προβληθέντα από τις προσφεύγουσες στο πλαίσιο αυτό επιχειρήματα αφορούν διάφορα στοιχεία, ήτοι την επιλογή του έτους αναφοράς, το ότι λήφθηκε υπόψη εσφαλμένος κύκλος εργασιών και το δυσανάλογο αποτέλεσμα στο οποίο καταλήγει η μέθοδος της Επιτροπής.
- 467 Προτού αναλυθούν τα στοιχεία αυτά, υπενθυμίζεται η παρατεθείσα στη σκέψη 376 ανωτέρω νομολογία, από την οποία προκύπτει ότι η Επιτροπή διαθέτει, στο πλαίσιο του κανονισμού 17, περιθώριο εκτιμήσεως κατά τον καθορισμό του ύψους των προστίμων, προκειμένου να προσανατολίζει τη συμπεριφορά των επιχειρήσεων προς την τήρηση των κανόνων ανταγωνισμού. Η αποτελεσματική εφαρμογή των εν λόγω κανόνων απαιτεί η Επιτροπή να μπορεί ανά πάσα στιγμή να προσαρμόσει το επίπεδο των προστίμων στις ανάγκες της κοινοτικής πολιτικής ανταγωνισμού, ενδεχομένως, αυξάνοντας το ποσό αυτό.
- 468 Περαιτέρω, κατά πάγια νομολογία, μεταξύ των στοιχείων εκτιμήσεως της σοβαρότητας της παραβάσεως μπορούν, κατά περίπτωση, να περιλαμβάνονται ο όγκος και η αξία των εμπορευμάτων που αποτελούν το αντικείμενο της παραβάσεως, το μέγεθος και η οικονομική ισχύς της επιχειρήσεως και, συνεπώς, η επιρροή που μπορεί η τελευταία να ασκήσει επί της αγοράς. Επομένως, είναι, αφενός, θεμιτό να λαμβάνεται υπόψη για την επιμέτρηση του προστίμου τόσο ο ολικός κύκλος εργασιών της επιχειρήσεως, ο οποίος αποτελεί μια έστω κατά προσέγγιση και ατελή ένδειξη του μεγέθους και της οικονομικής ισχύος της, όσο και το μερίδιο του κύκλου εργασιών που προέρχεται από τα εμπορεύματα που αποτελούν το αντικείμενο της παραβάσεως και που, συνεπώς, μπορεί να αποτελεί ένδειξη της εκτάσεώς της. Αφετέρου, δεν πρέπει να δίδεται ούτε στον ένα ούτε στον

άλλο από τους αριθμούς αυτούς δυσανάλογα μεγάλη σημασία σε σχέση προς τα λοιπά στοιχεία εκτιμήσεως, οπότε η επιμέτρηση καταλλήλου προστίμου δεν μπορεί να προκύψει από έναν απλό υπολογισμό στηριζόμενο στον ολικό κύκλο εργασιών (απόφαση *Musique diffusion française* κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 86 ανωτέρω, σκέψεις 120 και 121· αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 14ης Ιουλίου 1994, T-77/92, *Parker Pen* κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. II-549, σκέψη 94, και της 14ης Μαΐου 1998, T-327/94, *SCA Holding* κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-1373, σκέψη 176, και *ADM* κατά Επιτροπής, σκέψη 188).

α) Επιλογή του έτους αναφοράς

⁴⁶⁹ Η *Torrasparel* και *Divira* επικρίνουν την επιλογή του έτους αναφοράς. Η *Divira* θεωρεί ότι η Επιτροπή έπρεπε να στηριχθεί στους κύκλους εργασιών για το 1994. Πράγματι, πολλές επιχειρήσεις, μεταξύ των οποίων η *Divira*, δεν εμπλέκονταν πλέον στη σύμπραξη το 1995. Η *Torrasparel* ισχυρίζεται ότι ο κύκλος εργασιών για το 1995 ήταν εξαιρετικά υψηλός σε σχέση με τα προηγούμενα έτη και επομένως δεν αντανάκλασε πιστά την πραγματική σημασία της προσφεύγουσας στην αγορά κατά τη διάρκεια της περιόδου της παραβάσεως.

⁴⁷⁰ Υπενθυμίζεται ότι, όπως η ίδια η *Divira* δέχεται, κατά πάγια νομολογία του Πρωτοδικείου, η Επιτροπή δεν υποχρεούται να υπολογίσει το ποσό των προστίμων σε σχέση με τη σοβαρότητα βάσει των ποσών που στηρίζονται στον κύκλο εργασιών των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων, δεδομένου ότι η σοβαρότητα των παραβάσεων πρέπει να καθορίζεται βάσει πολλών στοιχείων όπως είναι, ιδίως, τα ιδιαίτερα περιστατικά της υποθέσεως, το όλο πλαίσιο της και ο αποτρεπτικός χαρακτήρας των προστίμων, και τούτο χωρίς να υφίσταται δεσμευτικός ή εξαντλητικός κατάλογος κριτηρίων που πρέπει οπωσδήποτε να λαμβάνονται υπόψη (διάταξη του Δικαστηρίου της 25ης Μαρτίου 1996, C-137/95 P, *SPO* κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. I-1611, σκέψη 54, και απόφαση *Ferriere Nord* κατά Επιτροπής, σκέψη 446 ανωτέρω, σκέψη 33· απόφαση του Πρωτοδικείου της 14ης Μαΐου 1998, T-295/94, *Buchmann* κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-813, σκέψη 163).

471 Από την αιτιολογική σκέψη 407 της απόφασης προκύπτει ότι η Επιτροπή χρησιμοποίησε τον κύκλο εργασιών για το 1995 —τελευταίο έτος της διαπιστωθείσας περιόδου παραβάσεως— από την πώληση του προϊόντος στον ΕΟΧ για να συγκρίνει τη σχετική σημασία των επιχειρήσεων στην οικεία αγορά και να τις κατατάξει σε διάφορες κατηγορίες ανάλογα με τη δυνατότητα καθεμιάς εξ αυτών να στρεβλώσουν τον ανταγωνισμό.

472 Επιβάλλεται συναφώς η διαπίστωση ότι, ανεξαρτήτως του βασίμου των ισχυρισμών τους, το αποτέλεσμα, για την Torrasrapel και την Dinvira, δεν θα ήταν διαφορετικό αν η Επιτροπή είχε στηριχθεί στον κύκλο εργασιών για το 1994. Πράγματι, από τον πίνακα I β), ο οποίος επαναλαμβάνεται στην αιτιολογική σκέψη 18 της απόφασης, προκύπτει ότι, με κύκλο εργασιών και μερίδιο αγοράς συγκρίσιμα με της Bolloré (Corigraph), η Torrasrapel παρέμενε στην τρίτη κατηγορία και η Dinvira ήταν πάντοτε στην τελευταία κατηγορία. Επομένως, η απόφαση δεν μπορεί να διακυβευθεί συναφώς. Κατά συνέπεια, πρέπει να κριθεί ότι η αιτίαση αυτή είναι ανίσχυρη.

β) Το γεγονός ότι λήφθηκε υπόψη εσφαλμένος κύκλος εργασιών

473 Η AWA και η Koehler φρονούν ότι η Επιτροπή έλαβε υπόψη τον κύκλο εργασιών του συνόλου καθενός αντιστοίχου ομίλου τους, ενώ για τη ΜΗΤΡ και την Zanders έλαβε υπόψη μόνον τον κύκλο εργασιών κάθε ενδιαφερομένης επιχειρήσεως.

474 Η AWA ισχυρίζεται ότι αν η Επιτροπή είχε λάβει υπόψη μόνον τον δικό της κύκλο εργασιών, δεν θα είχε κρίνει ότι υπάρχει τόσο ουσιαστική διαφορά μεγέθους μεταξύ της AWA και των άλλων ενδιαφερομένων επιχειρήσεων, κατά συνέπεια το βασικό ποσό του προστίμου θα ήταν λιγότερο υψηλό και το τελικό πρόστιμο θα ήταν κατώτερο των 141,75 εκατομμυρίων ευρώ. Η Koehler ισχυρίζεται ότι, μη λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορές οικονομικού βάρους των ομίλων στους οποίους ανήκουν η ΜΗΤΡ, η Zanders και η ίδια, η Επιτροπή εσφαλμένως την κατέταξε στην ίδια κατηγορία με τις δύο αυτές επιχειρήσεις.

- 475 Καθόσον η AWA και η Koehler επικρίνουν την κατάταξη των συμμετεχόντων στη σύμπραξη βάσει εσφαλμένου συνολικού κύκλου εργασιών, το επιχείρημά τους δεν μπορεί να γίνει δεκτό.
- 476 Πράγματι, από τις αιτιολογικές σκέψεις 406 έως 409 της απόφασης προκύπτει σαφώς ότι η Επιτροπή χώρισε τις επίδικες επιχειρήσεις «ανάλογα με τη σχετική σημασία στην αγορά» λαμβάνοντας ως βάση «τον κύκλο εργασιών από την πώληση του προϊόντος στον ΕΟΧ». Ο συνολικός κύκλος εργασιών των εταιριών ή των ομίλων των εταιριών δεν υπολογιζόταν επομένως στο στάδιο αυτό.
- 477 Επιπλέον, παρατηρείται ότι η αμφισβήτηση της AWA και της Koehler δεν αφορά τόσο τον δικό τους κύκλο εργασιών όσο το γεγονός ότι δεν λήφθηκε υπόψη ο κύκλος εργασιών του ομίλου για τη ΜΗΤΡ και την Zanders. Ωστόσο, ακόμη και αν η Επιτροπή έσφαλε στην περίπτωση των τελευταίων αυτών εταιριών, ουδείς μπορεί να επικαλεστεί, υπέρ αυτού, παρανομία που διαπράχθηκε υπέρ άλλου (απόφαση της 14ης Μαΐου 1998, SCA Holding κατά Επιτροπής, σκέψη 468 ανωτέρω, σκέψη 160). Το επιχείρημα ότι επιβλήθηκε πολύ μικρό πρόστιμο στη ΜΗΤΡ και στην Zanders δεν μπορεί να οδηγήσει σε μείωση του προστίμου για την AWA ή την Koehler. Στο μέτρο αυτό, πρέπει να απορριφθεί ο προβληθείς από τις επιχειρήσεις αυτές λόγος ακυρώσεως.
- 478 Επιπλέον, ελλείπει αποδείξεις συμμετοχής στην παράβαση των ομίλων στους οποίους ανήκουν η Zanders και η ΜΗΤΡ, η Επιτροπή βασίμως δεν έλαβε υπόψη τον συνολικό κύκλο εργασιών των ομίλων αυτών. Καθόσον η Επιτροπή δεν βρήκε επαρκείς ενδείξεις για να καταλογίσει την παράβαση στους εν λόγω ομίλους, εναπόκειται στις προσφεύγουσες, καθόσον φρονούν ότι η συμμετοχή των ομίλων αυτών προκύπτει από τον φάκελο της υποθέσεως, να προσκομίσουν συναφώς αποδεικτικά στοιχεία (βλ., συναφώς, απόφαση του Πρωτοδικείου της 20ής Μαρτίου 2002, T-31/99, ABB Asea Brown Boveri κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. II-1881, στο εξής: απόφαση ABB κατά Επιτροπής, σκέψη 181). Ωστόσο, εν προκειμένω, ούτε η AWA ούτε η Koehler προσκόμισαν τα αποδεικτικά αυτά στοιχεία. Επομένως, ο λόγος ακυρώσεως που προβάλλουν πρέπει να απορριφθεί.

γ) Δυσανάλογο αποτέλεσμα της εφαρμογής της μεθόδου της Επιτροπής

479 Πολλές επιχειρήσεις υποστηρίζουν ότι το ποσό του προστίμου που καθόρισε η Επιτροπή ανάλογο με τη σοβαρότητα είναι δυσανάλογο, σε σχέση, σύμφωνα με την περίπτωση, προς τον δικό τους κύκλο εργασιών, με τους άλλους συμμετέχοντες στη σύμπραξη ή σε σχέση με τα επιβληθέντα με άλλες αποφάσεις ποσά, ή σε σχέση με πολλά από τα στοιχεία αυτά μαζί. Επομένως, η μέθοδος υπολογισμού του βασικού ποσού του προστίμου προσβάλλει την αρχή της αναλογικότητας και την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως.

Προσβολή της αρχής της αναλογικότητας

480 Η ΜΗΤΡ ισχυρίζεται ότι δεν προκύπτει ότι η Επιτροπή έλαβε υπόψη τον κύκλο εργασιών της στην επίμαχη αγορά. Πράγματι, η Επιτροπή κατέταξε τις οικείες επιχειρήσεις σε διάφορες κατηγορίες ανάλογα με τα μερίδιά τους στην οικεία αγορά. Ωστόσο, η χρησιμοποίηση των μεριδίων αγοράς για τη διάκριση των εμπλεκόμενων σε παράβαση επιχειρήσεων δεν θίγει αυτομάτως την τήρηση της αρχής της αναλογικότητας. Η Επιτροπή, στηριζόμενη αποκλειστικά στα μερίδια αγοράς, έλαβε υπόψη μόνο τις σχετικές διαφορές του κύκλου εργασιών και όχι το απόλυτο επίπεδο του κύκλου εργασιών στην αγορά του οικείου προϊόντος.

481 Υπενθυμίζεται καταρχάς ότι η σοβαρότητα των παραβάσεων πρέπει να αποδεικνύεται σε σχέση με πολλά στοιχεία όπως, μεταξύ άλλων, οι ιδιαίτερες περιστάσεις της υποθέσεως, το πλαίσιο της και το αποτρεπτικό περιεχόμενο των προστίμων, και τούτο χωρίς να υφίσταται δεσμευτικός ή εξαντλητικός κατάλογος των κριτηρίων που πρέπει να ληφθούν υπόψη (βλ. απόφαση ΗΦΒ κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 87 ανωτέρω, σκέψη 443, και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 482 Περαιτέρω, το γεγονός και μόνον ότι η Επιτροπή, στο πλαίσιο αυτό, δεν στηρίχθηκε αποκλειστικά στον κύκλο εργασιών κάθε επιχειρήσεως στην οικεία αγορά, αλλά έλαβε υπόψη της και άλλους παράγοντες που αφορούν τη σχετική σημασία κάθε επιχειρήσεως στην αγορά αυτή, δεν μπορεί να οδηγήσει στο συμπέρασμα ότι η Επιτροπή επέβαλε δυσανάλογο πρόστιμο. Πράγματι, από τη νομολογία προκύπτει ότι δεν πρέπει να αποδίδεται ούτε στον συνολικό κύκλο εργασιών μιας επιχειρήσεως ούτε στον κύκλο εργασιών που προέρχεται από τα προϊόντα που αποτελούν το αντικείμενο της παραβάσεως δυσανάλογη σημασία σε σχέση προς τα λοιπά στοιχεία εκτιμήσεως (απόφαση LR AF 1998 κατά Επιτροπής, σκέψη 45 ανωτέρω, σκέψη 303).
- 483 Τα στοιχεία που έλαβε υπόψη η Επιτροπή εν προκειμένω αναφέρονται σαφώς στην απόφαση με τις αιτιολογικές σκέψεις 372 έως 408. Περιλαμβάνουν τον κύκλο εργασιών στην επίμαχη αγορά. Εξάλλου, το γεγονός ότι τα βασικά ποσά του προστίμου που καθόρισε η Επιτροπή δεν στηρίζονται σε δεδομένο ποσοστό του κύκλου εργασιών, όπως στην υπόθεση που οδήγησε στην απόφαση του Πρωτοδικείου της 14ης Μαΐου 1998, T-354/94, *Stora Kopparbergs Bergslags κατά Επιτροπής* (Συλλογή 1998, σ. II-2111), δεν μπορεί να τους προσδώσει καθεαυτό δυσανάλογο χαρακτήρα.
- 484 Τέλος, η Επιτροπή δεν υποχρεούται, όταν καθορίζει το ύψος των προστίμων αναλόγως της σοβαρότητας και της διάρκειας της συγκεκριμένης παραβάσεως, να πραγματοποιεί τον υπολογισμό του προστίμου με βάση ποσά στηριζόμενα στον κύκλο εργασιών των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων ούτε να εξασφαλίζει, σε περίπτωση που επιβάλλονται πρόστιμα σε πλείονες επιχειρήσεις εμπλεκόμενες στην ίδια παράβαση, ότι τα τελικά ποσά των προστίμων στα οποία θα καταλήξει ο υπολογισμός της για τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις θα αντικατοπτρίζουν οιαδήποτε μεταξύ τους διαφορά ως προς τον συνολικό κύκλο εργασιών τους ή ως προς τον κύκλο εργασιών τους στην αγορά του επίμαχου προϊόντος (απόφαση LR AF 1998 κατά Επιτροπής, σκέψη 45 ανωτέρω, σκέψη 278).
- 485 Επομένως, πρέπει να απορριφθεί η αιτίαση της ΜΗΤΡ.

- 486 Η Koehler υποστηρίζει ότι η Επιτροπή προσέβαλε την αρχή της αναλογικότητας επιβάλλοντας της πρόστιμο εντελώς δυσανάλογο σε σχέση με την οικονομική της δύναμη και το απορρέον από τη σύμπραξη κέρδος. Η Koehler τονίζει ότι το Δικαστήριο και το Πρωτοδικείο έχουν πλειστάκις επιβεβαιώσει τον ουσιαστικό ρόλο του κριτηρίου της οικονομικής δύναμης της ενδιαφερομένης επιχειρήσεως για την εκτίμηση της σοβαρότητας της παραβάσεως. Οι κατευθυντήριες γραμμές προσδίδουν επίσης μεγάλη σημασία στο μέγεθος της εμπλεκόμενης επιχειρήσεως.
- 487 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, για να ληφθεί υπόψη το ειδικό βάρος κάθε επιχειρήσεως, και συνεπώς το πραγματικό αποτέλεσμα της παράνομης συμπεριφοράς στον ανταγωνισμό, η Επιτροπή χώρισε τις εν λόγω επιχειρήσεις σε πέντε κατηγορίες ανάλογα με τη σχετική σημασία τους στην επίμαχη αγορά (αιτιολογική σκέψη 406 της αποφάσεως). Κατά συνέπεια, η Επιτροπή καλώς προέβη σε διαφοροποίηση ανάλογα με το μέγεθος των επιχειρήσεων.
- 488 Η Koehler το αναγνωρίζει εξάλλου ισχυριζόμενη ότι η Επιτροπή ορθώς αναφέρει ότι επιβάλλεται διαφοροποιημένος υπολογισμός του προστίμου, αλλά δεν επιτυγχάνει να εφαρμόσει κατά πειστικό τρόπο στη συγκεκριμένη περίπτωση τις οδηγίες που καθόρισε, κατ' αυτόν τον τρόπο, η ίδια. Η Koehler προσθέτει, στο υπόμνημά της απαντήσεως, ότι η Επιτροπή δεν προέβη στις απαραίτητες διαφοροποιήσεις, οι οποίες επιβάλλονταν λόγω της δικής της μεθόδου επιμετρήσεως του προστίμου.
- 489 Το κύριο επιχείρημα της Koehler έγκειται προφανώς στο γεγονός ότι είναι οικογενειακή επιχείρηση που δεν έχει πρόσβαση στην αγορά κεφαλαίων και η οποία, τόσο από απόψεως μεγέθους όσο και πόρων, συγκρινόμενη με τους άλλους συμμετέχοντες στους οποίους επιβλήθηκαν κυρώσεις, αποτελεί μέρος των μικρών επιχειρήσεων.
- 490 Για να αποδειχθεί η προσβολή της αρχής της αναλογικότητας, η Koehler προβαίνει σε συγκρίσεις του προστίμου που της επιβλήθηκε με τα επιβληθέντα στη ΜΗΤΡ, στην Zanders και στην ΑWA πρόστιμα.

- 491 Πάντως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, για την απόδειξη αυτή, η Koehler περιλαμβάνει στον συνολικό κύκλο εργασιών της ΜΗΤΡ και της Zanders τον κύκλο εργασιών του ομίλου, μέρος του οποίου αποτελούν οι επιχειρήσεις αυτές, κατά την άποψή της. Ωστόσο, το Πρωτοδικείο έκρινε στη σκέψη 478 ανωτέρω ότι ορθώς η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη τον συνολικό κύκλο εργασιών του ομίλου στον οποίο ανήκουν αυτές οι δύο τελευταίες επιχειρήσεις.
- 492 Όσον αφορά τη σύγκριση του προστίμου της Koehler με το πρόστιμο της AWA, υπενθυμίζεται ότι το βασικό ποσό που καθορίστηκε με την αιτιολογική σκέψη 409 της αποφάσεως λαμβάνει ρητώς υπόψη τη σχετική σημασία των επιχειρήσεων στην οικεία αγορά λαμβάνοντας ως βάση τον κύκλο εργασιών που αντλείται από την πώληση του επιμάχου προϊόντος στον ΕΟΧ. Επομένως, στο στάδιο αυτό, το βασικό ποσό του προστίμου καθεμίας από τις δύο αυτές επιχειρήσεις αντανακλά συνολικά τη σχέση που διαχωρίζει τον κύκλο εργασιών τους στην αγορά του αυτογραφικού χαρτιού.
- 493 Στη συνέχεια, η Επιτροπή διπλασιάζει για αποτρεπτικούς σκοπούς το βασικό ποσό του προστίμου της AWA, της Sappi και της Bolloré για να λάβει υπόψη το μέγεθός τους και τους συνολικούς πόρους τους. Η Επιτροπή, διπλασιάζοντας συναφώς το πρόστιμο της AWA και όχι της Koehler, λαμβάνει συνεπώς υπόψη τη διαφορά μεγέθους και συνολικών πόρων που διαχωρίζουν τις δύο αυτές επιχειρήσεις.
- 494 Προστίθεται ότι η απλή σύγκριση του ποσοστού που αντιπροσωπεύουν τα πρόστιμα σε σχέση με τον συνολικό κύκλο εργασιών των εμπλεκομένων επιχειρήσεων δεν αρκεί για να αποδείξει τον δυσανάλογο χαρακτήρα του προστίμου της Koehler. Πράγματι, η επιμέτρηση του καταλλήλου προστίμου δεν μπορεί να είναι το αποτέλεσμα απλού υπολογισμού βάσει του συνολικού κύκλου εργασιών (βλ. την παρατιθέμενη στη σκέψη 468 ανωτέρω νομολογία).
- 495 Περαιτέρω, οι συγκρίσεις αυτές δεν αποδεικνύουν ότι το βασικό ποσό του επιβληθέντος στην Koehler προστίμου είναι δυσανάλογο, λαμβανομένου υπόψη του

μεγέθους της επιχειρήσεως και των συνολικών πόρων της. Η προσφεύγουσα δεν προσκομίζει κανένα στοιχείο δυνάμενο να αποδείξει ότι το βασικό ποσό του προστίμου είναι υπερβολικό σε σχέση με το ειδικό βάρος της. Μολονότι είναι αληθές ότι η Koehler είναι οικογενειακή επιχείρηση, βάσει, μεταξύ άλλων, του συμφυούς με το αυτογραφικό χαρτί κύκλου εργασιών της, δεν μπορεί να τοποθετηθεί μεταξύ των μικρών επιχειρήσεων του τομέα.

- 496 Τέλος, η Επιτροπή δεν υποχρεούται, όταν καθορίζει το ύψος των προστίμων, να εξασφαλίζει, σε περίπτωση που επιβάλλονται πρόστιμα σε πλείονες επιχειρήσεις εμπλεκόμενες στην ίδια παράβαση, ότι τα τελικά ποσά των προστίμων στα οποία θα καταλήξει ο υπολογισμός της για τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις θα αντικατοπτρίζουν όλες τις μεταξύ τους διαφορές ως προς τον συνολικό κύκλο εργασιών τους (απόφαση του Πρωτοδικείου της 29ης Απριλίου 2004, T-236/01, T-239/01, T-244/01 έως T-246/01, T-251/01 και T-252/01, Tokai Carbon κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. II-1181, σκέψη 217).
- 497 Επομένως, η αιτίαση της Koehler η οποία αντλείται από την προσβολή της αρχής της αναλογικότητας πρέπει να απορριφθεί.

Προσβολή της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως

- 498 Η AWA ισχυρίζεται ότι το ποσό του προστίμου που καθορίστηκε στην περίπτωση της με κριτήριο τη σοβαρότητα είναι υπερβολικό σε σχέση με το πρόστιμο που καθορίστηκε για τους άλλους συμμετέχοντες στη σύμπραξη. Η Επιτροπή συμμορφώθηκε προς τις κατευθυντήριες γραμμές όσον αφορά τη ΜΗΤΡ, την Zanders και την Koehler, ενώ εφάρμοσε στην περίπτωση της AWA το παλαιότερο σύστημα, βάσει της σχετικής σημασίας των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων στην αγορά.
- 499 Η Zanders ισχυρίζεται ότι η πραγματοποιηθείσα από την Επιτροπή κατάταξη την διέκρινε δυσμενώς σε σχέση με τους σαφώς πιο ενεργητικούς στη σύμπραξη ανταγωνιστές της, όπως η Koehler, η ΜΗΤΡ και η Torraspapel.

- 500 Η Koehler υποστηρίζει ότι η γενική αρχή της ίσης μεταχειρίσεως προσβάλλεται όταν, ενόψει της οικονομικής δύναμης της επίμαχης επιχειρήσεως, επιβάλλεται στην οικεία επιχείρηση πρόστιμο πολύ αυστηρότερο απ' ό,τι στις άλλες ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις. Ως οικογενειακή επιχείρηση, η Koehler αμφισβητεί την κατάταξή της στην ίδια κατηγορία με τη ΜΗΤΡ και την Zanders. Τα επιχειρήματά της συντάσσονται κατά μεγάλο μέρος με αυτά που ήδη εξετάστηκαν στο πλαίσιο της προσβολής της αρχής της αναλογικότητας. Στο μέτρο αυτό, επιβάλλεται παραπομπή στις σκέψεις 486 έως 497 ανωτέρω.
- 501 Κατά πάγια νομολογία, παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης υπάρχει μόνο οσάκις παρόμοιες καταστάσεις αντιμετωπίζονται κατά τρόπο διαφορετικό ή διαφορετικές καταστάσεις αντιμετωπίζονται κατά τον ίδιο τρόπο εκτός αν η μεταχείριση αυτή δικαιολογείται αντικειμενικά (βλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 14ης Μαΐου 1998, T-311/94, BPB de Eendracht κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-1129, σκέψη 309, και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 502 Οι κατευθυντήριες γραμμές προβλέπουν ότι, οσάκις πρόκειται για παραβάσεις στις οποίες εμπλέκονται περισσότερες επιχειρήσεις (παραδείγματος χάριν συνασπισμοί επιχειρήσεων), θα είναι ενδεχομένως σκόπιμο να γίνεται στάθμιση, σε ορισμένες περιπτώσεις, των ποσών που προκύπτουν για καθεμιά από τις τρεις κατηγορίες που προβλέπονται ανωτέρω, προκειμένου να ληφθεί υπόψη το ειδικό βάρος κάθε επιχείρησης και, κατ' επέκταση, ο πραγματικός αντίκτυπος της παράνομης συμπεριφοράς της για τον ανταγωνισμό, ιδιαίτερα αν υφίστανται σημαντικές διαφορές ως προς το μέγεθος μεταξύ επιχειρήσεων που διαπράττουν το ίδιο είδος παράβασης.
- 503 Στην περίπτωση αυτή, οι κατευθυντήριες γραμμές αναφέρουν ότι «η αρχή της επιβολής ισοδυνάμων κυρώσεων για την ίδια συμπεριφορά μπορεί να οδηγήσει, όταν το απαιτούν οι περιστάσεις, στον καθορισμό διαφορετικών ποσών για τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις, χωρίς η διαφοροποίηση αυτή να ανταποκρίνεται σε κάποιον αριθμητικό υπολογισμό».
- 504 Σύμφωνα με τη νομολογία, όταν η Επιτροπή κατατάσσει τις οικείες επιχειρήσεις σε κατηγορίες για τον καθορισμό του ύψους των προστίμων, ο καθορισμός των ορίων

εκκινήσεως για καθεμία από τις κατ' αυτόν τον τρόπο προσδιοριζόμενες κατηγορίες πρέπει να είναι συνεπής και αντικειμενικώς δικαιολογημένος (απόφαση Tokai Carbon κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 496 ανωτέρω, σκέψη 220).

- 505 Βάσει αυτού, πρέπει να εξακριβωθεί αν η πραγματοποιηθείσα από την Επιτροπή κατάταξη τηρεί την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως.
- 506 Υπενθυμίζεται ότι, για να «λαμβάνεται υπόψη το ειδικό βάρος κάθε επιχειρήσεως και, κατά συνέπεια, η πραγματική επίπτωση της καταγγελλόμενης συμπεριφοράς στον ανταγωνισμό», η Επιτροπή, με την απόφαση (αιτιολογικές σκέψεις 406 και 407), χώρισε τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις σε κατηγορίες «ανάλογα με τη σχετική σημασία τους στην αγορά». Προς τούτο, η Επιτροπή έλαβε «ως βάση για τη σύγκριση της σχετικής σημασίας μιας επιχείρησης στην υπό εξέταση αγορά, τον κύκλο εργασιών της επιχειρήσεως όσον αφορά το σχετικό προϊόν σε ολόκληρο τον ΕΟΧ». Στην αιτιολογική σκέψη 408 γίνεται επίσης μνεία των μεριδίων τους αγοράς. Κατά συνέπεια, η αιτιολόγηση της πραγματοποιηθείσας κατατάξεως είναι σαφής.
- 507 Τα στοιχεία αυτά, καθόσον δύνανται να αποτελέσουν ένδειξη της σημασίας της επιχειρήσεως, δηλαδή ο κύκλος εργασιών της που αντλείται από την πώληση του προϊόντος στον ΕΟΧ καθώς και τα μερίδιά της αγοράς, μπορούν να ληφθούν υπόψη από την Επιτροπή στο πλαίσιο αυτό, σύμφωνα με την παρατεθείσα στη σκέψη 468 ανωτέρω νομολογία.
- 508 Όπως επισημαίνεται με την αιτιολογική σκέψη 407 της αποφάσεως, η Επιτροπή, για να στοιχειοθετήσει τις διάφορες κατηγορίες, χρησιμοποίησε τα αριθμητικά στοιχεία που περιλαμβάνονται στον πίνακα 1 β), ο οποίος επαναλαμβάνεται στην αιτιολογική σκέψη 18 της αποφάσεως.

- 509 Συναφώς, τονίζεται ότι οι κύκλοι εργασιών που αναφέρονται στον πίνακα αυτό στηρίζονται στις πληροφορίες που προσκόμισαν οι επιχειρήσεις με τις απαντήσεις τους στις αιτήσεις παροχής πληροφοριών. Επομένως, στην παρούσα διαδικασία, η AWA δεν μπορεί να αντλήσει επιχείρημα από το γεγονός ότι η ίδια προσκόμισε ανακριβή στοιχεία. Εν πάση περιπτώσει, προκύπτει ότι τα νέα αριθμητικά στοιχεία που προβάλλει η AWA με το δικόγραφο της προσφυγής της εξακολουθούν να είναι της ίδιας τάξης μεγέθους και, επομένως, δεν καταλήγουν σε διαφορετικό αποτέλεσμα.
- 510 Εξάλλου, αντίθετα προς όσα ισχυρίζεται η AWA, από τη σύγκριση των αριθμητικών στοιχείων που παρέχει ο εν λόγω πίνακας και των καθορισθεισών από την Επιτροπή κατηγοριών δεν προκύπτει ότι η Επιτροπή εφάρμοσε στην AWA διαφορετικό σύστημα από το εφαρμοσθέν για τις άλλες επιχειρήσεις.
- 511 Ασφαλώς, η χρησιμοποίηση των μεριδίων αγοράς μεταξύ των άλλων στοιχείων για τη διαφοροποίηση των επιχειρήσεων αντίκειται στην αρχή της ίσης μεταχειρίσεως αν δεν εφαρμόζεται στο σύνολο των εμπλεκομένων επιχειρήσεων. Πάντως, η ίδια η AWA, με το δικόγραφο προσφυγής της, προσκομίζει πίνακα από τον οποίο προκύπτει, σύμφωνα με τους δικούς της ισχυρισμούς, ότι «τα ποσά που καθορίστηκαν ανάλογα με τη σοβαρότητα βρίσκονται, από γενικής απόψεως, σε συνάφεια με τα μερίδια αγοράς των συμμετεχόντων εντός της θιγομένης αγοράς». Αντίθετα προς όσα ισχυρίζεται η AWA, έχει κατά συνέπεια τηρηθεί η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως.
- 512 Η Zanders φρονεί ότι αποτέλεσε το αντικείμενο δυσμενούς διακρίσεως λόγω της κατάταξής της στην ίδια κατηγορία με τη MHTP και την Koehler, ενώ η ανάμειξή τους στη σύμπραξη ήταν σαφώς πλέον ενεργητική της δικής της, ή λόγω μη κατάταξής της στην ίδια κατηγορία με την Torraspapel, ενώ δεν υπάρχει κανένας αντικειμενικός λόγος για να αντιμετωπιστεί διαφορετικά.
- 513 Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με τα αριθμητικά στοιχεία που έλαβε υπόψη της η Επιτροπή, το μερίδιο αγοράς της Zanders ήταν το 1994 και το 1995 περίπου 12 %,

της ΜΗΤΡ περίπου 14 % και της Koehler περίπου 10 %, ενώ το μερίδιο της Torrasrapel ανέρχεται σε 5,4 % το 1994 και σε 6,9 % το 1995. Σε σχέση με το κριτήριο αυτό, οι κατηγορίες που στοιχειοθέτησε η Επιτροπή δεν δημιουργούν επομένως δυσμενή διάκριση σε βάρος της Zanders, όπως δεν είναι, κατά τα λοιπά, δυσμενείς έναντι της Koehler, παρά τον χαρακτήρα της οικογενειακής επιχειρήσεως που διεκδικεί η Koehler (βλ. επίσης σκέψεις 487 επ. ανωτέρω).

- 514 Εντούτοις, η Zanders επιδιώκει να αποδείξει ότι το μερίδιό της αγοράς είναι λιγότερο σημαντικό από το μερίδιο της Torrasrapel σε ορισμένες αγορές, ιδίως στη Γαλλία, στην Ισπανία και στο Ηνωμένο Βασίλειο.
- 515 Συναφώς, τονίζεται ότι η Επιτροπή στηρίχθηκε, για όλους τους συμμετέχοντες στη σύμπραξη, στον κύκλο εργασιών τους από την πώληση του προϊόντος των μεριδίων τους αγοράς στον ΕΟΧ. Πράγματι, η Επιτροπή έκρινε ότι η σύμπραξη κάλυψε το σύνολο της κοινής αγοράς και, μετά την ίδρυσή του, το σύνολο του ΕΟΧ (αιτιολογική σκέψη 403 της αποφάσεως). Επομένως, η επιχειρηματολογία της Zanders στερείται λυσιτέλειας καθόσον ισχύει μόνο για ορισμένες αγορές.
- 516 Η προβαλλομένη αμελητέα ανάμειξη της Zanders στη σύμπραξη, την οποία κατά τα λοιπά αμφισβητεί η Επιτροπή, μπορεί ενδεχομένως να ληφθεί υπόψη ως ελαφρυντική περίπτωση από απόψεως κατευθυντηρίων γραμμών. Παρ' όλ' αυτά η ανάμειξη αυτή δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη στο στάδιο καθορισμού του βασικού ποσού του προστίμου ανάλογα με τη σοβαρότητα της παράβασης, όπου η στάθμιση γίνεται βάσει αντικειμενικών στοιχείων με σκοπό «να ληφθεί υπόψη το ειδικό βάρος [...] κάθε επιχειρήσεως στον ανταγωνισμό».
- 517 Τέλος, πρέπει να εξεταστεί το επιχείρημα της AWA ότι το γενικό επίπεδο των προστίμων που καθορίστηκαν σε σχέση με τη σοβαρότητα για την παρούσα σύμπραξη είναι πολύ υψηλό σε σχέση με αυτά που έχουν καθοριστεί σε άλλες πρόσφατες υποθέσεις.

- 518 Η AWA ισχυρίζεται ότι, με την αξιοσημείωτη εξαίρεση του καθορισθέντος στην περίπτωση της ποσού, τα βασικά ποσά, εν προκειμένω, και αυτά που καθορίστηκαν για κάθε παράβαση σε άλλες υποθέσεις όπου συνεπάγονται πολύ σοβαρές παραβάσεις είναι ευρέως παρεμφερή. Ωστόσο, σύμφωνα με την AWA, έπρεπε να είναι σαφώς χαμηλότερα διότι οι συμφωνίες δεν είχαν ως αποτέλεσμα την αύξηση των τιμών σε σχέση με τις συνήθεις συνθήκες ανταγωνισμού, δεν εμπόδισαν τους συμμετέχοντες να πραγματοποιήσουν ελάχιστα κέρδη, περιορίζονταν σε συζητήσεις επί των τιμών και δεν περιελάμβαναν μηχανισμό ελέγχου.
- 519 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η επιχειρηματολογία της AWA αντιστοιχεί στην αμφισβήτηση του χαρακτηρισμού της πολύ σοβαρής παραβάσεως, εν προκειμένω, και όχι των ποσών που καθορίστηκαν σε σχέση με τον εν λόγω χαρακτηρισμό πολύ σοβαρής παραβάσεως, για τα οποία η AWA αναφέρει ότι προσομοιάζουν πολύ με τα ποσά που καθορίστηκαν σε άλλες υποθέσεις για το ίδιο είδος παραβάσεως.
- 520 Εφόσον η Επιτροπή ορθώς χαρακτήρισε την παράβαση ως πολύ σοβαρή (βλ. σκέψεις 431 έως 442 ανωτέρω), η αιτίαση για τη μη ίση μεταχείριση σε σχέση με πρόσφατες υποθέσεις δεν μπορεί να γίνει δεκτή, εφόσον η AWA δέχεται ότι το ποσό είναι το εφαρμοσθέν σε άλλες υποθέσεις για το ίδιο είδος παραβάσεως.
- 521 Εξάλλου, όσον αφορά το καθορισθέν στην περίπτωση της AWA ποσό, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, το γεγονός ότι η Επιτροπή εφάρμοσε, στο παρελθόν, πρόστιμα ορισμένου ύψους για ορισμένα είδη παραβάσεων δεν της στερεί τη δυνατότητα να αυξήσει το ποσό αυτό εντός των ορίων του κανονισμού 17, αν τούτο προκύπτει ότι είναι αναγκαίο για τη διασφάλιση της εφαρμογής της κοινοτικής πολιτικής ανταγωνισμού.
- 522 Επομένως, οι λόγοι με σκοπό την αμφισβήτηση της κατατάξεως των συμμετεχόντων στη σύμπραξη και των βασικών ποσών που καθορίστηκαν βάσει αυτής πρέπει να απορριφθούν.

4. Προσαύξηση του προστίμου για αποτρεπτικούς σκοπούς

- 523 Η AWA και η Bolloré αμφισβητούν τον διπλασιασμό του βασικού ποσού των προστίμων για αποτρεπτικούς σκοπούς. Η προσαύξηση αυτή καταλήγει σε ευρέως δυσανάλογο πρόστιμο σε σχέση με τον όγκο των πωλήσεων που αφορά η σύμπραξη και δεν λαμβάνει υπόψη τη σοβαρότητα της παραβάσεως που καταλογίζεται σε διάφορες επιχειρήσεις και τον ειδικό τους ρόλο. Η AWA ισχυρίζεται επίσης ότι η προσαύξηση αυτή για αποτρεπτικούς σκοπούς ουδόλως δικαιολογείται με την ανακοίνωση αιτιάσεων ή με την απόφαση και δεν συνάδει με την εφαρμογή της ανακοινώσεως περί συνεργασίας.
- 524 Με τις αιτιολογικές σκέψεις 410 έως 412 της αποφάσεως, η Επιτροπή εξέθεσε ότι, για να διασφαλίσει στο πρόστιμο αρκούντως αποτρεπτικό χαρακτήρα, έκρινε ότι, στην περίπτωση της AWA, της Sappi και της Bolloré, «το κατάλληλο αρχικό ποσό για πρόστιμο το οποίο βασίζεται στο κριτήριο της σχετικής σημασίας στην ενδιαφερόμενη αγορά πρέπει να προσαρμοσθεί προς τα άνω έτσι ώστε να ληφθούν υπόψη το μέγεθός τους και οι συνολικοί πόροι τους». Η Επιτροπή είχε ήδη αναγγείλει με την ΑΑ την πρόθεσή της να καθορίσει το ύψος των προστίμων ούτως ώστε να τα καταστήσει αποτρεπτικά.
- 525 Οι κατευθυντήριες γραμμές προβλέπουν ότι είναι αναγκαίο «το ύψος του προστίμου να είναι τέτοιο ώστε να έχει την ενδεδειγμένη αποτρεπτική χρησιμότητα». Περαιτέρω, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το γεγονός ότι «οι επιχειρήσεις μεγάλου μεγέθους διαθέτουν συνήθως τις γνώσεις και τα νομικοοικονομικά μέσα που χρειάζονται για να μπορούν να αξιολογήσουν καλύτερα τον παράνομο χαρακτήρα της συμπεριφοράς τους και τις συνέπειές της από την άποψη της νομοθεσίας περί ανταγωνισμού».
- 526 Υπενθυμίζεται ότι η Επιτροπή μπορεί να αυξήσει το ποσό των προστίμων για να ενισχύσει το αποτρεπτικό τους αποτέλεσμα (απόφαση της 10ης Μαρτίου 1992, Solvay κατά Επιτροπής, σκέψη 196 ανωτέρω, σκέψη 309). Περαιτέρω, η Επιτροπή μπορεί, χωρίς ωστόσο να παραβιάζει την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως, να επιβάλει βαρύτερα πρόστιμα σε μια επιχείρηση της οποίας οι ενέργειες στην αγορά, λόγω

της καθοριστικής θέσεως που κατέχει στην αγορά αυτή, έχουν σημαντικότερο αντίκτυπο απ' ό,τι οι ενέργειες άλλων επιχειρήσεων που υπέπεσαν στην ίδια παράβαση. Ο τρόπος αυτός υπολογισμού του ύψους του προστίμου ανταποκρίνεται επίσης στην ανάγκη να είναι αυτό αρκούντως αποτρεπτικό (απόφαση του Πρωτοδικείου της 11ης Δεκεμβρίου 2003, T-66/99, Minoan Lines κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II-5515, σκέψη 284· βλ. επίσης, συναφώς, απόφαση του Πρωτοδικείου της 8ης Οκτωβρίου 1996, T-24/93 έως T-26/93 και T-28/93, Compagnie maritime belge transports κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-1201, σκέψη 235).

527 Όπως προκύπτει από την απόφαση *Musique diffusion française* κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 86 ανωτέρω (σκέψη 106), προκύπτει ότι η αποτροπή πρέπει να είναι συγχρόνως συγκεκριμένη και γενικής ισχύος. Το πρόστιμο, με το οποίο επιβάλλεται κύρωση σε ατομική παράβαση, εντάσσεται επίσης στο πλαίσιο της γενικής πολιτικής τηρήσεως των κανόνων ανταγωνισμού από τις επιχειρήσεις. Ακόμη και έναντι της οικείας επιχειρήσεως, η αποτροπή δεν σταματά μόνο στην επίμαχη αγορά, αλλά πρέπει να εφαρμόζεται στο σύνολο των δραστηριοτήτων της. Επομένως, η Bolloré δεν μπορεί να αξιώνει μείωση του επιβληθέντος σ' αυτήν προστίμου λόγω της πωλήσεως του κλάδου της «Αυτογραφικό χαρτί» και δεν υπάρχει η δυνατότητα υποτροπής στον τομέα αυτόν.

528 Σε απάντηση στην αμφισβήτηση της AWA περί του *erga omnes* αποτρεπτικού αποτελέσματος του προστίμου, επισημαίνεται ότι, μολονότι είναι αληθές ότι το πρόστιμο σκοπεί να έχει αποτρεπτικό αποτέλεσμα για την καταδικασθείσα επιχείρηση και για τις άλλες επιχειρήσεις, που θα αποπειρώνταν να παραβιάσουν τους κανόνες του ανταγωνισμού, εν προκειμένω, υπολογίστηκε λαμβάνοντας υπόψη την ίδια κατάσταση της οικείας επιχειρήσεως και όλες τις περιστάσεις της προκειμένης υποθέσεως. Στον βαθμό αυτό, αν δεν είναι δυσανάλογο σε σχέση με την εν λόγω επιχείρηση, δεν μπορεί να καταστεί δυσανάλογο μόνον επειδή παράγει συγχρόνως αποτρεπτικό αποτέλεσμα *erga omnes*.

529 Ωστόσο, οι προσφεύγουσες αμφισβητούν κυρίως τη σημασία της προσαυξήσεως του προστίμου για αποτρεπτικούς σκοπούς στην περίπτωση τους, την οποία κρίνουν δυσανάλογη και ανεξήγητη.

- 530 Όσον αφορά τον φερόμενο ως δυσανάλογο χαρακτήρα του πολλαπλασιαστή που εφαρμόστηκε εν προκειμένω για αποτρεπτικούς σκοπούς, το Πρωτοδικείο, με την απόφαση ABB κατά Επιτροπής (σκέψη 162), ενέκρινε τον διπλασιασμό του προστίμου από την Επιτροπή για αποτρεπτικούς σκοπούς, ούτως ώστε να αντανakλά τη σημασία της προσφεύγουσας στον τομέα των προμωμένων σωλήνων για να λάβει υπόψη τη θέση της ως ενός από τους κύριους ευρωπαϊκούς ομίλους.
- 531 Ωστόσο, αν γίνει παραπομπή στον πίνακα 1 β) που περιλαμβάνεται στην αιτιολογική σκέψη 18 της απόφασης, η AWA, η Bolloré και η Sappi είναι οι κύριοι ευρωπαϊκοί όμιλοι. Ο συνολικός κύκλος εργασιών τους, ο οποίος εντάσσεται στην ίδια κλίμακα συντελεστών, είναι σαφώς υψηλότερος του συνολικού κύκλου εργασιών άλλων εμπλεκόμενων επιχειρήσεων. Επομένως ο διπλασιασμός του προστίμου της AWA και της Bolloré δεν θεωρείται δυσανάλογος σε σχέση με τη θέση του ομίλου τους.
- 532 Τονίζεται συναφώς ότι, αντίθετα προς την αντίληψη που προφανώς έχουν η AWA και η Bolloré, η Επιτροπή στηρίχθηκε, για την προσαύξηση αυτή για αποτρεπτικούς λόγους, επί του παγκοσμίου κύκλου εργασιών του ομίλου τους, ο πολλαπλασιαστικός συντελεστής δεν υπολογίστηκε σύμφωνα με μαθηματικό τύπο και δεν έχει αναλογική σχέση με τον συνολικό κύκλο εργασιών της προσφεύγουσας (βλ., συναφώς, απόφαση ABB κατά Επιτροπής, σκέψη 180). Πράγματι, αν συγκριθεί, με σειρά σπουδαιότητας, στον πίνακα 1 β), ο συνολικός κύκλος εργασιών της AWA, της Sappi, της Bolloré και της Torrasrapel, προκύπτει ότι ο συνολικός κύκλος εργασιών της Bolloré και της AWA είναι μεταξύ πέντε και επτά φορές υψηλότερος του συνολικού κύκλου εργασιών της Torrasrapel, ενώ η Επιτροπή εφάρμοσε απλώς πολλαπλασιαστικό συντελεστή 2, και τούτο χωρίς διάκριση μεταξύ AWA και Bolloré.
- 533 Όσον αφορά το επιχείρημα ότι η αύξηση αυτή είναι ευρέως δυσανάλογη σε σχέση με τον κύκλο εργασιών τον οποίο αφορά η παράβαση, παρατηρείται ότι το βασικό ποσό του προστίμου ανάλογα με τη σοβαρότητα υπολογίστηκε βάσει του κύκλου εργασιών που προκύπτει από την πώληση του προϊόντος στην οικεία αγορά. Επομένως, αρχικώς, η Επιτροπή έλαβε σαφώς υπόψη το στοιχείο αυτό. Η

προσαύξηση για αποτρεπτικούς σκοπούς σκοπεύει να ληφθεί υπόψη, μεταγενέστερα, το μέγεθος και οι συνολικοί πόροι της επιχειρήσεως.

- 534 Υπενθυμίζεται συναφώς ότι η Επιτροπή μπορεί να λάβει σαφώς υπόψη τον συνολικό κύκλο εργασιών της επιχειρήσεως που συνιστά ένδειξη, έστω κατά προσέγγιση και ατελή, του μεγέθους της επιχειρήσεως και της οικονομικής της δύναμης καθώς και το μέρος του κύκλου αυτού εργασιών που προέρχεται από τα εμπορεύματα που αποτέλεσαν το αντικείμενο της παραβάσεως (απόφαση *Musique diffusion française* κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 86 ανωτέρω, σκέψη 121).
- 535 Παρ' όλ' αυτά, η AWA προσάπτει στην Επιτροπή ότι, ήδη στο στάδιο του καθορισμού του βασικού ποσού του προστίμου, εφάρμοσε πολλαπλασιαστικό συντελεστή 3,5 λόγω της σημασίας της προσφεύγουσας στην αγορά του αυτογραφικού χαρτιού, κατόπιν, μεταγενέστερα, πολλαπλασιαστικό συντελεστή 2 για λόγους αποτροπής.
- 536 Ωστόσο, όπως εκτέθηκε ανωτέρω, οι δύο προσαυξήσεις δεν λαμβάνουν υπόψη τα ίδια στοιχεία. Η πρώτη αφορά τη σημασία της επιχειρήσεως στην αγορά του επιδίκου προϊόντος και η δεύτερη το σύνολο της δραστηριότητας της επιχειρήσεως ή του ομίλου στον οποίο ανήκει, για να ληφθούν υπόψη οι συνολικοί της πόροι.
- 537 Ως προς τον ανεξήγητο χαρακτήρα της προσαυξήσεως για αποτρεπτικούς σκοπούς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, με την απόφαση, η Επιτροπή εκθέτει ότι, στην περίπτωση της AWA, της Sarré και της Bolloré, «πρέπει να αυξηθεί το βασικό ποσό του προστίμου, υπολογισθέν βάσει της σχετικής σημασίας της οικείας αγοράς για να ληφθεί υπόψη το μέγεθός τους και οι συνολικοί πόροι τους». Αντίθετα προς όσα ισχυρίζεται η AWA, η επίμαχη προσαύξηση είναι συνεπώς αιτιολογημένη.

- 538 Εντούτοις, η AWA αμφισβητεί ότι η διάσταση της επιχειρήσεως και οι συνολικοί της πόροι ελήφθησαν υπόψη για αποτρεπτικούς σκοπούς. Η AWA ισχυρίζεται ότι, σύμφωνα με εύλογη οικονομική θεωρία περί αποτροπής, τα πρόστιμα πρέπει να καθορίζονται σε σχέση με τα προσδοκώμενα κέρδη από την παράβαση στην επίδικη αγορά και με την πιθανολόγηση αποκαλύψεως της παραβάσεως αυτής. Σύμφωνα με την AWA, το ζήτημα της αποτροπής δεν συνδέεται λογικά με τον κύκλο εργασιών του ομίλου στο παγκόσμιο επίπεδο μιας επιχειρήσεως.
- 539 Όσον αφορά το γεγονός ότι ελήφθησαν υπόψη το μέγεθος και οι συνολικοί πόροι των οικείων επιχειρήσεων, το Πρωτοδικείο κρίνει ότι η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πλάνη εκτιμήσεως καθόσον έκρινε ότι οι επιχειρήσεις μεγάλου μεγέθους διαθέτουν, γενικώς, μεγαλύτερους πόρους, ώστε λαμβάνουν γνώση των απαιτήσεων και των συνεπειών του δικαίου του ανταγωνισμού, από τους πόρους που διαθέτουν οι επιχειρήσεις μικρότερου μεγέθους (απόφαση ABB κατά Επιτροπής, σκέψη 169).
- 540 Εξάλλου, δεδομένου ότι το γεγονός ότι λαμβάνεται υπόψη το αποτρεπτικό αποτέλεσμα του προστίμου συνιστά έναν από τους παράγοντες οι οποίοι, σύμφωνα με τη νομολογία, πρέπει να συνυπολογίζονται για τον καθορισμό της σοβαρότητας της παραβάσεως, η AWA δεν μπορεί να προσάπτει στην Επιτροπή ότι έλαβε υπόψη το αποτρεπτικό αποτέλεσμα των προστίμων κατά τον καθορισμό του βασικού ποσού, που αντιστοιχεί στη σοβαρότητα της παραβάσεώς της. Πράγματι, το γεγονός ότι λαμβάνεται υπόψη το αποτρεπτικό αποτέλεσμα των προστίμων αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της σταθμίσεως των προστίμων ανάλογα με τη σοβαρότητα της παραβάσεως (απόφαση ABB κατά Επιτροπής, σκέψη 167). Επομένως, η AWA δεν ισχυρίζεται βασίμως ότι η Επιτροπή είχε την υποχρέωση να αυξήσει το πρόστιμο για αποτρεπτικούς σκοπούς μόνο στο τελευταίο στάδιο υπολογισμού του προστίμου.
- 541 Όσον αφορά την προβαλλομένη μη συμβατότητα της προσαυξήσεως για αποτρεπτικούς σκοπούς με την εφαρμογή της ανακοινώσεως σχετικά με τη συνεργασία, τονίζεται ότι τα δύο αυτά στάδια είναι προδήλως διαφορετικά και η ταυτόχρονη εφαρμογή των δύο αυτών στοιχείων δεν μπορεί να κριθεί αντιφατική. Πράγματι, η προσαύξηση του προστίμου για αποτρεπτικούς σκοπούς εντάσσεται στη φάση υπολογισμού του προστίμου με το οποίο επιβάλλεται κύρωση στη διαπραχθείσα παράβαση. Από τη στιγμή που καθοριστεί το ποσό αυτό, η εφαρμογή

της ανακοινώσεως σχετικά με τη συνεργασία σκοπεί στη συνέχεια να επιφέρει αντιστάθμιση για τις επιχειρήσεις που αποφάσισαν να συνεργαστούν με την Επιτροπή. Αντίθετα προς όσα ισχυρίζεται η AWA, το γεγονός ότι μια επιχείρηση αποφασίζει να συνεργαστεί σε έρευνα για να επιτύχει μείωση του προστίμου που της επιβλήθηκε στο πλαίσιο αυτό ουδόλως διασφαλίζει ότι η επιχείρηση αυτή δεν θα διαπράξει στο μέλλον παρεμφερή παράβαση.

542 Όσον αφορά τα στοιχεία που πρέπει να οδηγήσουν στη μείωση του προστίμου μιας επιχειρήσεως σε σχέση με τις ελαφρυντικές περιστάσεις που την χαρακτηρίζουν, πρέπει, ενδεχομένως, να λαμβάνονται υπόψη στο πλαίσιο της εξετάσεως των ελαφρυντικών περιστάσεων και δεν συνυπολογίζονται στο στάδιο της προσαυξήσεως για αποτρεπτικούς σκοπούς. Τούτο συμβαίνει, παραδείγματος χάρη, όσον αφορά τον προδήλως παρακολουθηματικό ρόλο που είχε η Corigraph (Bolloré) και την παύση της παραβάσεως από την ίδια αυτή επιχείρηση πριν από την έναρξη της έρευνας.

543 Τέλος, για να ολοκληρωθεί η εξέταση των επιχειρημάτων των προσφευγουσών ως προς την προσαύξηση του προστίμου για αποτρεπτικούς σκοπούς, το ζήτημα αυτό πρέπει να επανεξεταστεί ως προς τη μη ίση μεταχείριση που απορρέει σύμφωνα με ορισμένες επιχειρήσεις από το γεγονός ότι, στην περίπτωσή τους, λήφθηκε υπόψη ο κύκλος εργασιών του ομίλου στο οποίο ανήκουν ενώ, για άλλους συμμετέχοντες στη σύμπραξη, η Επιτροπή δεν τον έλαβε υπόψη. Πράγματι, εφόσον η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι επιθυμεί να λάβει υπόψη το μέγεθος και τους συνολικούς πόρους των οικείων επιχειρήσεων (αιτιολογική σκέψη 411 της αποφάσεως) στο πλαίσιο της προσαυξήσεως των προστίμων για αποτρεπτικούς σκοπούς, μπορεί να είναι αποφασιστικής σημασίας το αν ανήκει ή όχι μια επιχείρηση σ' έναν όμιλο.

544 Όσον αφορά την AWA, υπενθυμίζεται ότι εφόσον η μητρική εταιρία του ομίλου μετείχε άμεσα και αυτόνομα στη σύμπραξη, χωρίς τούτο να αμφισβητείται κατά τα λοιπά, ορθώς λήφθηκε υπόψη ο κύκλος εργασιών του ομίλου.

545 Όσον αφορά την Bolloré, το Πρωτοδικείο έκρινε, με τις σκέψεις 66 έως 81 ανωτέρω, ότι πρέπει να απορριφθεί η αιτίαση που αντλείται από την άμεση ανάμειξη της

Bollore, εφόσον η ΑΑ δεν της έδωσε τη δυνατότητα να γνωρίσει την αιτίαση αυτή και να διασφαλίσει την άμυνά της συναφώς. Πάντως, μετά την εξέταση της καταστάσεως της Bollore (βλ. σκέψεις 129 έως 150 ανωτέρω), το Πρωτοδικείο έκρινε ότι ορθώς η Επιτροπή θεώρησε ότι η επιχείρηση αυτή πρέπει να θεωρηθεί υπεύθυνη για τη συμμετοχή της θυγατρικής της Corigraph στη σύμπραξη.

546 Επομένως, οι δύο εταιρίες πρέπει να θεωρηθούν αλληλεγγύως υπεύθυνες για τη συμπεριφορά που τους προσάπτεται, εφόσον οι πράξεις που διέπραξε η μία μπορούν να καταλογιστούν στην άλλη (βλ., συναφώς, απόφαση HFB κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 87 ανωτέρω, σκέψεις 54, 524 και 525). Τονίζεται ότι, από τον πίνακα 1 β), ο οποίος περιλαμβάνεται στην αιτιολογική σκέψη 18 της αποφάσεως, προκύπτει ότι ο σχετικός με το αυτογραφικό χαρτί κύκλος εργασιών που λήφθηκε υπόψη στην περίπτωση της Bollore είναι ο κύκλος εργασιών της Corigraph, εφόσον μόνον η τελευταία αυτή επιχείρηση διέθετε τέτοιον κύκλο εργασιών. Επομένως, η Επιτροπή ορθώς καθόρισε το βασικό ποσό του προστίμου της Bollore λαμβάνοντας υπόψη τον κύκλο εργασιών της Corigraph. Εφόσον η Corigraph και η Bollore αποτελούν μία και την αυτή επιχείρηση κατά την έννοια του άρθρου 81 ΕΚ, το γεγονός ότι ελήφθησαν υπόψη οι συνολικοί πόροι του ομίλου για να διασφαλιστεί στο πρόστιμο αρκούντως αποτρεπτικό αποτέλεσμα είναι επομένως δικαιολογημένο.

547 Κατόπιν της ανάλυσεως αυτής, επισημαίνεται ότι η Επιτροπή βασίμως αύξησε, στην περίπτωση της AWA και της Bollore, το βασικό ποσό του προστίμου για να διασφαλίσει στο πρόστιμο αυτό αρκούντως αποτρεπτικό αποτέλεσμα.

548 Επιπλέον, ορθώς η Επιτροπή εφάρμοσε στον παγκόσμιο κύκλο εργασιών της Bollore το ανώτατο όριο του 10 % του κύκλου εργασιών, του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17. Πράγματι, το ανώτατο αυτό όριο πρέπει να υπολογιστεί βάσει του κύκλου εργασιών που έχει σωρευτεί από όλες τις εταιρίες οι οποίες αποτελούν την οικονομική οντότητα που δρα ως «επιχείρηση» κατά την έννοια του άρθρου 81 ΕΚ (βλ., συναφώς, απόφαση HFB κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 87 ανωτέρω, σκέψη 528).

549 Επομένως, πρέπει να απορριφθεί το σύνολο των λόγων που αντλούνται από ανεπαρκή αποδεικτικά στοιχεία, παράβαση του άρθρου 253 ΕΚ, του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 και προσβολή των αρχών της αναλογικότητας, της ίσης μεταχειρίσεως, μη ατομικό καθορισμό των προστίμων, εσφαλμένες πραγματικές διαπιστώσεις, πλάνη εκτιμήσεως και νομική πλάνη, κατά την εκτίμηση της σοβαρότητας της παραβάσεως.

Ε — Επί των λόγων σχετικά με τη διάρκεια της παραβάσεως

550 Υπενθυμίζεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17, η διάρκεια της παραβάσεως συνιστά ένα από τα στοιχεία που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για τον καθορισμό του προστίμου που πρέπει να επιβληθεί σε επιχειρήσεις που έχουν κριθεί υπεύθυνες παραβάσεων των κανόνων του ανταγωνισμού.

551 Όσον αφορά το στοιχείο σχετικά με τη διάρκεια της παραβάσεως, οι κατευθυντήριες γραμμές καθιερώνουν διάκριση μεταξύ των παραβάσεων σύντομης διάρκειας (κατά κανόνα βραχύτερης του έτους), για τις οποίες δεν προβλέπεται προσαύξηση του ποσού που έχει καθοριστεί βάσει της σοβαρότητας, των παραβάσεων μέσης διάρκειας (κατά κανόνα από ένα έως πέντε έτη), για τις οποίες η προσαύξηση μπορεί να φθάσει έως το 50%, και των παραβάσεων μεγάλης διάρκειας (κατά κανόνα άνω των πέντε ετών), για τις οποίες μπορεί να υπάρξει προσαύξηση του ποσού αυτού κατά 10% για κάθε έτος (σημείο 1 Β, πρώτο εδάφιο, πρώτη έως τρίτη περίπτωση).

552 Με τις αιτιολογικές σκέψεις 414 έως 416 της αποφάσεως, η Επιτροπή εκθέτει ότι:

«(414) [...] η παράβαση ήταν μέσης διάρκειας (ένα έως πέντε έτη) για κάθε μία από τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις.

(415) Οι AWA, Copigraph (Bolloré), Koehler, Sappi, ΜΗΤΡ (Stora), Torraspapel και Zanders διέπραξαν παράβαση διάρκειας τριών ετών και εννέα μηνών. Κατά συνέπεια, τα αρχικά ποσά που καθορίστηκαν με βάση τη σοβαρότητα [...] αυξάνονται συνολικά για κάθε επιχείρηση κατά 35 %.

(416) Στην περίπτωση των Mougeot, Carrs, Divira και Zicuñaga, η διάρκεια της παράβασης κυμαινόταν μεταξύ ενός έτους και τεσσάρων μηνών και τριών ετών και πέντε μηνών. Κατά συνέπεια, τα αρχικά ποσά που καθορίστηκαν με βάση τη σοβαρότητα της παράβασης αυξάνονται κατά 30 % για τη Mougeot, 25 % για την Carrs, κατά 25 % για την Divira και κατά 10 % για την Zicuñaga.»

553 Πολλές προσφεύγουσες αμφισβήτησαν τις διαπιστώσεις της Επιτροπής σχετικά με τη διάρκεια της διαπραχθείσας από αυτές παραβάσεως. Πρέπει να γίνει συναφώς παραπομπή στις σκέψεις 256 έως 371 ανωτέρω, από τις οποίες προκύπτει ότι οι προσαυξήσεις που έκανε η Επιτροπή λόγω της διάρκειας της παραβάσεως είναι βάσιμες.

554 Εξάλλου, πάντοτε όσον αφορά τη συνδεόμενη με τη διάρκεια της παραβάσεως προσαύξηση, η AWA ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή εφάρμοσε τη συνδεόμενη με τη διάρκεια της παραβάσεως προσαύξηση του προστίμου, όχι όπως αναφέρθηκε με την αιτιολογική σκέψη 415 της αποφάσεως στο βασικό ποσό του προστίμου, αλλά σε ποσό αντίστοιχο του διπλασίου ποσού του προστίμου αυτού.

555 Είναι ακριβές ότι η αιτιολογική σκέψη 415 της αποφάσεως αναφέρει τα «αρχικά ποσά που καθορίστηκαν με βάση τη σοβαρότητα» και προσθέτει μεταξύ παρενθέσεων παραπομπή στην αιτιολογική σκέψη 409, όπου περιλαμβάνονται τα βασικά ποσά των προστίμων που καθορίστηκαν σε σχέση με τη σοβαρότητα χωρίς την προσαύξηση για αποτρεπτικούς σκοπούς.

556 Η Επιτροπή δέχεται ότι πρόκειται για τυπογραφικό λάθος και έπρεπε να γίνει παραπομπή στην αιτιολογική σκέψη 412, η οποία επισημαίνει το ποσό που περιλαμβάνει την προσαύξηση για αποτρεπτικούς σκοπούς.

557 Εν πάση περιπτώσει, το τελικό αποτέλεσμα δεν μεταβάλλεται. Ασφαλώς, με τη λογική της αποφάσεως, θα ήταν προτιμότερη η παραπομπή στο ήδη προσαυξηθέν για αποτρεπτικούς σκοπούς βασικό ποσό του προστίμου. Εντούτοις, το αποτέλεσμα δεν θα ήταν διαφορετικό αν ο υπολογισμός είχε γίνει αντιθέτως, δηλαδή αυξάνοντας κατά 35 %, λόγω της διάρκειας της παραβάσεως, το βασικό ποσό των 70 εκατομμυρίων ευρώ, κατόπιν δε διπλασιάζοντάς το για αποτρεπτικούς σκοπούς. Το βασικό ποσό του προστίμου της AWA θα παρέμενε στο ποσό που παρατίθεται στην αιτιολογική σκέψη 417.

558 Επομένως, οι λόγοι σχετικά με τη διάρκεια της παραβάσεως πρέπει να απορριφθούν.

ΣΤ — Επί του λόγου που αντλείται από την προσβολή των αρχών της αναλογικότητας και της ίσης μεταχειρίσεως καθώς και από πραγματική πλάνη εκτιμήσεως

559 Λόγω του επιβαρυντικού παράγοντα που αποτελεί ο ηγετικός ρόλος στην παράβαση, η Επιτροπή προσαύξησε κατά 50 % το βασικό ποσό του επιβληθέντος στην AWA προστίμου (αιτιολογική σκέψη 424 της αποφάσεως).

560 Εξ αρχής, επισημαίνεται ότι το γεγονός ότι λήφθηκε υπόψη ο ηγετικός ρόλος στην παράβαση συνάδει προς τη νομολογία και τις κατευθυντήριες γραμμές.

561 Όπως προκύπτει από τη νομολογία, όταν μια παράβαση έχει διαπραχθεί από πλείονες επιχειρήσεις, πρέπει, στο πλαίσιο του καθορισμού του ύψους των προστίμων, να εξετάζεται η σχετική σοβαρότητα της συμμετοχής εκάστης από αυτές (απόφαση *Suiker Unie* κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 446 ανωτέρω, σκέψη 623), πράγμα που συνεπάγεται, ειδικότερα, τον καθορισμό του αντίστοιχου ρόλου τους κατά τη διάρκεια της συμμετοχής τους στην παράβαση (απόφαση Επιτροπή κατά *Anic Partecipazioni*, σκέψη 149 ανωτέρω, σκέψη 150, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 17ης Δεκεμβρίου 1991, T-6/89, *Enichem Anic* κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. II-1623, σκέψη 264). Από τα ανωτέρω προκύπτει, μεταξύ άλλων,

ότι ο ρόλος του «επικεφαλής» που διαδραμάτισε μία ή πλείονες επιχειρήσεις στο πλαίσιο συμπράξεως πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά τον υπολογισμό του ύψους του προστίμου, στον βαθμό που οι επιχειρήσεις που διαδραμάτισαν έναν τέτοιο ρόλο οφείλουν, ως εκ τούτου, να φέρουν ιδιαίτερη ευθύνη σε σχέση με τις λοιπές επιχειρήσεις (αποφάσεις του Δικαστηρίου IAZ κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 121 ανωτέρω, σκέψεις 57 και 58, και της 16ης Νοεμβρίου 2000, C-298/98 P, Finnboard κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-10157, σκέψη 45· απόφαση Mayr-Melnhof κατά Επιτροπής, σκέψη 446 ανωτέρω, σκέψη 291). Σύμφωνα με τις αρχές αυτές, το σημείο 2 των κατευθυντηρίων γραμμών, υπό τον τίτλο «επιβαρυντικές περιστάσεις», περιλαμβάνει ένα μη εξαντλητικό κατάλογο περιστάσεων που μπορούν να δικαιολογήσουν αύξηση του βασικού ποσού του προστίμου, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται, ιδίως, η περίοδος κατά την οποία η επιχείρηση «έχει πρωτοστατήσει στην παράβαση ή έχει προτρέψει άλλες επιχειρήσεις να τη διαπράξουν» (απόφαση ADM κατά Επιτροπής, σκέψεις 238 έως 240).

- 562 Πάντως, η AWA ισχυρίζεται ότι δεν υφίστανται ή υφίστανται ελάχιστα αποδεικτικά στοιχεία για τον ηγετικό της ρόλο στην παράβαση και ότι, εν πάση περιπτώσει, προσαύξηση κατά 50 % είναι δυσανάλογη και αντίθετη προς την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως σε σχέση με άλλες επιχειρήσεις που είχαν ηγετικό ρόλο στην παράβαση.

1. Πραγματική πλάνη εκτιμήσεως

- 563 Σύμφωνα με τις αιτιολογικές σκέψεις 418 και 419 της αποφάσεως, από ένα σύνολο στοιχείων προκύπτει ότι η AWA είχε ηγετικό ρόλο στην παράβαση, στον οποίο εμπίπτει μεταξύ άλλων η σύγκληση και η διεύθυνση ορισμένων συναντήσεων, ο ρόλος υποκινητή της αναδιάρθρωσης της σύμπραξης, η δημιουργία αυξήσεων τιμών, η εποπτεία της εφαρμογής της σύμπραξης.

- 564 Η AWA απαντά σε κάθε σημείο καθενός από τους ισχυρισμούς αυτούς. Το γεγονός ότι είχε αναλάβει την ουσιαστική διοργάνωση ορισμένων συναντήσεων δεν την καθιστά ηγέτη της σύμπραξης, εφόσον άλλες επιχειρήσεις είχαν ασχοληθεί με την κράτηση αιθουσών για τις γενικές ή τοπικές συναντήσεις της σύμπραξης. Ακόμη κι

αν υποτεθεί, εφόσον δεν υπάρχουν ακριβέστερα στοιχεία, ότι ο προβαλλόμενος ρόλος της ως υποκινητή έχει σχέση με τα καθήκοντα της ΑΕΜCΡ, που είχαν ανατεθεί κατά τον χρόνο εκείνο στον Β., η ΑWA ισχυρίζεται ότι τα καθήκοντα αυτά δεν αποδεικνύουν ότι είχε οποιονδήποτε ηγετικό ρόλο. Οι προβαλλόμενες αυξήσεις τιμών, τις οποίες είχε υποκινήσει, δεν ενισχύονται από κανένα αποδεικτικό στοιχείο και στηρίζονται σε δηλώσεις της Mougeot, οι οποίες δεν είναι αξιόπιστες. Η ΑWA δεν ήταν η μόνη που είχε αναγγείλει αυξήσεις τιμών και το γεγονός ότι ήταν η πρώτη εξηγείται από τη θέση της ως ηγέτη της αγοράς, θέση η οποία δεν είναι επιλήψιμη και δεν την καθιστά ηγέτη της παραβάσεως. Η ΑWA αμφισβητεί ότι άσκησε πιέσεις σε οποιονδήποτε παραγωγό και δεν υπάρχουν αποδείξεις ότι έκανε ουσιαστική χρήση της θέσης της ως ηγέτη στην αγορά για να επιβάλει τις συμφωνίες ή τουλάχιστον δεν υπάρχουν αποδείξεις ότι υπήρξαν συναφώς απειλές. Ακόμη κι αν γίνει δεκτό ότι οι δηλώσεις της Mougeot είναι ακριβείς, οι δηλώσεις αυτές αποδεικνύουν μάλλον ότι η ΑWA χρησιμοποίησε μερικές φορές έντονο ύφος έναντι άλλων παραγωγών.

565 Επισημαίνεται ότι ορισμένα στοιχεία δεν αμφισβητούνται καθεαυτά από την ΑWA αλλά μάλλον η ερμηνεία τους εκ μέρους της Επιτροπής. Επομένως, η ΑWA δεν αμφισβητεί ότι ανέλαβε την ουσιαστική διοργάνωση ορισμένων συναντήσεων ούτε ότι ο Β. διηύθυνε την ΑΕΜCΡ κατά την αναδιάρθρωσή της, ούτε μάλιστα ότι ανήγγειλε αυξήσεις τιμών και ήταν η πρώτη που τις εφάρμοσε, ούτε, τέλος, ότι ζήτησε και έλαβε την άδεια να εξακριβώσει τις πληροφορίες επί των όγκων πωλήσεων της Sarrió στις εγκαταστάσεις της επιχειρήσεως αυτής.

566 Ωστόσο, από την αιτιολογική σκέψη 423 προκύπτει ότι το σύνολο των στοιχείων αυτών οδήγησε την Επιτροπή να κρίνει ότι η ΑWA είχε ηγετικό ρόλο:

«Υπάρχει μια σειρά αποδεικτικών στοιχείων από τα οποία προκύπτει ότι η ΑWA, ως ηγέτης της αγοράς αυτογραφικού χαρτιού, ήταν σε θέση να ασκήσει πίεση στους ανταγωνιστές της δεδομένου ότι αγόραζε και διέθετε μεγάλο μέρος της παραγωγής των μικρών παραγωγών και, επίσης, είχε βασικό ρόλο όσον αφορά την παρακολούθηση και εξασφάλιση της τήρησης των συμφωνιών.»

567 Με την ΑΑ, η Επιτροπή ισχυρίζεται:

«Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η ΑWA, η οποία είναι ο πρώτος παραγωγός αυτογραφικού χαρτιού της Ευρώπης, ήταν ο κύριος υποκινητής της σύμπραξης σε όλον τον ΕΟΧ, με εξαίρεση την Ισπανία. Από τα πραγματικά αποδεικτικά στοιχεία [...] ως προς τις αθέμιτες συναντήσεις προκύπτει ότι εκπρόσωποι της ΑWA συγκάλεσαν και διηύθυναν ορισμένες από αυτές. [...] Εξάλλου, από ορισμένα στοιχεία δημιουργείται η πεποίθηση ότι οι συμφωνηθείσες σε δύο γενικές συναντήσεις αυξήσεις τιμών, τουλάχιστον, και σε πολλές εθνικές συναντήσεις προέρχονται από την ΑWA και ότι [αυτή] απαίτησε από τους άλλους συμμετέχοντες να εφαρμόσουν τις ίδιες αυξήσεις. Ο ρόλος υποκινητή της σύμπραξης, τον οποίο είχε η ΑWA ενισχύεται, εξάλλου, από ορισμένα έγγραφα από τα οποία προκύπτει ότι η ΑWA ήταν η πρώτη που ανακοίνωσε τις αυξήσεις τιμών της αγοράς και άλλοι ανταγωνιστές ακολούθησαν τις αναγγελίες αυτές. Στα πρακτικά της γενικής συναντήσεως της σύμπραξης της 2ας Φεβρουαρίου 1995, αναφέρεται ρητώς ότι η ΑWA ήταν η πρώτη που ανακοίνωσε τις συμφωνηθείσες στη συνάντηση αυξήσεις τιμών.»

568 Επιβάλλεται, πρώτον, η διαπίστωση ότι, ακόμα και αν, όπως ισχυρίζεται η ΑWA, άλλες επιχειρήσεις μπόρεσαν στην τάδε ή δείνα περίπτωση να προβούν σε κράτηση αιθουσών, να συγκαλέσουν ορισμένες συναντήσεις ή να ανακοινώσουν αυξήσεις τιμών, καμία δεν συγκεντρώνει τόσα στοιχεία που συγκλίνουν στη στοιχειοθέτηση ηγετικού ρόλου όπως η ΑWA. Συναφώς, παραδείγματος χάρη, μολοντί είναι αληθές ότι η Koehler επίσης προήδρευσε της ΑΕΜCΡ από τον Ιανουάριο του 1995, ο ρόλος του F. (Koehler) δεν μπορεί να συγκριθεί με τον ρόλο του B. (ΑWA) ο οποίος τροποποίησε τη λειτουργία της σύμπραξης.

569 Δεύτερον, προκύπτει ότι τα μέλη της σύμπραξης δεν προέβαλαν κανένα στοιχείο που να αναιρεί τον ηγετικό ρόλο που είχε η ΑWA. Αντιθέτως, οι παρατεθείσες στις αιτιολογικές σκέψεις 95, 97, 104, 108, 120, 141, 143, 193, 194, 210, 234 και 246 της αποφάσεως δηλώσεις της Mougese, και ιδίως οι παρατεθείσες στη σκέψη 439 ανωτέρω, τείνουν να ενισχύουν τον ηγετικό ρόλο της ΑWA.

- 570 Η AWA αμφισβητεί παρ' όλ' αυτά την αποδεικτική ισχύ των δηλώσεων της Mougeot, οι οποίες αιτιολογούνται από το συμφέρον της επιχειρήσεως αυτής να εμφανιστεί ως το θύμα πιέσεων που άσκησε η AWA και να ευεργετηθεί της επεικειάς της Επιτροπής με την ανταλλαγή τέτοιων πληροφοριών.
- 571 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, ακόμη κι αν υπάρχουν ορισμένες διαφορές μεταξύ Mougeot και AWA, οι δηλώσεις της Mougeot συγκλίνουν, γενικώς, σε πολλά σημεία, ιδίως όσον αφορά τη δομή και το ιστορικό της σύμπραξης, με τις δηλώσεις της AWA, οι οποίες, κατά τα λοιπά, σκοπούν στην εφαρμογή των διατάξεων της ανακοινώσεως σχετικά με τη συνεργασία (βλ., μεταξύ άλλων, σκέψεις 163 έως 168 και 261 ανωτέρω). Η αξιοπιστία των δηλώσεων της Mougeot δεν μπορεί συνεπώς να διακυβευτεί μόνον όσον αφορά τον ηγετικό ρόλο που είχε η AWA, τούτο δε κατά μείζονα λόγο εφόσον ο ηγετικός αυτός ρόλος ενισχύεται από δέσμη συνεκτικών και συγκλινόντων αποδεικτικών στοιχείων.
- 572 Εξάλλου, τονίζεται ότι, πέραν των δηλώσεων της Mougeot, η δέσμη αυτή αποδεικτικών στοιχείων περιλαμβάνει έγγραφα που ανακάλυψε η Επιτροπή στη Sarrí (αιτιολογική σκέψη 103 της αποφάσεως) και δηλώσεις και ανακοινώσεις της τελευταίας αυτής επιχειρήσεως (βλ. αιτιολογική σκέψη 181 καθώς και την παραπομπή, στις αιτιολογικές σκέψεις 228 και 233, στη σελίδα 7 του φακέλου της Επιτροπής, όπου περιλαμβάνονται οι δηλώσεις της Sarrí). Επομένως, δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι η άποψη της Επιτροπής ενισχύεται μόνον από τις δηλώσεις της Mougeot.
- 573 Τέλος, όσον αφορά τις ασκηθείσες από την AWA σε άλλες επιχειρήσεις πιέσεις, η Επιτροπή διευκρινίζει, με το υπόμνημά της αντικρούσεως, ότι δεν προσήψε στην AWA ότι ώθησε άλλες επιχειρήσεις να μετάσχουν στη σύμπραξη, μολοντί ορισμένες, όπως η Carrs και η Torraspapel ισχυρίστηκαν με τις απαντήσεις τους στην ΑΑ ότι ενήργησαν υπό την πίεση της AWA.

- 574 Ωστόσο, ασφαλώς, στην αιτιολογική σκέψη 425 της αποφάσεως, στο πλαίσιο της εξετάσεως των ελαφρυντικών περιστάσεων που συνδέονται με τον αποκλειστικά παθητικό ρόλο, η Επιτροπή αναφέρει ότι «οι Carrs, Corigraph και Torrasspapel ισχυρίζονταν ότι είχαν αποκλειστικά παθητικό ρόλο στην παράβαση και ότι αναγκάστηκαν να συμμετάσχουν στη σύμπραξη λόγω των πιέσεων που ασκούσε η επιχείρηση-ηγέτης της σύμπραξης AWA» και ότι «η Koehler ισχυρίζεται και αυτή ότι οι απειλές της AWA ήταν ένας από τους παράγοντες που την ώθησαν να συμμετάσχει στην παράνομη πρακτική». Πάντως, πρόκειται για την έκθεση των προβληθέντων από τις επιχειρήσεις αυτές επιχειρημάτων σε απάντηση στην ΑΑ για να τους αναγνωρισθούν συναφώς ελαφρυντικές περιστάσεις, επιχειρήματα τα οποία η Επιτροπή στη συνέχεια απορρίπτει με τις αιτιολογικές σκέψεις 426 και 427 της αποφάσεως.
- 575 Επιβάλλεται εξάλλου η διαπίστωση ότι τα προβληθέντα από την Επιτροπή με τις αιτιολογικές σκέψεις 418 έως 423 της αποφάσεως στοιχεία για να αποδείξει τον ηγετικό ρόλο της AWA δεν παραπέμπουν σε τέτοιες παροτρύνσεις ή απειλές εκ μέρους της με σκοπό τη συμμετοχή επιχειρήσεων στη σύμπραξη. Επομένως, η AWA δεν μπορεί να ισχυριστεί ότι αδικώς κατηγορήθηκε για τέτοιες απειλές, ούτε ότι δεν είχε πρόσβαση στις δηλώσεις των επιχειρήσεων που ανέφεραν τέτοιες απειλές. Από τις αιτιολογικές σκέψεις 420 έως 422 της αποφάσεως και τα υπομνήματα της AWA προκύπτει ότι είχε αντιληφθεί την αιτίαση λόγω του ηγετικού της ρόλου υπό όλες αυτές τις πτυχές και είχε ασκήσει τα δικαιώματα άμυνας αντικρούοντάς την. Η AWA δεν μπορεί να επικαλείται προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας συναφώς.
- 576 Βάσει του συνόλου των προηγούμενων στοιχείων, το Πρωτοδικείο κρίνει ότι η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πλάνη εκτιμήσεως, κρίνοντας, βάσει δέσμης συνεκτικών και συγκλινόντων στοιχείων, ότι η AWA είχε ηγετικό ρόλο στην παράβαση.
- 577 Επί του παρόντος, πρέπει να εξακριβωθεί αν ο ρόλος αυτός δικαιολογεί προσαύξηση κατά 50 % του προστίμου της AWA.

2. Προσβολή της αρχής της αναλογικότητας

- 578 Η ΑWA ισχυρίζεται ότι, ακόμη και αν υπήρξε ηγέτης της παραβάσεως, το γεγονός αυτό δεν δικαιολογεί προσαύξηση του προστίμου κατά 50 %. Η ΑWA, για να στοιχειοθετήσει τον δυσανάλογο χαρακτήρα της προσαυξήσεως αυτής, στηρίζεται στην πρακτική λήψεως αποφάσεων της Επιτροπής και συγκρίνει την κατάστασή της με την κατάσταση άλλων επιχειρήσεων, το πρόστιμο των οποίων αυξήθηκε για τον ίδιο λόγο.
- 579 Πάντως, από το επιχείρημα ότι η προσαύξηση κατά 50 % είναι ανώτερη της γενικώς εφαρμοζομένης σε άλλες αποφάσεις της Επιτροπής προσαυξήσεως δεν προκύπτει παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας ή της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως (βλ., συναφώς, απόφαση ADM κατά Επιτροπής, σκέψη 248).
- 580 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, για τον καθορισμό του ύψους κάθε προστίμου, η Επιτροπή έχει εξουσία εκτιμήσεως και δεν υποχρεούται να εφαρμόζει, για τον σκοπό αυτό, συγκεκριμένο μαθηματικό τύπο (απόφαση του Πρωτοδικείου της 6ης Απριλίου 1995, T-150/89, Martinelli κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-1165, σκέψη 59, και Mo och Domsjö κατά Επιτροπής, σκέψη 67 ανωτέρω, σκέψη 268, επιβεβαιωθείσα, κατ' αναίρεση, με την απόφαση του Δικαστηρίου της 16ης Νοεμβρίου 2000, C-283/98 P, Mo och Domsjö κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-9855, σκέψη 47).
- 581 Επιπλέον, απαντώντας στο επιχείρημα ότι ο συντελεστής 50 % αντιστοιχεί, από απόψεως ποσοστού, στην υψηλότερη προσαύξηση που έχει ποτέ επιβληθεί λόγω ηγετικού ρόλου και, από απόψεως απολύτου μεγέθους, αντιστοιχεί στη δεύτερη αύξηση βάσει του λόγου αυτού, παρατηρείται ότι το ποσοστό αυτό δεν μπορεί να θεωρηθεί ως εξαιρετικό.
- 582 Πράγματι, με την απόφαση 2002/271/EK της 18ης Ιουλίου 2001, σχετικά με διαδικασία του άρθρου 81 της Συνθήκης ΕΚ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας για

τον ΕΟΧ (Υπόθεση COMP/E-1/36.490 — Ηλεκτρόδια γραφίτη) (ΕΕ 2002, L 100, σ. 1), η Επιτροπή επέβαλε στη SGL Carbon AG προσαύξηση 85 % λόγω επιβαρυντικών περιστάσεων. Παρ' όλ' αυτά είναι ακριβές ότι ο ηγετικός ρόλος δεν ήταν η μόνη επιβαρυντική περίπτωση, εφόσον στη SGL Carbon προσάφθηκε επίσης ότι κωλυσιέργησε στην έρευνα της Επιτροπής και αρνήθηκε να θέσει τέρμα στις παραβάσεις. Στην περίπτωση της UCAR International Inc., η προσαύξηση ανήλθε στο 60 % για τον ρόλο της ως ηγέτη και υποκινητή καθώς και για την εξακολούθηση της παραβάσεως μετά τους ελέγχους. Με την απόφαση 1999/210/ΕΚ της Επιτροπής, της 14ης Οκτωβρίου 1998, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΚ (Υπόθεση IV/F-3/33.708 — British Sugar plc, υπόθεση IV/F-3/33.709 — Tate & Lyle plc, υπόθεση IV/F-3/33.710 — Napier Brown & Company Ltd, υπόθεση IV/F-3/33.711 — James Budgett Sugars Ltd) (ΕΕ L 76, σ. 1), η προσαύξηση ήταν 75 %. Στη British Sugar plc επιβλήθηκαν κυρώσεις για τον ρόλο της ως υποκινητή και ως «δύναμης που δρα πίσω από την παράβαση», αλλά επίσης διότι δεν τήρησε τις δεσμεύσεις της για τήρηση του κοινοτικού δικαίου και διέπραξε δύο παραβάσεις των κανόνων του ανταγωνισμού στην ίδια αγορά.

583 Περαιτέρω, ο συντελεστής προσαυξήσεως 50 % εφαρμόστηκε σε άλλες επιχειρήσεις για τον ηγετικό τους ρόλο, παραδείγματος χάριν στην F. Hoffmann-La Roche AG με την απόφαση 2003/2/ΕΚ της Επιτροπής, της 21ης Νοεμβρίου 2001, σχετικά με τη διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 81 της Συνθήκης ΕΚ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ (Υπόθεση COMP/E-1/37.512 — Βιταμίνες) (ΕΕ L 6, σ. 1), καθώς και στην Archer Daniels Midland και στην Ajinomoto με την απόφαση 2001/418/ΕΚ, της Επιτροπής, της 7ης Ιουνίου 2000, σχετικά με τη διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 81 της Συνθήκης ΕΚ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ (Υπόθεση COMP/36.545/F3 — Αμινοξέα) (ΕΕ L 152, σ. 24).

584 Πάντως, η AWA φρονεί ότι, σύμφωνα με την πρακτική λήψεως αποφάσεων της Επιτροπής, η εφαρμογή του συντελεστή 50 % προϋποθέτει υποκίνηση ή καταναγκασμό.

585 Όσον αφορά την υποκίνηση, παρατηρείται ότι, με την απόφαση 2001/418, προσαύξηση 50 % επιβλήθηκε στην ADM ενώ ο ρόλος υποκινητή είχε σαφώς

καταλογιστεί στην Ajinomoto. Το παράδειγμα αυτό συνηγορεί, κατά συνέπεια, κατά της απόψεως της AWA ότι απαιτείται να υπάρχει υποκίνηση για την εφαρμογή συντελεστή 50 %.

586 Παρ' όλ' αυτά, μολονότι μπορεί να συνταχθεί κανείς με την άποψη της AWA ότι η εφαρμογή συντελεστή προσαυξήσεως 50 % απαιτεί στοιχείο υποκινήσεως, το στοιχείο αυτό δεν λείπει εν προκειμένω. Πράγματι, η AWA συγκάλεσε και διεξήγαγε πολλές συναντήσεις της σύμπραξης, υπήρξε ο «υποκινητής της αναδιαρθρώσεως της σύμπραξης» (αιτιολογική σκέψη 418 της αποφάσεως), έλαβε την πρωτοβουλία πολλών αυξήσεων τιμών και συχνά υπήρξε η πρώτη που ανακοίνωσε τις αυξήσεις τιμών στην αγορά. Η προσαύξηση του 50 % δεν μπορεί επομένως να θεωρηθεί δυσανάλογη (βλ. σκέψεις 568 έως 576 ανωτέρω).

587 Επιπλέον, όσον αφορά το στοιχείο του καταναγκασμού, επισημαίνεται ότι οι κατευθυντήριες γραμμές αναφέρουν μεταξύ των επιβαρυντικών περιστάσεων και τα αντίποινα επί άλλων επιχειρήσεων προκειμένου να τηρηθούν οι παραβατικές αποφάσεις ή πρακτικές. Επομένως, τα εν λόγω μέτρα συνιστούν καθ' εαυτά επιβαρυντική περίσταση διαφορετική από τον ρόλο ηγέτη ή υποκινητή της παραβάσεως.

588 Εξάλλου, εν προκειμένω, σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 104 της αποφάσεως, οι δηλώσεις της Mougeot αναφέρουν απειλές, εφόσον «[ο Β.] επισήμανε ρητώς ότι δεν θα ανεχόταν να μην εφαρμοστεί η εν λόγω αύξηση τιμής και θα ασχολούνταν προσωπικώς με αυτούς που δεν θα ακολουθούσαν την πρακτική αυτή».

589 Επιπλέον, δεν αποκλείεται ότι η αναμφισβήτητη οικονομική ηγεσία της AWA στην αγορά του αυτογραφικού χαρτιού της παρείχε ορισμένη εξουσία καταναγκασμού. Συναφείς είναι οι παρατεθείσες στη σκέψη 439 ανωτέρω δηλώσεις της Mougeot.

590 Επομένως, η προσαύξηση κατά 50 % του προστίμου της AWA λόγω του ηγετικού της ρόλου δεν προσβάλλει την αρχή της αναλογικότητας.

3. Προσβολή της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως

591 Σύμφωνα με την AWA, η προσαύξηση κατά 50 % του προστίμου λόγω του ηγετικού της ρόλου προσβάλλει επίσης την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως καθόσον πολλές επιχειρήσεις είχαν παρεμφερή με τον δικό της ρόλο. Η Koehler οργάνωσε πολλές συναντήσεις. Η Torrasrapel, η Mougeot και η ΜΗΤΡ έπαιξαν ρόλο κινητήριας δύναμης στις εθνικές συμφωνίες, αναλαμβάνοντας την ουσιαστική διοργάνωση των συναντήσεων. Η απόφαση περιγράφει την Torrasrapel ως τον ηγέτη της σύμπραξης στην ισπανική αγορά. Η μη προσαύξηση του προστίμου και για τις επιχειρήσεις αυτές συνιστά επομένως αδικαιολόγητη δυσμενή διάκριση.

592 Παρατηρείται ότι δεν υφίσταται για καμία από τις επιχειρήσεις αυτές δέσμη συνεκτικών και συγκλινόντων στοιχείων της ίδιας φύσεως και σημασίας με αυτήν που προσδιορίζει την AWA ως ηγέτη της εν λόγω παραβάσεως. Το γεγονός ότι η μία ή η άλλη από τις επιχειρήσεις αυτές μπόρεσε να λειτουργήσει κατά τον τάδε ή δείνα τρόπο στη σύμπραξη δεν την καθιστά ηγέτη. Η πρόσθεση διαφόρων στοιχείων, ενισχυμένων από τις δηλώσεις πολλών επιχειρήσεων, χορηγεί την ιδιότητα αυτή στην AWA (βλ. σκέψεις 568 έως 576 ανωτέρω).

593 Ορθώς συνεπώς η Επιτροπή προσαύξησε κατά 50 % το πρόστιμο της AWA λόγω επιβαρυντικών περιστάσεων.

Z — Επί των λόγων που αντλούνται από την παράβαση του άρθρου 253 ΕΚ, του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 και την προσβολή των αρχών της αναλογικότητας και της ίσης μεταχειρίσεως, την έλλειψη εξατομικευμένης επιμετρήσεως των προστίμων, τη συσταλτική ερμηνεία των κατευθυντηρίων γραμμών σε θέματα προστίμων, καθώς και από πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως, προκύπτουσα από το γεγονός ότι δεν λήφθηκαν υπόψη ορισμένες ελαφρυντικές περιστάσεις

1. Αποκλειστικά παθητικός ή μιμητικός ρόλος στη σύμπραξη

- 594 Πολλές προσφεύγουσες (Bolloré, Zanders, Mougeot, Divira και Zicuñaga) ισχυρίζονται ότι είχαν μόνο παθητικό, μιμητικό ή περιθωριακό ρόλο στη σύμπραξη. Επομένως, η Επιτροπή έπρεπε να μειώσει το πρόστιμό τους λόγω ελαφρυντικών περιστάσεων.
- 595 Η Επιτροπή απορρίπτει τα επιχειρήματα τους για τον λόγο ότι όλοι οι συμμετέχοντες στη σύμπραξη ήσαν ενεργά μέλη της.
- 596 Υπενθυμίζεται ότι, άπαξ μια παράβαση διαπράττεται από πλείονες επιχειρήσεις, πρέπει να εξετάζεται η σχετική σοβαρότητα της συμμετοχής καθεμιάς απ' αυτές (αποφάσεις Suiker Unie κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 446 ανωτέρω, σκέψη 623, και Επιτροπή κατά Anic Partecipazioni, σκέψη 149 ανωτέρω, σκέψη 150), για να καθορισθεί αν υφίστανται, ως προς αυτές, επιβαρυντικές ή ελαφρυντικές περιστάσεις.
- 597 Στα σημεία 2 και 3 των κατευθυντηρίων γραμμών προβλέπεται διαβάθμιση του βασικού ποσού του προστίμου αναλόγως ορισμένων επιβαρυντικών ή ελαφρυντικών περιστάσεων, οι οποίες χαρακτηρίζουν κάθε εμπλεκόμενη επιχείρηση. Συγκεκριμένα, αν αποδειχθεί ότι «η επιχείρηση έχει παίξει αποκλειστικά παθητικό

ρόλο» στη διάπραξη της παραβάσεως «ή μιμήθηκε απλώς τη συμπεριφορά άλλων επιχειρήσεων», συνιστά ελαφρυντική περίπτωση, σύμφωνα με το σημείο 3, πρώτη περίπτωση, των κατευθυντηρίων γραμμών, διευκρινιζόμενου ότι αυτός ο παθητικός ρόλος συνεπάγεται ότι η ενδιαφερόμενη επιχείρηση έχει υιοθετήσει «συγκρατημένη συμπεριφορά», δηλαδή δεν υφίσταται ενεργός συμμετοχή στην εκπόνηση τής ή των αντιθέτων προς τον ανταγωνισμών συμφωνιών (απόφαση του Πρωτοδικείου της 9ης Ιουλίου 2003, T-220/00, Cheil Jedang κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II-2473, σκέψεις 165 έως 167).

- 598 Εξάλλου, οι προσφεύγουσες δεν μπορούν να υποστηρίξουν ότι το γεγονός ότι δεν υπήρξαν ηγέτες της σύμπραξης πρέπει να οδηγήσει σε μείωση του ποσού του προστίμου τους. Πράγματι, ισχυριζόμενες ότι δεν είχαν ενεργό ρόλο, απλώς υποστηρίζουν ότι δεν συντρέχει επιβαρυντική περίπτωση (βλ., συναφώς, αποφάσεις του Πρωτοδικείου Lögstör Rör κατά Επιτροπής, σκέψη 93 ανωτέρω, σκέψη 322, και της 20ής Μαρτίου 2002, T-21/99, Dansk Rørindustri κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. II-1681, σκέψη 230).
- 599 Σύμφωνα με την Bolloré, η Επιτροπή από την τακτική συμμετοχή της Corigraph στις συναντήσεις της σύμπραξης και τις πρωτοβουλίες αυξήσεων τιμών συνήγαγε ότι δεν είχε αποκλειστικώς παθητικό ρόλο. Ωστόσο, κατά την άποψη της Bolloré, λόγω τακτικής συμμετοχής στις συναντήσεις και σε μέτρα αυξήσεως τιμών δεν μπορεί να αποκλεισθεί ότι η εν λόγω επιχείρηση είχε αποκλειστικά μιμητικό ρόλο στη σύμπραξη. Η Επιτροπή υποχρεούται να εξακριβώσει συγκεκριμένα τον βαθμό συμμετοχής της εν λόγω επιχείρησης στη σύμπραξη, από ποσοτική και ποιοτική άποψη. Πάντως, η Bolloré ήταν το μέλος της ΑΕΜCΡ με τη λιγότερη συμμετοχή στις συναντήσεις.
- 600 Επισημαίνεται συναφώς ότι το ποσοστό συμμετοχής της Corigraph, όπως αναγνώρισε η Bolloré με το δικόγραφο προσφυγής της, δηλαδή σε 15 από τις 21 συναντήσεις της ΑΕΜCΡ, σε 8 από τις 11 συναντήσεις που έγιναν μεταξύ 14 Σεπτεμβρίου 1993 και Σεπτεμβρίου του 1995 και σε 3 από τις 4 γενικές συναντήσεις, χωρίς να υπολογιστεί η συμμετοχή της στις εθνικές συναντήσεις για τη γαλλική αγορά, και σε 4 από τις 6 συναντήσεις για την ισπανική αγορά, δεν είναι αμελητέο. Εν πάση περιπτώσει, δεν στοιχειοθετεί σαφώς σποραδικότερο χαρακτήρα των συμμετοχών της στις συναντήσεις σε σχέση με τα τακτικά μέλη της σύμπραξης κατά την έννοια της αποφάσεως BPB de Eendracht κατά Επιτροπής, σκέψη 501 ανωτέρω (σκέψη 343). Η συμμετοχή της στις συναντήσεις αυτές και σε πρωτοβουλίες αυξήσεων τιμών καθώς και η ομολογία της συμμετοχής της στη σύμπραξη δεν μαρτυρούν επομένως αποκλειστικά παθητικό ή παρακολουθητικό ρόλο.

- 601 Πάντως, η Bolloré ισχυρίζεται προφανώς ότι άπαξ μια επιχείρηση προβάλλει ότι είχε παθητικό ρόλο, η Επιτροπή πρέπει να της χορηγήσει ελαφρυντικές περιστάσεις και να μειώσει το ποσό του προστίμου που της επιβλήθηκε, εκτός αν αποδειχθεί ότι η επιχείρηση είχε πράγματι ενεργό ρόλο. Η άποψη αυτή δεν μπορεί να γίνει δεκτή.
- 602 Πράγματι, στις κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων δεν αναφέρεται ότι η Επιτροπή πρέπει πάντοτε να λαμβάνει υπόψη της χωριστά καθεμία από τις ελαφρυντικές περιστάσεις που απαριθμούνται στο σημείο 3 των κατευθυντηρίων αυτών γραμμών. Πρέπει να θεωρηθεί ότι ναι μεν οι περιστάσεις που απαριθμούνται στον κατάλογο του σημείου 3 των κατευθυντηρίων γραμμών είναι ασφαλώς μεταξύ εκείνων που μπορούν να ληφθούν υπόψη από την Επιτροπή σε μια δεδομένη περίπτωση, η Επιτροπή, ωστόσο, δεν υποχρεούται να χορηγεί αυτομάτως επιπλέον μείωση λόγω των περιστάσεων αυτών, όταν μια επιχείρηση προβάλλει στοιχεία ικανά να αποτελέσουν ένδειξη περί της συνδρομής μιας των περιστάσεων αυτών. Πράγματι, ο προσήκων χαρακτήρας τυχόν μειώσεως του προστίμου λόγω ελαφρυντικών περιστάσεων πρέπει να εκτιμάται σφαιρικά και λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των κρίσιμων περιστάσεων. Εφόσον οι κατευθυντήριες γραμμές δεν περιέχουν επιτακτικό κανόνα όσον αφορά τις ελαφρυντικές περιστάσεις που μπορούν να ληφθούν υπόψη, πρέπει να θεωρηθεί ότι η Επιτροπή διατήρησε ένα ορισμένο περιθώριο εκτιμήσεως ώστε να εκτιμά σφαιρικά την έκταση της ενδεχόμενης μειώσεως του ποσού των προστίμων λόγω ελαφρυντικών περιστάσεων.
- 603 Εν πάση περιπτώσει, οι κατευθυντήριες γραμμές αναφέρουν, μεταξύ των παραδειγμάτων των ελαφρυντικών περιστάσεων, τον «αποκλειστικά» παθητικό ή μιμητικό ρόλο στη διάπραξη της παραβάσεως. Ωστόσο, η συμμετοχή στην πλειονότητα των αθεμίτων συναντήσεων είναι ήδη αρκούντως ενεργητική ώστε να μη θεωρείται «αποκλειστικά» παθητική ή μιμητική.
- 604 Η Mougeot καταγγέλει τον δυσανάλογο χαρακτήρα του προστίμου που της επιβλήθηκε σε σχέση με τον βαθμό ευθύνης της στη σύμπραξη. Ωστόσο, τα επιχειρήματα που προβάλλει δεν αποδεικνύουν ότι είχε αποκλειστικώς παθητικό ή μιμητικό ρόλο, πράγμα το οποίο εξάλλου δεν ισχυρίζεται. Ούτε το γεγονός ότι δεν είχε ηγετικό ρόλο οδηγεί σε μείωση του προστίμου, για τον αναφερθέντα στη σκέψη 598 ανωτέρω λόγο.

- 605 Η Dívira προβάλλει ότι η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη τον αποκλειστικώς παθητικό και εξαρτώμενο ρόλο της στη σύμπραξη. Η Dívira ισχυρίζεται ότι δεν μετείχε σε καμία συνάντηση ή λήψη αποφάσεως των παραγωγών του αυτογραφικού χαρτιού και είχε με αυτούς μόνον αμιγώς κάθετες σχέσεις με την ιδιότητά της ως απλού διανομέα. Ωστόσο, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι πρέπει να απορριφθεί ο λόγος που προβάλλει η Dívira με σκοπό να αμφισβητήσει τη συμμετοχή της στην παράβαση (βλ. σκέψεις 155 έως 221 ανωτέρω). Εφόσον στοιχειοθετείται η συμμετοχή της σε αθέμιτες συναντήσεις για την ισπανική αγορά δεν μπορεί να χαρακτηριστεί αποκλειστικά παθητικός ο ρόλος της. Το γεγονός ότι μετείχε στις συναντήσεις αυτές ως διανομέας δεν μεταβάλλει την κρίση αυτή.
- 606 Η Zicuñaga αναφέρει, μεταξύ των ελαφρυντικών περιστάσεων που έπρεπε να λάβει υπόψη η Επιτροπή για τον υπολογισμό του προστίμου που της επέβαλε, τον αποκλειστικά παθητικό ή μιμητικό ρόλο της στην παράβαση. Προς στήριξη του ισχυρισμού αυτού, η Zicuñaga προβάλλει μόνον τις αποφάσεις της Επιτροπής με τις οποίες η Επιτροπή μεταχειρίστηκε διαφορετικά τους ηγέτες και τα τακτικά μέλη.
- 607 Πάντως, εφόσον η Επιτροπή απέδειξε τη συμμετοχή της Zicuñaga σε αθέμιτες συναντήσεις για την ισπανική αγορά (βλ. σκέψεις 155 έως 243 ανωτέρω), δεν μπορεί βεβαίως να μειώσει το πρόστιμο που της επιβλήθηκε, επειδή η Zicuñaga προβάλλει απλώς το επιχείρημα ότι είχε αποκλειστικώς παθητικό ή μιμητικό ρόλο χωρίς να προσκομίζει κανένα στοιχείο ικανό να αποδείξει τον ρόλο αυτό.
- 608 Η Zanders δεν αμφισβητεί ότι υπήξε μέλος της σύμπραξης για την περίοδο μεταξύ Ιανουαρίου 1992 και Σεπτεμβρίου 1995, βάσει του οποίου εξάλλου μειώθηκε το πρόστιμο βάσει της ανακοινώσεως σχετικά με τη συνεργασία, αρνείται όμως τον ενεργητικό ή πρωταρχικό ρόλο, τον οποίο η Επιτροπή της προσάπτει ότι είχε στη σύμπραξη. Η Zanders αμφισβητεί την παρουσία της σε ορισμένες συναντήσεις και προσθέτει ότι τα άμεσα αποδεικτικά στοιχεία που διαθέτει η Επιτροπή στοιχειοθετούν ότι δεν έλαβε μέρος σε σημαντικές πτυχές της σύμπραξης ή, τουλάχιστον, ότι μετείχε σε μικρότερο βαθμό από άλλες επιχειρήσεις περιοριζόμενη σε μιμητικό ρόλο. Ειδικότερα, η Zanders αρνείται τη συμμετοχή της στις ανεπίσημες συναντήσεις της AEMCP μετά την αναδιάρθρωσή της το φθινόπωρο του 1993.

- 609 Επισημαίνεται ότι το γεγονός ότι μπορεί να μην αποδειχθεί η συμμετοχή της Zanders σε ορισμένες συναντήσεις και ότι υπήρξε ενεργητικότερη σε αθέμιτες συμφωνίες σε εθνικό επίπεδο απ' ό,τι σε ευρωπαϊκό επίπεδο δεν αποδεικνύει ότι είχε αποκλειστικώς παθητικό ή μιμητικό ρόλο. Κατά τα λοιπά, η ίδια η Zanders δεν αρνείται κατ' αρχήν ότι συνήψε συμφωνίες, μετά από ορισμένες συναντήσεις στις οποίες δεν ήταν παρούσα. Περαιτέρω, παρά την απόφασή της να μη λάβει πλέον μέρος στις ανεπίσημες συναντήσεις της ΑΕΜCΡ μετά την αναδιάρθρωσή της, η Zanders αναγνώρισε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ότι παρέλειψε να επισημάνει στα άλλα μέλη ότι αποστασιοποιούνταν από τη σύμπραξη ή δεν μετείχε πλέον. Επομένως, η Zanders συνέχισε να θεωρείται ως πλήρες μέλος από τους άλλους συμμετέχοντες και να πληροφορείται το αποτέλεσμα των αθεμίτων συναντήσεων. Τέλος, από τις δηλώσεις της Zanders κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, προκύπτει ότι εφάρμοσε τις αποφάσεις που λήφθηκαν στις συναντήσεις όπου δεν εκπροσωπήθηκε, εκτός από ορισμένες περιπτώσεις που δεν τις ακολούθησε. Επομένως, τα στοιχεία αυτά αναιρούν την άποψη ότι η Zanders είχε αποκλειστικά παθητική συμπεριφορά.
- 610 Η Zanders αποπειράται προφανώς να αποδείξει κυρίως ότι δεν είχε «ρόλο πρωτεργάτη». Ωστόσο, σύμφωνα με την παρατεθείσα στη σκέψη 598 ανωτέρω νομολογία, με τον ισχυρισμό αυτό απλώς προβάλλει το γεγονός ότι δεν συντρέχει επιβαρυντική κατάσταση.
- 611 Όσον αφορά τη δυσμενή διάκριση, της οποίας αποτέλεσε αντικείμενο η Zanders σε σχέση με άλλες επιχειρήσεις σαφώς πιο ενεργητικές στη σύμπραξη, σύμφωνα με την άποψή της, η εκτίμηση του αποκλειστικά παθητικού ρόλου στη σύμπραξη πρέπει να γίνεται για κάθε επιχείρηση ατομικώς. Το γεγονός ότι άλλες επιχειρήσεις μπόρεσαν να είναι πιο ενεργητικές δεν συνεπάγεται αυτομάτως ότι η Zanders είχε αποκλειστικά παθητικό ή μιμητικό ρόλο. Μόνο η πλήρης παθητικότητά της θα μπορούσε να ληφθεί υπόψη, ωστόσο τούτο δεν αποδεικνύεται.
- 612 Τέλος, ορθώς η Επιτροπή ισχυρίστηκε ότι όλες οι επιχειρήσεις που έλαβαν μέρος στη σύμπραξη ήσαν ενεργά μέλη καθόσον μετείχαν σε συναντήσεις κατά τη διάρκεια των οποίων αντάλλαζαν πληροφορίες και αποφάσιζαν αυξήσεις τιμών, οι

οποίες στη συνέχεια ανακοινώθηκαν στους πελάτες. Μολονότι είναι αληθές ότι οι επιχειρήσεις δεν ήταν κατ' ανάγκη όλες το ίδιο ενεργές σε όλες τις πτυχές της παραβάσεως και σε όλη την αγορά, καμία, ούτως ειπείν, δεν είχε αποκλειστικά παθητικό ή μιμητικό ρόλο. Επομένως, η Επιτροπή ορθώς εφάρμοσε τις κατευθυντήριες γραμμές που δεν προβλέπουν διαβάθμιση μεταξύ του ηγετικού ρόλου και του αποκλειστικά παθητικού ή μιμητικού ρόλου.

2. Μέγεθος και επιρροή στην αγορά της επιχειρήσεως την οποία αφορά η παράβαση

- 613 Η Dívira φρονεί ότι δεν έπρεπε να καταταγεί στην ίδια κατηγορία με την Carrs και την Zicuñaga διότι αποτελεί οικογενειακή επιχείρηση μικρού μεγέθους, η οποία ασκεί τις δραστηριότητές της μεταποιήσεως και διανομής μόνον σε τοπικό επίπεδο. Η παράβαση που της προσάπτεται δεν είχε κανένα περιοριστικό αποτέλεσμα στον ανταγωνισμό.
- 614 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι έλαβε υπόψη την περιορισμένη επιρροή της Dívira κατατάσσοντάς την στην πέμπτη κατηγορία. Εφόσον όλες οι επιχειρήσεις μέλη της σύμπραξης παραβίασαν τους κανόνες του ανταγωνισμού, βάσει της επιχειρηματολογίας της η Dívira δεν μπορεί να καταταγεί σε κατώτερη κατηγορία από την Carrs και την Zicuñaga.
- 615 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση, αφενός, ότι το μικρό μέγεθος της Dívira λήφθηκε προσηκόντως υπόψη, εφόσον κατετάγη στην τελευταία κατηγορία με πρόστιμο, το βασικό ποσό του οποίου καθορίστηκε σε 1,4 εκατομμύρια ευρώ, ενώ για παράβαση χαρακτηρισθείσα ως πολύ σοβαρή το ποσό αυτό μπορεί να είναι μεγαλύτερο των 20 εκατομμυρίων ευρώ. Αφετέρου, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι το γεγονός ότι η προσφεύγουσα αποτελεί οικογενειακή επιχείρηση μεσαίου μεγέθους ουδόλως μπορεί να αποτελέσει ελαφρυντική περίσταση (απόφαση LR AF 1998 κατά Επιτροπής, σκέψη 45 ανωτέρω, σκέψη 338).

- 616 Όσον αφορά το επιχείρημα ότι η παράβαση που προσάπτεται στην Dívira δεν είχε κανένα περιοριστικό αποτέλεσμα στον ανταγωνισμό, η εκτίμηση των αποτελεσμάτων της σύμπραξης δεν μπορεί να περιοριστεί μόνον στην αγορά, στην οποία η Dívira προβάλλει ότι δρα, ενώ η σύμπραξη κάλυψε το σύνολο της κοινής αγοράς και κατόπιν τον ΕΟΧ. Επομένως, το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών επηρεάστηκε, ούτως ώστε είναι εφαρμοστέο το άρθρο 81 ΕΚ. Αν το επιχείρημα αυτό μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι προβάλλει την έλλειψη συγκεκριμένης επίπτωσης στον ανταγωνισμό της προσαπτομένης στην Dívira παραβάσεως, πρέπει να γίνει παραπομπή στις σκέψεις 445 έως 459 ανωτέρω.
- 617 Κατά συνέπεια, δεν μπορεί να χορηγηθεί στην Dívira ελαφρυντική περίπτωση λόγω του μεγέθους της και της περιορισμένης επιρροής της.

3. Συμπεριφορά στην αγορά κατά τη διάρκεια της παραβάσεως

- 618 Η Dívira προβάλλει ότι δεν εφάρμοσε ποτέ τις συμφωνίες που προβάλλεται ότι συνάφθηκαν κατά τις συναντήσεις στις οποίες έλαβε μέρος. Η εμπορική συμπεριφορά της ήταν αντίθετη του περιεχομένου των εν λόγω συμφωνιών. Η επίπτωση της συμπεριφοράς της στην αγορά ήταν κατά συνέπεια αμελητέα ή ανύπαρκτη.
- 619 Η Torraspapel ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη το γεγονός ότι η Torraspapel δεν τήρησε τις συμφωνίες τιμών παρά τις πιέσεις που υπέστη. Η εξέλιξη της πολιτικής της τιμών δεν αντιστοιχεί καθόλου στις φερόμενες συμφωνίες τιμών. Η συμπεριφορά της σε θέματα τιμών αντιτασσόταν συνήθως στα αντίθετα προς τον ανταγωνισμό αποτελέσματα της σύμπραξης, πράγμα το οποίο αρκεί ώστε η Επιτροπή να της αναγνωρίσει ελαφρυντική περίπτωση.
- 620 Η Zicuñaga ισχυρίζεται ότι, βάσει των κατευθυντηρίων γραμμών και της πρακτικής της Επιτροπής, πρέπει να ληφθεί υπόψη, ως ελαφρυντική περίπτωση, το γεγονός ότι η απαγορευμένη συμφωνία δεν εφαρμόστηκε ή εφαρμόστηκε μόνον εν μέρει.

- 621 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι δεν υποχρεούται να λάβει υπόψη της ως ελαφρυντική περίπτωση τη μη τήρηση παράνομης συμφωνίας. Η Επιτροπή προβάλλει συναφώς, μεταξύ άλλων, την απόφαση της 14ης Μαΐου 1998, SCA Holding κατά Επιτροπής, σκέψη 468 ανωτέρω (σκέψη 142).
- 622 Όπως υπενθυμίστηκε, όταν πολλές επιχειρήσεις διαπράξουν μια παράβαση, πρέπει να εξεταστεί η σχετική σοβαρότητα της συμμετοχής στην παράβαση καθεμιάς από τις επιχειρήσεις αυτές (αποφάσεις Suiker Unie κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 446 ανωτέρω, σκέψη 623, και Επιτροπή κατά Anic Partecipazioni, σκέψη 149 ανωτέρω, σκέψη 150), για να καθοριστεί αν συντρέχουν, ως προς τις επιχειρήσεις αυτές, επιβαρυντικές ή ελαφρυντικές περιστάσεις.
- 623 Στο σημείο 3 «Ελαφρυντικές περιστάσεις» των κατευθυντηρίων γραμμών περιλαμβάνεται μη εξαντλητικός κατάλογος των περιστάσεων που μπορούν να οδηγήσουν σε μείωση του βασικού ποσού του προστίμου, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται η μη ουσιαστική εφαρμογή των συμφωνιών (σημείο 3, δεύτερη περίπτωση).
- 624 Διαπιστώνεται ότι το κείμενο αυτό δεν απαριθμεί επιτακτικώς τις ελαφρυντικές περιστάσεις που η Επιτροπή υποχρεούται να λάβει υπόψη. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή διατηρεί ορισμένο περιθώριο για να εκτιμήσει σφαιρικώς τη σημασία της ενδεχόμενης μείωσης του ποσού των προστίμων λόγω ελαφρυντικών περιστάσεων.
- 625 Συναφώς, πρέπει να εξακριβωθεί αν τα γεγονότα που προέβαλε η προσφεύγουσα μπορούν να αποδείξουν ότι, κατά τη διάρκεια της περιόδου κατά την οποία αυτή προσχώρησε στις παράνομες συμφωνίες, δεν τις εφάρμοσε πραγματικά, υιοθετώντας ανταγωνιστική συμπεριφορά στην αγορά (απόφαση ADM κατά Επιτροπής, σκέψη 268· βλ. επίσης, συναφώς, απόφαση Τσιμέντο, σκέψη 49 ανωτέρω, σκέψεις 4872 έως 4874).

- 626 Εν προκειμένω, βάσει των στοιχείων που προσκόμισαν οι προσφεύγουσες δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι δεν εφάρμοσαν πραγματικά τις επίδικες παραβατικές συμφωνίες υιοθετώντας ανταγωνιστική συμπεριφορά στην αγορά.
- 627 Όσον αφορά την *Torraspapel*, μολονότι είναι αληθές ότι, από τις αιτιολογικές σκέψεις 157, 166 και 216 της αποφάσεως, μπορεί να συναχθεί ότι η επιχείρηση αυτή δεν ακολούθησε πάντοτε τις συμφωνηθείσες αυξήσεις τιμών ή τις ακολούθησε καθυστερημένα, βάσει πολλών άλλων στοιχείων (βλ., μεταξύ άλλων, τις αιτιολογικές σκέψεις 204, 206, 215, 225 έως 227, 236 έως 238 της αποφάσεως) μπορεί να στοιχειοθετηθεί ότι η *Torraspapel*, εν πολλοίς, εφάρμοσε τις συμφωνίες αυτές. Παραδείγματος χάρη, από τις αιτιολογικές σκέψεις 204 και 206, προκύπτει ότι οι *AWA*, *Koehler*, *Sappi*, *Stora* και *Torraspapel* ανακοίνωσαν, κατά τη διάρκεια της περιόδου μεταξύ Ιανουαρίου και Μαΐου 1994, παρεμφερείς αυξήσεις τιμών με τις συμφωνηθείσες στη γενική συνάντηση της 19ης Ιανουαρίου 1994. Ομοίως, για τον Σεπτέμβριο και Οκτώβριο του 1994, οι *AWA*, *Sappi*, *Stora*, *Torraspapel* και *Zanders* ανακοίνωσαν παρεμφερείς αυξήσεις τιμών με τις συμφωνηθείσες στη συνάντηση της 21ης Ιουνίου 1994 (αιτιολογική σκέψη 215). Όσον αφορά την περίοδο μεταξύ Δεκεμβρίου 1994 έως Φεβρουαρίου 1995, η Επιτροπή ισχυρίζεται, με την αιτιολογική σκέψη 225, ότι ανακάλυψε ότι όλοι οι συμμετέχοντες στη γενική συνάντηση της 22ας Σεπτεμβρίου 1994 —*AWA*, *Koehler*, *Sappi*, *Stora*, *Torraspapel* και *Zanders*— ανακοίνωσαν αυξήσεις τιμών παρεμφερείς με τις συμφωνηθείσες κατά τη συνάντηση αυτή. Τέλος, σε ένα έγγραφο με ημερομηνία 16 Φεβρουαρίου 1995 που διαβίβασε η *Sappi* και αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 238, αναφέρεται ότι «η αύξηση κατά 6 % [ρολά] την 1η Μαρτίου 1995 ανακοινώθηκε από τους ηγέτες της αγοράς *Sarrió/Stora/AWA*». Από τα έγγραφα που προσκόμισε η Επιτροπή προκύπτει επίσης ότι η *Torraspapel* συνήψε ορισμένες φορές διαφορετικές συμφωνίες για ορισμένους μεγάλους πελάτες διαφοροποιώντας τη συμφωνηθείσα αύξηση τιμής. Ωστόσο, με τα αριθμητικά στοιχεία που προσκομίζει προς στήριξη του επιχειρήματός της που αντλεί από τη μη εφαρμογή των συμφωνηθεισών αυξήσεων τιμών, η προσφεύγουσα συγκρίνει τις μέσες μηνιαίες τιμές, χωρίς να τονίζει τις εν λόγω καθυστερήσεις ή μεταθέσεις εφαρμογής.
- 628 Όσον αφορά την *Divipa*, ο ισχυρισμός της ότι είναι απλός διανομέας που δεν βρισκόταν σε ανταγωνισμό με τις άλλες εμπλεκόμενες επιχειρήσεις δεν είναι βάσιμος. Ακόμα και αν αγόραζε μεγάλα ρολά από τους παραγωγούς, παρήγαγε η ίδια φύλα και μικρά ρολά τα οποία προμήθευε, όπως άλλες εμπλεκόμενες επιχειρήσεις, σε τρίτους. Στην ισπανική και πορτογαλική αγορά, ορισμένοι παραγωγοί διένειμαν οι ίδιοι τα προϊόντα τους και άλλοι περνούσαν από ανεξάρτητους διανομείς (αιτιολογική σκέψη 153 της αποφάσεως). Οι ενσωματω-

μένοι παραγωγοί ήλεγχαν όλη τη διαδικασία και καθόριζαν τις τιμές τους στους τυπογράφους, ενώ οι μη ενσωματωμένοι κάθετα παραγωγοί έπρεπε να συζητούν την τιμή πωλήσεως με τον διανομέα. Στην περίπτωση αυτή, έπρεπε να καθοριστούν δύο επίπεδα τιμών: η τιμή που ζητά ο παραγωγός από τον διανομέα και η τιμή που ζητά ο παραγωγός από τους τρίτους. Ωστόσο, το σημείωμα σχετικά με τη συνάντηση της Βαρκελώνης της 19ης Οκτωβρίου 1993 (έγγραφο 4474, αναφερόμενο στην αιτιολογική σκέψη 192 και παρατιθέμενο στη σκέψη 173 ανωτέρω) καταδεικνύει ότι η σύμπραξη κάλυπτε επίσης και την τελευταία αυτή τιμή. Μετέχοντας στη σύμπραξη, η Divíra είχε συνεπώς τη δυνατότητα να δρα επί του περιθωρίου κέρδους της.

- 629 Περαιτέρω, η Επιτροπή απέδειξε ότι η Divíra είχε λάβει μέρος σε αθέμιτες συναντήσεις στην ισπανική αγορά κατά τη διάρκεια των οποίων αποφασίστηκαν αυξήσεις τιμών. Πάντως, η Divíra ισχυρίζεται ότι δεν εφάρμοσε τις συμφωνίες αυτές. Εν προκειμένω, βάσει των στοιχείων που προσκόμισε η προσφεύγουσα δεν μπορεί πάντως να θεωρηθεί ότι δεν εφάρμοσε τις επίδικες συμφωνίες, έχοντας συναφώς συμπεριφορά στην αγορά ικανή να εμποδίσει τα αντίθετα προς τον ανταγωνισμό αποτελέσματα της διαπιστωθείσας παραβάσεως. Πράγματι, οι πίνακες που προσκόμισε η Divíra ως παράρτημα στο δικόγραφο της προσφυγής της δείχνουν, παραδείγματος χάρη, ότι το 1994 τα περιθώριά της και οι τιμές πωλήσεως είχαν σαφώς αυξηθεί παρά την πλεονάζουσα διαρθρωτική ικανότητα και την παρακμάζουσα αγορά. Κατά τα λοιπά, το γεγονός και μόνον ότι η Divíra μπόρεσε να μην έχει συμπεριφορά πλήρως συνάδουσα με τις συμφωνηθείσες συμφωνίες, εάν αποδειχθεί, δεν αρκεί για να υποχρεώσει την Επιτροπή να της χορηγήσει ελαφρυντικές περιστάσεις. Πράγματι, η προσφεύγουσα μπορεί, μέσω της κατά το μάλλον ή ήττον ανεξάρτητης πολιτικής της στην αγορά, να προσπαθήσει απλώς να χρησιμοποιήσει τη σύμπραξη υπέρ της (αποφάσεις της 14ης Μαΐου 1998, SCA Holding κατά Επιτροπής, σκέψη 468 ανωτέρω, σκέψη 142, και Cascades κατά Επιτροπής, σκέψη 451 ανωτέρω, σκέψη 230).

- 630 Οι ίδιες θεωρήσεις που αναπτύχθηκαν στην προηγούμενη σκέψη στην περίπτωση της Divíra ισχύουν και για την Zicuñaga. Η Επιτροπή απέδειξε τη συμμετοχή της Zicuñaga σε αθέμιτες συναντήσεις για την ισπανική αγορά κατά τη διάρκεια των οποίων αποφασίστηκαν αυξήσεις τιμών. Ωστόσο, μολονότι είναι αληθές ότι η Zicuñaga προβάλλει ως ελαφρυντική περίσταση τη μη εφαρμογή των αυξήσεων αυτών, δεν την αποδεικνύει. Στο πλαίσιο της επιχειρηματολογίας της σχετικά με τις ελαφρυντικές περιστάσεις, η Zicuñaga απλώς παραπέμπει σε πολλές αποφάσεις της Επιτροπής, οι περισσότερες από τις οποίες είναι κατά τα λοιπά προγενέστερες της εφαρμογής των κατευθυντηρίων γραμμών. Η Zicuñaga προβάλλει το γεγονός ότι,

με τις αποφάσεις αυτές, η Επιτροπή έλαβε υπόψη, κατά την εκτίμηση της σοβαρότητας της παραβάσεως, τη μη εφαρμογή ή την περιορισμένη εφαρμογή των επιδίκων συμφωνιών. Ωστόσο, για τους σκοπούς αξιολογήσεως των ελαφρυντικών περιστάσεων, πρέπει, σύμφωνα με την αρχή της εξατομικεύσεως των ποινών και κυρώσεων, να εξεταστεί η σχετική σοβαρότητα της συμμετοχής της επιχειρήσεως στην παράβαση (απόφαση ADM κατά Επιτροπής, σκέψη 265).

631 Εν πάση περιπτώσει, τα στοιχεία που προσκόμισε η Zicuñaga με άλλα αποσπάσματα του δικογράφου της προσφυγής της, τα οποία δεν αφορούν το ζήτημα των ελαφρυντικών περιστάσεων, επιβεβαιώνουν ότι οι τιμές της Zicuñaga και της Divira είχαν παράλληλη εξέλιξη. Εξάλλου, προκύπτει επίσης από το δικόγραφο της προσφυγής ότι οι τιμές της Zicuñaga ανήλθαν από 174,99 ESP τον Νοέμβριο του 1993 σε 210,99 ESP τον Δεκέμβριο του 1994. Μόνον το γεγονός ότι οι τιμές που εφάρμοσε η Zicuñaga δεν αντιστοιχούν ακριβώς στις τιμές που αποφασίστηκαν κατά τις διάφορες αθέμιτες συναντήσεις δεν αποδεικνύει ότι η Zicuñaga δεν έθεσε σε εφαρμογή τις επίδικες συμφωνίες.

632 Συναφώς, τονίζεται ότι η Επιτροπή ισχυρίζεται, με την αιτιολογική σκέψη 397 της αποφάσεως, ότι «τα στοιχεία σχετικά με τις συναντήσεις και τις αυξήσεις των τιμών [...] δείχνουν ότι σε ορισμένες περιπτώσεις οι συμφωνηθείσες αυξήσεις αναβάλλονταν για αργότερα, εφαρμόζονταν μικρότερες αυξήσεις [...] ή διοργανώνονταν περαιτέρω συναντήσεις έτσι ώστε να αναθεωρηθεί η συμφωνία». Επομένως, η Επιτροπή συνάγει ότι η σύμπραξη «είχε επίπτωση στην πολιτική τιμών των μελών της ακόμα και αν ορισμένες φορές το επίπεδο των αυξήσεων ήταν χαμηλότερο από το συμφωνηθέν ή οι αυξήσεις εφαρμόζονταν αργότερα».

633 Κατά συνέπεια, η Επιτροπή δεν προέβαλε ότι όλες οι αποφασισθείσες αυξήσεις τιμών εφαρμόστηκαν σύμφωνα με το ποσό που καθορίστηκε κατά την επίδικη συνάντηση. Η μη εφαρμογή του ακριβούς ποσού της αποφασισθείσας αυξήσεως κατά τη διάρκεια της τάδε ή δείνα συναντήσεως δεν αποδεικνύει ότι η σύμπραξη δεν είχε επίπτωση στην πολιτική καθορισμού των τιμών των μελών της σύμπραξης, μέρος της οποίας αποτελούσε η Zicuñaga. Κατά τα λοιπά, δεν αποκλείεται ότι, εφαρμόζοντας τιμές μη αντιστοιχούσες στις τιμές που έπρεπε να προκύπτουν από την εφαρμογή των συμφωνιών ενώ συνέχιζε να μετέχει στις αθέμιτες συναντήσεις

για την ισπανική αγορά, η Zicuñaga επιδίωξε να λάβει από τα άλλα μέλη της σύμπραξης την άδεια να πωλεί σε τιμές χαμηλότερες των τιμών τις οποίες αφορούσε η γενική απόφαση (βλ., συναφώς, απόφαση LR AF 1998 κατά Επιτροπής, σκέψη 45 ανωτέρω, σκέψη 342, επιβεβαιωθείσα, κατ' αναίρεση, από την απόφαση Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 409 ανωτέρω). Το χειρόγραφο σημείωμα της Mougeot της 21ης Οκτωβρίου 1994, παρατεθέν στη σκέψη 177 ανωτέρω, βεβαιώνει εν πάση περιπτώσει ότι η Zicuñaga έλαβε την άδεια αυτή, πράγμα το οποίο μπορεί να αποτελέσει άλλο τρόπο οφέλους από τη σύμπραξη.

634 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Πρωτοδικείο κρίνει ότι έχει αρκούντως διαφωτιστεί από τα στοιχεία που προσκομίστηκαν με την απόφαση και από την Zicuñaga για να επιβεβαιώσει, χωρίς να ζητήσει πρόσθετες πληροφορίες από την Επιτροπή, ότι δεν μπορεί να αναγνωρισθεί ελαφρυντική περίπτωση στην Zicuñaga λόγω της μη ουσιαστικής εφαρμογής των παραβατικών συμφωνιών ή πρακτικών.

635 Επομένως, ορθώς η Επιτροπή αποφάσισε να μην αναγνωρίσει ελαφρυντικές περιστάσεις στις προσφεύγουσες για τη μη ουσιαστική εφαρμογή των παραβατικών συμφωνιών ή πρακτικών.

4. Ύπαρξη απειλών και πιέσεων

636 Πολλές προσφεύγουσες (η Koehler, η Bolloré για την Corigraph και η Torraspapel) ισχυρίζονται ότι η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη τις απειλές ή πιέσεις, των οποίων αποτέλεσαν το αντικείμενο, ιδίως εκ μέρους της AWA.

637 Μολονότι είναι αληθές ότι, με τις αιτιολογικές σκέψεις 104, 106 και 425 της αποφάσεως, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τις διατυπωθείσες από την ΑWA απειλές, ισχυρίζεται, με την αιτιολογική σκέψη 427:

«[Ο]ι απειλές (στην προκειμένη περίπτωση εκ μέρους του ηγέτη της σύμπραξης) δεν μπορούν να δικαιολογούν παραβάσεις των κανόνων ανταγωνισμού της Κοινότητας και του ΕΟΧ. Αντί να προσχωρήσουν στη σύμπραξη, οι εταιρείες έπρεπε να είχαν ενημερώσει τις αρμόδιες αρχές, συμπεριλαμβανομένης της Επιτροπής, σχετικά με την παράνομη συμπεριφορά των ανταγωνιστών τους προκειμένου να θέσουν τέλος σε αυτήν.»

638 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η ύπαρξη απειλών και πιέσεων δεν αποτελεί μέρος των απαριθμωμένων, αν και όχι εξαντλητικώς, με τις κατευθυντήριες γραμμές ελαφρυντικών περιστάσεων.

639 Πράγματι, οι πιέσεις αυτές, ανεξαρτήτως της εντάσεώς τους, δεν αποτελούν ελαφρυντική περίσταση. Η ύπαρξη τέτοιων πιέσεων ουδόλως μεταβάλλει το υποστατό και τη σοβαρότητα της παραβάσεως που διαπράχθηκε (απόφαση της 28ης Ιουνίου 2005, Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 409 ανωτέρω, σκέψη 370). Οι προσφεύγουσες μπορούσαν να καταγγείλουν τις πιέσεις, των οποίων είχαν αποτελέσει το αντικείμενο, στις αρμόδιες αρχές και να υποβάλουν στην Επιτροπή καταγγελία κατ' εφαρμογήν του άρθρου 3 του κανονισμού 17 αντί να λάβουν μέρος στη σύμπραξη (βλ., συναφώς, απόφαση LR AF 1998 κατά Επιτροπής, σκέψη 45 ανωτέρω, σκέψη 339). Η θεώρηση αυτή ισχύει για όλες τις οικείες εν προκειμένω επιχειρήσεις, χωρίς να χρειάζεται να γίνει διάκριση μεταξύ τους ανάλογα με τον φερόμενο βαθμό έντασης των προβαλλομένων πιέσεων.

640 Κατά συνέπεια, η Επιτροπή δεν υποχρεούνταν να λάβει υπόψη τις προβαλλόμενες από ορισμένες προσφεύγουσες απειλές ως ελαφρυντική περίσταση.

5. Τερματισμός της παραβάσεως

- 641 Η Bolloré, η ΜΗΤΡ και η Zanders ισχυρίζονται ότι η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη, ως ελαφρυντική περίπτωση στην περίπτωση τους, τον τερματισμό της παραβάσεως μετά τις πρώτες παρεμβάσεις της Επιτροπής. Η Zicuñaga ισχυρίζεται ότι, σε πολλές προγενέστερες αποφάσεις, η Επιτροπή μείωσε το πρόστιμο για τον λόγο ότι η παράβαση είχε παύσει πριν από τη λήξη της τελικής αποφάσεως.
- 642 Με την αιτιολογική σκέψη 429 της αποφάσεως, η Επιτροπή απαντά στη ΜΗΤΡ ότι έλαβε υπόψη για την εκτίμηση της παράβασης μόνον το περιορισμένο χρονικό διάστημα για το οποίο διέθετε επαρκή αποδεικτικά στοιχεία. Η Επιτροπή προσθέτει ότι εφόσον δεν υπάρχει αμφιβολία ότι διαπράχθηκε η παράβαση, πρέπει να απορριφθεί η απαίτηση της ΜΗΤΡ ότι ο γρήγορος τερματισμός της παραβάσεως πρέπει να εκληφθεί ως ελαφρυντική περίπτωση.
- 643 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ο τερματισμός των παραβάσεων μετά τις πρώτες παρεμβάσεις της Επιτροπής περιλαμβάνεται στις ελαφρυντικές περιστάσεις που απαριθμούνται ρητώς στο σημείο 3 των κατευθυντηρίων γραμμών.
- 644 Παρ' όλ' αυτά, τονίζεται ότι η Επιτροπή δεν υποχρεούται, κατά γενικό κανόνα, να λάβει υπόψη της την εξακολούθηση της παραβάσεως ως επιβαρυντική περίπτωση ούτε να εκλάβει τον τερματισμό της παραβάσεως ως ελαφρυντική περίπτωση (απόφαση ΑΒΒ κατά Επιτροπής, σκέψη 213).
- 645 Εν προκειμένω, προκύπτει ότι η ημερομηνία του τέλους της παραβάσεως που προσάπτεται στις εν λόγω προσφεύγουσες, δηλαδή το αργότερο ο Σεπτέμβριος του 1995, είναι προγενέστερη των πρώτων παρεμβάσεων ή ελέγχων της Επιτροπής οι οποίες ανέρχονται στον Ιανουάριο του 1997.

- 646 Ωστόσο, η εφαρμογή μείωσης υπό τις περιστάσεις αυτές θα οδηγούσε στο να ληφθεί υπόψη για δεύτερη φορά η διάρκεια της παραβάσεως, η οποία ήδη λαμβάνεται υπόψη, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές, κατά τον υπολογισμό των προστίμων. Ο συνυπολογισμός της διάρκειας αποσκοπεί ακριβώς στην επιβολή αυστηρότερων κυρώσεων στις επιχειρήσεις που παραβιάζουν τους κανόνες στον τομέα του ανταγωνισμού επί μακρά περίοδο σε σχέση προς τις επιχειρήσεις των οποίων οι παραβάσεις είναι βραχείας διάρκειας. Έτσι, η μείωση του ύψους του προστίμου με την αιτιολογία ότι μια επιχείρηση έθεσε τέρμα στις παράνομες συμπεριφορές της πριν από τους πρώτους ελέγχους της Επιτροπής θα είχε ως αποτέλεσμα να ευνοούνται για δεύτερη φορά οι υπεύθυνοι παραβάσεων βραχείας διάρκειας.
- 647 Πάντως, από την αιτιολογική σκέψη 348 της αποφάσεως προκύπτει ότι η Επιτροπή δεν μπόρεσε να αποδείξει την ημερομηνία κατά την οποία έπαυσε η σύμπραξη. Η Επιτροπή τοποθέτησε το τέλος της παραβάσεως τον Σεπτέμβριο του 1995 διότι είχε τεκμηριωμένα αποδεικτικά στοιχεία μόνο μέχρι την ημερομηνία αυτή. Εντούτοις, η Επιτροπή δεν αποκλείει ότι η σύμπραξη συνεχίστηκε στη συνέχεια. Παρ' όλ' αυτά, τα μεταγενέστερα του Σεπτεμβρίου του 1995 γεγονότα δεν ελήφθησαν υπόψη κατά τον υπολογισμό του ποσού των επιδίκων προστίμων, ούτως ώστε πρέπει να απορριφθεί κάθε συναφής αίτηση μείωσης των προστίμων.
- 648 Επιπλέον, αν πρέπει να εξεταστούν τα επιχειρήματα των διαδίκων με σκοπό τη μείωση του προστίμου λόγω του τερματισμού της παραβάσεως πριν από την παρέμβαση της Επιτροπής, η λύση δεν θα είναι διαφορετική.
- 649 Πράγματι, η Zicuñaga, για να στηρίξει την αίτησή της για μείωση του προστίμου που της επιβλήθηκε λόγω τερματισμού της παραβάσεως πριν από την παρέμβαση της Επιτροπής, απλώς αναφέρει τις συναφείς αποφάσεις της Επιτροπής.
- 650 Επισημαίνεται ότι, κατά πάγια νομολογία, η Επιτροπή δεν δεσμεύεται από τις προγενέστερες αποφάσεις, και τούτο μάλιστα όταν όλες οι προβληθείσες αποφάσεις είναι προγενέστερες της εφαρμογής των κατευθυντηρίων γραμμών. Εξάλλου,

η Zicuñaga δεν προέβαλε κανένα ιδιαίτερο στοιχείο της καταστάσεώς της που να δικαιολογεί τη μείωση του προστίμου που της επιβλήθηκε λόγω του έγκαιρου τερματισμού της παραβάσεως. Το γεγονός ότι η διάρκεια της παραβάσεως που της προσάπτεται είναι μικρότερη από αυτήν που προσάπτεται στις άλλες επιχειρήσεις έχει ήδη ληφθεί υπόψη στο μέτρο που η προσαύξηση που της επιβλήθηκε λόγω της διάρκειας είναι μικρότερη από εκείνη των άλλων επιχειρήσεων.

651 Η Bollore και η ΜΗΤΡ δεν προσκομίζουν περαιτέρω στοιχεία δυνάμενα να στοιχειοθετήσουν ότι βρίσκονται, σε σχέση με τον τερματισμό της παραβάσεως, σε ιδιαίτερη κατάσταση η οποία δικαιολογεί μείωση του προστίμου τους.

652 Αντιθέτως, η Zanders δεν επικαλείται μόνον τον τερματισμό της παραβάσεως αλλά και τον ενεργητικό ρόλο που είχε συναφώς. Η Zanders προβάλλει πολλά πραγματικά περιστατικά. Η διεύθυνσή της απαίτησε αυστηρή τήρηση των κανόνων του δικαίου του ανταγωνισμού κατά τη συνάντηση του φθινοπώρου του 1995 με τα οικεία στελέχη της επιχειρήσεως. Η συνάντηση αυτή σήμανε την έναρξη σημαντικού προγράμματος συμμόρφωσης στο πλαίσιο του οποίου οι υπάλληλοι της επιχειρήσεως έλαβαν επιμόρφωση στο δίκαιο του ανταγωνισμού. Ο πρόεδρος της International Paper απηύθυνε, την άνοιξη του 1996, έγγραφο (παράρτημα 8 του δικογράφου προσφυγής) σε όλους τους συνεργάτες της εταιρίας, καλώντας τους να τηρούν τους κανόνες του ανταγωνισμού, έγγραφο στο οποίο επισυνάπτονταν οι οδηγίες για την τήρηση του ευρωπαϊκού δικαίου του ανταγωνισμού. Περαιτέρω, ο διευθύνων σύμβουλος της Zanders, ο οποίος κατέστη πρόεδρος της ΑΕΜCΡ την 1η Ιανουαρίου 1996, επισήμανε στο πλαίσιο αυτό στους ανταγωνιστές του, χωρίς την παραμικρή δυνατότητα παρεξηγήσεως, ότι η Zanders «είχε διαγράψει» τη σύμπραξη. Ο αριθμός των συναντήσεων της ΑΕΜCΡ είχε μειωθεί το 1996 και η Zanders δεν εκπροσωπήθηκε πλέον στις μυστικές συναντήσεις.

653 Πάντως, είναι ασφαλώς σημαντικό το γεγονός ότι η προσφεύγουσα έλαβε μέτρα για να εμποδίσει τη διάπραξη νέων παραβάσεων του κοινοτικού δικαίου του ανταγωνισμού από το προσωπικό της στο μέλλον, πλην όμως το γεγονός αυτό ουδόλως μεταβάλλει το υποστατό της παραβάσεως που διαπιστώθηκε εν προκειμένω. Ορθώς το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η ως άνω περίπτωση, αυτή

καθεαυτήν, δεν υποχρέωνε την Επιτροπή να μειώσει, λόγω ελαφρυντικής περιστάσεως, το ύψος του προστίμου της προσφεύγουσας αυτής (απόφαση της 28ης Ιουνίου 2005, Dansk Røringindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 409 ανωτέρω, σκέψη 373, επιβεβαιώνουσα, κατ' αναίρεση, την απόφαση LR AF 1998 κατά Επιτροπής, σκέψη 45 ανωτέρω, σκέψη 345). Το συμπέρασμα αυτό ισχύει κατά μείζονα λόγο εν προκειμένω, καθόσον η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη, κατά τον υπολογισμό του προστίμου, την περίοδο κατά τη διάρκεια της οποίας η Zanders προέβαλε ότι έλαβε μέτρα για να θέσει τέρμα στην παράβαση.

654 Επιπλέον, επισημαίνεται ότι ο ενεργός ρόλος που είχε η Zanders για τον τερματισμό της σύμπραξης, ιδίως με την ιδιότητά της ως προέδρου της ΑΕΜCΡ, συμβιβάζεται προφανώς δυσκόλως με τον αποκλειστικά παθητικό ή μιμητικό ρόλο που προβάλλει ότι είχε στην παράβαση.

655 Τέλος, και εν πάση περιπτώσει, έναντι όλων των επιχειρήσεων που προβάλλουν τον λόγο αυτό, η Επιτροπή ουδαμώς ήταν υποχρεωμένη να χορηγήσει, στο πλαίσιο της εξουσίας της εκτιμήσεως, μείωση του προστίμου για τον τερματισμό καταφανούς παραβάσεως, ανεξαρτήτως του αν ο τερματισμός αυτός έγινε πριν ή μετά τις παρεμβάσεις της.

656 Εν προκειμένω, εφόσον ο καθορισμός των τιμών στον τομέα του αυτογραφικού χαρτιού υπήρξε αδιαμφισβήτητα καταφανής παράβαση, χαρακτηρισθείσα ορθώς από την Επιτροπή ως «πολύ σοβαρή» (βλ. σκέψεις 434 έως 442 ανωτέρω), εσφαλμένως οι προσφεύγουσες προσάπτουν στην Επιτροπή ότι δεν τους χορήγησε μείωση του προστίμου λόγω του τερματισμού της συμμετοχής τους στην παράβαση αυτή πριν από την έναρξη της έρευνας.

6. Οικονομική κατάσταση του τομέα του αυτογραφικού χαρτιού

657 Πολλές επιχειρήσεις (η Bolloré, η Zanders, η Mougeot, η AWA υποστηριζόμενη από το Βασίλειο του Βελγίου, η Koehler) προσάπτουν στην Επιτροπή ότι, αντίθετα προς την πάγια πρακτική της λήψεως αποφάσεων, δεν έλαβε υπόψη την κρίση που διερχόταν κατά την επίδικη περίοδο ο τομέας του αυτογραφικού χαρτιού.

- 658 Στο σημείο 5, με τίτλο «Γενικές παρατηρήσεις», οι κατευθυντήριες γραμμές προβλέπουν ότι, σύμφωνα με τις περιστάσεις, πρέπει να ληφθούν υπόψη «ορισμένα αντικειμενικά στοιχεία όπως ένα συγκεκριμένο οικονομικό πλαίσιο».
- 659 Από τις αιτιολογικές σκέψεις 24, 25 και 392 της αποφάσεως προκύπτει ότι η αγορά του αυτογραφικού χαρτιού χαρακτηριζόταν από διαρθρωτική πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα και μειούμενη ζήτηση λόγω της χρησιμοποίησης ηλεκτρονικών μέσων. Πολλές επιχειρήσεις ισχυρίστηκαν ότι είχαν υποστεί σημαντικές ζημίες κατά τη διάρκεια της επίδικης περιόδου.
- 660 Η Επιτροπή δέχεται, με την αιτιολογική σκέψη 392 της αποφάσεως, ότι, κατά τη διάρκεια της περιόδου που καλύπτεται με την απόφαση, «η αγορά του αυτογραφικού χαρτιού βρισκόταν σε παρακμή». Παρ' όλ' αυτά, με την αιτιολογική σκέψη 431, θεωρεί ότι οι πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν από τις απαντήσεις στην ΑΑ και την έκθεση της εταιρίας Mikulski Hall Associates (στο εξής: έκθεση ΜΗΑ), που εκπονήθηκε για λογαριασμό της ΑΕΜCΡ, δεν οδηγούν στο συμπέρασμα ότι ο τομέας του αυτογραφικού χαρτιού, κατά τη διάρκεια της παραβάσεως, μεταξύ 1992 και 1995, διερχόταν σοβαρή κρίση συγκρίσιμη με την κρίση των τομέων τους οποίους αφορούσαν οι προηγούμενες υποθέσεις σύμπραξης που ανέφεραν οι επιχειρήσεις.
- 661 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι συχνά αφετηρία των συμπράξεων είναι μια κατάσταση οικονομικής κρίσεως, ούτως ώστε η δυνατότητα να ληφθούν υπόψη οι οικονομικές δυσχέρειες του οικείου τομέα προβλέπεται μόνο σε περιστάσεις εντελώς εξαιρετικές. Ωστόσο, η περίοδος της παραβάσεως δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως περίοδος ιδιαίτερης σοβαρής κρίσεως. Πράγματι, παρά την έναρξη της φάσεως της παρακμής, οι πωλήσεις διατηρούνταν σε υψηλό επίπεδο.
- 662 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι το ζήτημα της υπάρξεως και του ενδεχομένου εύρους της κρίσεως στον οικείο τομέα συνεπάγεται εκ μέρους της την εκτίμηση περίπλοκων οικονομικών στοιχείων, ως προς την οποία ο έλεγχος του κοινοτικού

δικαστή περιορίζεται στον έλεγχο της τηρήσεως των κανόνων διαδικασίας και αιτιολογίας, της ουσιαστικής ακρίβειας των πραγματικών περιστατικών και της ελλείψεως πρόδηλης πλάνης εκτιμήσεως και κατάχρησης εξουσίας.

663 Ως προς την κατάσταση του τομέα του αυτογραφικού χαρτιού, αρκεί η υπενθύμιση ότι, με την απόφαση Lögstör Rör κατά Επιτροπής, σκέψη 93 ανωτέρω (σκέψεις 319 και 320), το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η Επιτροπή δεν όφειλε να θεωρήσει ως ελαφρυντική περίπτωση την κακή οικονομική κατάσταση του οικείου τομέα. Το Πρωτοδικείο επιβεβαίωσε επίσης ότι το γεγονός ότι η Επιτροπή έλαβε υπόψη της, σε προηγούμενες υποθέσεις, την οικονομική κατάσταση του τομέα ως ελαφρυντική περίπτωση δεν σημαίνει ότι πρέπει να εξακολουθήσει να εφαρμόζει την εν λόγω πρακτική (απόφαση της 10ης Μαρτίου 1992, ICI κατά Επιτροπής, σκέψη 56 ανωτέρω, σκέψη 372). Συγκεκριμένα, όπως ορθώς επισήμανε η Επιτροπή, κατά κανόνα τα καρτέλ δημιουργούνται όταν ο τομέας παρουσιάζει προβλήματα. Αν γινόταν δεκτή η συλλογιστική των προσφευγουσών, το πρόστιμο έπρεπε κανονικά να μειωθεί σχεδόν στο σύνολο των περιπτώσεων. Επομένως, δεν χρειάζεται να επαληθευτεί περαιτέρω αν τα πραγματικά περιστατικά της υπό κρίση υποθέσεως και εκείνα επί των οποίων εκδόθηκαν οι λοιπές αποφάσεις, στις οποίες οι διαρθρωτικές κρίσεις θεωρήθηκαν ελαφρυντική περίπτωση, ήταν πράγματι παρόμοια (απόφαση της 29ης Απριλίου 2004, Tokai Carbon κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 496 ανωτέρω, σκέψη 345).

664 Επιπλέον, διαπιστώνεται ότι η Επιτροπή έλαβε υπόψη την κατάσταση του τομέα του αυτογραφικού χαρτιού και οι προσφεύγουσες δεν απέδειξαν ότι η ανάλυση της καταστάσεως της αγοράς που πραγματοποίησε η Επιτροπή πάσχει από πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως ή από κατάχρηση εξουσίας. Συναφώς υπενθυμίζεται η νομολογία του Δικαστηρίου (βλ., ιδίως, αποφάσεις της 11ης Ιουλίου 1985, 42/84, Remia κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1985, σ. 2545, σκέψη 34, και της 17ης Νοεμβρίου 1987, 142/84 και 156/84, BAT και Reynolds κατά Επιτροπής, Συλλογή 1987, σ. 4487, σκέψη 62) κατά την οποία, μολονότι ο κοινοτικός δικαστής ασκεί γενικώς πλήρη έλεγχο ως προς το αν συντρέχουν ή όχι οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ, ο έλεγχος που ασκεί στις περίπλοκες εκτιμήσεις οικονομικής φύσεως που εκφέρει η Επιτροπή περιορίζεται αναγκαία στην εξέταση του αν τηρήθηκαν οι κανόνες διαδικασίας και αιτιολογίας καθώς και αν τα πραγματικά περιστατικά ήταν ακριβή και δεν υφίστατο προφανής πλάνη εκτιμήσεως ή κατάχρηση εξουσίας (απόφαση του Δικαστηρίου της 28ης Μαΐου 1998, C-7/95 P, Deere κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. I-3111, σκέψη 34).

665 Επιπλέον, από την έκθεση ΜΗΑ (αιτιολογικές σκέψεις 25 έως 28 της απόφασης) προκύπτει ότι, μολονότι ο ρυθμός της ζήτησεως μειώθηκε από το 1990/1991, η αληθής μείωση έγινε κατά τη διάρκεια του έτους 1995, δηλαδή προς το τέλος της διαπιστωθείσας με την απόφαση παραβάσεως. Οι διάδικοι δεν προσκόμισαν κανένα στοιχείο ικανό να αναιρέσει τα στοιχεία αυτά. Ωστόσο, τα στοιχεία αυτά οδηγούν στο ότι, μολονότι είναι αληθές ότι η αγορά βρισκόταν σε παρακμή, η αρχή της κρίσεως συμπίπτει με το τέλος της παραβάσεως.

666 Επομένως, ορθώς η Επιτροπή θεώρησε ότι η κατάσταση της αγοράς του αυτογραφικού χαρτιού δεν συνιστά ελαφρυντική κατάσταση.

7. Έλλειψη αντληθέντος από την παράβαση οφέλους και οικονομική κατάσταση του παραβάτη

667 Πολλές προσφεύγουσες προβάλλουν ότι, κατά τη διάρκεια της παραβάσεως, πραγματοποίησαν ελάχιστα κέρδη ή υπέστησαν ζημίες.

668 Η Mougeot και η Bolloré αναφέρουν τις απώλειές τους στο πλαίσιο του λόγου που αντλείται από το γεγονός ότι δεν ελήφθη υπόψη το δυσχερές οικονομικό πλαίσιο και επομένως πρέπει να γίνει συναφώς παραπομπή στις σκέψεις 657 έως 666 ανωτέρω.

669 Για την Koehler, το γεγονός ότι λήφθησαν υπόψη τα οφέλη που αντλήθηκαν από τη σύμπραξη συνεπάγεται ότι πρέπει να ληφθούν υπόψη οι ζημίες τις οποίες υπέστη. Επομένως, σύμφωνα με την Koehler, για λόγους επιείκειας, η Επιτροπή έπρεπε να μειώσει το ποσό του προστίμου που της επιβλήθηκε, εφόσον υπέστη σημαντικές ζημίες πρακτικώς καθ' όλη τη διάρκεια της παραβάσεως και επομένως είχε πολύ περιορισμένο ή μηδενικό όφελος, από τη συμμετοχή της στη σύμπραξη.

670 Ο λόγος αυτός δεν μπορεί να γίνει δεκτός.

- 671 Πράγματι, το Πρωτοδικείο, με την απόφαση Τιμέντο (σκέψη 4881), έκρινε ότι το γεγονός ότι μια επιχείρηση δεν αποκόμισε κανένα όφελος από την παράβαση δεν μπορεί, κατά τη νομολογία, να εμποδίσει την επιβολή προστίμου, διότι διαφορετικά το πρόστιμο δεν θα είχε αποτρεπτικό αποτέλεσμα. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή δεν υποχρεούται να αποδείξει, προκειμένου να καθορίσει το ποσό των προστίμων, ότι η παράβαση εξασφάλισε αθέμιτο όφελος στις οικείες επιχειρήσεις, ούτε να λάβει υπόψη, ενδεχομένως, ότι δεν αποκομίσθηκε κέρδος από την επίδικη παράβαση.
- 672 Προστίθεται ότι, όπως υποστηρίζει ορθώς η Επιτροπή, το γεγονός ότι τα αριθμητικά στοιχεία που προέβαλε η προσφεύγουσα αναφέρουν ζημίες στον τομέα του αυτογραφικού χαρτιού κατά την περίοδο της παραβάσεως δεν αποκλείει ωστόσο ότι η κατάστασή της θα ήταν χειρότερη ελλείψει της σύμπραξης και, επομένως, παρ' όλ' αυτά, άντλησε ορισμένο όφελος από τη σύμπραξη. Σύμφωνα με τα αριθμητικά στοιχεία που προσκόμισε η Koehler με το δικόγραφο της προσφυγής της, οι ζημίες της ήταν σημαντικές το 1992, αλλά μειώθηκαν σαφώς το 1993. Στη συνέχεια, η προσφεύγουσα πραγματοποίησε όφελος το 1994, κατόπιν υπέστη εκ νέου ζημίες το 1995, αλλά για ποσό κατώτερο του 1993. Επομένως, δεν μπορεί να αποκλεισθεί ότι η σύμπραξη επέτρεπε στην Koehler να περιορίσει τις ζημίες της.
- 673 Επομένως, η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε καμία πλάνη κρίνοντας ότι δεν υφίστανται εν προκειμένω ελαφρυντικές περιστάσεις.

Η — Επί των λόγων που αντλούνται από την προσβολή των αρχών της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, της αναλογικότητας και της ίσης μεταχείρισεως, κατά την εφαρμογή της ανακοινώσεως σχετικά με τη συνεργασία, καθώς και από εσφαλμένη εφαρμογή της εν λόγω ανακοινώσεως

- 674 Πολλές προσφεύγουσες (η Zicuñaga, η ΜΗΤΡ, η Mougeot, η ΑWA και η Koehler) επικρίνουν τον τρόπο με τον οποίο η Επιτροπή εφάρμοσε την ανακοίνωση σχετικά με τη συνεργασία προβάλλοντας την προσβολή της αρχής της ίσης μεταχείρισεως.

1. Η Zicuñaga

- ⁶⁷⁵ Η Zicuñaga ισχυρίζεται ότι η χρησιμοποίηση του καθεστώτος μείωσης ή ακυρώσεως του προστίμου βάσει της συνεργασίας με την Επιτροπή συνιστά πράγματι προσβολή της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως η οποία απαιτεί να επιβάλλονται ίδιες κυρώσεις για την ίδια συμπεριφορά.
- ⁶⁷⁶ Συνάγεται καταρχάς ότι, αν η Zicuñaga σκοπεύει συναφώς να αμφισβητήσει τη νομιμότητα της ανακοινώσεως σχετικά με τη συνεργασία, δεν προβάλλει ότι η ανακοίνωση αυτή δεν μπορεί να εφαρμοστεί βάσει του άρθρου 241 ΕΚ.
- ⁶⁷⁷ Τονίζεται στη συνέχεια ότι η μείωση του προστίμου λόγω συνεργασίας κατά τη διοικητική διαδικασία δικαιολογείται μόνον εάν η συμπεριφορά της επιχειρήσεως διευκόλυνε την εκ μέρους της Επιτροπής διαπίστωση της παραβάσεως και, ενδεχομένως, τον τερματισμό της (απόφαση της 16ης Νοεμβρίου 2000, SCA Holding κατά Επιτροπής, σκέψη 149 ανωτέρω, σκέψη 36). Επομένως, δεν μπορεί να υπάρχει δυσμενής διάκριση μεταξύ της επιχειρήσεως που επιλέγει ελεύθερα να συνεργαστεί και της επιχειρήσεως που αρνείται, εφόσον η συμπεριφορά της πρώτης διαφέρει της δεύτερης, και επομένως δικαιολογείται η επιβολή διαφορετικής κυρώσεως.
- ⁶⁷⁸ Επισημαίνεται συναφώς ότι η Zicuñaga μπορούσε επίσης να συνεργαστεί (βλ., συναφώς, απόφαση της 28ης Ιουνίου 2005, Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 409 ανωτέρω, σκέψη 419). Ωστόσο, δεν έκανε χρήση της συνεργασίας αυτής. Επομένως, η Zicuñaga δεν μπορεί να επικαλείται ότι υπέστη συναφώς δυσμενή διάκριση.
- ⁶⁷⁹ Ο προβληθείς από την Zicuñaga συναφώς λόγος πρέπει επομένως να απορριφθεί.

2. Η ΜΗΤΡ

680 Η ΜΗΤΡ ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή προσέβαλε τις αρχές της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ίσης μεταχειρίσεως μειώνοντας το πρόστιμο που της επιβλήθηκε μόνον κατά 10 %, ενώ η ΜΗΤΡ αναγνώρισε τα πραγματικά περιστατικά και την παράβαση. Η ΜΗΤΡ υποστηρίζει ότι, κατά τον χρόνο που συνεργάστηκε με την Επιτροπή, οι αποφάσεις που εφάρμοζαν την ανακοίνωση σχετικά με τη συνεργασία χορηγούσαν μείωση του προστίμου τουλάχιστον 20 %, η δε μείωση 10 % επιφυλασσόταν για τις επιχειρήσεις που δεν είχαν αναγνωρίσει την παράβαση. Επομένως, η ΜΗΤΡ νομίμως ανέμενε να λάβει μείωση 20 %, εφόσον είχε αρνηθεί την άσκηση των δικαιωμάτων άμυνας και είχε αναγνωρίσει τη συμμετοχή της στην παράβαση πριν από την αποστολή της ΑΑ.

681 Παρατηρείται ότι η περίπτωση της ΜΗΤΡ εμπίπτει στο σημείο Δ της ανακοίνωσης σχετικά με τη συνεργασία, σύμφωνα με το οποίο «εφόσον επιχείρηση συνεργάζεται χωρίς να πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις που εκτίθενται στα [τμήματα] Β ή Γ, τυγχάνει μείωσης κατά 10 έως 50 % του ύψους του προστίμου που θα της είχε επιβληθεί εάν δεν είχε συνεργαστεί». Στην ανακοίνωση αυτή διευκρινίζεται:

«Αυτό μπορεί ιδίως να συμβεί εφόσον:

- πριν από την [ΑΑ], η επιχείρηση παράσχει στην Επιτροπή πληροφορίες, έγγραφα ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία που συμβάλλουν στην επιβεβαίωση της παράβασης,
- μετά την ανακοίνωση των αιτιάσεων, η επιχείρηση ενημερώνει την Επιτροπή ότι δεν αμφισβητεί τα γεγονότα επί των οποίων βασίζονται οι κατηγορίες της.»

- 682 Εν προκειμένω, σύμφωνα με το τμήμα Δ, παράγραφος 2, δεύτερη περίπτωση, της ανακοινώσεως σχετικά με τη συνεργασία, η Επιτροπή χορήγησε στη ΜΗΤΡ μείωση 10 % γιατί δεν αμφισβήτησε τα γεγονότα (αιτιολογική σκέψη 458 της αποφάσεως). Δεν της χορήγησε μείωση βάσει του τμήματος Δ, παράγραφος 2, πρώτη περίπτωση, της ίδιας αυτής ανακοινώσεως. Πράγματι, μολονότι, με την αιτιολογική σκέψη 446 της αποφάσεως, η Επιτροπή δέχεται ότι η ΜΗΤΡ της κοινοποίησε πληροφορίες πριν από την ΑΑ, τονίζει με την αιτιολογική σκέψη 450:

«Η απάντηση της ΜΗΤΡ (Stora) ήταν η πιο ασαφής. Η εταιρεία παραδέχεται την πραγματοποίηση συζητήσεων μεταξύ των ανταγωνιστών αλλά ισχυρίζεται ότι δεν επετεύχθησαν συμφωνίες σχετικά με τις αυξήσεις των τιμών. Αυτές οι ασαφείς και μη εμπεριστατωμένες ενδείξεις δεν μπορούν να θεωρηθούν πληροφορίες ή έγγραφα που συνέβαλαν στην απόδειξη της ύπαρξης της σύμπραξης και, κατά συνέπεια, δεν δικαιολογούν καμία μείωση του προστίμου.»

- 683 Επισημαίνεται ότι η ΜΗΤΡ δεν προέβαλε κανένα στοιχείο δυνάμενο να αποδείξει ότι οι πληροφορίες που προσκόμισε στην Επιτροπή πριν από την ΑΑ συνέβαλαν στην επιβεβαίωση της ύπαρξης της διαπραχθείσας παραβάσεως.

- 684 Όσον αφορά τη σύγκριση της συγκεκριμένης περιπτώσεως με την προηγούμενη πρακτική της Επιτροπής, τονίζεται ότι το γεγονός και μόνον ότι η Επιτροπή χορήγησε, με την προηγούμενη πρακτική της λήψεων αποφάσεων, ορισμένο συντελεστή μείωσης για συγκεκριμένη συμπεριφορά δεν συνεπάγεται ότι υποχρεούται να χορηγεί την ίδια αναλογική μείωση κατά την εκτίμηση παρεμφερούς συμπεριφοράς στο πλαίσιο μεταγενέστερης διοικητικής διαδικασίας (αποφάσεις Mayr-Melnhof κατά Επιτροπής, σκέψη 446 ανωτέρω, σκέψη 368, και ΑΒΒ κατά Επιτροπής, σκέψη 239).

- 685 Με την απόφαση ΑΒΒ κατά Επιτροπής, το Πρωτοδικείο στηρίχθηκε στη διαπίστωση αυτή για να απορρίψει την προσβολή της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως σε σχέση με προγενέστερες αποφάσεις της Επιτροπής, χωρίς να τις εξετάσει.

Πράγματι, η λεπτομερής εξέταση, στις σκέψεις 240 έως 245 της ίδιας αυτής αποφάσεως, της τηρήσεως της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως αφορά μόνον τη σύγκριση της καταστάσεως των διαφόρων συμμετεχόντων στη σύμπραξη.

686 Η ΜΗΤΡ αναφέρει την απόφαση του Πρωτοδικείου Limburgse Vinyl Maatschappij κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 459 ανωτέρω (σκέψη 1232), για να αποδείξει ότι το Πρωτοδικείο εξέτασε τις αιτήσεις που στηρίζονται σε άνιση συμπεριφορά σε σχέση με άλλες υποθέσεις. Ωστόσο, μολονότι είναι αληθές ότι η απόφαση εκείνη ασχολείται με το ζήτημα αυτό, απορρίπτει το επιχείρημα που αντλείται από την προσβολή εκ μέρους της Επιτροπής της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως σε σχέση με την προγενέστερη πρακτική της. Σύμφωνα με το Πρωτοδικείο, η επιμέτρηση των προστίμων στηρίζεται σε ποικίλα κριτήρια, που πρέπει να εκτιμώνται ανά περίπτωση, σε σχέση με τις περιστάσεις της συγκεκριμένης υποθέσεως και η εφαρμογή εκ μέρους της Επιτροπής, κατά το παρελθόν, προστίμων ορισμένου επιπέδου σε ορισμένα είδη παραβάσεων δεν της στερεί τη δυνατότητα να αυξήσει το επίπεδο αυτό, αν τούτο είναι αναγκαίο για να διασφαλιστεί η εφαρμογή της πολιτικής της ανταγωνισμού. Επομένως, η απόφαση αυτή δεν στηρίζει τους ισχυρισμούς της ΜΗΤΡ.

687 Εν πάση περιπτώσει, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η προβλεπόμενη στο σημείο Δ της ανακοινώσεως σχετικά με τη συνεργασία κλίμακα εκτείνεται από 10 έως 50 % χωρίς να καθορίζει τα συγκεκριμένα κριτήρια για τη διακύμανση της μειώσεως εντός της κλίμακας αυτής. Επομένως, δεν δημιουργεί δικαιολογημένη εμπιστοσύνη για τη χορήγηση συγκεκριμένου ποσοστού μειώσεως.

688 Το σύνολο των εν λόγω στοιχείων οδηγούν το Πρωτοδικείο στην απόρριψη του λόγου αυτού.

3. Η Mougéot

689 Εξ αρχής, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, η Επιτροπή δεν μπορεί, στο πλαίσιο της εκτιμήσεώς της για τη συνεργασία που παρείχαν τα μέλη σύμπραξης,

να παραβιάζει την αρχή της ίσης μεταχείρισης (βλ. απόφαση της 29ης Απριλίου 2004, Tokai Carbon κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 496 ανωτέρω, σκέψη 394, και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Ωστόσο, αναγνωρίζεται στην Επιτροπή ευρύ περιθώριο εκτιμήσεως για να αξιολογήσει την ποιότητα και τη χρησιμότητα της συνεργασίας των διαφόρων μελών της σύμπραξης, μπορεί δε να επικριθεί μόνο για πρόδηλη υπέρβαση του περιθωρίου αυτού.

690 Η Mougeot υποστηρίζει ότι υπέστη δυσμενή διάκριση σε σχέση με τη Sappi, η οποία έλαβε μείωση 100 % του προστίμου, και η Επιτροπή έπρεπε να της χορηγήσει το ευεργέτημα του μέρους Β της ανακοινώσεως σχετικά με τη συνεργασία, που συνεπάγεται μείωση 75 %.

691 Επιβάλλεται η διαπίστωση, όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις 436 έως 445 της αποφάσεως, ότι η Sappi, η οποία κατήγγειλε τη σύμπραξη, ήταν η μόνη επιχείρηση που πληρούσε τις σωρευτικές προϋποθέσεις του τμήματος Β της ανακοινώσεως σχετικά με τη συνεργασία. Δεν μπορούν να ισχύσουν για τη Mougeot οι διατάξεις του εν λόγω τμήματος Β, διότι παρείχε αποδείξεις για την ύπαρξη της σύμπραξης μόνον αφού η Επιτροπή πραγματοποίησε ελέγχους βάσει αποφάσεως. Για να εμπίπτει στις διατάξεις του τμήματος Β, η Mougeot έπρεπε να πληροί τις θεσπιζόμενες στο τμήμα Γ, στοιχεία β' έως ε', προϋποθέσεις. Ωστόσο, η Mougeot αναγνωρίζει η ίδια, με το δικόγραφο της προσφυγής της, ότι δεν ήταν η πρώτη επιχείρηση που κοινοποίησε στην Επιτροπή στοιχεία σχετικά με τη σύμπραξη. Εξάλλου, αντίθετα προς τη Sappi που έλαβε η ίδια την πρωτοβουλία να καταγγείλει τη σύμπραξη στην Επιτροπή το φθινόπωρο του 1996, η Mougeot συνεργάστηκε μόνον απαντώντας στην αίτηση παροχής πληροφοριών που της απηύθυνε η Επιτροπή τον Μάρτιο του 1999.

692 Συναφώς, τονίζεται ότι από το ίδιο το κείμενο του τμήματος Β, στοιχείο β', της ανακοινώσεως σχετικά με τη συνεργασία προκύπτει ότι η «πρώτη» επιχείρηση δεν πρέπει να προσκομίσει το σύνολο των στοιχείων που αποδεικνύουν όλες τις λεπτομέρειες λειτουργίας της σύμπραξης, αλλά αρκεί να προσκομίσει «τα» αποφασιστικής σημασίας στοιχεία. Ειδικότερα, το κείμενο αυτό δεν απαιτεί να είναι «επαρκή» τα προσκομισθέντα στοιχεία καθεαυτά για την εκπόνηση ανακοινώσεως αιτιάσεων ή για την έκδοση τελικής αποφάσεως διαπιστώνουσας την ύπαρξη παραβάσεως. Συνεπώς, το γεγονός και μόνον ότι η Mougeot μπόρεσε

να προσκομίσει προφανώς αποφασιστικά στοιχεία, για να μπορέσει η Επιτροπή να αποδείξει την παράβαση, δεν αφαιρούν από τη Sappi την ιδιότητα της πρώτης επιχειρήσεως που κατήγγειλε τη σύμπραξη ώστε να ισχύσει για τη Mougeot η εφαρμογή της διατάξεως που επιφυλάσσεται στην πρώτη αυτή επιχείρηση, η οποία καταγγέλλει τη σύμπραξη πριν από τους ελέγχους της Επιτροπής.

⁶⁹³ Επομένως, ορθώς η Επιτροπή εφάρμοσε στην περίπτωση της Mougeot το τμήμα Δ της ανακοινώσεως σχετικά με τη συνεργασία. Χορηγώντας της συναφώς μείωση 50 %, ήτοι την προβλεπόμενη μέγιστη μείωση, η Επιτροπή προσηκόντως έλαβε υπόψη τη σημασία των στοιχείων που κοινοποίησε η Mougeot και τη συνεργασία της κατά τους επιτόπιους ελέγχους και κατά τη διάρκεια της έρευνας.

4. Η AWA

⁶⁹⁴ Η AWA υποστηρίζει ότι έπρεπε να λάβει μείωση το ίδιο σημαντική με τη μείωση της Mougeot διότι επικοινωνήσε με την Επιτροπή πριν από τη Mougeot και τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισε ήσαν προσφορότερα από τα προσκομισθέντα εκ μέρους της Mougeot.

⁶⁹⁵ Επομένως, πρέπει να εξακριβωθεί, ενόψει της παρατεθείσας στη σκέψη 689 ανωτέρω νομολογίας, αν, χορηγώντας μείωση 35 % στην AWA έναντι 50 % στη Mougeot, η Επιτροπή διέπραξε πρόδηλη υπέρβαση κατά την άσκηση του ευρέως περιθωρίου εκτιμήσεως που της αναγνωρίζεται συναφώς.

- 696 Όσον αφορά τη χρονολογία της προσκομίσεως πληροφοριών στην Επιτροπή, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ασφαλώς η AWA προηγήθηκε της Mougeot ανακοινώνοντας την πρόθεσή της να συνεργαστεί με την Επιτροπή, αλλά η Mougeot ήταν η πρώτη εκ των δύο που έστειλε πράγματι πληροφορίες στην Επιτροπή, στις 14 Απριλίου 1999. Η πραγματική συμβολή της AWA χρονολογείται πράγματι στις 30 Απριλίου 1999.
- 697 Συναφώς, τονίζεται ότι η Επιτροπή δεν υποχρεούται να θεωρήσει ότι είναι αποφασιστικής σημασίας το γεγονός ότι η μία εκ των επιχειρήσεων εκδηλώθηκε λίγο ταχύτερα από τις άλλες. Πράγματι, από την ανακοίνωση σχετικά με τη συνεργασία προκύπτει σαφώς ότι το γεγονός ότι είναι η πρώτη επιχείρηση που παρέχει αποφασιστικής σημασίας στοιχεία έχει σημασία για την εφαρμογή των τμημάτων Β και Γ. Ωστόσο, εν προκειμένω, η προϋπόθεση αυτή πληρούται εκ μέρους της Sappi (βλ. σκέψεις 691 και 692 ανωτέρω). Συνεπώς, η AWA και η Mougeot εμπίπτουν αμφότερες στο τμήμα Δ, το οποίο ουδόλως αναφέρει και δεν πριμοδοτεί την προτεραιότητα στη συνεργασία μιας επιχείρησης σε σχέση με μια άλλη επιχείρηση.
- 698 Περαιτέρω, η επιθυμία της AWA να πληροφορήσει τα άλλα μέλη της σύμπραξης για την πρόθεσή της να συνεργαστεί προτού επικοινωνήσει με την Επιτροπή είναι άσχετη με τη συνεργασία της με την Επιτροπή.
- 699 Αντιθέτως, εφόσον οι πληροφορίες της AWA και της Mougeot εστάλησαν στην Επιτροπή μετά τις πληροφορίες της Sappi και μετά τους ελέγχους που έκανε η Επιτροπή, πρέπει να εξακριβωθεί αν είναι «παρεμφερούς ποιότητας».
- 700 Συναφώς, πρέπει να γίνει παραπομπή στις αιτιολογικές σκέψεις 447 και 448 της αποφάσεως:

«Η Mougeot παρείχε οικειοθελώς καταθέσεις και έγγραφα με λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τις συναντήσεις της σύμπραξης (κυρίως όσον αφορά την εγχώρια αγορά της, την Γαλλία), συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών σχετικά με τις ημερομηνίες των συναντήσεων, τους συμμετέχοντες, το περιεχόμενο των συναντήσεων και τις συμφωνίες που επετεύχθησαν.

Η AWA διαβίβασε οικειοθελώς στην Επιτροπή πληροφορίες σχετικά με συναντήσεις της σύμπραξης, αναφέροντας λεπτομερώς τις περιόδους κατά τις οποίες πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις στα διάφορα κράτη μέλη της Κοινότητας καθώς και σχετικά με τις επιχειρήσεις που συμμετείχαν. Όσον αφορά το περιεχόμενο των συζητήσεων, η AWA δήλωσε ότι “σε ορισμένες από αυτές τις συναντήσεις [...] συζητήθηκαν οι τιμές του αυτογραφικού χαρτιού [...] καθώς και οι προθέσεις των συμμετεχόντων όσον αφορά τις ανακοινώσεις των αυξήσεων των τιμών”.»

- 701 Εξάλλου, στην αιτιολογική σκέψη 252 της απόφασης, η Επιτροπή απαριθμεί τα αποδεικτικά στοιχεία που αφορούν τη σύμπραξη στο σύνολό της. Μεταξύ αυτών, περιλαμβάνονται οι δηλώσεις της Mougeot και της Sappi και τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισε η AWA, ως προς τις «αθέμιτες» συναντήσεις, με την απάντησή της στην αίτηση παροχής πληροφοριών της Επιτροπής, καθώς και λεπτομερή πρακτικά και δηλώσεις σχετικά με τις εθνικές ή περιφερειακές συναντήσεις που ανακοίνωσαν η Mougeot και η Sappi.
- 702 Από τη σύγκριση των αιτιολογικών αυτών σκέψεων προκύπτει ότι οι πληροφορίες της Mougeot έχουν λεπτομερή χαρακτήρα τον οποίο δεν έχουν οι πληροφορίες της AWA. Μεταξύ άλλων, η Mougeot διευκρίνισε τις ημερομηνίες των συναντήσεων ενώ η AWA ανέφερε μόνον χρονικές περιόδους. Ωστόσο, ακόμα και αν η αρχική δήλωση της AWA δεν είναι τόσο ακριβής όσο της Mougeot, σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 61 της απόφασης, η AWA, με την απάντησή της στην αίτηση παροχής πληροφοριών, προσκόμισε στην Επιτροπή «κατάλογο “αθεμίτων” (improper) συναντήσεων ή ομάδων συναντήσεων μεταξύ ανταγωνιστών από το 1992 έως το 1998». Ωστόσο, ο κατάλογος αυτός απαριθμεί συναντήσεις που έγιναν σε συγκεκριμένες ημερομηνίες, η δε AWA συνέβαλε στην απόδειξη τη ύπαρξής τους. Περαιτέρω, η περίοδος που καλύπτεται από τις δηλώσεις της AWA είναι μεγαλύτερη από την περίοδο που αφορούν οι δηλώσεις της Mougeot. Οι

συναντήσεις τις οποίες αναφέρει η Mougéot με την από 14 Απριλίου 1999 δήλωσή της (έγγραφα 7647 έως 7655, παρατεθέντα στη σκέψη 165 ανωτέρω) αφορούν πράγματι την περίοδο από 1η Οκτωβρίου 1993 μέχρι το θέρους του 1995. Επομένως, στο επίπεδο των πληροφοριών που συνελέγησαν σχετικά με την πραγματοποίηση αθεμίτων συναντήσεων, δεν υπάρχει σαφής διαφορά μεταξύ Mougéot και AWA.

703 Όσον αφορά τους συμμετέχοντες στις αθέμιτες συναντήσεις, η παροχή εκ μέρους της Mougéot «της ταυτότητας των συμμετεχόντων» ουδόλως διαφέρει από την αναφορά εκ μέρους της AWA των «ονομάτων των συμμετεχουσών επιχειρήσεων». Εν πάση περιπτώσει, από το παράρτημα II της αποφάσεως προκύπτει ότι οι δηλώσεις της AWA (έγγραφο υπ' αριθ. 7828) χρησίμευσαν πολύ στην Επιτροπή για τη στοιχειοθέτηση της συμμετοχής κάθε επιχειρήσεως στις συναντήσεις. Τούτο επιβεβαιώνεται από το ότι το έγγραφο αυτό προκύπτει ότι είναι σαφώς το συχνότερα αναφερόμενο έγγραφο στις υποσημειώσεις προς στήριξη του καταλόγου των συναντήσεων και των συμμετεχόντων τους.

704 Τέλος, με τις αιτιολογικές σκέψεις 447 και 448 τονίζεται ότι οι δηλώσεις της Mougéot περιορίζονται ουσιαστικά στην «εγχώρια αγορά της Γαλλίας», ενώ οι πληροφορίες της AWA αφορούν τις συναντήσεις «σε διάφορα κράτη μέλη της Κοινότητας». Ωστόσο, το γεγονός ότι πολλές επιχειρήσεις αμφισβήτησαν τη σύμπραξη σε ευρωπαϊκό επίπεδο αυξάνει τη σημασία των πληροφοριών που παρείχε συναφώς η AWA.

705 Κατά συνέπεια, η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως χορηγώντας μείωση 50 % στη Mougéot και 35 % στην AWA. Πράγματι, ακόμα και αν, αντιθέτως προς την AWA, η Mougéot προσκόμισε έγγραφα αφορώντα την επίδικη περίοδο και μολονότι σε ορισμένα σημεία οι δηλώσεις της ήταν λεπτομερέστερες, οι πληροφορίες που προσκόμισε η AWA αφορούν μεγαλύτερη χρονική περίοδο και καλύπτουν ευρύτερη γεωγραφική έκταση. Επομένως, πρέπει να θεωρηθεί ότι οι συνεργασίες AWA και Mougéot είναι παρεμφερούς ποιότητας. Δεν μπορεί περαιτέρω να υποστηριχθεί ότι οι συνεργασίες τους διαφοροποιούνται υπό το

πρίσμα της χρησιμότητάς τους για την Επιτροπή. Κατά τα λοιπά, από την εξέταση που πραγματοποίησε ανωτέρω το Πρωτοδικείο ως προς την ισπανική αγορά (βλ. σκέψεις 161 έως 168 ανωτέρω) ή ως προς τον αθέμιτο χαρακτήρα των επισήμων συναντήσεων της ΑΕΜΡC πριν από τον Σεπτέμβριο ή τον Οκτώβριο του 1993 (βλ. σκέψεις 256 έως 310 ανωτέρω) προκύπτει ότι οι πληροφορίες που προσκόμισαν η ΑWA και η Mougout συμπίπτουν κατά μεγάλο μέρος και αποτελούν, με τις πληροφορίες της Sarrí, ένα σύνολο απαραίτητων ενδείξεων για να γίνει αντιληπτή η λειτουργία της σύμπραξης και να στοιχειοθετηθεί η ύπαρξή της.

706 Επομένως, ο λόγος που αντλεί η ΑWA από τον ανεπαρκή και δυσμενή χαρακτήρα της μείωσης που της χορηγήθηκε βάσει της συνεργασίας της πρέπει να γίνει δεκτός.

707 Κατά την άσκηση της εξουσίας του πλήρους δικαιοδοσίας, το Πρωτοδικείο κρίνει ότι, εφόσον τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισαν η Mougout και η ΑWA είναι παρεμφερή από ποιοτικής απόψεως, πρέπει να χορηγηθεί στην ΑWA, βάσει της συνεργασίας της, η ίδια μείωση με τη χορηγηθείσα στη Mougout, ήτοι 50 %. Επομένως, το επιβληθέν στην ΑWA πρόστιμο πρέπει να μειωθεί.

5. Η Koehler

708 Τέλος, η Koehler θεωρεί ότι η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη την ανεπιφύλακτη συνεργασία της πριν και μετά την αποστολή της ΑΑ. Κατά την άποψη της Koehler, αντίκειται στην αρχή της ίσης μεταχειρίσεως το γεγονός ότι η Carrs, η ΜΗΤΡ και η Zanders απολαύουν της επιεικείας και όχι η Koehler.

709 Σύμφωνα με τις αιτιολογικές σκέψεις 457 και 458 της αποφάσεως:

«(457) Η Koehler δηλώνει ότι δεν αμφισβητεί “ορισμένα γεγονότα” που αναφέρονται στην κοινοποίηση αιτιάσεων. Ωστόσο, η Koehler αμφισβητεί σημαντικό μέρος των στοιχείων που αποδεικνύουν τη συμμετοχή της στη σύμπραξη καθόλη την περίοδο. Ειδικότερα, η Koehler αμφισβητεί την περιγραφή της Επιτροπής όσον αφορά τις συμφωνίες σχετικά με τις ποσοστώσεις πωλήσεων και τα μερίδια αγοράς καθώς και την ύπαρξη συστήματος παρακολούθησης. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι δεν υπήρχε πραγματική συνεργασία εκ μέρους της Koehler.

(458) Η Επιτροπή χορηγεί στην Carrs, τη ΜΗΤΡ και την Zanders μείωση του προστίμου κατά 10 % επειδή γενικά δεν αμφισβήτησαν τα γεγονότα.»

710 Όσον αφορά την προ της αποστολής της ΑΑ περίοδο, η Koehler ισχυρίζεται ότι συνεργάστηκε ανεπιφύλακτα με την Επιτροπή. Προσθέτει ότι «για τον λόγο αυτό ο έλεγχος που διεξήχθη στην Koehler στις 9 και 10 Δεκεμβρίου 1997 έγινε χωρίς να χρειαστεί επιβολή βίας εφόσον [ο F.], μέλος της διευθύνσεως, συμφώνησε εκ των προτέρων».

711 Συναφώς, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι το γεγονός και μόνον ότι η Koehler είχε συμφωνήσει για τον έλεγχο στοιχειοθετεί ανεπιφύλακτη συνεργασία. Η ανακοίνωση σχετικά με τη συνεργασία προβλέπει σημαντική μείωση του προστίμου όταν, πριν από την αποστολή της ΑΑ, μια επιχείρηση παρέχει στην Επιτροπή πληροφορίες, έγγραφα ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία που συμβάλλουν στην επιβεβαίωση της υπάρξεως της διαπραχθείσας παραβάσεως. Η Koehler δεν προσκόμισε τίποτε σχετικό και εξάλλου δεν το ισχυρίζεται. Επομένως, η άποψη της Koehler δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

- 712 Όσον αφορά τη μεταγενέστερη της παραλαβής της ΑΑ περίοδο, η ανακοίνωση σχετικά με τη συνεργασία προβλέπει σημαντική μείωση του προστίμου όταν μια επιχείρηση πληροφορεί την Επιτροπή ότι δεν αμφισβητεί τα πραγματικά περιστατικά επί των οποίων η Επιτροπή στηρίζει τις κατηγορίες της. Πρέπει να εξακριβωθεί αν η Koehler εμπίπτει στην περίπτωση αυτή, όπως ισχυρίζεται η ίδια, τούτο δε και σε σύγκριση με τις άλλες επιχειρήσεις στις οποίες έτυχε εφαρμογής η διάταξη αυτή.
- 713 Η Koehler, με τις παρατηρήσεις της στην ΑΑ, δήλωσε ότι αναγνωρίζει τα «πραγματικά περιστατικά και αιτιάσεις, οι οποίες προσηκόντως εξετάστηκαν και αποδείχθηκαν από την Επιτροπή». Η Koehler προσθέτει με το δικόγραφο της προσφυγής της ότι «καθόσον εξέφρασε τις ομολογίες αυτές με επιφύλαξη, το έπραξε διότι έκρινε απαράδεκτο να πρέπει να δηλώσει ως ακριβή ανακριβή γεγονότα, για τον σκοπό και μόνον της μείωσης του προστίμου».
- 714 Πάντως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, μολοντί η Koehler επιχειρεί στη συνέχεια να δικαιολογήσει ορισμένες από τις επιφυλάξεις της με την επελθούσα στη συνέχεια μεταβολή της θέσεως της Επιτροπής, δέχεται ότι διατύπωσε επιφυλάξεις και «σχετικοποίησε τις διαπιστώσεις της Επιτροπής όσον αφορά τις συμφωνίες χορηγήσεως των ποσοστώσεων και κατανομής της αγοράς». Εξάλλου, εφόσον η Koehler δέχεται την ύπαρξη ανταλλαγής πληροφοριών για τις πωληθείσες σε περιφερειακό επίπεδο ποσότητες —ενώ τις αρνείται σε ευρωπαϊκό επίπεδο—, προσθέτει ότι πρόκειται για εξαιρέσεις που αφορούν παρωχημένες περιόδους.
- 715 Εξάλλου, είναι αληθές ότι κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση η Koehler ισχυρίστηκε ότι η αμφισβήτηση αφορά μόνον την προγενέστερη του Οκτωβρίου 1993 περίοδο και ότι, για τη μεταγενέστερη περίοδο, παρά κάποιες ενδεχομένως όχι απόλυτα σαφείς ή αόριστες διατυπώσεις, συνεργάστηκε με την Επιτροπή. Παρ' όλ' αυτά, από τις παρατηρήσεις της στην ΑΑ δεν προκύπτει ότι η Koehler περιόρισε ρητώς την αμφισβήτησή της στην πρώτη περίοδο. Αντιθέτως, με τις εισαγωγικές παρατηρήσεις της, εκθέτει ότι δεν θα αμφισβητήσει ορισμένα πραγματικά

περιστατικά, δηλαδή αυτά που η Επιτροπή διαπίστωσε και αξιολόγησε ορθώς με την ΑΑ. Στη συνέχεια, το τμήμα ΙΙΙ, σχετικά με την αμφισβήτηση των προσαπτομένων πραγματικών περιστατικών, περιλαμβάνει ένα σημείο 3 με τίτλο «Μη ύπαρξη συμφωνιών χορηγήσεως ποσοστώσεων ή κατανομής των αγορών σε ευρωπαϊκό επίπεδο» και ένα σημείο 4 με τίτλο «Μη ύπαρξη συστήματος ελέγχου». Οι μη περιορισμένες χρονικώς παρατηρήσεις αυτές δεν μπορούν να θεωρηθούν ως αόριστες ή ανακριβείς.

716 Ωστόσο, υπενθυμίζεται ότι μείωση του προστίμου δικαιολογείται μόνον εάν η συμπεριφορά της οικείας επιχειρήσεως διευκόλυνε την εκ μέρους της Επιτροπής διαπίστωση της παραβάσεως και, ενδεχομένως, τον τερματισμό της (βλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 13ης Δεκεμβρίου 2001, T-45/98 και T-47/98, Krupp Thyssen Stainless και Acciai speciali Terni κατά Επιτροπής, Συλλογή 2001, σ. ΙΙ-3757, σκέψη 270, και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Η Επιτροπή διαθέτει συναφώς εξουσία εκτιμήσεως, όπως προκύπτει από το γράμμα του εν λόγω σημείου Δ 2 και, ειδικότερα, από την εισαγωγική διατύπωση «Αυτό μπορεί ιδίως να συμβεί [...]». Επιπλέον και κυρίως, μια μείωση βάσει της ανακοινώσεως σχετικά με τη συνεργασία μπορεί να δικαιολογηθεί μόνον όταν τα παρασχεθέντα πληροφοριακά στοιχεία και, γενικότερα, η συμπεριφορά της οικείας επιχειρήσεως μπορούν συναφώς να θεωρηθούν ότι αποδεικνύουν μια πραγματική συνεργασία εκ μέρους της (απόφαση της 28ης Ιουνίου 2005, Dansk Rørintustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 409 ανωτέρω, σκέψεις 394 και 395).

717 Ομολογίες σε συνδυασμό με επιφυλάξεις ή αμφισβητούμενες δηλώσεις δεν εκφράζουν εντούτοις πραγματική συνεργασία και δεν μπορούν να διευκολύνουν το καθήκον της Επιτροπής, εφόσον χρήζουν ελέγχων. Τούτο είναι κατά μείζονα λόγο αληθές εφόσον οι επιφυλάξεις αυτές αφορούν θέματα όπως, εν προκειμένω, τη διάρκεια της παραβάσεως, τις ποσοστώσεις πωλήσεως, τα μερίδια αγοράς ή την ανταλλαγή πληροφοριών.

718 Καθόσον, με τις επιφυλάξεις αυτές, η Koehler αμφισβήτησε πολλά στοιχεία της σύμπραξης, ή τουλάχιστον δεν διευκόλυνε την Επιτροπή κατά την έρευνα και την επιβολή κυρώσεων στη σύμπραξη, δεν μπορεί να αξιώνει σημαντική μείωση του ποσού του προστίμου που της επιβλήθηκε βάσει του ότι δεν αμφισβήτησε τα πραγματικά περιστατικά.

- 719 Τέλος, πρέπει να εξακριβωθεί αν, όπως ισχυρίζεται η Koehler, η άρνηση να της χορηγηθεί μείωση του πρόστιμου βάσει αυτού προσβάλλει την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως, εφόσον για την Carrs, τη ΜΗΤΡ και την Zanders το πρόστιμο μειώθηκε κατά 10 %.
- 720 Καθόσον η Koehler επικρίνει συναφώς το χορηγηθέν στις άλλες αυτές επιχειρήσεις ποσοστό μειώσεως επειδή δεν αμφισβήτησαν τα πραγματικά περιστατικά που τους προσάπτονται, ακόμα και αν υποθεθεί ότι η Επιτροπή εφάρμοσε υπερβολική μείωση στο πρόστιμο που επιβλήθηκε στις άλλες αυτές επιχειρήσεις, υπενθυμίζεται ότι η τήρηση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως πρέπει να συνδυάζεται με την τήρηση της αρχής της νομιμότητας, σύμφωνα με την οποία ουδείς μπορεί να επικαλείται υπέρ αυτού παρανομία που διαπράχθηκε προς όφελος τρίτου (αποφάσεις της 14ης Μαΐου 1998, SCA Holding κατά Επιτροπής, σκέψη 468 ανωτέρω, σκέψη 160, Mayr-Melnhof κατά Επιτροπής, σκέψη 446 ανωτέρω, σκέψη 334, και LR AF 1998 κατά Επιτροπής, σκέψη 45 ανωτέρω, σκέψη 367).
- 721 Περαιτέρω, καθόσον η αμφισβήτηση της Koehler αφορά το γεγονός ότι δεν μειώθηκε το πρόστιμο βάσει της ανακοινώσεως σχετικά με τη συνεργασία, πρέπει να γίνει παραπομπή στις σκέψεις 708 έως 718 ανωτέρω, από τις οποίες προκύπτει ότι, υπό τις περιστάσεις της συγκεκριμένης περιπτώσεως, δεν μπορεί να αξιώνει μείωση του προστίμου.
- 722 Επιπλέον, όσον αφορά την αμφισβήτηση των πραγματικών περιστατικών από τις άλλες επιχειρήσεις, των οποίων μειώθηκε το πρόστιμο κατά 10 %, επισημαίνεται ότι η Carrs αναγνωρίζει την ύπαρξη της σύμπραξης και τη συμμετοχή της στη σύμπραξη για όλη της διάρκεια της καθοριζόμενης με την απόφαση παραβάσεως. Εντούτοις, η Carrs αναφέρει ότι μετείχε μόνο στις συναντήσεις σχετικά με την αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας και δεν γνώριζε τη σύμπραξη σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Ενεργώντας έτσι, δεν αμφισβητεί τα πραγματικά περιστατικά. Εξάλλου, ούτε το γεγονός ότι η Carrs προβάλλει τα περιορισμένα αποτελέσματα της σύμπραξης αντιφάσκει με την αναγνώριση των πραγματικών περιστατικών.

- 723 Όσον αφορά την Zanders και τη ΜΗΤΡ, η Koehler ισχυρίζεται ότι οι αιτιολογικές σκέψεις 455 και 456, σύμφωνα με τις οποίες οι επιχειρήσεις αυτές δεν αμφισβήτησαν τα πραγματικά περιστατικά, δεν συνάδουν με τη διαπίστωση, στην αιτιολογική σκέψη 395, ότι η ΜΗΤΡ και η Zanders αρνήθηκαν την εφαρμογή των συμφωνιών με σκοπό να τεθεί σε εφαρμογή ο καθορισμός τιμών και η κατανομή ποσοστώσεων.
- 724 Παρατηρείται ότι τα επιχειρήματα της ΜΗΤΡ και της Zanders, τα οποία επαναλαμβάνονται στην αιτιολογική σκέψη 395, σκοπούν να αμφισβητήσουν την αποτελεσματικότητα των συμφωνιών, προκειμένου να τους αναγνωρισθεί μικρότερη σημασία. Δεν αμφισβητούν την ύπαρξη της σύμπραξης και, επομένως, δεν είναι ασυμβίβαστα με τη μη αμφισβήτηση των πραγματικών περιστατικών.
- 725 Επισημαίνεται ότι η Επιτροπή έλαβε συναφώς υπόψη το γεγονός ότι η ΜΗΤΡ αναγνώρισε ότι μετείχε στη σύμπραξη μόνον από τα τέλη του 1992 (αιτιολογικές σκέψεις 270 και 271). Σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 456 της αποφάσεως, πράγματι, «η ΜΗΤΡ δηλώνει ότι δεν αμφισβητεί τα γεγονότα στα οποία βασίζεται το πόρισμα σχετικά με την παράβαση από το 1992 ως τα μέσα του 1995».
- 726 Περαιτέρω, η συμπεριφορά της ΜΗΤΡ, η οποία αμφισβήτησε μόνον την ημερομηνία ενάρξεως της παραβάσεως δεν μπορεί να κριθεί συγκρίσιμη με τη συμπεριφορά της Koehler, οι επιφυλάξεις της οποίας αφορούσαν πολλά στοιχεία της σύμπραξης.
- 727 Υπό τις συνθήκες αυτές, η Koehler δεν απέδειξε ότι αποτέλεσε το αντικείμενο άνισης μεταχείρισης. Από το σύνολο των στοιχείων αυτών προκύπτει ότι ορθώς η Επιτροπή δεν μείωσε το πρόστιμο που της επιβλήθηκε βάσει της ανακοινώσεως σχετικά με τη συνεργασία.

III — Επί της διατυπωθείσας από την AWA αιτήσεως προσκομίσεως εγγράφων

- 728 Η AWA καλεί το Πρωτοδικείο να ζητήσει από την Επιτροπή την προσκόμιση εσωτερικών εγγράφων που αφορούν τον υπολογισμό του προστίμου που της επιβλήθηκε και όλων των εγγράφων που αναφέρονται στην απόφαση πλην αυτών που της κοινοποιήθηκαν την 1η Αυγούστου 2000.
- 729 Εξ αρχής υπενθυμίζεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 49 του Κανονισμού Διαδικασίας, το Πρωτοδικείο μπορεί, σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας, να αποφασίζει για οποιοδήποτε από τα μέτρα οργανώσεως της διαδικασίας ή τα αποδεικτικά μέσα που προβλέπονται στα άρθρα 64 και 65 του Κανονισμού Διαδικασίας. Η αίτηση προσκομίσεως εγγράφων αποτελεί μέρος των μέτρων αυτών.
- 730 Για να δοθεί η δυνατότητα στο Πρωτοδικείο να προσδιορίσει αν είναι χρήσιμο για την ομαλή εξέλιξη της διαδικασίας να διατάξει την προσκόμιση ορισμένων εγγράφων, ο διάδικος που υποβάλλει σχετική αίτηση οφείλει να εξατομικεύει τα αιτούμενα έγγραφα και να παρέχει τουλάχιστον στο Πρωτοδικείο τα ελάχιστα στοιχεία που να πιστοποιούν τη χρησιμότητα των εγγράφων αυτών για τις ανάγκες της δίκης (απόφαση *Baustahlgewerbe* κατά Επιτροπής, σκέψη 256 ανωτέρω, σκέψη 93).
- 731 Ωστόσο, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, όπως διατυπώθηκαν με το δικόγραφο της προσφυγής, ούτε η αίτηση προσκομίσεως εσωτερικών εγγράφων που αφορά τον υπολογισμό του προστίμου ούτε η αίτηση προσκομίσεως όλων των εγγράφων, επίκληση των οποίων γίνεται με την απόφαση, πλην αυτών που απευθύνθηκαν στην AWA την 1η Αυγούστου 2000, προσδιορίζουν τα ζητούμενα έγγραφα με επαρκή ακρίβεια ώστε το Πρωτοδικείο να μπορεί να εκτιμήσει τη χρησιμότητά τους για τους σκοπούς της δίκης.
- 732 Επομένως, αμφότερες οι αιτήσεις πρέπει να απορριφθούν.
- 733 Επιπλέον, η AWA δεν απέδειξε τη χρησιμότητα των εν λόγω εγγράφων για τη δίκη.

- 734 Πράγματι, όσον αφορά την αίτηση προσκομίσεως εσωτερικών εγγράφων της Επιτροπής που αφορούν τον υπολογισμό του προστίμου που της επιβλήθηκε, μόνον το γεγονός που προβλήθηκε από την AWA, ότι, μεταξύ άλλων, σε πολλές υποθέσεις που οδήγησαν στις αποφάσεις οι οποίες αποκαλούνται «Χαρτόνι» (ιδίως απόφαση της 14ης Μαΐου 1998, *Stora Kopparbergs Bergslags κατά Επιτροπής*, σκέψη 483 ανωτέρω), το Πρωτοδικείο ζήτησε από την Επιτροπή να προσκομίσει τέτοια έγγραφα, δεν αποδεικνύει τη χρησιμότητά τους στη συγκεκριμένη περίπτωση και δεν υποχρεώνει το Πρωτοδικείο να διατάξει τη λήψη των ίδιων μέτρων.
- 735 Εξάλλου, όπως τονίζει η Επιτροπή, οι αποφάσεις «Χαρτόνι» είναι προγενέστερες της εφαρμογής των κατευθυντηρίων γραμμών. Ωστόσο, οι αποφάσεις αυτές σκοπούν ακριβώς να διασφαλίσουν τη διαφάνεια και τον αντικειμενικό χαρακτήρα των αποφάσεων της Επιτροπής, εκθέτοντας το σχήμα της νέας μεθόδου που εφαρμόζεται για τον υπολογισμό του ποσού του προστίμου. Εν προκειμένω, η απόφαση, η οποία σαφώς εφαρμόζει τις κατευθυντήριες αυτές γραμμές, αναφέρει λεπτομερέστερα τον υπολογισμό του προστίμου.
- 736 Τέλος, από πάγια νομολογία προκύπτει ότι τα εσωτερικά έγγραφα της Επιτροπής δεν κοινοποιούνται στους διαδίκους, εκτός αν οι εξαιρετικές περιστάσεις της συγκεκριμένης υποθέσεως το απαιτούν, βάσει σοβαρών στοιχείων που εναπόκειται στους διαδίκους να προσκομίσουν (διάταξη του Δικαστηρίου της 18ης Ιουνίου 1986, 142/84 και 156/84, *BAT και Reynolds κατά Επιτροπής*, Συλλογή 1986, σ. 1899, σκέψη 11· απόφαση του Πρωτοδικείου *Krupp Thyssen Stainless και Acciai speciali Terni κατά Επιτροπής*, σκέψη 716 ανωτέρω, σκέψη 34· βλ. επίσης, συναφώς, απόφαση του Πρωτοδικείου της 27ης Οκτωβρίου 1994, T-35/92, *Deere κατά Επιτροπής*, Συλλογή 1994, σ. II-957, σκέψη 31). Πάντως, η AWA δεν προσκόμισε συναφώς σοβαρά στοιχεία.
- 737 Όσον αφορά την αίτηση προσκομίσεως όλων των εγγράφων, τα οποία αναφέρει η απόφαση, πλην αυτών που απευθύνθηκαν στην AWA την 1η Αυγούστου 2000, η AWA ισχυρίζεται ότι η αίτηση αυτή σκοπεί να της δώσει τη δυνατότητα να δει και να εξετάσει τα αποδεικτικά στοιχεία τα οποία επικαλέστηκε η Επιτροπή με την απόφαση.

- 738 Συναφώς, μολονότι επικρίνει τον δύσχρηστο χαρακτήρα του καταλόγου (βλ. σκέψεις 109 έως 117 ανωτέρω), η AWA δεν αμφισβήτησε ότι είχε πρόσβαση στον φάκελο της Επιτροπής κατά τη διοικητική διαδικασία. Καθόσον η Επιτροπή, για να κρίνει με την απόφαση ότι μια επιχείρηση έχει διαπράξει την παράβαση, δεν χρησιμοποιεί έγγραφα πλην αυτών στα οποία η επιχείρηση είχε πρόσβαση κατά τη διοικητική διαδικασία, δεν υποχρεούται να της επιτρέψει την πρόσβαση σε όλα τα έγγραφα που αναφέρονται με την απόφαση (βλ., συναφώς, απόφαση LR AF 1998 κατά Επιτροπής, σκέψη 45 ανωτέρω, και την παρατιθέμενη νομολογία).
- 739 Η απευθυνθείσα στο Πρωτοδικείο αίτηση αφορά όλα τα έγγραφα, τα οποία αναφέρονται με την απόφαση, πλην αυτών που απευθύνθηκαν στην AWA την 1η Αυγούστου 2000. Αντίθετα προς το έγγραφο που η AWA απηύθυνε στην Επιτροπή στις 22 Φεβρουαρίου 2002, η αίτηση αυτή δεν διευκρινίζει ότι σκοπεύει, μεταξύ άλλων, τις απαντήσεις των άλλων αποδεκτών της ΑΑ και την έκθεση Pricewaterhouse-Coopers.
- 740 Πάντως η AWA, μολονότι δέχεται ότι πρέπει να ληφθούν υπόψη οι διευκρινίσεις αυτές σε σχέση με τη γενική αίτηση που απηύθυνε στο Πρωτοδικείο και ότι η αίτηση που σκοπεύει συνολικά τις απαντήσεις των άλλων αποδεκτών της ΑΑ μπορεί να θεωρηθεί ως προσδιορίζουσα με επαρκή ακρίβεια τα ζητούμενα έγγραφα, εν πάση περιπτώσει, δεν απέδειξε τη χρησιμότητα των εγγράφων αυτών για τη δίκη.
- 741 Επομένως, η αίτηση λήψεως μέτρου οργάνωσης της διαδικασίας, την οποία απηύθυνε η AWA στο Πρωτοδικείο, πρέπει να απορριφθεί.
- 742 Βάσει του συνόλου των στοιχείων αυτών, οι προσφυγές που ασκήθηκαν στις υποθέσεις T-109/02, T-122/02, T-125/02, T-126/02, T-128/02, T-129/02 και T-132/02 πρέπει να απορριφθούν. Στην υπόθεση T-118/02, το επιβληθέν στην AWA πρόστιμο θα μειωθεί σε 141,75 εκατομμύρια ευρώ. Στην υπόθεση T-136/02, το επιβληθέν στην Zicuñaga πρόστιμο θα μειωθεί σε 1,309 εκατομμύρια ευρώ.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 743 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Κατ' εφαρμογήν της παραγράφου 3, πρώτο εδάφιο, της ίδιας διατάξεως, το Πρωτοδικείο μπορεί να κατανείμει τα έξοδα σε περίπτωση μερικής ήττας των διαδίκων.
- 744 Στις υποθέσεις T-109/02, T-122/02, T-125/02, T-126/02, T-128/02, T-129/02 και T-132/02, οι προσφεύγουσες ηττήθηκαν. Συνεπώς, φέρουν το σύνολο των δικαστικών εξόδων, σύμφωνα με τα αιτήματα της καθής.
- 745 Στην υπόθεση T-118/02, εφόσον η προσφυγή έγινε εν μέρει δεκτή, σύμφωνα με σωστή εκτίμηση των επιδίκων περιστατικών αποφασίζεται ότι η προσφεύγουσα φέρει τα δύο τρίτα των δικών της δικαστικών εξόδων και τα δύο τρίτα των εξόδων στα οποία υποβλήθηκε η Επιτροπή, η δε Επιτροπή φέρει το ένα τρίτο των δικών της εξόδων και το ένα τρίτο των εξόδων στα οποία υποβλήθηκε η προσφεύγουσα. Το Βασίλειο του Βελγίου, το οποίο παρενέβη προς στήριξη των αιτημάτων της προσφεύγουσας, με σκοπό τη μείωση του προστίμου βάσει ελαφρυντικών περιστάσεων συνδεομένων με τις δυσχέρειες που αντιμετώπιζε ο τομέας του αυτογραφικού χαρτιού, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά του έξοδα καθώς και στα δικαστικά έξοδα της Επιτροπής που αφορούν την παρέμβασή του, σύμφωνα με τα αιτήματα της Επιτροπής.
- 746 Στην υπόθεση T-136/02, εφόσον η προσφυγή έγινε εν μέρει δεκτή, σύμφωνα με σωστή εκτίμηση των επιδίκων περιστατικών αποφασίζεται ότι η προσφεύγουσα φέρει τα δύο τρίτα των δικών της δικαστικών εξόδων και τα δύο τρίτα των εξόδων στα οποία υποβλήθηκε η Επιτροπή, η δε Επιτροπή φέρει το ένα τρίτο των δικών της εξόδων και το ένα τρίτο των εξόδων στα οποία υποβλήθηκε η προσφεύγουσα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (πέμπτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Στην υπόθεση T-109/02, Βολλορέ κατά Επιτροπής:

— Απορρίπτει την προσφυγή.

— Καταδικάζει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

2) Στην υπόθεση T-118/02, Arjo Wiggins Appleton κατά Επιτροπής:

— Το ποσό του επιβληθέντος στην προσφεύγουσα προστίμου με το άρθρο 3 της αποφάσεως 2004/337/ΕΚ της Επιτροπής, της 20ής Δεκεμβρίου

2001, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 81 της Συνθήκης ΕΚ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ (Υπόθεση COMP/E-1/36.212 — Αυτογραφικό χαρτί), καθορίζεται σε 141,75 εκατομμύρια ευρώ.

- Απορρίπτει την προσφυγή κατά τα λοιπά.

- Η προσφεύγουσα φέρει τα δύο τρίτα των δικαστικών της εξόδων και τα δύο τρίτα των εξόδων στα οποία υποβλήθηκε η Επιτροπή, η δε Επιτροπή φέρει το ένα τρίτο των δικών της εξόδων και το ένα τρίτο των εξόδων στα οποία υποβλήθηκε η προσφεύγουσα.

- Η παρεμβαίνουσα φέρει τα δικαστικά της έξοδα καθώς και τα δικαστικά έξοδα της Επιτροπής που αφορούν την παρέμβαση.

3) Στην υπόθεση T-122/02, Mitsubishi HiTec Paper Bielefeld κατά Επιτροπής:

- Απορρίπτει την προσφυγή.

- Καταδικάζει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

4) Στην υπόθεση T-125/02, Papierfabrik August Koehler κατά Επιτροπής:

- Απορρίπτει την προσφυγή.

— Καταδικάζει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

5) Στην υπόθεση T-126/02, M-real Zanders κατά Επιτροπής:

— Απορρίπτει την προσφυγή.

— Καταδικάζει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

6) Στην υπόθεση T-128/02, Parateries Mougeot κατά Επιτροπής:

— Απορρίπτει την προσφυγή.

— Καταδικάζει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

7) Στην υπόθεση T-129/02, Torgasparel κατά Επιτροπής:

— Απορρίπτει την προσφυγή.

— Καταδικάζει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

8) Στην υπόθεση T-132/02, *Distribuidora Vizcaína de Papeles* κατά Επιτροπής:

- Απορρίπτει την προσφυγή.
- Καταδικάζει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

9) Στην υπόθεση T-136/02, *Papelera Guiruzcoana de Zicuñaga* κατά Επιτροπής:

- Το ποσό του προστίμου που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα με το άρθρο 3 της αποφάσεως 2004/337/ΕΚ της Επιτροπής, της 20ής Δεκεμβρίου 2001, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 81 της Συνθήκης ΕΚ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ (Υπόθεση COMP/E-1/36.212 — Αυτογραφικό χαρτί), καθορίζεται σε 1,309 εκατομμύρια ευρώ.
- Απορρίπτει την προσφυγή κατά τα λοιπά.
- Η προσφεύγουσα φέρει τα δύο τρίτα των δικών της εξόδων και τα δύο τρίτα των δικαστικών εξόδων στα οποία υποβλήθηκε η Επιτροπή, η δε Επιτροπή φέρει το ένα τρίτο των δικών της δικαστικών εξόδων και το ένα τρίτο των εξόδων στα οποία υποβλήθηκε η προσφεύγουσα.

Βηλαράς

Dehousse

Šváby

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 26 Απριλίου 2007.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

E. Coulon

M. Βηλαράς

Πίνακας περιεχομένων

Ιστορικό της διαφοράς	II - 969
Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων	II - 975
Σκεπτικό	II - 980
I — Επί των λόγων ακυρώσεως της αποφάσεως	II - 980
A — Επί των λόγων ακυρώσεως σχετικά με τη διεξαγωγή της διοικητικής διαδικασίας	II - 980
1. Επί του πρώτου λόγου, ο οποίος αντλείται από την προσβολή του δικαιώματος ακρόασεως που απορρέει από τη μη δημοσιοποίηση, κατά τη διοικητική διαδικασία, εγγράφων τα οποία χαρακτηρίζει ως εμπιστευτικά η Επιτροπή	II - 980
α) Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 980
β) Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 981
2. Επί του δεύτερου λόγου, που στηρίζεται σε προσβολή του δικαιώματος προσβάσεως στον φάκελο της υποθέσεως, λόγω μη κοινοποίησης εγγράφων που δεν περιλαμβάνονται στον κοινοποιηθέντα σε μορφή CD-ROM φάκελο έρευνας της υποθέσεως	II - 984
α) Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 984
β) Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 985
3. Επί του τρίτου λόγου, που αντλείται από την προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας και της εκατέρωθεν ακρόασεως, ο οποίος προκύπτει από την έλλειψη συμπτώσεως μεταξύ ΑΑ και αποφάσεως .	II - 988
α) Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 988
β) Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 989
4. Επί του τετάρτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από την προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας, του δικαιώματος για δίκαιη δίκη και του τεκμηρίου αθωότητας	II - 995
α) Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 995
β) Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 996
	II - 1189

5. Επί του πέμπτου λόγου, που αντλείται από την προσβολή της αρχής της χρηστής διοικήσεως κατά την εξέταση της υποθέσεως και από την έλλειψη αιτιολογίας της αποφάσεως	II - 998
α) Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 998
β) Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 999
6. Επί του έκτου λόγου ακυρώσεως, που στηρίζεται σε προσβολή της αρχής της χρηστής διοικήσεως, του δικαιώματος προσβάσεως στον φάκελο και των δικαιωμάτων άμυνας, ο οποίος απορρέει από το γεγονός ότι ορισμένα έγγραφα μπορούν δυσκόλως να εντοπιστούν στον φάκελο έρευνας της υποθέσεως και δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ο κατάλογος των συνιστώντων τον εν λόγω φάκελο εγγράφων	II - 1004
α) Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 1004
β) Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 1005
7. Επί του εβδόμου λόγου ακυρώσεως, που στηρίζεται στην προσβολή της αρχής της χρηστής διοικήσεως και των δικαιωμάτων άμυνας λόγω του εκπροθέσιμου χαρακτήρα της κοινοποιήσεως της αποφάσεως	II - 1007
α) Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 1007
β) Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 1007
B — Επί των λόγων που αντλούνται από την παράβαση του άρθρου 81 ΕΚ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ, καθώς και από πλάνη εκτιμήσεως της Επιτροπής, σχετικά με τη συμμετοχή ορισμένων επιχειρήσεων στην παράβαση	II - 1008
1. Κατάσταση της Bollogé	II - 1008
α) Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 1009
β) Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 1010
2. Κατάσταση της Dinira και της Zicuraga	II - 1017
α) Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 1017
β) Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 1018
Επί της υπέρξεως αθεμίτων συναντήσεων σχετικά με την ισπανική αγορά	II - 1020

Περί της συμμετοχής της Divira και της Zicuraga στη σύμπραξη για την ισπανική αγορά	II - 1028
Περί της συμμετοχής της Divira και της Zicuraga στη σύμπραξη στην ευρωπαϊκή αγορά	II - 1033
Περί της συμμετοχής της Zicuraga στις συμφωνίες καθορισμού ποσοστώσεων πωλήσεως και μεριδίων αγοράς	II - 1039
Γ — Επί των λόγων ακυρώσεως σχετικά με τη διάρκεια της παραβάσεως ..	II - 1045
1. Επί των λόγων ακυρώσεως που προέβλεπαν η Bollori, η ΜΗΤΡ, η Koehler, η Mougeot και η Totgasrapel	II - 1046
α) Επί της συμμετοχής των προσφευγουσών στην παράβαση πριν από τον Σεπτέμβριο ή τον Οκτώβριο του 1993	II - 1046
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 1046
Απόφαση	II - 1049
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 1051
— Επί του προβαλλομένου συστήματος των αθεμίτων συναντήσεων	II - 1052
Επίσημες συναντήσεις της ΑΕΜΡC πριν από τον Σεπτέμβριο ή Οκτώβριο του 1993	II - 1052
— Συμμετοχή των προσφευγουσών στις συναντήσεις πριν από τον Σεπτέμβριο ή τον Οκτώβριο του 1993	II - 1068
β) Επί της συμμετοχής της Mougeot στην παράβαση μετά την 1η Ιουλίου 1995	II - 1078
2. Επί του προβληθέντος από τη Divira λόγου ακυρώσεως	II - 1082
3. Επί του προβληθέντος από τη Zicuraga λόγου ακυρώσεως	II - 1084
II — Επί των λόγων που σκοπούν στην κατάργηση ή τη μείωση των καθορισθέντων με το άρθρο 3, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως προστίμων	II - 1085
A — Επί του λόγου που αντλείται από την προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας και την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης λόγω του ελλιπούς και ανακριβούς χαρακτήρα της ΑΑ ως προς τα πρόστιμα	II - 1085
1. Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 1085

2. Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 1086
α) Επί της προσβολής του δικαιώματος ακροάσεως και της μη τηρήσεως της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης καθόσον η Επιτροπή παρέκκλιने της προγενέστερης πρακτικής της	II - 1086
β) Επί της προσβολής του δικαιώματος ακροάσεως και της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης καθόσον η Επιτροπή παρέκκλιने των κατευθυντηρίων γραμμών	II - 1087
γ) Επί της προσβολής του δικαιώματος ακροάσεως καθόσον η Επιτροπή καθόρισε το πρόστιμο βασιζόμενη σε στοιχεία που δεν είχαν αναγγελθεί με την ΑΑ	II - 1092
B — Επί του λόγου που αντλείται από την προσβολή της αρχής της μη αναδρομικότητας	II - 1094
1. Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 1094
2. Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 1095
Γ — Επί των λόγων που αντλούνται από ανεπαρκή αιτιολογία, από την προσβολή των αρχών του τεκμηρίου αθωότητας, της αναλογικότητας και της ίσης μεταχειρίσεως, καθώς και από πλάνη εκτιμήσεως, όσον αφορά τις διαπιστώσεις της Επιτροπής σχετικά με τη συμμετοχή ορισμένων επιχειρήσεων στην ευρωπαϊκή σύμπραξη	II - 1096
Δ — Επί των λόγων που αντλούνται από ανεπαρκή αιτιολογία, παράβαση του άρθρου 253 ΕΚ, του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17, προσβολή των αρχών της αναλογικότητας και της ίσης μεταχειρίσεως, την απουσία ατομικής επιμετρήσεως των προστίμων, εσφαλμένες πραγματικές διαπιστώσεις, πλάνη εκτιμήσεως και νομική πλάνη, κατά την αξιολόγηση της σοβαρότητας της παραβάσεως	II - 1102
1. Φύση της παραβάσεως	II - 1102
2. Συγκεκριμένη επίπτωση της παραβάσεως	II - 1105
3. Κατάταξη των συμμετεχόντων στη σύμπραξη για τους σκοπούς της επιμετρήσεως των προστίμων	II - 1111
α) Επιλογή του έτους αναφοράς	II - 1113
β) Το γεγονός ότι λήφθηκε υπόψη εσφαλμένος κύκλος εργασιών	II - 1114

γ)	Δυσανάλογο αποτέλεσμα της εφαρμογής της μεθόδου της Επιτροπής	II - 1116
	Προσβολή της αρχής της αναλογικότητας	II - 1116
	Προσβολή της αρχής της ίσης μεταχείρισεως	II - 1120
4.	Προσαύξηση του προστίμου για αποτρεπτικούς σκοπούς	II - 1126
E	— Επί των λόγων σχετικά με τη διάρκεια της παραβάσεως	II - 1133
ΣΤ	— Επί του λόγου που αντλείται από την προσβολή των αρχών της αναλογικότητας και της ίσης μεταχείρισεως καθώς και από πραγματική πλάνη εκτιμήσεως	II - 1135
	1. Πραγματική πλάνη εκτιμήσεως	II - 1136
	2. Προσβολή της αρχής της αναλογικότητας	II - 1141
	3. Προσβολή της αρχής της ίσης μεταχείρισεως	II - 1144
Z	— Επί των λόγων που αντλούνται από την παράβαση του άρθρου 253 ΕΚ, του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 και την προσβολή των αρχών της αναλογικότητας και της ίσης μεταχείρισεως, την έλλειψη εξατομικευμένης επιμετρήσεως των προστίμων, τη συστατική ερμηνεία των κατευθυντηρίων γραμμών σε θέματα προστίμων, καθώς και από πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως, προκύπτουσα από το γεγονός ότι δεν λήφθηκαν υπόψη ορισμένες ελαφρυντικές περιστάσεις	II - 1145
	1. Αποκλειστικά παθητικός ή μμητικός ρόλος στη σύμπραξη	II - 1145
	2. Μέγεθος και επιρροή στην αγορά της επιχειρήσεως την οποία αφορά η παράβαση	II - 1150
	3. Συμπεριφορά στην αγορά κατά τη διάρκεια της παραβάσεως	II - 1151
	4. Ύπαρξη απειλών και πιέσεων	II - 1156
	5. Τερματισμός της παραβάσεως	II - 1158
		II - 1193

6. Οικονομική κατάσταση του τομέα του αυτογραφικού χαρτιού	II - 1161
7. Έλλειψη αντληθέντος από την παράβαση οφέλους και οικονομική κατάσταση του παραβάτη	II - 1164
H — Επί των λόγων που αντλούνται από την προσβολή των αρχών της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, της αναλογικότητας και της ίσης μεταχείρισης, κατά την εφαρμογή της ανακοινώσεως σχετικά με τη συνεργασία, καθώς και από εσφαλμένη εφαρμογή της εν λόγω ανακοινώσεως	II - 1165
1. Η Zicupraga	II - 1166
2. Η ΜΗΤΡ	II - 1167
3. Η Mougeot	II - 1169
4. Η AWA	II - 1171
5. Η Koehler	II - 1175
III — Επί της διατυπωθείσας από την AWA αιτήσεως προσκομίσεως εγγράφων . . .	II - 1181
Επί των δικαστικών εξόδων	II - 1184